

Callistus II. & Guido Burgundus, or Viennensis, Pope

CALIXTI II

PONTIFICIS ROMANI

EPISTOLÆ ET PRIVILEGIA.

I.

Ad Adalbertum Moguntinum archiepiscopum. — De sui creatione.

(Anno 1119, Febr.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 190.]

Dominus noster felicitis memoriæ Gelasius a Vienna discedens, injunxit mihi ut ad ejus præsentiam festinarem, postquam ipse Cluniacum pervenisset. Quod cum post dies aliquot implere satagerem, in itinere de ejus obitu mihi nuntiatum est. Ego, ut fratribus, qui cum domino eodem venerant, prout ratio exigebat, solatium exhiberem, Cluniacum cum gravi dolore perrexi. Dum autem super eorum consolatione attentius cogitarem, ipsi gravissimum mihi onus, et vires meas omnino transcendens, imposuerunt. Congregati namque in unum die altero post adventum meum episcopi, cardinales, et clerici, et laici Romanorum, invitum me penitusque renitentem in Romanæ Ecclesiæ pontificem Calixtum unanimiter assumpserunt.

II.

Ad D[ida]cum episcopum Compostellanum. — Robertum Franciscum, levirum suum, commendat.

(Anno 1119, Mart. 2.)

[FLOREZ, *España sagrada*, XX, 273.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, ven. fratri D., Compostellano episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Hunc virum nobilem et familiarem nostrum pro quibusdam negotiis ad te direximus, quem rogamus ut honeste suscipias, et his quæ tibi ex parte nostra dixerit fiducialiter acquiescas. Per ipsum etiam si Romanæ Ecclesiæ consilio vel auxilio indiges, nobis significare procures, quia nos te sicut filium in Christo charissimum et juvare et fovere, in quantum permiserit Dominus, parati sumus.

Dat. apud oppidum Cristam vi Non. Martii.

III.

Ecclesiæ S. Antonii consecratio.

(Anno 1119, Mart. 20.)

[*Acta sanctorum Bolland*, tom. II Januarii, pag. 155.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei.

Dominus noster Jesus Christus ante sæcula permanens, unus cum Patre et Spiritu sancto Deus, in fine sæculorum, ex vera matre verus homo factus, omnibus in revera fide et digna operatione

A credentibus cœlestis vitæ aditum, humana mediante natura, aperire est dignatus. Qui etiam ad magnæ indicium pietatis apostolis suis eadem qua et nos terrena materia creatis, nec ullius carnalis sapientiæ vel dignitatis excellentia fultis ligandorum et solvendorum peccatorum potestatem concessit, B. Petro apostolo, in personam universalis Ecclesiæ, ita inquit: Tibi do claves regni cœlorum, et quæ ligaveris ligata sunt, et quæ solveris soluta erunt. Cujus vices nos, licet indigni agentes ecclesiam beati confessoris Antonii corpore venerabilem, ad laudem et nomen sanctæ et individuæ Trinitatis, et honorem B. Mariæ semper virginis, sub patrocínio tanti patroni, xiii Kal. Aprilis die consecravimus. Omnibus ergo ad eum spe impetrandæ misericordiæ confugientibus, salutem et apostolicam benedictionem remissionemque peccatorum, si ex corde pœniteant, auctoritate BB. Petri et Pauli apostolorum, exoptamus et concedimus. Invasorem autem et violatorem cœmeterii, sive rerum monachorum et clericorum in ea Deo servientium cæterorumque hominum ad eam pertinentium, ab omni Christianitate segregatos, sub anathematis excommunicationem ponimus, donec ad satisfactionem veniant et male pervasa restituant. Aduit huic decreto laudator et confirmator Guigo Desiderii cum filiis suis, qui manu sua manus nostræ supposita jure sacramenti firmavit, quod in rebus monachorum vel clericorum ecclesiæ nullam invasionem aut violentiam in reliquum exerceret: et si forte faceret, infra xiii dies admonitus emendaret, terminos cœmeterii præfixos a se suisque iuviolatos teneret.

B

Ostiensis episcopus; Joannes Cremensis, nostrique cardinales interfucere. G. prior, B. capellanus, D. canonicus Romonensis, etc. Soferde B. presbyter; Nantelmus, Gago, P. Provincialis, G. Rascas, cum cæteris clericis, sive laicis. Anno Domini millesimo centesimo decimo nono ab Incarnatione.

IV.

Ad Bernardum Ausciensem archiepiscopum. — Concedit ut mortuorum corpora libere deinceps apud ecclesiam S. Mariæ Ausciensem sepeliuntur.

(Anno 1119, April. 15.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, XIV, 322.]

CALIXTUS, servus servorum Dei, venerabili fratri

BERNARDO Ausciensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolicæ sedis administratio, cui licet indigni largiente Domino deservimus, facit nos ecclesiis omnibus debitores. Idcirco petitioni tuæ, frater in Christo charissime, annuendum censuimus, ut Ausciensi B. Mariæ matrici Ecclesiæ, cui Deo auctore præsidet, liberam concesserimus in posterum sepulturam. Præsentis igitur decreti auctoritate statuimus ut mortuorum corpora libere deinceps apud eandem B. Mariæ matricem sepeliantur Ecclesiam. Siquidem beatissimus pater et magister noster papa Gregorius Joannem urbis veteris (*Orviette*) episcopum, quia in monasterio sepeliri mortuos prohibebat, horum exhibitione verborum corrigere procuravit. Ait enim: « Si ita est, a tali vos hortor immanitate recedere, et sepeliri mortuos ibidem vel celebrari missas, nulla ulterius habita contradictione, permittas: ne denuo querelam de his quæ dicta sunt, Agapitus vir venerabilis ad me deponere compellatur. » Nemini ergo facultas sit vestram super hoc amodo Ecclesiam infestare; sed liberam habeat in posterum sepulturam, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obstat. Si quis igitur, decreti hujus tenore cognito (quod absit), contraire tentaverit, honoris et officii periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Datum Anicii, per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vii Kalend. Maii, indict. xii, Dominicæ Incarnat. anno 1120 (9), pontificatus domni Calixti II papæ anno 1.

V.

Ad Fridericum archiepiscopum Coloniensem. — Significat ei concilium in autumno Remis celebrandum pro felici Ecclesiæ statu.

(Anno 1119, April. 16.)

[MARTEN., *ampl. Collect.* I, 631, ex ms. Colbertino.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri FRIDERICO Coloniensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quandiu mundi hujus pelagum navigamus, necesse est ut tempestates et collisiones finctuum patiamur. Unde magnam nos oportet habere custodiam, ut commissi nobis navigii cursum sic, præstante Domino, dirigamus, quo ad quietis portum cum navis et . . . integritate pertingere valeamus. Esto igitur providens, frater charissime, atque sollicitus, sicut cæpisti, circumspice, quoniam præsto est Dominus Deus noster, qui ventis et mari potenter imperat, et subito tranquillum facit. Novimus quidem Domini et Ecclesiæ inimicos adversus Ecclesiam posse latratus emittere; illud autem omnino nec divinis, nec humanis legibus reperitur, ut

(9) Secundum computum Pisanum.

(10) Illud concilium celebratum fuit xiii Kalendas

ab aliquo sedes apostolica judicetur, nedum ab illis qui Ecclesiæ judicio condemnati sunt. Verumtamen ne populus Domini alicujus blanditiis, persuasionibus, fallaciis seducatur, si quis adversus Ecclesiam Dei se habere confidit, ad concilium quod in proximo autumno circa Remos per Dei gratiam celebraturi sumus (10) accedat. Ibi enim magistri Ecclesiæ viri religiosi et sapientes intererunt, ibi de statu Ecclesiæ tractatus habebitur, ibi Ecclesiæ status, cooperante Domino, consurget, et hostilis incursio destruetur, et ibi, præstante Domino, sufficiens dabitur cum Patrum auctoritate responsio. Constante igitur age, strenue miles Christi, atque in propositi stadii certamine donec ad bravium pervenias, currere non desistas. Penitus etiam caveas ne pessima investorum a tyranno illo potredine tua sinceritas contingatur. Pugnator enim fortis Dominus tecum est, neque nostrum tibi consilium et auxilium deerit, quod nobis misericordia divina contulerit.

Datum Anicii xvi Kalendas Maii.

VI.

Clero et populo Lucensi præcipit ne vexari fratres S. Frigidiani patiuntur.

(Anno 1119, Maii 1.)

[BALUZ., *Miscell.* cd. Mansi, IV, 587.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, clero et populo Lucano, salutem et apostolicam benedictionem.

Adversus fratres S. Frigidiani quosdam vestrum scandalum nimis temere concitasse audivimus; unde dilectionem vestram litteris præsentibus visitantes rogamus et præcipimus, sicut et confratri nostro B. vestro episcopo mandasse meminimus, ut prædictos fratres vexari ab aliquibus nullo modo permittatis, donec nos ad partes vestras, præstante Domino accedamus. Tunc enim si qui contra eos causam habent, ad nostram poterunt venire præsentiam, et nos eis auctoritatem quod justum fuerit exsequemur.

Datum Brivati Kalend. Maii.

VII.

Ad Franconem Trenorciensem abbatem. — Privilegium Trenorciense.

(Anno 1119, Maii 10.)

[MANSI, *Concil.*, XX, 203.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio FRANCONI Trenorciensi abbati, ejusque successoribus regulariter promovendis in perpetuum.

Justis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui licet indigni justitiæ præcones, in excelsa apostolorum Petri et Pauli specula Domino disponente positi conspiciamur. Idcirco petitionibus tuis clementius annuentes, Trenorciensi cœnobio, cui Deo auctore præsidet, ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ Novembris anni 1119, in quo Henricus Ecclesiarum investituris renuntiavit.

memoriæ Paschalis papæ, præsidium apostolicæ protectionis impendimus, et loca illa quæ vel antecessorum tuorum, vel tuæ strenuitatis industria aut rationabiliter acquisivit, aut legitime recuperavit, vel antiquorum principum seu episcoporum liberalitate eidem cœnobio concessa sunt, præsentis decreti pagina vobis vestrisque successoribus confirmamus. In episcopatu videlicet Claromontensi monasterium, etc.

Enumerat illius ecclesiæ possessiones. Deinde :

Quæcunque præterea in futurum largiente Deo, juste poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, et inibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo B. Valeriani martyris, et S. Philiberti confessoris corpora requiescunt, ab omni jugo sæcularis potestatis liber in perpetuum conservetur. Nec episcopo liceat cujuscunque diœcesis eundem locum, excommunicationis, vel absolutionis, vel cujuslibet dispositionis occasionibus perturbare; aut cruces, seu quaslibet exactiones novas, burgo, et cæteris monasterii possessionibus irrogare. Missas quoque in eodem monasterio publicas celebrari, vel stationem ab episcopo præter abbatis et fratrum voluntatem fieri prohibemus. Cætera etiam quæ per reverendæ memoriæ Joannis, et prædicti domini Paschalis II pontificum privilegium, Trenorciensi monasterio confirmata sunt, confirmamus. Præterea pro reverentia beatæ Mariæ semper Virginis, cujus nomine locus vester insignis est, in Annuntiatione Domini Salvatoris nostri, hymnum angelicum inter missarum solemniam, abbati vel fratribus pronuntiarum concedimus. Obeunte te, nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et B. Benedicti Regulam elegerint, ab apostolicæ sedis episcopo, vel ejus legato propter difficultatem itineris, consecrandum. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere, de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore, ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia

A æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum apud Celsinianiam, per manum Chrysoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vi Idus Maii, indictione XII, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus autem domini Calixti papæ II anno primo.

VIII.

Privilegium pro monasterio de Valle (diœc. Vesontion.).

(Anno 1119, Maii 24.)

[CHEVALIER, *Mémoires hist. de Poligny, Lons-le-Saunier*, 1767, 4°, tom. I, p. 320.]

B CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis monachis monasterii Sanctæ Mariæ de Valle quæ in Bisuntino episcopatu juxta Polonicum sita est, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu satagere et earum quieti, auxiliante Domino, providere : ea propter petitioni vestræ clementius annuentes, vobis, vestrisque successoribus in perpetuum confirmamus quæcunque monasterio vestro a nobilis memoriæ Othone comite cognomento Guillelmo abavo nostro, et filio ejus Raynaldo collata sunt; quatuor videlicet ferreas caldarias, situsque earum in salinis, et vineas quæ fuerunt Beatricis; villam Glenonem cum ecclesiæ decimis, et omnibus ad eam pertinentibus; villam Mediolanum, et ecclesiam cum decimis et omnibus suis pertinentiis, et consuetudinem in silva Maidunensi; villam Besanensem cum ecclesia et decimis, et cunctis ad eam pertinentibus; locum qui dicitur Mutua, et ad se omnia pertinentia; donum quod de Gunterio et terram quam tenet, factum est; piscariam Givriacensem, cum omni terra ad eam pertinenti, et quidquid in burgo Grosenensi acquisitum est. Confirmamus etiam vobis ecclesiam de Merriaco cum decimis; ecclesiam de Fronteniac cum decimis; ecclesiam de Mintrio (*Mentri*) cum decimis; ecclesiam de Sans cum decimis; ecclesiam de Mornay, de monte Sancti Benigni (*Saint-Barain*), de Tormonte, cum decimis earum; et quæcunque monasterio vestro aut per vos legitime acquisita, aut a quibuscunque fidelibus de suo jure oblata sunt, sive in futurum largiente Domino, juste atque canonice acquiri offerri contigerit. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino

judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, **A** et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Manciaci per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, ix Kal. Jun., indict. xii, Dominicæ Incarnationis anno millesimo centesimo vicesimo, pontificatus autem domni Calixti II sanctissimi Patris anno primo.

IX.

Bulla apostolica qua capitulum Brivatense declaratur Romanæ Ecclesiæ immediate subditum, eique conceditur ut chrisma, oleum sanctum, consecrationes ecclesiarum aut altarium et clericorum ordinationes a quo maluerint episcopo suscipere possint.

(Anno 1119, Jun. 1.)

[*Call. Christ. nov. t. II, instr. p. 132.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis Brivatensis ecclesiæ Sancti Juliani canonicis tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Cum universis Ecclesiæ filiis ex apostolicæ sedis auctoritate ac benevolentia debitores existamus, illis tamen locis atque personis quæ specialius ac familiariter Romanæ adhærent Ecclesiæ, propensior nos convenit charitatis studio imminere. Eapropter petitionibus vestris annuendum censuimus ut beati Juliani Brivatensem ecclesiam protectione sedis apostolicæ muniremus, per præsentisque privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus ut quæcumque bona, quascunque possessiones concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium vel aliis justis modis ecclesia eadem in præsentibus possidet, sive in futurum præstante Deo juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus nominibus annotanda, videlicet: abbatiam S. Germani de Embron, abbatiam S. Marcellini de Cantogila, abbatiam S. Mariæ de Pebrac, abbatiam S. Juliani Turouensis, ecclesiam S. Ferreoli, ecclesiam de Brassac, ecclesiam de Valle cum decima, ecclesiam de Solignac cum decima, ecclesiam Despalenco cum decima, villam Taraza, ecclesiam de Faveirolas cum decima, ecclesiam de Surlange cum decima, ecclesiam de Bellomonte cum decima; ecclesiam de Fontibus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ei possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra observentur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Porro ecclesia ac prædia quæ per præposito

B astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Deum providerint eligendum. Ad indicium autem juris et proprietatis Romanæ Ecclesiæ, et libertatis vestræ, aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolveritis. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem ecclesiæ jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Ego Calixtus catholicæ episcopus.

Datum Brivatæ per manum Grisogoni S. Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, Kal. Junii, indict. xii, Dominicæ Incarnationis anno 1120 (11), pontificatus autem domni Calixti II papæ anno primo.

X.

Bulla pro monasterio S. Blasii.

(Anno 1119, Jun. 18.)

[*NEUGART, Cod. diplom. Alem., II, 47. Ex authentico ejusdem monasterii, sig. 252, 1, 3.*]

D CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio RUSTINO, abbati monasterii S. Blasii, quod in Constantiensi episcopatu, in loco videlicet qui Nigra Silva dicitur, situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Eapropter nos supplicationi tuæ clementer annuimus, et Beati Blasii monasterium, cui Deo auctore præses, cum omnibus ad ipsum pertinentibus sub tutela apostolicæ sedis excipimus. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica au-

(11) Anno 1119, secundum novum stylum.

toritate statnimus, ut quæcunque hodie idem cœnobium possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonicè poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuerè vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum, chrisma, oleum sanctum, et cætera ad episcopale officium pertinentia, a Constantiensi episcopo, in cujus estis diœcesi, accipietis, si tamen catholicus fuerit, et gratiam ac communicationem habuerit, et si ea gratis et sine pravitæ voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire antistitem, et ab eo consecrationum sacramenta suscipere, qui apostolicæ sedis fulus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Sepulturam quoque ejusdem loci omnino liberam esse decernimus, et eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Porro clericos sive laicos, seculariter viventes, ad conversionem suscipere, nullius episcopi et præpositi contradictio vos inhibeat. Obeunte te, nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet supreptionis astutia, seu violentia præxonatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, et beati Benedicti Regulam providerit eligendum. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo judicio atque examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus SS.

Ego Conus Prænestinus episcopus SS.

Ego Lambertus Ostiensis episcopus SS.

Ego Petrus diac. card. Sanctorum Cosmæ et Damiani SS.

Ego Doso presb. card. tituli Sanctæ Anastasiæ SS.

Ego Gregorius diac. card. Sancti Angeli SS.

A Ego Deusdedit presb. card. tituli S. Laurentii in Damaso SS.

Ego Joannes presb. card. tituli S. Chrysogoni SS.

Datum apud S. Ægidium per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi card. et bibliothecarii, xiv Kal. Julii, indict. xii, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo (12).

XI.

* *Xenodoctii Hierosolymitani privilegia et possessiones confirmat.*

(Anno 1119, Jun. 19.)

[*Codice diplomatico del sacro militare ordine Gerosolimitano, I, 269.*]

XII.

B *Bulla pro monasterio B. Mariæ Electensis.*

(Anno 1119, Jun. 19.)

[*Hist. de Languedoc, II, pr., p. 408.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio RAYMUNDO, Electensi B. Mariæ monasterii abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu sollicitus esse, et quæ recte statuta sunt stabilire. Propterea petitionibus tuis, filii in Christo clarissime Raymunde abbas, non immerito annuendum censuimus, ut Electense B. Mariæ monasterium cui Deo auctore præses, quod videlicet ab ipso fundatore nobilis memoriæ Bera comite beato Petro sub censu libræ unius argenti singulis bienniis persolvendæ oblatum est, ad exemplum prædecessoris nostri Leonis papæ, apostolicæ sedis privilegio muniremus. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque bona, quascunque possessiones idem cœnobium in præsentis xii indictione legitime possidet, sive in futurum largiente Deo juste atque canonicè poterit adipisci, firma... successoribus et illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda. Monasterium videlicet Sancti Pauli quod dicitur Valolas, super ripas Aquilini cum appendiciis suis; ecclesiam Sancti Polycarpi super ripam Rivigrandis cum pertinentiis suis, sicut monasterio vestro D. prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ judicio confirmata est, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Urbione; et ecclesiam Sanctæ Columbæ de Chercobes super ripam Ers; ecclesiam de Pairano, et Sancti Papuli monasterium, et ecclesiam de terra Copelata de Villa-Nova; villam Flaciani, villam Cornelianam, ecclesiam S. Martini de cella, cum appendiciis suis, ecclesiam de castro Rasundo, et ecclesiam S. Mariæ d'Esperazano, castrum Puncianum et ecclesiam, castrum de Verzola cum duabus ecclesiis, castrum Cornelianum et castrum Blancafort. Decernimus ergo ut nulli omnino

(12) Electus est Calixtus II, antea Guido dictus, 4 Febr. a. 1119, coronatus 9 Februarii e. a. Viennæ in Galliis, cujus urbis sedem archiepiscopalem tenuit.

Notarius itaque menses inde a Februario elapsos haud numeravit.

hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci abbate vel tuorum quolibet successore, nullus ibi qualibet subreptione, astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii senioris secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam prouiderit eligendum. Electus a diœcesano consecratur episcopo, si quidem ille gratis ac sine prauitate consecrationem voluerit exhibere; alioquin a catholico quem maluerit episcopo consecrationem accipiat. Hoc etiam capitulo præsentem subjungimus ut, quia locus vester beati Petri oblatio et ejus Romanæ Ecclesiæ juris est, nulli omnimodo archiepiscopo vel episcopo facultatis sit super eum, vel super vos, vel super aliquem vestrorum excommunicationis aut interdictionis proferre sententiam, sed libere semper et quiete sub jure et protectione sedis apostolicæ persistatis, et argenti libram singulis trienniis, sicut a præfato comite institutum est, Lateranensi palatio persolvatis. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si nec satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat, etc.

Datum apud Sanctum Ægidium, per manum Grigoriæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi card. et bibliothecarii, in Kal. Julii (15), indict. xii, Dom. Incarnat. anno 1120.

XIII.

Monasterii S. Ægidii jura ac bona confirmat.

(Anno 1119, Jun. 28.)

[MÉNARD, *Histoire de Nîmes*. Paris, 1750, 4°, t. I, pr., p. 28.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectus in Christo filio Uconi, abbati venerabilis monasterii Beati Ægidii, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Inter ceteras quæ per Gothicam provinciam continentur ecclesias, Beati Ægidii (monasterium specialius atque familiarius ad sedem cognoscitur apostolicam pertinere. Idem enim ipse venerabilis Pater Ægidius locum illum beato Petro, ejusque Romanæ Ecclesiæ, obtulit, ac jure proprietario sedi apostolicæ mancipavit, prout scripturarum veterum monumenta evidentius manifestant. Ea propter, nos idem monasterium pleniori affectione diligere, et propensiori decrevimus charitatis studio confovere. Omnem igitur libertatem seu immunitatem vobis ac

vestro cœnobio per antecessorum nostrorum privilegia contributam, præsentis privilegii pagina roboramus; statuentes ut nulli omnino archiepiscopo vel episcopo liceat super idem cœnobium vel abbatem, sive monachos ibidem Domino servientes, manum excommunicationis aut interdictionis extendere, sed tam vos quam monasterium, cum villa, quieti semper ac liberi ab omni episcopi exactione vel gravamine per omnipotentis Dei gratiam maneatis. Monachos vero et presbyteros seu clericos, qui in vestris obedientiis commorantur, pro deliciis suis a quibuslibet laicis capi, verberari, aut ad redemptiones cogi penitus prohibemus. Porro universa quæ in præsentem indictionem monasterium vestrum, concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis possidet, sive in futurum, largiente Deo, poterit adipisci, quietam semper et illibatam permaneat; in quibus hæc propriis visa sunt nominibus adnotanda; abbatia videlicet S. Ægidii de Ungaria, S. Eusebii de Provincia; et ecclesiæ S. Ægidii de Aceio, S. Ægidii de Duno, S. Ægidii de Limantio, S. Ægidii de Supervia, S. Eusebii de Longobardia, S. Baudili de Hispania, S. Eulalie de Barbasta; ecclesia de Ruminas, cum ipsa villa; ecclesia de Boccona, cum villa; ecclesia S. Andrea de Luco-pello; ecclesia S. Ægidii de Tholmone; ecclesia S. Ægidii de Cressiaco, cum villa; S. Hippolyti de Melreo, cum villa; S. Lupi, S. Mariæ de Fraxineto, S. Joannis de Gardonenca, cum villa, S. Crucis de Molerano; S. Martini de Cervario, S. Stephani de Corconna, S. Amantii, cum villa; S. Martini de Orianiches; S. Martini de Sinthiano; S. Andrea de Berniz, S. Saturnini de Seura, cum villa; villa de Bion, ecclesia S. Cecilie de Stagello, cum villa, S. Felicis de Aspirano, cum villa; S. Columbe cum media villa, S. Andrea de Campo mariniano; S. Mariæ de Saturanigues; S. Ægidii de Missiniaco; S. Stephani de Calesues; S. Petri de Provencheris cum villa; S. Andeoli de Robiaco, cum villa, S. Victorini de Villa forte, S. Petri de Vannis, cum villa; S. Mariæ de monte Alto, cum villa; S. Bandilii de Somerio; S. Servi ultra Rhodanum, cum villa; S. Petri et S. Michaelis juxta castrum Rossilonis; S. Privati, cum villa; S. Stephani de Minerba, cum villa; S. Christophori de Vacheris, cum villa; S. Joannis de Albennatis, cum villa; S. Mariæ de Rodosc, cum villa; S. Columbe de Wapinco; S. Ægidii de Padernas, S. Maximi de Medenas; S. Petri de Interfontes, cum villa; S. Petri de Trancatellas; S. Joannis de Negano; S. Sebastiani de Alsatis; S. Petri de Launiao; S. Salvatoris de Caisanigues; et S. Eugeni de Obresat, cum capellis et aliis possessionibus ad eas pertinentibus. Decernimus ergo nulli omnino hominum liceat super dictum cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerarie fatigare; sed omnia integra conserventur eorum

pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Sane illam Tolosani comitis, nobilis memoriæ Raimundi, abdicationem auctoritate sedis apostolicæ confirmamus. Si quidem comes ipse honores omnes ad Beatum Ægidium pertinentes, tam in valle Flaviana, quam in extrinsecis quidquid juste vel injuste videbatur tenere, omnes rectas sive pravas consuetudines quas ipsius antecessores aut ipse habuerant, ob honorem Dei et Beati Ægidii reverentiam, apud Nemausense concilium in manu domini prædecessoris nostri, sanctæ memoriæ, Urbani papæ, jurans, Odiloni abbati et ejus fratribus dereliquit; et se atque universos successores suos, si forte hoc donum irritum facere pertentarent, quod ad se erat, damnatione ac maledictione multavit, atque a prædicto domino nostro excommunicationis inde sententiam in concilio dari fecit. Ad hæc adjicientes, pro ampliori Beati Ægidii veneratione, statuimus ut Infra terminos a nostris prædecessoribus constitutos, et a nobis etiam confirmatos, nemo prorsus aut super ipsam Beati Ægidii villam, deprædationem vel assultum facere, aut graviores personæ cuilibet inferre audeat læsionem. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve personæ, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum apud Magalonam per manum Grisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, iv Kal. Julii, indict. xii, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno primo.

XIV.

Pro eodem monasterio.

(Anno 1119, Jun. 28.)

[*Hist. de Languedoc*, tom. II, preuves, p. 408.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis abbati Ugoni et monachis monasterii S. Ægidii, salutem et apostolicam benedictionem.

Propter dissensiones et scandala quæ frequenter inter locum vestrum et comitem, inter abbatem et monachos emergerunt, monasterium vestrum grave admodum sustinuit in bonis temporalibus detrimentum. Ad hoc etiam ventum est ut inter cætera major thesauri pars distracta sit et dispersa, sicut ex relatione vestræ assertionis comperimus. Quod profecto tanto amplius nos gravare noveritis, quanto

A specialius atque familiarius locus vester ex ipsius Beati Ægidii oblatione ad Romanam cognoscitur Ecclesiam pertinere. Ne igitur malum hoc vires ulterius ullas obtineat, mansuro in perpetuum decreto statuimus, et omnimodis ex auctoritate sedis apostolicæ prohibemus, ut nullus abbas, vel monachus thesaurum vel honores Ecclesiæ qui aut modo habentur, aut in futurum largiente Domino acquirantur, alienare, distrahere, vel impignerare audeat; nisi forte pro his tribus causis: pro redemptione videlicet captivorum, pro communi et graviori familiæ inopia, et pro emptione seu redemptione. Id ipsum autem si contigerit, totius fiat communi deliberatione capituli, ut nihil dolo, vel subreptione aliqua, sed prædictarum necessitatum instantia committatur. Si quis igitur abbas vel monachus decreti hujus tenore cognito contraire tentaverit, abbas quidem abbatia regimine careat, et sententiæ excommunicationis subjaceat; monachus vero a monasterio penitus et ab ejus honoribus excludatur, et eadem excommunicationis sententia tenentur, nisi præsumptionem suam, tam abbas quam monachus, secundum commune capituli judicium, digna satisfactione correxerit. Tandem etiam excommunicationis sententiam super eos qui thesaurum vel honores monasterii, præter quam superius definitum est acceperint, promulgamus.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus confirmo, etc.

C Datum apud Magalonam per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, iv Kalend. Julii, indict. xii, Dominicæ Incarnat. anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno primo.

XV.

Ad canonicos Bisuntinæ ecclesiæ S. Joannis. — Liti-gantes S. Joannis et S. Stephani canonicos juramenti suis solvit.

(Anno 1119, Jun. 30.)

[*Mansi, Concil.*, XXI, 197.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Bisuntinæ ecclesiæ S. Joannis evangelistæ canonicis, salutem et apostolicam benedictionem.

D Inter vestram, et B. Stephani ecclesiam, quædam possessionum unitas per confratrem nostrum Humbaldum Lugdunensem archiepiscopum facta est, quæ grave admodum inferre videbatur utrique ecclesiæ detrimentum, nec omnino sine animarum periculo, quæ inde facta fuerant juramenta poterant conservari. Quæ supradictus frater noster, una cum archiepiscopo vestro Anserico, diligenter nostra etiam commotione perspicuens, utriusque partis juramenta, ex reservata sibi et eidem archiepiscopo vestro licentia et potestate, prorsus absolvit. Et nos itaque absolutionem ipsam utrique ecclesiæ necessariam providentes, præsentis decreti pagina confirmamus, ex ratam in perpetuum manere decernimus, auctoritate sedis apostolicæ statuentes, et omnimodis præcipientes, ut neque vos S. Stephani canoni-

cos, neque ipsi, aut qualibet persona, vos deinceps **A** super juramento illo præsumat impetere. Nulli etiam omnino hominum liceat, sibi honores vestros, prædia, et possessiones, et quæcunque juris ecclesiæ vestræ sunt, pro illius unitatis vinculo vindicare, aut ea ulterius commiscere : sed omnia vobis vestrisque successoribus ita semper quieti et integra conserventur, sicut a tempore bonæ memoriæ Salinensis Hugonis, Bisuntini archiepiscopi, usque ad tempora fratris Hugonis archiepiscopi, qui in Jerusalem pereginatione ad Dominum migravit, conservata noscuntur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere, de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus, confirmo, et subscribo.

Datum apud Magalonam, per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, 11 Kal. Julii, indict. XII, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo.

XVI.

Ad R. Massiliensem abbatem. — Permittit ei et fratribus suis divinum officium celebrare in Tarasconensi S. Nicolai ecclesia, eamque consecrari facere.

(Anno 1119, Jul. 1.)

[Ex archivis S. Victoris Massiliensis eruit D. Furnerius. — Edidit D. Marten., *ampl. Collect.*, 1, 663.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis R. (14) Massiliensi abbati et ejus fratribus S. et A. B.

Dominus prædecessor noster sanctæ memoriæ Urbanus papa, uti ex ejus et domini papæ Gelasii litteris intelleximus, Richardo Narbonensi archiepiscopo, tunc Massiliensi abbati, auctoritatis suæ favorem dedit, ut apud Tarasconem, in loco videlicet donationis comitissæ Stephanæ, ad honorem Dei ecclesiam ædificaret. Ipsemet etiam pontifex in eodem loco crucem fixit, et aquam benedictam sparsit. Et nos itaque monasterio vestro suam volentes justitiam conservari, licentiam vobis damus ut in loco ipso fratres vestri divina officia celebrent, et postquam ecclesia perfecta fuerit, si Avenionensis episcopus eam consecrare aut noluerit, aut propter clericorum contradictionem nequiverit, a quo malueritis catholico consecrari episcopo faciatis.

Datum (15) Biterriæ Kal. Julii.

(14) Rodulfo abbati S. Victoris e.ecto anno 1117.

(15) Hinc colliges bullam istam datam esse cum Calixtus celebrato Remis concilio iter suum versus

XVII.

Excerptum bullæ datæ in gratiam monasterii S. Mariæ Soricinenensis.

(Anno 1119, Jul. 6.)

[*Call. Christ. XIII, instr. 266.*]

Calixtus papa II Amelii Tolosani episcopi, Petrique Soricinenensis abbatis petitionibus innuens, Beatæ Mariæ Soricinense monasterium cum omnibus ad ipsum pertinentibus sub apostolicæ sedis tutelam suscipit, et contra pravorum hominum nequitiam protectionis suæ patrocinio communit, statuens ut quæcunque bona, quascunque possessiones idem cœnobium legitime possidet, aut in futurum, largiente Deo, juste atque canonice adipisci poterit, firma ipsi Petro ejusque successoribus et illibata **B** permaneant. In quibus, inquit, hæc propriis nominibus exprimenda duximus ipsam villam Soricinensem cum ecclesiis S. Martini et S. Michaelis, necnon decimis, oblationibus et aliis ad eam pertinentibus; ecclesiam Sancti Vincentii de Gandels, Sanctæ Mariæ de Blan, Sancti Martini de Podio Laurentii, Sancti Petri de Poditio, Sancti Anatolii, Sancti Salvii, Sancti Saturnini de Cadicio, Sancti Martini de Maderio, Sancti Pardulfi, Sancti Stephani de Cocoringo, cum earum pertinentiis; villam de Palajaco cum ecclesiis Sancti Martini et Sancti Joannis, ecclesiam Sancti Martini de Superio, Sanctæ Mariæ du Cauc, Sancti Genesii de Peirenix; villam Pictam cum ecclesia Sancti Joannis et omnibus ad ipsam pertinentibus; villam Mauri in Ausciensi pago, monasterium **C** Sancti Petri Cellamedulfi cum appendiciis suis. Obeunte te ejusdem loci abbate, inquit pontifex, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi quilibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam præviderit eligendum.

Datum apud castellum Avenionum per manum Grigogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, secundo Nonas Julii, indict. XIII, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus nostri secundo.

XVIII.

Ecclesia S. Polycarpi confirmatur monasterio Electi.

(Anno 1119, Jul. 14.)

[*Mansi, Concil.*, XXI, 231.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio RAIMUNDO Electensi abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Super ecclesia S. Polycarpi jam diu a prædecessore nostro sanctæ memoriæ Paschale papa inter vestrum et Crassense monasterium definitio facta est; nuper autem in concilio quod per Dei gratiam Tolosæ celebravimus, Crassensis abbas Berengarius querelam deposuit, quod in definitione illa Cras-

siliam dirigeret, proxime e Gallia egressurus, quod contigit anno 1120.

sense fuerit monasterium aggravatum, pro eo quod in unius tantum Crassensis fratris præsentia iudicium fuerit promulgatum. Ne igitur aliqua ei conquerendi relinqueretur occasio, ex abundanti querimoniam ejus audivimus. Causa tamen diligentius indagata, nihil aliud in ea invenire potuimus quam quod prædicti domini nostri sententia desinuit. Ea propter nos auctore Deo quod a sede apostolica de ipsa B. Polycarpi ecclesia constitutum est, ejusdem sedis apostolicæ auctoritate firmamus, et ratum in perpetuum manere decernimus, præcipientes ut nulli omnino hominum liceat locum illum ab Electensis monasterii subjectione subtrahere, aut temerariis vos inde vexationibus fatigare. Si quis ergo decreti hujus tenore cognito, temere, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Fratres qui nostræ huic retractationi et decisioni interfuerunt, hi sunt: Cono Prænestinus et Lambertus Hostiensis episcopi; Boso, Deusdedit presbyteri; Petrus et Gregorius diaconi cardinales; Ricardus Narbonensis, Ato Arelatensis, Bernardus Auxiensis archiepiscopi; Raimundus Barbastrensis, Gualterius Magalonensis, Arnaldus Carcasiensis, Amelius Tolosanus, Berengarius Gerundensis, Gregorius Bigorritanus episcopi; Bernardus Atonis vicecomes Biterrensis, Centullus comes Bigorritanus.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Tolosæ per manum Grisogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, 11 Idus Julii, indictione XII, Dominicæ Incarnationis anno 1120 [1119], pontificatus autem domini Calixti II papæ anno priori [f. primo].

XIX.

Ad Didacum episcopum Compostellanum. — Concilio in festivitate B. Lucæ Remis celebrando eum interesse vult.

(Anno 1119, Jul. 14.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.*, XX, 278.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DIDACO Compostellano episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Ante susceptum apostolicæ sedis ministerium fraternam te charitate dileximus; nunc divina dispositione in ejusdem regimine constituti, tanto amplius te diligere volumus, quanto plenius id facere commissa nobis administratio persuadet. Quamobrem fraternitatem tuam litteris præsentibus visitantes, rogamus atque monemus ut secundum concessam tibi a Domino facultatem matrem tuam Romanam Ecclesiam studeas adjuvare. Nos enim et te et Ecclesiam tuam, in quantum permiserit Dominus, honore debito volumus honorare. Rogamus etiam pro rege nepote nostro, ut eum pro dilectione nostra ita viriliter et constanter adjuves et sustentas, quatenus te nos libentius in tuis possimus petitionibus exaudire. Quæ minus litteris continentur, filiis suis et fidelibus utrinque Petro, Girardo et A. plenius refe-

renda commisimus. Concilio quod præstante Deo Remis in festivitate B. Lucæ celebrare disposuimus, fraternitatem tuam interesse mandamus, si quo modo fieri possit. Quod si præpeditio canonica fueris præpeditus, priusquam montes transeamus, nostro te conspectui repræsentes.

Datum Tolosæ, 11 Idus Julii.

XX.

Bulla de dono ecclesiæ Sanctæ Liberatæ facto Stephano abbati Casæ-Dei ab Hildeberto episcopo Agennensi.

(Anno 1119, Jul. 15.)

[*Gall. Christ.*, II, instr., 428.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio STEPHANO, abbati monasterii Casæ-Dei, salutem et apostolicam benedictionem.

In ecclesia B. Liberatæ, quæ in Agennensi parochia sita est, clerici quondam sæculari nimium conversatione vivebant. Nuper vero divina gratia aspirati, pro vitæ suæ correctione et se et locum suum vestro monasterio contulerunt, quatenus ibi deinceps omnipotenti Deo sub monastici ordinis regula serviantur. Verum ne frater noster Hildebertus Aginnensis episcopus gravari super hoc videretur, eum præsentem rogavimus, ut præfatam ecclesiam ad honorem Dei et monasticæ religionis disciplinam deinceps inibi conservandam cœnobio vestro concederet: aliter enim fratres tui eam suscipere recusabant. Ille vero nostris precibus inclinatus, pro desiderio, et pura, ut credimus, voluntate, eandem B. Liberatæ ecclesiam cum pertinentiis suis B. Robero vestrisque monachis præsentibus atque futuris per manus nostras plenaria donatione concessit, salvo episcopali jure, quod in eadem ecclesia hactenus visus est habuisse. Nos igitur hanc prædicti episcopi concessionem tanquam per nos factam apostolicæ sedis auctoritate firmamus, et sæpe dictam B. Liberatæ ecclesiam, in tua tuorumque successorum tuitione ac dispositione per omnia perpetua stabilitate manere decernimus. Sane si quis huic nostro decreto, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis poena plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Datum Tolosæ Idibus Julii, indictione XII, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus autem domini Calixti papæ II primo.

XXI.

Epistola synodalis Calixti, Tolosano concilio præsentis, qua cella S. M. de Gordiano adjudicatur Anianensi monasterio, adversus Arelatensem archiepiscopum et monachos Casæ Dei.

Anno 1119, Mai.)

[*Mansi, Concil.*, XXI, 227.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio PONCIO, Anianensis monasterii abbati, salutem et apostolicam benedictionem

Super cella S. M. de Gordiano jam diu apud se-

dem apostolicam facta quæstio invenitur. Siquidem domini nostri sanctæ memoriæ; Paschalis papæ temporibus, et vos vestro, et monachi Casæ Dei suo eam vindicare monasterio sæpius tentaverunt. Post multas autem querimonias, cum prædictus dominus allegationes vestras diligentius constituto tempore audivisset; veritate tandem sagaciter indagata, cellam ipsam monasterio vestro adjudicavit, et in quæstione illa monachis Casæ Dei perpetui silentii taciturnitatem indixit, sicut in diffinitionis ejus scripto plenius continetur. Cæterum fratres illi, etsi ex tunc toto ejusdem domini tempore quievisse visi sunt; ante nos tamen apud Clarummontem eandem querimoniam renovarunt, asserentes se in judicio prægravatos, eo quod ipsorum justitia non ad plenum fuit inquisita. Nos, ut nulla eis adversus apostolicam sedem et amoris relinqueretur occasio, eorum scripta, et rationes perscrutati sumus, et nihil roboris, nihil in eis momenti reperientes, fratribus ipsi desistere ab hac deinceps inquietatione præcepimus.

Hoc frater noster Ato Arelatensis archiepiscopus audiens, et ipse clamare cœpit, dicens: Arelatensem ecclesiam injuste suis possessionibus spoliata, quoniam prædicta cella de Gordanicis cum rebus suis ad jus Arelatensis ecclesiæ pertinebat, et per eam monachi Casæ Dei locum illum sub censu annuo detinuerant. Cumque id frequentius inculcaret, ne aliquam ei videremur inferre injuriam, diem agendæ causæ apud Montempessulanum statuimus, ubi pars utraque conveniens suas protulit rationes. Quibus sufficienter inspectis, ex fratrum nostrorum sententia judicatum est, archiepiscopum debere super eadem ecclesia revestiri, si Arelatensem ecclesiam locum illum ante domini nostri iudicium possedisse idoneis testibus comprobaret. Iudicio itaque adimpleto, mox ei restituta est possessio, salvo nimirum Anianensis monasterii jure, si quod esset. Tunc etiam terminus constitutus est, in quo de proprietatis jure apud Tolosam in utriusque partis præsentia tractaretur. In ipso ergo concilio quæstio mota est. Et quidem Anianenses monachi cellam illam per Lodoici imperatoris, Caroli Magni imperatoris filii, et filii ejus Caroli regis scripta et largitiones, Anianensi monasterio vindicabant. Archiepiscopus vero se Lodoici, filii Bosonis regis Viennæ, chyrographo tuebatur. Causa itaque aliquandiu eorum omnibus ventilata, nos fratribus nostris Comoni Prænestino, et Lamberto Ostiensi, episcopis et cardinalibus, Bosoni Sanctæ Anastasiæ, Deusdediti Sancti Laurentii in Damaso, et Joanni Sancti Chrysogoni, presbyteris et diaconibus, Petro Sanctorum Cosmæ et Damiani, Gregorio sancti Angeli, et Chrysogono Sancti Nicolai de Carcere, et archiepiscopis Oldegario Tarraconensi, et Bernardo Auxiansi, et item episcopis Raimundo Barbastrensi, Guidoni Lascurrensi, Galtero Magalonensi, et Golo-
loni Leonensi, et abbatibus Arduino Sancti Savini, et Amico Sancti Laurentii foras muros, præcepimus,

A ut in partes secederent, et controversiam ipsam iudicio canonico desinirent. Egressi de concilio fratres inter se diutius contulerunt. Novissime discussis utrinque rationibus, et chartarum monumentis sæpius revolutis, hujusmodi sententiam in concilii audientia ediderunt: donationis scripta, quæ Arelatensi ecclesiæ a prædicto rege Ludovico Bosonis filio, post Ludovici imperatoris, Magni Caroli filii, et filii ejus Caroli regis confirmationes, de cella de Gordanicis collata sunt; robur nullum obtinere. Quod enim Deo semel oblatum fuerat ab aliis, ulterius aliis non potuit erogari. Hoc etiam ex abundantiam additum est, ut Ananienses monachi trium idoneorum testium assertione probarent, Anianense monasterium cellam de Gordanicis per triginta annorum spatium sine interruptione legitima possedis-
D disse, antequam eam monachi Casæ Dei, per quos Arelatensis Ecclesia in possessionem intraverat, obtinerent. Et sic locus idem in jure deinceps ac possessione Anianensis monasterii permaneret.

Illam profecto sententiam toto concilio placere, a fratribus nostris archiepiscopis, episcopis, abbatibus, acclamatum est. Confestim Anianenses in medium tres senes monachos protulerunt, qui tactis sacrosanctis evangeliiis firmaverunt Anianenses monachos cellam de Gordanicis per triginta annorum spatium sine interruptione legitima possedis-
C se, antequam eam Casæ Dei monachi obtinerent.

Prolatam igitur a fratribus supra nominatis de jam sæpe dicta cella sententiam, et totius assensum concilii approbatam, nos auctore Deo assertionis nostræ munimine confirmamus, et Anianensi monasterio super ea in posterum inferri calumnias, auctoritate sedis apostolicæ penitus prohibemus.

Quæcunque præterea Anianense monasterium per authentica prædecessorum nostrorum Joannis, Nicolai, Alexandri, Urbani, Paschalis, pontificum Romanorum, privilegia possidet, tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus. Idem enim locus specialiter sub B. Petri iure ac protectione consistit.

Prædictam cellam de Gordanicis Arelatensis archiepiscopus in manu nostra, per virgam quam gestabat, in conspectu totius concilii refutavit. Nos vero eam tibi, filii in Christo charissime Ponti, et per te Anianensi monasterio, per eandem virgam protinus restituentes, tam Arelatensi ecclesiæ, quam et monasterio Casæ Dei, perpetuum super eadem cella silentium sub anathematis obligatione indiximus; et instrumenta chartarum ab archiepiscopo et monachis Casæ Dei vobis reddi præcipimus: ne illorum occasione aliquis denuo querimoniæ scrupulus oriatur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostram confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit: secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino

judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, A
et a sacramento corporis ac sanguinis Dei et Do-
mini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat,
atque in extremo examine districtæ ultioni subja-
ceat. Cunctis autem eidem loco sua servantibus sit
pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic
fructum bonæ actionis percipiant, et apud distri-
ctum judicem præmia æternæ pacis inveniant.
Amen, amen, amen.

Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Cono Prænestinus episcopus.

Oldegarius Tarraconensis ecclesiæ dispensator.
S. Raimundi Barbastrensis episcopi.

Ego archiepiscopus Bernardus Ausciensis, sub-
scripsi.

Ego Lambertus Ostiensis episcopus.

Richardus Narbonensis archiepiscopus.

Ego Petrus cardinalis Sanctorum Cosmæ et Da-
miani.

Ego Boso, tituli Sanctæ Anastasiæ presbyter car-
dinalis.

Ego Ato Arelatensis episcopus.

Ego Gregorius diaconus cardinalis Sancti Angeli.

Ego Deusdedit, tituli S. Laurentii in Damaso
presbyter cardinalis.

Ego Fulco Aquensis archiepiscopus, subscripsi.

Ego Gallerius Magalonensis episcopus.

Ego Joannes, presbyter cardinalis, tituli Sancti
Chrysogoni, huic judicio interfui et subscripsi.

Ego Amicus abbas S. Laurentii foris Muros.

Ego Arduinus abbas S. Savini.

Datum Tolosæ per manum Chrysogoni sanctæ
Romanæ Ecclesiæ cardinalis ac bibliothecarii, Idi-
bus Julii, indictione XII, Dominicæ Incarnat.
anno 1119, pontificatus autem domni Calixti II
papæ anno primo.

XXII.

*Ad B. præpositum clericum et populum Hildeshei-
mensium.*

(Anno 1119, Jul. 15.)

[Ex codice Hildesh. sæc. xv, qui servatur in tabu-
lario reg. Hannoverano edidit JAFFÉ, *Regesta pontif.
Rom.*, p. 529, cum hac mentione: « Misit H. Su-
dendorf V. D. »]

B. præposito, clero et populo Hildesheimensi, salu-
tem et apostolicam benedictionem.

In octavis apostolorum (6 Julii) Tolosæ cum fra-
tribus nostris archiepiscopis et episcopis et abbatibus
provinciæ Goczie (Galliæ?) Guasconiæ concilium
celebravimus. Ibi per Dei gratiam investitura penitus
damnata est. Quamobrem universitatem vestram
visitatione sedis apostolicæ visitantes, rogamus et
præcipimus ut illum qui per sæcularem potentiam
vestram invasit Ecclesiam, a vobis repellatis, et infra
xx dies postquam litteras istas susceperitis, canoni-
cam electionem facere maturetis.

Datum Tolosæ Non. Junii [vid. leg. Id. Julii.]

XXIII.

*Berengario abbati monasterii Crassensis in Septimania
ejusque successoribus ecclesiam S. Petri de Vale-
riis « sub censu annuo duorum aureorum » con-
cedit.*

(Anno 1119, Jul. 20.)

[BALUZ., *Miscell. ed. Luc.*, III, 13

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectio
filio BERENGARIO Crassensis monasterii abbati, salu-
tem et apostolicam benedictionem.

Et justitiæ ratio et rationis ordo nos admonet et
compellit Ecclesiarum destitutioni paterna sollicitu-
dine providere, illarum maxime quæ specialiter ad
sedem videntur apostolicam pertinere. Siquidem
Beati Petri de Valeriis ecclesia, quæ sanctæ Romanæ

B Ecclesiæ juris est, interius exteriusque attrita et
tam in spiritualibus quam etiam in temporalibus
plurimum diminuta est. Eapropter nos eidem loco
affectione debita providentes, tibi, dilecte in Christo
filii Berengari abbas, tuisque successoribus sub censu
annuo duorum aureorum regendum disponendumque
committimus cum omnibus ad ipsum pertinentibus
et cum omni libertate atque immunitate quam ei Do-
minus prædecessor noster sanctæ memoriæ Pascha-
lis papa per privilegii sui paginam concessisse digno-
scitur, quandiu videlicet vos apostolicæ sedis com-
munionem et gratiam habueritis, et in monasterio
vestro monastici ordinis disciplina Domino præstante
vigerit. Confidimus enim de omnipotentis Dei mise-
ricordia et religione vestra, quia per industriam
C vestram locus ille in religionis statum reduci et in
temporalibus etiam debeat per Dei gratiam augmen-
tari. Vestra igitur interest et in Romanæ deinceps
Ecclesiæ obedientia et servitio devotius et enixius
permanere, et de loci ipsius incremento ita sollici-
tudinem gerere ut largiente Deo hac semper habe-
mini gratia digniores. Si qua sane persona temere,
quod absit! nostræ huic commissioni obviare tenta-
verit, honoris et officii sui periculum patiat, aut
excommunicationis ultione plectatur, nisi præsum-
ptionem suam digna satisfactione correxerit.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Joannes presbyter cardinalis de titulo Sancti
Grisogoni.

Ego Petrus diaconus cardinalis Sanctorum Cosmæ
D et Damiani.

Datum apud Sanctum Theodardum per manum
Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardina-
lis ac bibliothecarii, XIII Kalendas Augusti, in-
dictione XII, Dominicæ Incarnationis anno 1119,
pontificatus autem domini Calixti II papæ anno
primo.

XXIV.

*Ad illustrem feminam Jussolinam et filios ejus,
ejusdem argumenti cum superiore.*

(Anno 1119, Jul. 20.)

[BALUZ., *ibid.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectæ
filie JUSSOLINÆ illustri feminæ et filiis ejus PETRO

SICARDI et RAINARDO DE PEBIGNANO, salutem et apostolicam benedictionem:

Gratias omnipotenti Deo et nobilitati vestræ referimus quod Beati Petri de Valeriis ecclesiam, quæ Romanæ Ecclesiæ juris est, tanquam boni patroni et iuvistis hactenus et fovistis. Rogamus autem ut ipsimum deinceps melius per Dei gratiam faciatis. Nos enim destructioni ejusdem loci affectione debita condolentes, cum dilecto filio nostro Berengario Crassensi abbati et successoribus ejus regendum disponendumque commisimus cum omnibus honoribus et possessionibus suis et cum omni libertate et immunitate, sicut in domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ privilegio continetur. Confidimus enim de omnipotentis Dei misericordia quia per ejus industriam locus idem tam in spiritualibus quam in temporalibus etiam poterit restaurari. Iterum ergo dilectionem vestram rogamus, et vobis in peccatorum vestrorum remissionem injungimus, ut secundum datam divinitus facultatem prædictam ecclesiam juvare amplius et sustentare curetis. Si quis autem adversus hanc commissionem nostram agere tentaverit, vos eundem locum protectionis vestræ auxilio defendatis. Omnipotens Dominus beatorum apostolorum Petri et Pauli precibus vos, quæ ei placita sunt operantes, ab omnibus peccatis absolvat, et ad vitam perducatur æternam. Amen.

Datum apud Sanctum Theudardum XIII Kalendas Augusti, indictione XII.

XXV.

Bulla pro Geraldo priore Cadurcensis beati protomartyris Stephani ecclesiæ.

(Anno 1119, Jul. 30.)

[Guil. DE LA CROIX, *Series et Acta episc. Cadurcens.*, pag. 68.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis GERALDO priori, et ejus fratribus in Cadurcensi B. protomartyris Stephani ecclesia regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris, salutem et apostolicam benedictionem in perpetuum.

Præceptum Domini habemus: *Intrare per angustam portam, quia angusta via est quæ ad vitam ducit*: quia igitur vos, o filii in Christo charissimi, per divinam gratiam aspirati, mores vestros sub regularis vitæ disciplina coercere, et ut angustam portam ingredi valeatis communiter secundum SS. Patrum institutionem omnipotenti Deo deservire, proposuistis; nos votis vestris paterno congratulamur affectu; unde et jam petitioni vestræ benignitate debita impartientes assensum, religionis propositum præsentis privilegii auctoritate firmamus. Statuimus enim ut nulli omnino hominum liceat vitæ canonicæ ordinem quem professi estis in vestra Ecclesia commutare, nemini etiam professionis vestræ facultas sit alicujus levitatis instinctu vel arctioris religionis obtentu, sine prioris vel congregationis licentia de stata discedere; quod si diseesserit, nullus eum episcoporum, nullus abbatum, nullus monachorum,

A sine communium litterarum cautione suscipiat, quandiu videlicet in ecclesia vestra canonici ordinis tenor Deo præstante vigerit; nullus præterea vobis in episcopum, in priorem, in archidiaconum, vel in ministrum cujuslibet ecclesiasticæ dignitatis qualibet subreptione, astutia, seu violentia præponatur, nisi cum fratrum consensu communi, vel fratrum partis consilii sanioris, secundum Dei timorem provideatur, regulariter eligendus. Sane archidiaconorum electio consilio prioris et sanioris partis capituli facta episcopo præsentetur, qui ei regulariter factæ ad honorem Dei et sustentationem Ecclesiæ accommodabit assensum. Porro si archidiaconorum aliquis temere, quod absit! vitæ canonicæ obviare, aut communi utilitati domus contumaciter obesse præsumperit, et canonice monitus satisfacere contempserit, ejus loco, altero substituto, in claustro quietus cum fratribus aliis permanebit. Ad hæc tibi, dilecte in Christo fili Geralde prior, per præsentis decreti paginam confirmamus quidquid juris, vel honoris, vel reverentiæ, in disciplina ordinatione Cadurcensis Ecclesiæ prædecessor tuus bonæ memoriæ Gosbertus canonici ordinis in vestra Ecclesia institutor, rationabili providentia cognoscitur habuisse: universos insuper fratres communi vita viventes, cum omnibus rebus ipsorum qui nunc sunt, aut etiam fuerunt, protectionis apostolicæ privilegio communimus; vobis, vestrisque successoribus confirmamus Ecclesiam S. Agapiti de Pairinibaco, et cuncta communia Cadurcensis Ecclesiæ, quiete hactenus usque ad tempora hæc habita, et possessa, et cætera omnia quæ prædecessores nostri sanctæ memoriæ Urbanus et Paschalis papæ II vestræ noscuntur Ecclesiæ confirmasse de communi. Ergo nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva in omnibus Cadurcensis episcopi reverentia. Illud quoque capitulo præsentis subjungimus, ut firmitas quæ a bonæ memoriæ Geraldo episcopo in Cadurcensi Ecclesia constituta et ab ejus successoribus confirmata est, firma in posterum et inviolata perduret, ut videlicet suis in quibuslibet locis fuerint, nisi forte culpa propria excommunicati sint, missas in feria II audiant, et sepultura eis cum defecerint, non negetur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque a pretioso corpore et sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis per-

cipiant, et apud districtum judicem pignus æternæ A pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum apud S. Leontium per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, in Kal. Aug., indict. xii, Dominicæ Incarnationis anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II papæ an. ii.

XXVI.

Ad Henricum Anglorum regem pro controversia de primatu Eboracensis Ecclesiæ sedanda (Anno 1119.)

[Monasticon Anglicanum, III, 143.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio HENRICO illustri Anglorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Quæstio quæ tam diu de professione ita inter Cantuariensem archiepiscopum et Eborum electum agitur, et sedi apostolicæ gravis est, et Eboracensi Ecclesiæ non modicum ingerit detrimentum. Ea propter nobilitatem tuam rogamus, ut eosdem fratres nostros ad concilium pro quo eos vocavimus, sicut aliis jam his rogavimus, venire permittas; quatenus auctore Deo, in nostra et fratrum nostrorum præsentia diutina illa quæstio finem debitam sortiatur. Si quis etiam eorum antea nos visitare noluerit, eandem ei tribuas facultatem.

XXVII.

Ad Herveum abbatem Rotonensis monasterii.—Kemperlegiensibus ablatam de Bella Insula pecuniam reddat vel ad Remense concilium rationem redditurus, accedat.

(Anno 1119, Aug. 3.)

[Dom BOUQUET, Recueil, XV, 231.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio HERVEO Rotonensi abbati salutem et apostolicam benedictionem.

Abbas (Gurhandi) et fratrum monasterii Sanctæ Crucis de Kemperlegio adversus te querelam accepimus, quod pecuniam de Bella Insula, quam per violentiam abstulisti, eis minime restitueris: super qua videlicet a confratre nostro Gerardo Engolismensi, tunc apostolicæ sedis legato, iudicium datum est. Præcipimus ergo dilectioni tuæ ut aut sine dilatione pecuniam reddas, aut si quam te justitiam habere confidis, ad Remense concilium venias, rationem ibi super hoc, præstante Domino, plenarie redditurus.

Data Petragoricis in Nonas Augusti.

XXVIII.

Bulla pro Guidone abbate Turturiaci.

(Anno 1119, Aug. 5.)

[Gall. Christ. nov., II, instr. 491.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GUIDONE Turturiacensi abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Turturiacense monasterium, quod a bonæ memoriæ Guidone vicecomite in alodio suo ad honorem Dei et beatorum apostolorum Petri et Pauli con-

structum est, specialiter ad Romanam Ecclesiam ex ipsius vicecomitis oblatione cognoscitur pertinere. Quamobrem nos illud beati Petri tuitione protegere, ejusque apostolicæ sedis munimine decrevimus conservare. Tibi ergo, tuisque successoribus, dilecte in Christo filii Guido abbas, et per vos eidem monasterio in perpetuum confirmamus quæ in præsentibus aut ex prædicti vicecomitis largitione aut ex alia qualibet acquisitione legitime possidetis; ecclesiam videlicet Sancti Martini de Granges cum decimis et cæteris pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Stephani de Naillac.

de Castris in qua Sancti Joannis ecclesia continetur, ecclesiam sancti Trojani cum decimis et pertinentiis suis, capellam de Castro-Felicis, ecclesiam Sancti Raphaelis archangeli cum pertinentiis suis, et donum quod a Petro Bertramno archipresbytero de cœmeterio ejusdem ecclesiæ in manu Rainaldi episcopi factum est, ecclesiam Sancti Joannis de Valentino cum pertinentiis earum, ecclesiam Sancti Raphaelis quæ infra muros castri Gelosii sita est, sicut eam Bertramnus Vasatensis episcopus et ejus clerici nostro [f. vestro] monasterio tradiderunt, et ejus cœmeteria quæ intus vel extra muros posita sunt, capellam sanctorum Magni et Medardi, quæ infra muros castri Excidolii posita est, ecclesiam Sancti Saturnini de Majac, ecclesiam Sancti Christophori de Saviniaco, ecclesiam Sancti Michaelis de la Pendula, ecclesiam Sanctæ Eulaliæ, ecclesiam Sancti Martini de Boseira cum appendiciis suis, ecclesiam Sancti Pantaleonis, ecclesiam Sancti Bartholomæi de Bausens; ecclesiam Sancti Petri de Barscum decimis et appendiciis suis, ecclesiam Sancti Petri de Sarlhac; quæcunque præterea in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonicè præstante Domino adipisci poteritis, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Decrevimus ergo ut nulli hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut oblatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte nunc hujus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et B. Benedicti regulam providerint eligendum. Sepulturam quoque monasterii vestri, secundum antiquam consuetudinem, liberam permanere censemus. Ad indicium autem protectionis hujusmodi, quam a sede apostolica obtinetis, aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolveris. Si quis igitur in futurum archiepiscopus aut episcopus, comes, vicecomes, aut ecclesiastica qualibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam tenere venire tentaverit, secundo et tertio communita, si non satisfactione congrua

emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque examini districtæ ultionis subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen....

Infra visitur papæ sigillum in quo legitur :

SANCTUS | PETRUS

SANCTUS | PAULUS

et in aversa parte : Calixtus papa II. *Et circa sigilli orbem :* Firmamentum est Dominus timentibus eum. *Prope sigillum sic subscripsit summus pontifex :* Ego, Calixtus catholice Ecclesiæ episcopus. *Bullam pontificiam claudunt hæc verba :* Datum Petragoricis per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothec. et archivis., Nonis Augusti. indictione duodecima, Dominicæ Incarnationis anno millesimo centesimo vicesimo, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo.

XXIX.

Excerptum bullæ Calixti papæ II, pro SS. Trinit. Pictav.

(Anno 1119, Aug.-Sept.)

[*Gall. Christ. nov, II, instr. 362.*]

Elisabeth abbatissæ Pictaviensis monasterii SS. Trinitatis Calixtus papa confirmat bona monasterii, videlicet ecclesiam S. Petri de Camberria cum decima sua, ecclesiam S. Martini de Paillet cum decima sua, ecclesiam S. Juliani cum curte sua, ecclesiam S. Nicolai de Prato maledicto cum curte sua, ecclesiam S. Petri de Secondignec cum curte sua, ecclesiam S. Maximi de Contre cum curte sua, ecclesiam Sancti Ylarii de Villafollet cum curte sua, ecclesiam SS. Gervasii et Protasii cum curte sua, ecclesiam S. Mariæ de la Forest cum integritate sua, ecclesiam S. Mariæ de Murnai cum integritate sua, ecclesiam S. Gregorii in suburbio Pictavis cum integritate sua, ecclesiam S. Pelagii in suburbio cum integritate sua; infra ipsam civitatem Pictaviensem S. Petri puellare monasterium cum integritate sua, ita etiam ut cellerarius officium, et canonici præbendas de manu abbatissæ in capitulo accipiant, et servitium debitum atque obedientiam, sicut hactenus fecisse noscuntur, monasterio et abbatissæ prorsus exhibeant.

Datum Pictavi per manum Chrisogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v Kal. Septem. indict XII, Dominicæ Incar. anno 1119 Calixti II anno primo.

XXX.

Bulla pro cænobia Sancti Vincentii Silvanectensis.

(Anno 1119, Sept. 3.)

[*Gall. Christ., X, instr. 210.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectum

A filio BALDUINO ecclesiæ Sancti Vincentii abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Ecclesiam Sancti Vincentii in suburbio Silvanectensi, in alodio regali, a rege Francorum Philippo et matre sua Anna fundatam, multis possessionibus dotatam et omni libertate adinstar regallium ecclesiarum Sanctæ Genovesæ Parisiensis, sanctique Frambaldi Silvanectensis donatam cognovimus. Hanc autem ecclesiam negligentia inhabitantium ad summam penitus miseriam deductam in tempore nostri apostolatus oculo pietatis et misericordiæ respicientes sub tutela B. Petri suscepimus, et has quas justè obtinet, ut semper obtineat libertates, auctoritate apostolicæ dignitatis confirmamus; quatenus eadem ecclesia in omni libertate cum atrio ac omnibus hospitoribus ac suis servientibus permaneat, et ab eis oblationes, decimas et omnes sui juris redditus repetens, officia christianitatis ejusdem ecclesiæ clerici honeste ac solemniter implere studeant, in eadem autem ecclesia clerici regulares sub professione S. Augustini perpetualiter Deo serviant, præcipimus. Et ne quis ipsum ordinem immutare vel disturbare præsumat, sub anathemate interdicentes: omnibus fidelibus qui causa devotionis bona eis largiri voluerint, in remissionem peccatorum suorum injungimus; tibi autem, filii Balduine, cui commissa est cura et sollicitudo prædictæ ecclesiæ, auctoritate apostolicæ sedis et dignitatis concedimus, ut possessiones ecclesiæ quas in tempore antecessorum tuorum tibi malefactores vel sæculi potestates præoccupaverint, in quolibet episcopatu fuerint, libera voce valeas repetere et modis omnibus recuperare, nec eis valeat præsumptio suæ invasionis, cum tibi et ecclesiæ tuæ valeat auctoritas justæ et regię donationis. In ecclesiis vero Beatæ Mariæ, Sancti Reguli, Sanctique Frambaldi ac Sancti Evremundi de Crodulio, ut clerici ejusdem ecclesiæ omnium indifferenter reddituum canonicam portionem obtineant præcipimus. Ne quis autem ecclesiæ jam dictæ injuriosus existere præsumat, sub anathemate interdicens, et omnibus eidem loco justa servantibus apostolicæ benedictionis gratiam impendimus.

Datum apud Sanctum Florentinum (in diocesi Senonensi), tertio Nonas Septembris.

XXXI.

Ad [Turgidum] Abrincensem et [Hildebertum] Cenomanensem episcopos, etc. — Commendat eis monasterium Savignienne.

(Anno 1119, Sept. 9.)

[*MARTENE, ampl. Collect., I, 659.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Abrincensi et Cenomanensi episcopis, et Moritontensi comiti, et dominis castellorum Pilgeriarum et Meduana et Sancti Hilarii, salutem et apostolicam benedictionem.

Notificamus dilectioni vestræ nos dilectum filium nostrum Vitalem, virum sapientem ac religiosum, abbatem Sanctæ Trinitatis de Savignio, et mona-

sterium ejus in beati Petri tutelam et patrocinium suscepisse. Et locus etiam idem, uti accepimus, venerabilis est, et monasticæ in eo religionis observantia per Dei gratiam custoditur. Rogamus itaque charitatem vestram, monemus atque præcipimus, ut pro beati Petri reverentia et dilectione nostra, idem cœnobiū cum omnibus ad ipsum pertinentibus, et fratres in eo Domino servientes diligere amplius deinceps, et adjuvare curetis, atque secundum datam vobis a Domino facultatem viriliter defendatis. Sane si qua forte persona, quod absit sæpefatū monasterii bona minuere, auferre vel inquietare præsumperit, donec satisfecerit, excommunicationis sententia feriat. Porro quicumque locum eundem juvare ac suis bonis honorare curaverit, omnipotentis Dei et apostolorum ejus benedictionem et gratiam, et peccatorum suorum indulgentiam consequatur.

Datum Andegavis v Idus Septembris.

XXXII.

Parthenonis S. Mariæ Fontis Ebraldi possessiones et privilegia confirmat.

(Anno 1119, Sept. 15.)

[*Gall. Christ.* nov. II, 1314, in textu.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectæ filiæ PETRONILLÆ abbatissæ monasterii S. Mariæ de Fontebraudi, et iis quæ post eam regulariter in eodem regimine successerint in perpetuum.

Cum per Pictaviensem parochiam pro Ecclesiæ servitio transitum haberemus, venerabilis fratris nostri Guillelmi Pictaviensis episcopi suggestione ad B. Mariæ de Fontebraudi monasterium declinavimus; ubi monastici ordinis disciplinam vigere per omnipotentis Dei misericordiam cognoscentes, locum ipsum cum omnibus ad eum pertinentibus, B. Petri decrevimus patrocinio confovere. Unde etiam nostris, tanquam B. Petri manibus, in honore beatissimæ et gloriosissimæ Dei genitricis, semperque virginis Mariæ oratorium dedicavimus, altare ipsius reliquis beatorum martyrum Felicis et Adaucti, Saturnini, et Sisinnii, et B. Cæciliæ virginis, quæ in nostris habebantur scriuiis, condientes. Omnibus autem, cooperante Deo, solemniter celebratis, ad populum, cujus undique illuc multitudo effluerat, verbum ex more habuimus; et devotionem ejus diligentius attendentes, ex omnipotentis Dei, et B. Petri auctoritate, cujus, licet indigni, vices in Ecclesia gerimus, universis qui ad dedicationem convenerant, a quatuor annis et supra, unum; a tribus vero et infra, dies quadraginta de suis poenitentibus relaxavimus. Idipsum et de illis statuimus, qui a jejuniorum capite, usque ad octavas Paschæ per sequentes annos, quandiu in eodem loco religionis monasticæ ordo vigerit, monasterium debitâ devotione visitare, ac de suis facultatibus curaverint adjuvare. Ea insuper immunitate præfatum cœnobiū ex apostolicæ sedis benignitate donavimus; ut omne

illud spatium quod cruces in circuito, ex præcepto nostro dispositæ comprehendunt, exterius quietum deinceps inviolatumque permaneat: quatenus quicumque hominem in eo aut occiderit, aut læserit, vel prædam fecerit, vel grave aliquod forisfactum commiserit, donec satisfaciatur, reus sacrilegii habeatur. Sequenti sane die in capitulum venientes, in pleniorii tam fratrum, quam sororum conventu, præcepta venerabilis memoriæ Roberti presbyteri de Arbresello, et loci et religionis institutoris, rata censuimus, et illibata servari; illud omnimodis sancientes, ut fideles quique, qui pro animarum suarum remedio; in Dei et ecclesiæ vestræ servitio, vel apud monasterium vestrum, vel in locis ad ipsum pertinentibus persistere devoverint, vel in futurum devoverint, in eodem bono perseverent proposito; et juxta dispositionem et obedientiam ipsius loci abbatissæ, aut priorissarum, quæ per loca ad monasterium Fontisebraudi pertinentia disponuntur, ad honorem Dei sororibus fideliter et religiose describiant: sicut etiam a bonæ memoriæ prædicto Roberto presbytero de Arbresello noscitur institutum.

Ad hæc ut quietius ac devotius debita omnipotenti Deo servitia exsolvere valeatis, possessiones et loca monasterii vestri contra pravorum hominum nequitiam sedis apostolicæ privilegio duximus munienda. Universa igitur quæ vel in præsentibus xiiii indict. legitime possidetis, vel in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis poteritis adipisci, vestro in perpetuum monasterio confirmamus. Locum videlicet Agreria ex dono Berlaii de Monstereilo, Rainaldi filii Ugonis, et Fulcheii Fexardi: locum Raalai ex dono Raginaudi de Salmuntiachaico: locum Cavanaici ex dono Aimerici de Bernezaico, et Gironii filii Gaineri: locum de Gaina, ex dono Radulphi de S. Joanne, Stephani (16) de Maixime (*Messemé*), ac filii ejus Parciendi [*Aimerici*]: locum Mongoguerii ex dono Aimerici Flocelli: locum Varentis ex dono Pagani de Nozilliaci: locum Cantalupi ex dono Fulconis junioris Andegavensis comitis: locum Sovolæ ex dono Petri de Brisiaco: locum Girundæ ex dono Raginaudi de Piollant, Salomonis hominis vicecomitissæ de Castello Ayraldi, et Hugonis de Vivona: locum Boisrotardi ex dono Fulconis comitis Andegavensis, et Lisiardi de Sabrolio: locum Mauthaici ex dono Aubereti de Munta Joannis: locum Lajariæ et Chevrerii ex dono Guillelmi de Mirembelle: locum Astrici ex dono Reemfreia, ac filiorum ejus Petri Achardi, et Airaudi: locum Podiæ ex dono Petri Senebaudi: locum Villesalem ex dono Gausfridi Gastinelli: locum Preth ex dono Cothardi et filii ejus: locum Flathaici ex dono Gaufridi de Englis: locum Landæ de Belloveerio ex dono Petri de Gasnachia, Gotherini fratris ejus, et Petri de Thoveia nepotis eorum. Locum Lagrolæ, ex dono

(16) Ex hoc Stephano trahunt originem nobiles domini de Messémé.

Brientii de Comiquers, et fratrum ejus : locum Landæd'Apremonte ex dono Guillelmi, et fratris ejus de Asperomonte : locum Landæ de Machecol, ex dono Garsii de Raes : locum Jafras, ex dono Radulphi Maliclavi, et Isdercii : locum Dentis, ex dono Giraudii de Sostei, Arberti filii ejus, et Guillelmi de Rœccaforti : locum Tucio, ex dono Fulcaudi Frenicardi, et Aimerici fratris ejus, Bernardi Cantagrel, et Aimerici fratris ejus Aimarivillani, Dalnatii de Monte Borulpho, et Aimerici de Ranconi de cujus feodo erat, ita liberum et quietum sicut in venerabilis fratris nostri Geraldii Engolismensis episcopi, tunc apostolicæ sedis legati definitione, et domni prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ II, privilegio continetur. Locum la Gasconeria, ex dono Arberti de Burno, Guillelmi de Cella, et Guillelmi de Borno : locum Arblenth ex dono Guillelmi Aimerici : locum Montazesum, ex dono Aimerici Bernardi : locum Auloillos : locum Conoul : locum Lobilleii, ex dono Petri de Vars, et fratris ejus : locum Calumme, vel Nemoris comitis, ex dono Simonis Avisant, concedente Fulcone Andegavensi comite : locum S. Bonifacii, ex dono Petri Pictavorum episcopi et capituli monachorum S. Cypriani ; locum Ajars, vel Adarci, ad montem S. Joannis, ex dono Stephani de Magnac : locum Bobun, ex dono Petri de Montifreebo, Iterii Bernardi, et Aimerici Bruni : locum Argenteriam, ex dono Milesendis de monasterio novo. Hæc tria loca prædicta sunt in Lemovicensi episcopatu. In episcopatu Bituricensi locum Ursani, et locum Parthaici, et Villulæ, ex dono Aalardi Guillebaudi : locum Jarzaici, ex dono Huberti de Barsella, et Saturninæ matris ejus : locum Villebratæ, ex dono Rainaudi de Scurels, et Rogerii Senescau : locum Letardi, ex dono Erchembaudi de Borbum : locum Montaudun, ex dono Giraudi de Corb. et Giraudi Coraus : locum Villæ Osmeri, ex dono Arvei presbyteri, et Achaudi fratris ejus : locum villæ Corb. ex dono Gaudefridi de Blanqueffort, Guimonsbed, et Supplicii de Concartau : locum Prunerii Sicci, ex dono Supplicii de Concartau, Agnetis comitissæ de Assis, et Guimonsbeth : locum Marthauges, ex dono Radulphi Becuns, et Elisabeth uxoris ejus, et filiorum eorumdem : locum Fumernum, ex dono Agnetis comitissæ Dosassis : locum Funtarcherii, ex dono Patricii de Brulleio : locum Saugosæ, ex dono Joannis de Lineriis, et Hugonis de monasterio : locum Taes, ex dono Joannis de Lineriis : locum Molins, ex dono Odonis de Duis. In Turonensi locum Raleii, ex dono Pagani de Mirambello, et uxoris ejus Belutæ, et filiorum eorum : locum Calfurnei ex dono Leonii, uxoris, et filii ; locum Larunciæ, ex dono Ogerii Fabri, Guillelmi de Tisthai et omnium fratrum eorum : locum Columberols, ex dono Raginaudi Rusi, et Gautherii-Jesu : locum Barbæ novæ, ex dono Fulconis junioris Andegavensis comitis : locum Bessos, ex dono Bartholomæi filii Rahardi, et Gili de Mota : locum Vallissicardi, ex dono Audeburgis de

Monsterello : locum Pissabo, ex dono Guillelmi de Rullei : hæc duo prædicta loca sunt in Cenomanica patria. Locum Choseaci, ex dono Auberti de Ligerio, et multorum aliorum, concedente Fulcone comite Andegavensi : molendina, exclusam de Chinone, prata de Verrom, terram de Doe, prata et census suos, ex dono Fulconis junioris Andegav. comitis : portum de Challeii, ex dono Alonis adolescentis, et fratris ejus in Andegavensi : portum de Rest, census, decimam, et vinagium, ex dono Gaufridi Fulcrei : locum Logias, ex dono Sanitæ, et filii Roberti : locum Curleo, ex dono Hersendis, et Stephani de Monte Sorelli filii ejus : locum Chanzeilas, ex dono Girorii de Chinziaco, Galeth, et Ugonis duorum fratrum, et matrum eorum, ac sororum : locum Borennas, ex dono Fulconis junioris Andegav. comitis : locum Pignoneria, et terram Arcalors, et terram Petri de Monte Seiberti : terram et census Fulqueii quos emit ecclesia Fontisebraudi, concedente Fulcone comite : terram quam Adam habebat ad Pignoneriam ab Achaia, usque ad Andegavum, ex dono ipsius Adæ, per manum episcopi Raginaudi, concessione comitis et comitissæ, cum charitate quam dedit Petronilla abbatissa consanguinea ejus : locum S. Carileffi ex dono Chalonis de Blazone : locum Perillera ex dono Philippi de Blazone et uxoris ejus : nemus etiam et prata quæ habebat a nemore Roho usque ad Alodia : locum Segnes, ex dono Griscæ de Doe, et filii ejus : locum Escoblant, ex dono Oggerii, Martreerii, et filii ejus Deri : locum sanctæ Mariæ de Hospitio juxta Aurelianum, ex dono episcopi Aurelian. et capituli canonicorum S. Crucis, ac Lodoici regis Franciæ : Closium Auberi, ex dono Lodoici regis Franciæ : locum Alta Brueria, ex dono prædicti regis, et Bertreæ novercæ ejus, de cujus dote erat, et ea quæ Philippus rex apud Turonem dederat ei in dote, concedente Lodoico rege et uxore ejus. Decernimus ergo ut nulli omnium hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica, sæcularisve, etc.

Datum Turoni apud Majus Monasterium per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xvii Kal. Octob., ind. xiii, Dom. Incarnat. anno 1119, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo.

XXXIII.

• *Monasterii SS. Petri et Pauli et S. Gisleli Cellensis possessiones confirmat.*

(Anno 1119, Oct. 3.)

[REIFFENBERG, *Monuments pour servir à l'histoire des provinces de Namur, de Hainaut et de Luxembourg*. Bruxelles, 1844, t. VIII, p. 345.]

XXXIV.

Monasterii Vindocinensis privilegia confirmat.

(Anno 1119, Oct. 8.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 195.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GOFRIDO Vindocinensis monasterii abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Cum universis Ecclesiæ sanctæ filiis ex apostolicæ sedis auctoritate ac benevolentia debitores [add. nos] existimamus [forte, existamus], illis tamen locis atque personis, quæ specialius atque familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, propensiori nos convenit charitatis studio imminere. Quamobrem, charissime in Christo fili Goffride abbas, tuis petitionibus non immerito annuendum censuimus, ut Vindocinense monasterium, cui Deo auctore præsidet; quod videlicet ab ipsis fundatoribus Goffrido Andegavensi comite et Agnete Pictaviensi comitissa sedi apostolicæ oblatum est, ad prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Alexandri, Urbani, Paschalis, Romanorum pontificum, exemplar, apostolicæ sedis privilegio muniremus. Sicut ergo iidem fundatores devoverunt, et in eorum chirographo continetur, sub apostolicæ sedis defensione ac Romana libertate, ab omni conditione aliarum personarum absolutum semper et liberum idem monasterium permanere sancimus. Ita videlicet, ut inter Romanum pontificem, et te tuosque successores, nulla, cujuscunque dignitatis vel ordinis persona sit, media habeatur. Nec ipse Vindocinensis abbas ad concilium ire, ubi papæ persona non aderit, ullatenus cogatur. Porro ecclesiam B. Priscæ in monte Aventino sitam, quam cum universis pertinentiis suis, prædicti domini nostri Alexandri papæ concessione prædecessores tui longo tempore possedisserunt, tibi tuisque successoribus cum omni dignitate, quæ ad eandem ecclesiam pertinet, confirmamus: sancti Spiritus judicio decernentes, ut nulla deinceps ecclesiastica sæcularisve persona, prædictam B. Priscæ ecclesiam, seu ecclesiæ dignitatem, tibi tuisque successoribus qualibet astutia vel occasione auferre præsumat. Quod si forte contigerit, Romanæ legatum Ecclesiæ prædictum Vindocinense monasterium visitare, charitative ibi suscipiatur, et ei juxta loci possibilitatem diligenter quæ corpori fuerint necessaria ministrentur. Porro legatus ipse in eodem loco nihil per se disponere vel corrigere audeat, neque occasione legationis rectorem loci vel fratres molestare præsumat. Sed si quid forte corrigendum cognoverit, papæ notificare licebit. Si quis autem adversus locum illum pro aliquibus rebus causari voluerit, nullatenus abbas vel fratres ei respondeant, antequam Romanum pontificem consulant, quia quod sine nostro vel successorum nostrorum judicio distractum vel diffinitum fuerit, irritum erit. Sane ad indicium perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, duodecim solidos monetæ vestræ patriæ quotannis Lateranensi palatio per-

A solvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Parisiis per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii viii Idus Octobris, indict. xiiii, Dominicæ Incarnationis anno 1119, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo.

XXXV.

Privilegium pro abbacia Sancti Dionysii, prope Parisios.

(Anno 1119, Oct. 13.)

[DOUBLET, *Histoire de l'abbaye de Saint-Denis*, p.477.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Adæ, abbati venerabilis monasterii quod in honore beati Dionysii martyris prope Parisios situm est, ejusque successoribus regulariter promovendis in perpetuum.

Piæ postulatio voluntatis affectu debet prosequentes complere, quatenus, et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua ad sedis apostolicæ portum confugiens ejus tuitionem debita devotione requisivit, nos supplicationi tuæ clementer annuimus, et beati martyris Dionysii venerabile monasterium cui Deo auctore præsidet, cum omnibus ad ipsum pertinentibus sub tutela apostolicæ sedis excipimus. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque libertas, quæcunque dignitas authenticis nostrorum prædecessorum Zachariæ, Stephani, Leonis atque Alexandri II privilegiis concessa est, quæcunque bona catholicorum regum, vel aliorum fidelium legitimis oblationibus ad idem cœnobium pertinere noscuntur, quæcunque etiam in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi

qualibet subreptione, astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum timorem Dei, et beati Benedicti regulam, elegerint. Electus autem a Romano pontifice, vel a quo maluerit catholico episcopo consecratur. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum, seu clericorum, eidem monasterio pertinentium, a catholicis episcopis accipietis, quemadmodum prædecessorum nostrorum canonicæ æquitatis privilegiis institutum est. Missas sane publicas celebrare, aut stationem in eodem monasterio, præter abbatis voluntatem, fieri prohibemus, sed nec interdicare, nec excommunicare, nec ad synodum vocare, vel abbatem, vel ipsius loci monachos, episcopis aut episcoporum ministris permittimus facultatem. Præterea tam tibi quam tuis successoribus licentiam indulgemus in gravioribus negotiis sedem apostolicam appellare, nec appellantes ante finem negotii læsio ulla contingat, quatenus auctore Deo, in sanctæ religionis studiis quieti et seduli permanere possitis. Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen

Scriptum per manum Petri notarii regionarii et scriniarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Datum Silvanecti per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, in Idus Octobris, indictione decima tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1119, et pontificatus domini Calixti II papæ anno primo.

XXXVI.

Recenset atque confirmat possessiones abbatiæ Burburgensis, monialium nobilium Ord. S. Benedicti a sorore sua Clementia Burgundiæ ducissa recens fundate.

(Anno 1119, Oct. 22.)

[MIRÆUS, *Opp. diplom.*, IV, 8.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectæ filiæ GODILDIS Burburgensis monasterii Sanctæ Mariæ abbatiæ, et his quæ post eam in eodem regimine regulariter successerint, in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quamobrem, dilecta in Christo filia Godildis abbatiæ, nos tam tuis, quam charissimæ sororis nostræ Clementiæ Flandrensi comitissæ, ipsius

A loci fundatricis, petitionibus annuentes, B. Mariæ Burgensæ monasterium, cui Deo auctore præsidet, sub apostolicæ sedis tutela excipimus, et beati Petri patrocinio communimus.

Statuimus enim ut idem cænobium ab omni episcopali exactione, et ab omnium sæcularium gravamine liberum per Dei gratiam semper quietumque permaneat.

Porro universa quæ vel a prædicta comitissa, et viro ejus Roberto et filio Balduino comitibus, vel a aliis quibusque fidelibus, de suo jure loco eidem collata vel per tuam industriam acquisita sunt, aut in futurum, largiente Deo, offerri, vel aliis modis acquiri contigerit, firma in perpetuum et illibata servantur. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda, videlicet:

B Berquariam unam ovium, quæ vocatur Bonhem, in parochia Sancti Folquini, cum omni terra quæ ibi deinceps accrescere poterit.

Berquariam unam in villa Lon. Berquariam unam in villa Slipi, super aquam Sathia. Novam terram super flumen Ysaram, inter terram Sanctæ Walburgis et Lamine Chinescuot, et quidquid terræ ibi deinceps accrescere poterit. Berquariam.

Altare de Fersnara [alias Varssonaere juxta Brugas], molendinum unum super Lodic. In Dicasimtha medietatem reddituum de omnibus molendinis, quæ ibi, vel modo sunt vel postmodum erant. Crumadicuet, Paleendic, cum suis redditibus. In parochia quæ S. Petri Bruc dicitur, quinque Ren.; in Clarambalidruc terram, cum XII vaccis. Terram Folquini filii Walgeri. Terram Roberti filii Hugonis Patisiensis, cum vaccis viginti et una.

C In parochia Erembaldi Capellæ terram cum XII vaccis. Terram novam, nunc de palude factam inter Watinensem ecclesiam et Broburg, cum decimatione, et totam decimam terræ quæ de eadem palude postea excreverit. Decimationes novæ terræ Castellani Tinardi. Terram Balduini Taxardi in parochia Balingosela. Terram apud Stapla LXVI jugera.

D Quinque mansos terræ Ruhault in parochia Feringehem. Terram de Petrihout, cum decimatione. Terram Godini cum decimatione. Decimationes novæ terræ in Peville, tam cultæ quam colendæ; ibidem XX jugera terræ in parochia Chilhem. Terram reddentem XI hod. avenæ. Terram Dodonis, et uxoris ejus Gislæ.

In parochia Loberga LV jugera terræ. In Winnigosele XXX jugera terræ. In Greveninga unum last allecum. In Broburg unam pensam anguillarum. In Lon unam pensam butyri. Veterem terram ipsi ecclesiæ Sanctæ Mariæ adjacentem, cum decimatione. Beneficia etiam quæ a vestræ professionis monialibus ecclesiæ vestræ donata sunt, scilicet in Rubras quartam partem decimationis. In Balingosela terram Berwaldi. In vicina villa Crumbecca XC jugera terræ. In Popringahem XX jugera. Item in Bulingosela terram Alani, Bliingari, et Tidinari.

In Sigeri capella terram Alferi regis; in parochia

Sancti Folquini xl jugera terræ, ex dono Goffredi A de Cassel. Item in parochia S. Folquini xviii jugera ex dono Emmæ. In parochia Broburg tria jugera et mansuram Godinari præpositi.

In Schalcleta unum mansum terræ. In Aflinga jugera xx. In Broburg et Craiawic xx jugera. In terra Orphanorum xxviii jugera. In Piticham terram Roberti, et xx hod avenæ. Apud Æggefridi capellam xiv jugera et dimidium. Terram omnemque substantiam Hildegardis uxoris Balduini.

In Druicham xxvi jugera, et terram de Proiastra.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare: sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Tervanensis episcopi canonica reverentia.

Obeunte autem hujus loci abbatissa, nulla ibi quolibet subreptione, astutia, violentia præponatur, nisi quam sorores communi consensu vel sororum pars consilii sanioris secundum Dei timorem providerint regulariter eligendam.

Ad hæc adjicientes statuimus ut, si quando episcopalis parochia a divinis fuerit officiis interdicta, liceat vobis (interdictis vel excommunicatis nullatenus admissis) divina officia clausis januis celebrare.

Porro clerici seu laici, qui sedulis ecclesiæ vestræ servitiis intra claustrum ambitum manciantur, super excessibus suis abbatissæ tantum respondeant.

Illud quoque subjungimus ut quicumque religionis causa se vel sua ecclesiæ vestræ conferre voluerit, a nullo violenter aut injuste prohibeatur.

Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commoita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

† Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Remis per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii; xi Kal. Novembris, indictione xiii, Incarnationis Dominicæ anno 1119; pontificatus autem domni Calixti papæ secundi anno primo.

XXXVII.

Ad Godebaldum episcopum Ultrajectensem.—Mitræ episcopalem ei tribuit.

(Anno 1119, Oct. 30.)

[HEDA, *Hist. episcop. Ultraject.*, p. 148.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GODEBALDO Trajectensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Nos quidem personam tuam interesse concilio sperabamus: cæterum sicut ex fratrum tuorum quos ad nos misisti, assertione cognovimus, in itinere a Deo impeditus es, ut ad nos sine graviore periculo minime potueris pervenire, propter quod absentia tua paternæ dilectionis intuitu parcimus, confidentes quod in Dei et Ecclesiæ tuæ servitio deinceps secundum facultatem perseverare fideliter debeas: porro præpositos illos, qui a te tua vice invitati ad concilium se minime præsentarunt, discretionis tuæ committimus, quatenus canonicam de eis justitiam exsequaris: quod enim auctore Domino inde a te factum fuerit, hoc ratum habebimus. Præterea pro commissæ tibi Ecclesiæ reverentia, et nostræ diutinae ad invicem dilectionis affectu episcopalem mitræ tibi, tuisque successoribus conferendam concedimus.

Datum Remis iii Kal. Novemb., indict. xiii, anno 1120.

XXXVIII.

Monasterii Marbacensis protectionem suscipit et privilegia confirmat.

(Anno 1119, Oct. 30.)

[WERTWEIN, *Nova Subsidiâ diplom.*, Heidelberg, 1781, 8°, tom. VII, p. 33.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis in Marbacensi Ecclesia canonicam vitam professis eorumque successoribus in eadem religione per omnipotentis Dei gratiam permansuris in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu sollicitos esse, et quæ recte statuta sunt stabilire. Quamobrem venerabilis filii nostri Gerungi vestri præpositi precibus non difficulter accommodamus effectum. Prædecessorum siquidem nostrorum, videlicet sanctæ memoriæ Urbani II et Paschalis item II vestigiis insistentes, tam vos, quam vestra omnia sub tuitione apostolicæ sedis excipimus, et præsentis privilegii auctoritate munimus. Quæcumque enim illi vobis ad libertatem loci vestri et munimentum religionis concesserunt, nos quoque concedimus et confirmamus, videlicet ut quæcumque hodie vestra ecclesia juste possidet, sive in futurum juste atque canonicè poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Quidquid præterea libertatis vel in prælati vestri electione, vel in professorum illi stabilitate, vel in sacramentorum omnium susceptione, seu in cæteris hujusmodi professionis canonicæ religioni et stabilitati congruentibus ecclesiæ vestræ a prædictis prædecessoribus nostris canonica

æquitate concessum est, nos etiam præsentis scripti pagina stabilimus. Ad hæc adjicientes, circa cœnobii vestri ambitum occasione qualibet assaultum fieri prohibemus. Si vero, quod absit! in atrio vestro vel in effusione sanguinis, vel in verborum elatione, sive in aliquo hujusmodi violentiam irrogari forte contigerit, nequaquam propter hoc a divinis Ecclesia vestra prohibeatur officiis. Porro laborum vestrorum, vel animalium decimas quæ penes ipsum locum vestris sumptibus et laboribus excoluntur, vel nutriuntur quietas vobis et illibatas manere censemus, nec vos super hoc, aut ab episcopo ejusdem diœcesis, aut ab ejus ministris, seu parochialibus presbyteris inquietari permittimus. Communi enim vita viventibus, ut beatus scribit Gregorius ad Augustinum, Cantuariorum episcopum, jam de faciendis portionibus, vel exhibenda hospitalitate et adimplenda misericordia nobis erit quid loquendum, cum omne quod superest in causis piis ac religiosis erogandum est.

Sepulturam quoque ipsius cœnobii omnino liberam esse sancimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi excommunicati sint, nullus obsistat. Porro clericos, sive laicos sæculariter viventes ad conversionem suscipere nullius episcopi, vel præpositi contradictio vos inhibeat. Si quis ergo præsentis decreti tenorem sciens contra id temere venire tentaverit, apostolorum principis Petri et nostra animadversione multetur. Conservantibus autem hæc pax a Deo et misericordia perpetuis sæculis conservetur. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Remis per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Kal. Novembris, indictione XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1119; pontificatus autem domini Calixti secundi papæ anno primo.

XXXIX.

Ecclesiæ S. Martini Turonensis privilegia confirmat.
(Anno 1119, Oct. 30.)

[*Défense de l'insigne église de Saint-Martin de Tours,* fol., preuves, p. 14.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis Beati Martini Turonensis ecclesiæ canonicis, tam præsentibus quam futuris, apostolicam benedictionem.

Cum universis Ecclesiæ filiis debitores ex apostolicæ sedis auctoritate ac benevolentia existamus, illis tamen locis atque personis, quæ specialius Romanæ adhærent Ecclesiæ propensioris nos convenit affectionis studio imminere. Ea propter, filii in Christo charissimi, vestris petitionibus annuentes tanto libentius Beati Martini ecclesiam in qua omnipotenti Domino deservitis protectione sedis apostolicæ communimus, quanto amplius locus idem et beatissimi confessoris Christi corpore insignis

(17) Clausula est mendosa; in qua pro Romæ legendum puto Remis, ac post III Kal. add. Novembres. JAFFÉ.

A habetur, et ad jus Romanæ cognoscitur Ecclesiæ pertinere, quidquid igitur libertatis, quidquid immunitatis, quidquid beneficii et honoris eidem ecclesiæ vel per antecessorum nostrorum Adeodati, Leonis, Adriani, Sergii, Gregorii, Paschalis Romanorum pontificum privilegia, vel per Turonensium archiepiscoporum Crotherti, Ibonis et Airardi scripta, vel per regum præcepta collatum est, per præsentis privilegii paginam vobis vestrisque successoribus, et per nos prædictæ Beati Martini ecclesiæ confirmamus, statuentes ut claustrum vestrum usque ad muri cuneos liberum quietumque permaneat, sicut hactenus cognoscitur permansisse. Presbyteri quoque infra ecclesiæ ambitum in cellulis, in oratoriis vestris, in ecclesia Sancti Venantii, et in capella Sancti Petri quæ de Cardoueto dicitur commemorantur, in ea qua præteritis temporibus mansisse noscuntur, libertate permaneant. Porro burgum, et alia omnia quæ in Ludovici regis scripto continentur, ecclesia Sancti Pauli Cormoriacensis, ecclesia Sanctæ Mariæ de Bellomonte, ecclesia Sancti Cosmæ cum appendiciis earum, et cætera omnia quæ vel in præsentem legitime possidetis, vel in futurum largiente Domino juste poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata serventur. Nulli ergo omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Chrisma, oleum sanctum, ordinationes canonicorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, a Turonensi accipietis archiepiscopo, si quidem gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, et si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere: alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis adire antistitem, et eadem ab eo sacramenta suscipere. Sane canonici vester si Ecclesiarum archiepiscopi canonicus fuerit, beneficio abdicato, excommunicandi eum archiepiscopus non habeat facultatem. Si qua igitur in futuro ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, réamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructus bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

(17) Datum Romæ per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliotheca-

rii, III Kalend., Incarnationis Dominicæ 1119, pontificatus autem domni Calixti secundi papæ anno primo.

XL.

Monasterii S. Bertini Sithiensis libertatem et privilegium confirmat.

Anno 1119, Oct. 31.

[*Collection des Cartulaires*, t. III, 260, Paris, 1841, 4°.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio LAMBERTO Sithiensis monasterii abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Justis votis assensum præbere justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licet indigni, justitiæ custodes atque præcones in excelsa apostolorum Petri et Pauli specula positi, Deo auctore, conspicimur. Proinde, dilecte in Christo filii Lamberte abbas, tuis petitionibus annuentes, beati Bertini Sithiense monasterium, quod in Tarvannensi parochia situm est, cui, Deo auctore, præses, sub tutela et protectione sedis apostolicæ suscipimus, et contra pravorum hominum nequitiam auctoritatis hujus privilegio communimus. Statuimus enim universa ad idem monasterium legitime pertinentia vobis vestrisque successoribus quietam semper et illibata conservari, videlicet comitatus de omnibus terris quas Sanctus Bertinus habet in castellaria de Broburg, sicut Balduinus comes, per manum Joannis, episcopi, vobis concessit, et de omnibus terris quæ per recessum maris, sive ex palustribus locis proveniunt, in omnibus videlicet parochiis quas Sanctus Bertinus habet in prædicta castellaria; duas garbas decimæ, et de omnibus berquariis atque vaccariis decimationem, sicut Balduinus, comes Insulanus, vobis concessit, et omnia quæ idem suo scripto confirmavit; molendina in atrio monasterii vestri constructa, terram de Culhem et Flechmel et Helescolke, quas per episcopum derationastis. Præterea concordiam illam, quæ facta est ante prædictum venerabilem Joannem, episcopum, inter vos et Everardum, clericum, videlicet de altari de Helcin et capellis ejus, omnino ratam censemus. In Tarvannensi quoque parochia, ecclesiam nuncupatam Oxelare et Warnestim et Haveskerke, altare de Merchem, ecclesiam de Eggafridi capella; in Tornacensi parochia, ecclesiam de Coclara, de Ruslethe et de Runbecca, cum capellis suis, ecclesiam de Lisnege et de Snelgerkeke, et de Hermingehem et de Bovenkerke; in Attrebatensi parochia, altare de Anesin; in Coloniensi, ecclesiam de Fresquena et Wildestorp; in Belvacensi, terram Hubertuisin dictam, cum omnibus suis pertinentiis seu appendiciis, terram quoque Clarembaldi de Lustingehem, terram quam comes Robertus, pro animæ suæ remedio et filii sui Wilhelmi, vobis dedit; similiter berquariam quam comes Balduinus, qui in monasterio vestro sepultus est, adhuc vivens vobis dedit, et quam Carolus ei, in comitatu succedens, legali donatione concessit; item berquariam pro commutatione villæ Ostresele datam,

(18) Rectius duodecima.

A et duas portiones decimæ de Brucele. Omnes etiam decimationes annuatim, fratrum industria colligantur, ne sub censualitate, occasione dationis, res vestræ inquietentur vel impediuntur. Curtes quoque monasterii ita libere in dispositione fratrum manere sancimus, ut nullus pro eisdem servandis quidquam juris hæreditarii habeat. Ipsum præterea monasterium, juxta prædecessorum nostrorum Victoris, Urbani, Paschalis papæ sanctiones et privilegia, loco eidem collata, in sua plenius libertate ac immunitate perpetuo conservetur, adeo ut nulli, nisi Romano pontifici, salva tamen episcopi Tarvannensis canonica reverentia, in aliquo respondeat, quandiu illic regularis ordinis vigor ac disciplina permanserit. Porro abbatem in eodem monasterio, non alium, præses censemus, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars sanioris consilii, secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam, elegerint. At hæc religioni vestræ concedimus, in communi parochiæ interdicto, divina officia, clausis januis, celebrare. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, et cætera omnia usque in finem, ut supra, in privilegio Paschalis papæ (sub num. 344).

Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Remis, per manum Grisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, secundo Kal. Novembris, indictione tertia decima (18), Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo nono decimo, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno primo.

XLI.

Ecclesiæ Cameracensis privilegia confirmat.

(Anno 1119, Oct. 31.)

[*Mémoire de M. de Choiseul contre le magistrat de Cambrai*, pièce VIII, teste LEGLAN, *Glossaire de l'ancien Cambésis*, p. 131.]

. . . Datum Remis per manum Grisogoni S. Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, II Kal. Novembr., indict. XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1119, pontificatus autem domni Calixti secundi papæ anno primo.

XLII.

Ad clerum et populum Hildesheimensem.

(Anno 1119, Oct. 31.)

[Edidit JAFFÉ, *Regesta pontif. Rom.*, cum hac mentione: « In tabular. reg. Hannover. — Misit H. Sudendorff. »]

Hildenensis [*leg. Hildesheimensis*] Ecclesiæ clero et populo, salutem et apostolicam benedictionem.

Audita et cognita obedientiæ vestræ constantia, quam in canonica electione vestri episcopi habuistis, apprime gavisi sumus. Idcirco dilectionem vestram litteris præsentibus duximus visitandam, monentes atque præcipientes, ut in Romanæ semper Ecclesiæ et vestri episcopi obedientia persistatis. Nos enim

in concilio Remis habito canonicam electionem et liberam consecrationem fratris nostri B[ertholdi], episcopi vestri, cum archiepiscopis, episcopis, abbatibus et cuncto clero approbavimus et auctoritate apostolica roboravimus. Si qui ergo vel ex clero vel ex populo canonicæ vestræ electioni nondum consenserunt, commoniti a nobis id ipsam sentire vobiscum non differant, ne in sua pertinacia permanentes ecclesiasticæ subiaceant ultioni.

Data Remis ii Kal. Novembris.

XLIII.

G[isleberto] archiepiscopo Turonensi mandat ut litteras sequentes ad [Henricum] Anglorum regem deferat, adhibitoque G[aufredo] archiepiscopo Rothomagensi, Thomam [leg. Thurstanum] archiepiscopum Eboracensem regi diligenter commendet.

(Anno 1119, Oct.-Nov.)

[Monastic. Anglic. III, 144.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GISLEBERTO Turonensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quia devotionis tuæ dilectionem, et fidelitatis constantiam in beati Petri servitio sæpius probatam agnovimus, ejus tibi negotium potissimum duximus committenda; siquidem prudentiam tuam pro venerabilis fratris nostri Thomæ Eborum archiepiscopi causa, ex fratrum nostrorum consilio, nostra volumus legatione perfungi, in quo quanta nobis et Romanæ Ecclesiæ injuria irrogetur ipse, ut credimus, non ignoras. Tuam itaque, frater charissime, sollicitudinem exoramus, atque præcipimus, ut illas quas pro eodem fratre nostro Th. dirigimus litteras in Northmannia, ad regem Anglieum deferas, et primo earum traditioni regem ipsum vice nostra tu et confrater vester G. Rothomagensis archiepiscopus, quem in hujus allegationis executione tibi socium exhibemus convenire, diligentissime studeatis. Eumque instantius deprecamini, ut in prædicti fratris nostri restitutione, ita matris suæ Romanæ Ecclesiæ preces exaudiat, quatenus verus ejus filius.

XLIV.

Ad Henricum Anglorum regem.

(Anno 1119, Oct.-Nov.)

Monastic. Anglic. III, 144.

(19). servorum Dei charissimo in Christo filio, HENRICO illustri et glorioso Anglorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Sæpe jam dilectionem tuam, pro venerabili fratre nostro Thoma (20) Eborum archiepiscopo, verbis et litteris monuisse meminimus, et nihil adhuc in ejus negotio de honore Dei et Ecclesiæ apud te valimus impetrare. Unde gravius profecto correptione dignus fueras; sed quia duplici te dilectione complectimur, personæ tuæ, ad præsens, in executione justitiæ duximus indulgendum. Cæterum confratris nostri R. Cantuariensis archiepiscopi contemptum omnino

(19) Hæc epistola cum superiore librarii culpa coheret ut una videantur; incipit lin. 45 his verbis, *servorum Dei*, ante quæ addendum est: *Calixtus*

diutius tolerare non possumus, et a dominis enim felicitis memoriæ Paschalis et Gelasii prædecessoribus nostris, et nobis ipse commonitus, nec electo Eboracensis Ecclesiæ absque professionis exactione manus imponere, nec pro eodem negotio nostræ noluerit audientiæ præsentare. Et ipsi ergo episcopale atque sacerdotale officium interdiximus et in matrice Cantuariensi Ecclesia; necnon et Eborum propria parochia tota divina omnia celebrari officia, et sepulturam mortuis prohibemus præter infantium baptisma, et mortuorum penitentias, donec prædictus frater noster Thomas, Eborum Ecclesiæ restituitur, manere in ea quietius dimittatur. Si enim prædictus dominus noster Paschalis papa eum adhuc in electione positum ab Eborum Ecclesia nullatenus passus est, nos consecratum jam, per Dei gratiam, nostris, tanquam beati Petri manibus, exulare prorsus pati, nec possumus, nec debemus.

XLV.

Bulla de privilegiis monasterii Sanctæ Mariæ Josophat in diœcesi Carnotensi.

(Anno 1119, Nov. 4.)

[BALUZ., *Miscell.* ed. Luc., III, 13.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GERARDO abbati monasterii Sanctæ Mariæ Josophat juxta Leugas, in Carnotensi videlicet parochia siti, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Religiosis desiderii dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Proinde nos, dilecte in Christo filii Giraldi abbas, tam tuis quam venerabilis fratris nostri Gaufridi Carnotensis episcopi petitionibus annuentes, Beatæ Mariæ monasterium, cui Deo auctore præses, in apostolicæ sedis tutelam excipimus, et contra pravorum hominum nequitiam auctoritatis nostræ privilegio communitus. Statuimus enim ut quæcunque bona, quæcunque possessiones idem cœnobium in præsentem legitime possidet, sive in futurum largiente Deo juste ac canonicè poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Ecclesiam scilicet Sancti Martini de Operatorio, et ecclesiam Sancti Arnulfi, cum decimis et terra quam dedit Goslenus de Leugis. Nulli ergo omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva nimirum Carnotensis episcopi canonica reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hæc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divine

episcopus, servus.

(20) Leg. *Thurstano.*

judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Remis per manum Grisogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, Kal. Novembris, indictione XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1119, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo.

XLVI.

Decretum a Gaufrido episcopo Carnot. adversus Simoniam latum confirmat.

(Anno 1119, Nov. 2.)

[*Gall. Christ.* VIII, inst. 318.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Gaufrido Carnotensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quæ religionis honestate perspecta in Dei Ecclesia statuuntur, inconcussa debent stabilitate servari. Si quidem, frater in Christo charissime, de commissa tibi Ecclesia omnem Simoniacam expellere desiderantes pravitatem, assensu decani, præcentoris, subdecani, succentoris, et cæterorum prælatorum Ecclesiæ statuisti, congregatione fratrum id ipsum approbante atque unanimiter postulante, ut nec decanus, nec præcentor, nec subdecanus, nec succentor, nec ulla alia ecclesiastica persona, vel canonicorum quisquam de honoribus ecclesiæ, vel præbendis quidquam exigat vel accipiat, vel per se, vel per suppositam manum: nullus eorum qui canonici fiunt pro præbenda quidquam det vel promittat, aut per se similiter, aut per suppositam manum, neque post decessum prælatorum, qui nunc in ecclesia vestra vivunt, ullus vel decanus, vel præcentor, vel subdecanus, vel succentor in locum ipsum statuatur, quousque in communi capitulo liquido juret pro officio suo nihil dedisse vel promississe, quousque etiam juret se pro præbendis nihil exacturum vel accepturum, aut per se, aut per suppositam manum: similiter post decessum simplicium canonicorum, qui modo in Carnotensi ecclesia vivunt, nullus in locum eorum canonicus sufficiatur, nisi ante in communi capitulo juret, vel tutor suus pro eo, si ipse infra annos fuerit, se pro præbenda nihil dedisse aut promississe, nec per se, nec per suppositam manum. Hanc igitur constitutionem ad honorem Dei et animarum salutem a fraternitate tua provisam, nos præstante Deo, auctoritate sedis apostolicæ confirmamus, et ratam in posterum permanere sancimus, etc.

Datum Remis per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis ac bibliothecarii, iv Nonas Novembris, indictione XIII, Incarnationis Dominicæ

anno 1119, pontificatus domini Calixti II anno primo, etc.

XLVII.

Monasterium Springirabacense et ejus disciplinam confirmat.

(Anno 1119, Nov. 4.)

[Hujus privilegii mentio tantum existat apud JAFFÉ, *Regesta Rom. pont.*, p. 531, cum hac clausula: « In tabulario Confluentino. Ex schedis Pertzii. »]

XLVIII.

Ad Morvanum Venetensem et Bricium Nannetensem episcopos. — Ut abbatem Rotonensem per districtionem canonicam compellant ad reddendam pecuniam abbati Kemperlegiensi debitam.

(Anno 1119, Nov. 9.)

[DOM BOUQUET, *Recueil*, XV, 231.]

B CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus MORVANO Venetensi, BRICIO Nannetensi, episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Nuper Herveo Rotonensi abbati mandavimus ut pecuniam quam monasterio Sanctæ Crucis de Kemperlegio injuste abstulit, juxta datum a confratre nostro Gerardo Engolismensi, tunc apostolicæ sedis legato, judicium, dilatione seposita, restitueret, aut super hoc responsurus, Remis se nostro conspectui præsentaret. Cæterum, cum ipse ad Remense concilium pervenisset infecto negotio remeavit, insuper (quod gravius est) culpam suam, uti accepimus, per comitis nititur defendere potestatem. Unde fraternitati vestræ præcipimus ut eum ex parte nostra commoneatis quatenus abbati Sanctæ Crucis usque ad proximas Epiphaniæ octavas eandem pecuniam integro reddat, alioquin vos tandiu in abbatem ipsum et in abbatiam, et in obedientias ejus quæ in vestris diocesisibus sitæ sunt, districtionem canonicam imponatis, donec ipse in nostra præsentia et nobis de contemptu, et abbati de illatis injuriis satisfaciat.

Data Remis, v Idus Novembris.

XLIX.

Monasterii S. Remigii Remensis privilegia confirmat.

(Anno 1119, Nov. 10.)

[MARLOT, *Metropol. Rem.*, II, 271.]

D CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio ODOXI, abbati venerabilis monasterii S. Remigii, quod est secus urbem situm, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Apostolicæ sedis auctoritate compellimur pro universarum Ecclesiarum statu satagere, etc. Statuimus ut quæcunque bona largiente Deo poteritis adipisci, firma hæc vobis et illibata permaneant, in quibus hæc duximus exprimenda: ecclesiam S. Mariæ quæ sita est extra muros castelli, cui Regitestis vocabulum est, cum omnibus ad eam pertinentibus, sicut eam venerabilis frater noster Rodulfus Remensis archiepiscopus a comite Hugone dimissam vestro monasterio contulit; ecclesiam S. Timothei cum parochia Burgi et appendiciis ad Burgum. census Codiciaci castri sexaginta solidorum, mansiones

Ponti Vidulari in alodio Sancti Remigii sitas, quas A Fridericus, ejusdem loci institutor, vestro monasterio contulit. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, etc.

Datum Remis per manum Chrisogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, iv Idus Novemb., indict. xiii, Incarnat. 1119, pontificatus domini Calixti II papæ anno ii.

L.

Abbatie S. Amandi seu Elnonensis, ordinis Sancti Benedicti privilegia libertatis et immunitatis concedit.

(Anno 1119, Nov. 20.)

[MIRÆUS, *Opp. diplom.* II, 1155.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto B in Christo BOVONI, abbati venerabilis monasterii S. Amandi, quod Elnonense dicitur, ejusque successoribus regulariter substituendis in Christum.

Et divinis præceptis instruimur, et apostolicis monitis informamur, ut pro ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu.

Quamobrem, dilecte in Christo filii Bovo abbas, tuis petitionibus accomodamus assensum, et Elnonense monasterium, cui Deo auctore præsidet, ubi ejusdem beati Amandi corpus requiescere creditur, apostolicæ sedis privilegio communimus.

Statuimus enim ut quæcunque bona, quascunque possessiones, idem locus concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis in præsentem possidet, sive in futurum largiente Deo juste atque canonicè poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, et illibata sub B. Petri tuitione permaneant.

In quibus hæc proptiis duximus nominibus adnotanda, villam videlicet Elnonem cum appendiciis suis ab omni sæcularium dominio liberam, sicut a religiosis regibus Dagoberto, Pippino, Carolo, Ludovico, et comite Balduino cognoscitur emancipata.

In pago Laudunensi, cellam Barisiacum cum famulis et appendiciis suis.

In pago Cameracensi Braccolum, Novam Villam, Halthiacum cum appendiciis suis.

In pago Haiionensi Guariniacum, Moncelz, Scalpouz cum appendiciis suis.

In pago Ostrebatensi, Diptiacum, Ferinium, Scaldinium, Lurcium, Ruoth cum familia et appendiciis suis.

In pago Tornacensi Guillelmel, Frigidum Montem, Hertinium, Boviuias, Rumam, Spiere Holtein, cum appendiciis suis.

In pago Bracbatensi Herinias, Sein, Allenium, Varcinium, Anunium, Securiacum, Vitare, Novas Domus, terras de Germinio, Milan, Rodam. Baceroth cum appendiciis suis.

In Flandriis, terras de Bonarda, de Roslare, de Ledda, de Hardoia, de Guinguiniis, de Marchengen, de Lapscura, de Holscherca, de Berneiam, de Lecca, cum familia et appendiciis suis.

In Testerepo abodium singulis annis solvens viginti tres libras.

In Brugis capellam S. Amandi.

Super flumen Mosam villam Haringas cum familia, ecclesia, et appendiciis suis.

Super flumen Renum terras de Sulla et de Borgarda.

Porro altaria quæ in diversis parochiis possessione legitima possidetis ab omni personatu libera vobis vestrisque successoribus in perpetuum servanda censemus; salvis nimirum consuetis episcoporum vel episcopatum ministrorum obsoniis.

In episcopatu Noviomensi altare de Sancto Martino, altare de cella, de Rongi, de Ruma, de Guillelmel, de Frigido Monte, de Hertinio, de Marchengen, de Guinguinis, de Bernean, de Sedelegien, de Bichengen, de Ledda.

In episcopatu Laudunensi, cellam Barisiaci cum altari S. Remigii.

In episcopatu Cameracensi altare de Nova Villa cum appendiciis suis, altare de Gariniaco, de Scalpous, de Guariniaco cum appendiciis suis, de Villari, de Anunio, de Lombisiaco.

In Atrebatensi, altare de Bulcinio, de Masten, de Helenuna, de Lurcio, de Scaldinio cum appendiciis suis, de Ruoth, de Ditiaco cum appendiciis suis, de Bulciniolo, decimam anguillarum apud Bulcem, et piscatorem unum in vivario.

Quidquid præterea libertatis, quidquid C tuitionis et immunitatis per authentica prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Martini et Paschalis II Romanorum pontificum privilegia monasterio vestro collatum; quidquid etiam venerabilis fratris nostri, Rodulphi Remensis archiepiscopi, scripto ad petitionem illustris memoriæ nepotis nostri comitis Balduini de injustis consuetudinibus quas præpositus villæ abdicavit, de duobus diebus trium generalium placitorum relaxatis, de obstaculo apud Tuns, de divisione silvæ Sancti Amandi, et silvæ præfati comitis Balduini, paternæ provisioni indultum est, vobis vestrisque successoribus confirmamus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura.

Obeunte te nunc hujus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi quolibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio, secundum Dei timorem, et beati Benedicti Regulam elegerint, a diocesano episcopo sine exactione et pravitate qualibet ipsius et clericorum ejus per Dei gratiam consecrandum.

Missas sane publicas in eodem monasterio per episcopum fieri, vel stationes aut ordinationes ali-

quas celebrari præter abbatis ac fratrum voluntatem, omnimodis prohibemus, ne in servorum Dei recessibus, popularibus occasio præbeatur ulla conventibus.

Ad hæc adjicimus ut nulli personæ facultas sit idem monasterium invadere, vel vim invasionis inferre, quandiu ejusdem monasterii fratres regulariter vivere et abbati regulariter electo secundum sanos usus Ecclesiæ obedire curaverint.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen

Locus † sigilli.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Belvaci, per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xii Kalend. Decemb., indict. xiii, Incarnat. Domini cæ anno 1119, pontificatus autem domni Calixti secundi papæ anno primo.

LI.

Radulfum Dunelmensem, R[adulfum] Orcadensem, Joannem Glasguensem et universos per Scotiam episcopos, Ecclesiæ Eboracensis suffraganeos, hortatur ut T[hurstan]o archiepiscopo Eboracensi, per ipsam consecrato, obediant.

(Anno 1119, Nov. 20.)

[*Monasticon Anglic.*, III, 146.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus RADULFO Dunelmensi, R. Orcadensi, JOANNI Clerguensi, et universis per Scotiam episcopis, Eboracensis Ecclesiæ suffragantibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Ad hoc disponente Deo, sedis apostolicæ cura nobis commissa est, ut Ecclesiarum omnium sollicitudinem gerere debeamus; ea propter divinæ destinationi nostræ metropolis Eborum Ecclesiæ paterna benignitate compassi sumus; et venientem ad nos venerabilem fratrem Thomam ipsius electum benigne suscepimus; atque ad archiepiscopum, cooperante Domino, consecravimus; pallii quoque insigne, pontificalis videlicet officii plenitudinem, secundum consuetudinem apostolicæ sedis ei concessimus. Non enim fratribus vestris rationabile visum est, ut pro illa confratris vestri R. Cantuariensi archiepiscopo querimonia diutius vacare Eboracensis debeat Ecclesia; præcipue cum fratrem frequenter ab apostolica sede commonitus nulla ei causa hac voluerit reverentiam exhibere: vestræ itaque fraternitati, præsentium litterarum auctori-

tate, præcipimus, ut prædictum fratrem nostrum Thomam tanquam metropolitanum vestrum diligere et honorare attentius procuretis, eique in posterum omni occasione seposita debitam obedientiam et reverentiam deferatis.

Datæ Belvaci xii Kalend. Decembris.

LII.

Litteræ Norwegiæ regibus porrectæ pro admissione Radulphi Orcadensium episcopi.

(Anno 1119.)

[*Monast. Angl.* tom. III, pag. 145.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis AISTANO et SIWARDO Norwegiæ regibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Ab ipso fidei Christianæ principio Ecclesiæ Dei per principum munificentiam in temporalibus excreverint, et Dominus quidem honorificantes se honorificabit, et eorum potentiam abundantius dilabit. Ea propter, filii in Christo charissimi, dilectionem vestram litteris apostolicis visitantes, rogamus vos et admonemus in Domino, ut filium nostrum Orcadensium episcopum, canonice ut accepimus electum, et in metropoli sua Eboracæ ecclesia consecratum, benigne suscipiatis, ab injuria defendatis, et in episcopatu suo manere quietius faciatis.

LIII.

Monasterii S. Martini de Campis Parisiensis possessiones et privilegia confirmat.

(Anno 1119, Nov. 27.)

[*Bullar. Cluniac.*, p. 39.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio ΜΑΤΤΗÆΟ, priori monasterii Sancti Martini, quod de Campis dicitur, salutem et apostolicam benedictionem.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Proinde nos, dilecte in Christo fili Matthææ prior, tuis petitionibus annuentes, Beati Martini monasterium, cui auctore Deo ex venerabilis fratris nostri Pontii Cluniacensis abbatis institutione præsides, præsentis decreti auctoritate confirmamus, statuantes ut quemadmodum cætera Cluniacensis membra semper sub apostolicæ sedis tutela permaneat. Cuncta etiam quæ in præsentibus duodecimæ indictione eidem loco pertinere videntur, quieti vobis semper et integra permanere sancimus, videlicet in pago Parisiensi decimam ejusdem præfati monasterii Sancti Martini, et altare et decimam de Callevio. In suburbio Parisiæ urbis, ecclesiam Sancti Jacobi cum parochia. Prope monasterium Sancti Martini capellam Sancti Nicolai. Infra urbem in vico qui dicitur Judæorum, furnum quemdam, et ad magnum pontem duo moleudina. Ecclesiam Sancti Dionysii de monte Martyrum cum capella quæ ad Sanctum Martyrium appellatur. Nusiellum villam cum ecclesia et atico, et omnibus appendiciis suis. Rusiacum villam quam dedit Anselmus dapifer. Apud Taverniacum et Turnum et Moncellum, hospites et

vineas, et census et silvam Castaneorum, ex dono Odonis comitis de Corbolio, et aliam silvam de Castaneis juxta eandem sitam, ecclesiam de Erigniaco. Apud Pontisaram castrum, de dono regio, et Radulfi Delicati, et Guarnerii Silvanectensis, hospites, census et terras. Apud vallem Joiaci terram, census et hospites, ex dono ejusdam monachi Berengarii, concedente Osmundo de Galto monte et villam Castaneum cum ecclesia et decima, et terram de Puteolis et altare de Fontaneto. Altare, ecclesiam, aticum et decimam de Esven. Altare, aticum, et decimam de Campaniaco. Ecclesiam de Doctmonte cum appendiciis suis. Altare de Ermenonvilla. Ecclesiam de Duniaco et molendina, et cætera quæ ibi sunt Sancti Martini. Apud pontem Ebali curtem et terras. Geurentium villam cum appendiciis suis, et ecclesiam ejusdem villæ, cum capella et decima de Luriaco. Bonseias cum ecclesia et appendiciis suis. Apud Nuseium Siccum, terram et census. Et apud Clerie terram et census, et Penthinum cum ecclesia et appendiciis suis, et Roveredum cum circumjacentibus terris. Apud Lunram in Parisiaco, ecclesiam cum atico. Apud Gornacum castrum monasterium Sanctæ Mariæ cum omnibus appendiciis suis. Villam Nuseium cum omnibus appendiciis suis. Maialas cum ecclesia et appendiciis suis. Decimam de Atiliaco. Villam Confluentiam cum ecclesia et appendiciis. Apud Sanctum Marcellum terram quam dedit Cleophas monachus. Apud Vitriacum villam, domum, torcular, vineas et census, et molendinum de Arcoilo. Apud Clamardum, ecclesiam, terram, vineas et census. Apud Sanctum Clodoaldum, terram quæ Alnetus dicitur cum appendiciis suis. In monte Savias et monte Martyrum, torcularia et vineas. In Carnotensi pago ecclesiam de Bonnella, cum atrio, et hospitibus, et omnibus appendiciis suis. Visanis villam cum ecclesia et appendiciis suis. Bolovillam cum appendiciis suis. Et Escun et Olan montem, et villam Goucolum cum ecclesia et decima. Apud Meudonvillam, hospites et terras. Apud Capellam, hospites et terras, Rodenisvillam, cum ecclesia et appendiciis suis. Apud Carnotum, in burgo Sancti Caralni, hospites et census. Apud villam quæ Tabula dicitur, census denariorum et decimam de Beveriis. Apud Crispeiras, ecclesiam et decimam et hospites. Villam Bault. Sanctum Hilarium cum ecclesia et appendiciis suis. Gordum de Pissiaco. Apud Medendam de transverso per aquam de singulis navibus tres obolos, ex dono Gervasii dapiferi et concessione Philippi regis. Apud Miliacum castrum, et Contiacum decimum diem in reditu Pedagii partem, videlicet prefati Gervasii. In Aurelianensi pago, Hyenvillam cum ecclesia et tota parochia de Puteacio, et decimum mercatum cum omnibus appendiciis suis, et altare de Novavilla. In Senonensi pago, villam et atrium de Pringi et Novas. Apud Conam, ecclesiam et atrium cum appendiciis suis. In Suessionensi pago, villam quæ Sancta Gemma dicitur, cum ecclesia et appendiciis suis, et terram de monte Aldonis. In Meldensi

A pago, Anetum villam cum ecclesia et atrio et appendiciis suis. In Laudunensi pago, Disiacum villam, et alodium de Branna cum appendiciis suis. In Noviomensi pago, ecclesiam de Castro, quod Capii dicitur, cum appendiciis suis. Altare de Heldicurt, et altare de Bevelone. In Ambianensi pago, ecclesiam de Signiaco cum appendiciis suis. Apud Arenas castrum ecclesiam Beatæ Mariæ cum appendiciis suis. Apud Ruam, Vertunum et Waben redditus salis et aquarias piscium. In Tarvanensi pago, altare de Feurentiaco cum appendiciis suis. In Belvacensi pago apud Bellum montem ecclesiam sancti Leonori cum appendiciis suis, et decimam de media na curte. Apud Nusiicum terram et census. Apud Mervacum, villam, altare, atrium et decimam, cum appendiciis suis, et altare Sancti Audomari cum appendiciis suis. Apud Belvacum ecclesiam Sancti *Pantoleonis*. Apud Montiacum Sanctæ Opportunæ, ecclesiam ejusdem sanctæ cum appendiciis suis. In Silvanectensi pago monasterium Sancti Nicolai de Aciaeo cum appendiciis suis. Apud Lorvillare, ecclesiam, atrium, decimam et hospites. In Anglia apud Londoniam, terram censualem et hospites, ex dono Radulfi de Juin, ex concessione Henrici regis. Apud castrum Barnastabale, ecclesiam cum appendiciis suis. Et cætera quæ prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Urbani papæ et Paschalis II privilegiis continentur. Quæcunque præter ea a quibuslibet de suo jure eidem loco collocata sunt, vel in futurum conferri contigerit, firma semper et illibata permaneant, tam a te quam ab aliis qui per Cluniacenses abbates eidem loco *præpositi fuerint*, possidenda, regenda ac perpetuo *possidenda*. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica seculari-ve persona, hanc nostræ constitutionis paginam scierit, contra eam temere venire tentaverit, secundo re-
C tivoe communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco
D justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum apud Sanctum Dionysium, per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v Kalend. Decembris, indict. xii, Incarnationis Dominicæ anno 1119, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno primo.

LIV.

Bulla pro Pacano abbate et monachis B. Mariæ Stampensis.

(Anno 1119, Dec. 4.)

[FLEUREAU. *Les Antiquitez de la ville et du duche d'Estampes.* Paris, 1683, 4°, p. 491.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis PACANO abbati et B. Mariæ Stampensis ecclesie canonicis tam presentibus quam futuris in posterum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas ut Ecclesiarum quieti attentius providere, et suum cuique jus integrum conservare, in quantum permiserit Dominus, debeamus. Siquidem clamores vestros accepimus adversus eos qui parochianos vestros sine assensu vestro sepelire contumaciter præsumebant. Vestris igitur et charissimi filii nostri Ludovici gloriosi Francorum regis precibus incitati, ad ecclesie vestræ quietem et libertatem per Dei gratiam conservandam, statuimus, et auctoritate apostolica prohibemus, ne cuiquam præter assensum vestrum, parochianos vestros, milites seu alios, liceat sepelire. Præterea vobis, vestrisque successoribus in perpetuum confirmamus ecclesiam Sancti Basillii et molendinum in burgo situm, et cætera omnia, quæ concessione pontificum, liberalitate regum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis ecclesia vestra in præsentia possidet vel in futurum largiente Domino juste atque canonice poterit adipisci. Nulli ergo hominum facultas sit, ausu temerario, vestram ecclesiam perturbare, aut vestras bonas consuetudines immutare, possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Senonensis archiepiscopi reverentia. Si quis igitur in futurum, ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis ergo eidem loco justis servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Senonis per manum Grisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesie diaconi cardinalis ac bibliothecarii, 11 Nonas Decembris, indictione XII, Incarnationis Dominicæ anno 1119, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno 1.

A

Ad Josceranum Lingonensem episcopum. — Judicem eum constituit controversiæ, quæ est inter abbatem S. Petri Vivi Senonensis, et Molismensem.

(Anno 1119, Dec. 5.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 106.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, JOSCERANNO Lingonensium episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Abbatis Arnaldi, et fratrum monasterii Sancti Petri Vivi, querelam accepimus, quod eis Molismensis et Remensis abbates quasdam possessiones jamdiu a beati Petri monasterio possessas, injuste abstulerint. Unde fraternitati tuæ præcipimus ut longa dilatione seposita canonicam eis justitiam facias, nec monasterio eidem obesse permittas, quod secundum antiquam terræ consuetudinem instrumenta sine impressione sigilli composita declarantur.

Data Senonis Nonis Decembris

LVI.

Ad monachos S. Vivenii de Verzeio. — Jubet sub pœnis interdicti, ut priorem de monasterio Cluniacensi recipiant.

(Anno 1119, Dec. 7.)

[DOM BOUQUET, *Recueil*, XV, 252.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, Verziacensis monasterii monachis et familiæ, salutem, si obediunt, et apostolicam benedictionem.

Charissimi filii nostri Petri (21) Cluniacensis abbas et fratrum ejus querelam accepimus, quod recipere priorem de Cluniacensi monasterio recusatis, cum locus vester jam per triginta fere annos priorem tantum de domo eadem habuerit: in quo profecto magnum vobis et vestræ generare Ecclesie detrimentum. Cum enim paci et religioni intendere debeat, in dissensione et scandalo permanetis. Per præsentia igitur scripta vobis præcipiendo mandamus, ut usque festum proximum B. Thomæ priorem de Cluniacensi recipiatis cœnobio, ejusque debitam, sicut hactenus factum est, obedientiam præbeatis. Alioquin nos extunc ecclesiarum vobis introitum interdicimus, et in vestro monasterio divina prohibemus officia celebrari.

Datum Altissiodori, VII Idus Decembris

LVII.

[enedictum] episcopum Lucensem rogat ut homines ad sese venientes vel ab ipso redeuntes præsidio firmo muniat. A. priorem et ecclesiam S. Frigidiani commendat.

(Anno 1119, Dec. 11.)

[BALUZ., *Miscell.* ed. Luc. IV, 588.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri B. Lucano, episcopo salutem et apostolicam benedictionem.

Sicut aliis jam litteris dilectioni tuæ mandavimus, nos te sicut fratrem in Christo charissimum diligere, et in quantum permiserit Dominus; honorare opta-

(21) Corrige *Pontii*, prout ex subjecta temporis nota certum fit

mus. Rogamus autem fraternitatem tuam ut secundum datam tibi a Deo prudentiam ejus ecclesiam præcipue hoc studeas tempore adjuvare, et ad nos venientes vel a nobis redeuntes personas patriam illam secure conduci facias: rogamus præterea dilectionem tuam, ut filium vestrum A. priorem S. Frigidiani, et ejus ecclesiam pro B. Petri reverentia, et dilectione vestra studeas amplius diligere et juvare. Idem enim locus specialiter B. Petri tutela et protectione consistit, et nos deesse ei nec possumus nec debemus.

Datum Altissiodori, III Idib. Decembris.

LVIII.

Ad Stephanum abbatem Cisterciensem. — Cisterciensis monasterii capitula confirmat.

(Anno 1119, Dec. 23.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 190.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimis in Christo filiis STEPHANO venerabili Cisterciensis monasterii abbati et ejus fratribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Ad hoc in apostolicæ sedis regimen, Domino disponente, promoti conspicimur, ut ipso præstante religionem augere, et quæ recta atque ad salutem animarum statuta sunt nostri debeamus auctoritate officii stabilire. Idcirco, filii in Christo charissimi, petitioni vestræ charitate debita impertimur assensum, et religioni vestræ paterno congratulantes affectu, Dei operi quod cœpistis manum nostræ confirmationis apponimus. Siquidem consensu et deliberatione communi abbatum et fratrum monasteriorum vestrorum, et episcoporum, in quorum parochiis eadem monasteria continentur, quædam de observatione Regulæ B. Benedicti, et de aliis nonnullis quæ ordini vestro et loco necessaria videbantur, capitula statuistis: quæ nimirum ad majorem monasterii quietem, et religionis observantiam, auctoritate sedis apostolicæ petitis confirmari. Nos ergo vestro in Domino profectui congaudentes, capitula illa et constitutiones auctoritate apostolica confirmamus, et omnia in perpetuum rata permanere decernimus. Illud nominatim omnimodo prohibentes, ne abbatum aliquis monachos vestros sine regulari commendatione suscipiat. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona nostræ confirmationi et constitutioni vestræ temeritate aliqua obviare præsumperit, tanquam religionis et quietis monasticæ perturbatrix, auctoritate beatorum Petri et Pauli et nostra, donec satisfaciatur, excommunica-

(22) Qua de causa quaque occasione pontificium hoc decretum obtentum fuerit, sic referunt *Gesta Trev.* apud Martene tom. IV, p. 192: « Anno ordinationis suæ decimo placuit ei (Brunoni) Romanum tendere, ut renovaret privilegia sedis suæ, indignatus super protervia Adelberti Moguntiensis episcopi, de legatione sedis Romanæ sibi concessa superbe se efferentis, maxime cum ex concessione priorum apostolicorum episcopus Trevirorum nulli nisi soli apostolico vel a latere ejus misso debeat obedire; sicut Hinemarus Remorum archiepiscopus in epistola sua Nicolao papæ directa commemorat dicens:

tionis gladio feriat. Qui vero conservator existērit, omnipotentis Dei et apostolorum ejus benedictionem et gratiam consequatur. Interdicimus autem ne quis conversos laicos professos vestros ad habitandum suscipiat.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus confirmavi; et subscripsi.

Datum Sodaloci per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, decimo Kal. Januarii, indict. XII, Incarnationis Dominicæ millesimo centesimo decimo nono, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno primo.

LIX.

Brunonem archiepiscopum Trevirensē liberum declarat ab omni potestate legati, nisi a latere dirigatur.

(Anno 1120, Jan. 3.)

[HONTHEIM, *Hist. Trevir.*, I, 504.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BRUNONI Trevirensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Consuetudo sedis apostolicæ, et ipse rationis ordo exposcit, ut sapientes religiosasque personas et Romanæ Ecclesiæ obedientiæ devotas existentes honorare amplius ac diligere debeamus. Proinde, frater dulcissime, postulationi tuæ clementer annuimus, et personam tuam dilectionis brachiis amplectimur, et eam a cujuslibet legati potestate absolvimus, nisi forte a nostro latere dirigatur; confidimus enim in Domino, quia de sapientia ac religiose tua et Deo ac Ecclesiæ honor magnus utilitasque proveniat.

Data Cluniaci III Nonas Januarii (22).

LX.

Brunoni archiepiscopo metropolitanum jus atque prisca ornamenta constabili.

(Anno 1120, Jan. 3.)

[HONTHEIM., *ibid.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BRUNONI Trevirensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Dignitatem vel Ecclesiæ vel personis per authentica prædecessorum nostrorum privilegia traditam, nos quoque inconvulsam, præstante Deo, volumus conservari. Illud igitur dignitatis, illud honoris, quod Trevirensi Ecclesiæ ac prædecessoribus vestris de sede apostolica est collocatum, nos ejusdem sedis auctoritate, cooperante Domino, stabilimus, et legi-

Remensis Ecclesia nunquam, excepto Romano pontifice, primatem habuit, nisi quandiu ejecto ab ea suo ullo crimine suo pontifice violentia tyranni Milonis, tempore Caroli principis, pastore vacans, Bonifacii apostolicæ sedis legato aliquandiu, sicut et Treverensis Ecclesia commissa fuit.... Transactis diebus solemnibus, pariter iter Cluniacum dirigunt, ubi Brunonem causas sui adventus aperuit, prolatisque coram sedis suæ privilegiis eadem sibi et ecclesiæ suæ apostolicæ subscriptionis firmamento stabiliri postulavit, quod et obtinuit.

timum perpetuumque manere sancimus, ut videlicet Trevirensis Ecclesia super tres civitates Metim, Tullum et Viridunum metropolis habeatur, et ipsarum civitatum episcopi eam matrem ac magistram, salva in omnibus Romanæ Ecclesiæ auctoritate ac reverentia, recognoscant. Porro tibi tuisque legitimis successoribus, frater in Christo charissime, usum pallii confirmamus, et ex apostolicæ sedis liberalitate jumento purpura instrato per constitutas ecclesiæ stationes vehi, atque ante vos crucem deferri concedimus, sicut et prædecessores nostros tuis constat prædecessoribus concessiase.

Ego Calixtus Ecclesiæ catholicæ episcopus.

Ego Lambertus Ostiensis episcopus.

Datum Cluniaci per manum Crysogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Nonas Januarii, ind. XIII, Incarn. Dom. 1120, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno 1 (23).

LXI.

* *Hospitalem domum a Brunone, archiepiscopo Trevirensi, conditam Confluentiæ ante ecclesiam S. Florini, conservari jubet.*

(Anno 1119, Jan. 3.)

[GUNTHER, *Cod. diplom. Rheno-Mosell.*, I, 169.]

LXII.

Ad Vol[fricum] Constantiensem episcopum.—Ut Schaffhusensibus restituat prædium per vim ablatum.

(Anno 1120, Jan. 3.)

[NEUGART, *Cod. diplom. Alem.*, II, 46.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Vo. episcopo et canonicis Constantiensis Ecclesiæ, salutem et apostolicam benedictionem.

Scaffhusenses fratres agitatam diu querimoniam repetere non desistunt. Conqueruntur enim quod prædium a Tuotone illo eis oblatum per violentiam auferatis (24). Præcipimus ergo dilectioni ergo vestra ut eis aut prædium ipsum in pace et quiete reddatis, aut si quid in eo juris habere confiditis, opportuno loco et tempore ad exsequendam justitiam veniatis. Verumtamen illud nobis honestius et utilius videretur, si quisque quod suum est, sine scandalo et sicut fratres condecet, obtineret. Etsi enim Tuoto ille in apostasiam lapsus sit, et contra honorem Dei et

A salutem animæ suæ retrorsum abierit, nulla tamen ratione permittitur ut ea quæ libere ac sponte obtulerat, debuerit abstulisse.

Data Cluniaci III Non. Jan. (25).

LXIII.

Privilegium pro monasterio S. Salvatoris Schaffnaburgensis.

(Anno 1120, Jan. 3.)

[Udalric. Bamberg. *Cod.*, n. 500, ap. ECCARD *Corp. hist.*, II, 299.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio N. Schaffusensi abbati ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Commissi nobis officii nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu satagere et quæ recte statuta sunt stabilire: primum, filii charissime N. abbas, tuis per charissimum fratrem N. Trevirensis archiepiscopi petitionibus annuendum esse censuimus, ut venerabile S. Salvatoris monasterium cui Deo auctore præsidet, quod videlicet ab N. quondam comite apud villam N. sub honore omnium sanctorum ædificatum et B. Petro in jus perpetuum oblatum est, ad exemplar prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Gregorii VII et Urbani II pontificum Romanorum apostolicæ sedis privilegio muniremus, per præsentis igitur privilegii paginam, apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque possessiones, quæcunque bona eidem monasterio, vel a prædicto N. sive N. comitibus vel aliis fidelibus de suo jure oblata sunt, aut in futurum, Domino largiente, offerri vel quibuslibet justis modis acquiri contigerit, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum liceat præfatum cænobium temere perturbare, vel ejus possessiones seu res cæteras auferre, oblatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilii sanioris secundum beati Benedicti re-

(23) Quid Brunonem moverit, ut hoc decretum a Rom. pontifice posceret, Gestis Trev. cit. p. 192, recensetur, nempe: «Tempore illo præfuit Ecclesiæ Metensi quidam Stephanus, Calixti papæ ex sorore nepos, cui jam dictus avunculus ejus concesserat in celebrationibus missarum pallio indutum procedere, integra Trevericæ metropolis potestate. Qui de pallii honore exhilaratus, velut confidens gratia consanguinitatis supramemorata, ultro quam oportuit se extulit, omnimodis innitens, si quo modo potuisset, ut Trebericam Ecclesiam deprimeret, suam autem anteferet, et metropolim faceret, sperans, quod quæcunque inchoasset, Calixtus assentiret; quod exinde perpendimus, quia quotiescunque a metropolitano vocatus fuisset, ut, sicut consuetudo est suffraganeis episcopis, metropoli obedientiam et subjectionem subscriberet, venire contempsit, dicens suos anteces-

D sores quandoque fuisse archiepiscopos, quod nullarum scripturarum auctoritas affirmat et pronuntiat. Solummodo quippe Metensium episcoporum, quinque numero pallio usi referuntur, quibus ille sextus ascribitur, servata tamen in omnibus metropolitano subjectione: sed non omnes, qui pallio utuntur, archiepiscopi sunt, nisi quorum sedes metropolis subjectis sibi aliis civitatibus et episcopis principatur.»

(24) Cf. Chron. Petershus. ap. P. Ussem. *Prodrou. Germ. sac.* t. 1, p. 370 (*Patrol.* t. CXLIII).

(25) Mense Februario h. a. Calixtus II Cluniaco digressus Valentiam in Delphinatu venit, ac mense Martio, superatis Alpibus, in villam S. Ambrosii prope Susam. D. DE S. MARCO, *Abrégé chronologique*, t. IV, p. 1074, ad ann. 1120.

gulam elegerint. Extremi olci confectio, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum et cætera ad episcopale officium pertinentia ab episcopo Constantiensi, in cujus estis dioecesi, accipietis, si tamen catholicus est, et gratiam et communionem apostolicæ sedis habuerit, et si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis, adire antistitem et ab eo consecrationum sacramenta suscipere. Sepulturam quoque ipsius monasterii liberam omnino decernimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Sane cellas Beatæ Agnetis et Beatæ Mariæ occasione qualibet ac monasterii vestri proprietate per te vel successores tuos vel quemlibet alium subtrahi vel alienari, et eorum bona temere aut violenter auferri, vel imminui penitus prohibemus, et si qua forte ablata sunt sub divini obtestatione iudicii reddi præcipimus. Mansuro præterea in perpetuum decreto sancimus, ut nulli omnino viventium liceat in vestro monasterio aliquas proprietatis conditiones, non hæreditarii juris, non advocatiæ, non investituræ, neque cuiuslibet potestatis, quæ libertati et quieti fratrum noceat, vindicare: sed abbas cum fratribus advocatum sibi, quem perspexerit utiliorem, instituat, et si oportuerit, amoto eo alium tertium providebit. Laicos seu clericos sæculariter viventes ad conversionem suscipere nullius episcopi vel præpositi condicio vos inhibeat. Porro decimas; quæ a laicis delinentur, pertinentes ecclesiis, quas habetis vel habebitis, si eas recuperare, annuente Domino, poteritis, vestris perpetuo usibus mancipandas absque omni contradictione episcoporum censemus, salva episcopali reverentia. Illud etiam capitulo præsentis subjungimus, ut nulli episcoporum facultas sit, sine Romani pontificis licentia, loca vestra vel monachos interdictioni vel excommunicationi subiacere. Ad indicium autem perceptæ a Romana Ecclesia libertatis auri unciam quotannis Lateranensi palatio persolvatis. Si qua igitur deinceps ecclesiastica sæcularisve persona, huius privilegii paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque a sacratissimo corpore et sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, et in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Cluniaci per manum Grisogoni sanctæ Ecclesiæ Romanæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Nonarum Januarii, indictione XVI, Incarnationis Dominicæ anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno primo.

LXIV.

Ad Hugonem Antissiodorensis episcopum. — Facultatem ei tribuit conferendi ecclesiis canonicorum et monachorum ecclesias quas laici obtinuerant.

(Anno 1120, Jan. 3.)

[BOUQUET, *Recueil*, XV, 232.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri HUGONI Antissiodorensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Religiosis fratrum nostrorum desideriis non solum favere, sed ad ea debemus ipsorum animos incitare. Desideras siquidem, frater charissime, ut quædam episcopatus tui ecclesiæ ad honorem Dei per ejus gratiam regulariter ordinentur. Nos itaque bonæ voluntati tuæ paterno gratulantes affectu, tibi licentiam indulgemus in commissis tibi ecclesiis, in quibus videlicet clerici sæculares sunt, canonicos regulares vel monachos religiosos de ecclesiis parochiæ tuæ ordinandi. Præterea magnam de tua religione fiduciam obtinentes, liberam tibi, dictante justitia, concedimus facultatem conferendi ecclesiis regularium fratrum canonicorum, sive monachorum in te parochia existentium ecclesias quasdam, quas injuste laici consueverant obtinere. Ad hæc fraternitati tuæ canonicam majoris ecclesiæ ordinationem ac dispositionem nec non et cæterarum episcopatus tui ecclesiarum, auctoritate sedis apostolicæ confirmamus, ut videlicet tam ecclesiæ quam monasteria debitam tibi tanquam Patri et magistro reverentiam prorsus exhibeant, sicut etiam tuis catholicis prædecessoribus exhibuisse noscuntur. Si quis autem adversus hæc audaci temeritate proruperit, donec satisfecerit, ecclesiasticæ satisfaciatur ultioni.

Data Cluniaci, III Nonas Januarii, indict. XIII.

LXV.

Privilegium Calixti papæ, quo confirmatur decretum concilii Bellovacensis de discordia inter Guillelmum episcopum Catalaunensem et canonicos Cheminonenses, quibus Richardus Albanensis episcopus immunitatem nimiam indulserat.

(Anno 1120, Jan. 5.)

[*Gall. Christ.* X, instr. 162.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, ALARNO abbati et ejus fratribus in ecclesia Beati Nicolai regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Locum vestrum et Beati Nicolai ecclesiam in silva Luviz confrater noster bonæ memoriæ Richardus Albanensis episcopus, tunc apostolicæ sedis in partibus illis vicarius, ab ædificationis exordio, sicut ex scripto ejus comperimus, in apostolicæ sedis possessionem jusque suscepit, ecclesiam et atrium benedixit, et ab omnium episcoporum jure emancipavit: quod dominus prædecessor noster sanctæ memoriæ Paschalis papa decreti sui auctoritate firmavit. Cum autem nos in Galliarum partibus pro Ecclesiæ servitio moraremur, coram nobis et fratribus nostris apud Belvacum a te querimonia facta est, pro eo quod frater noster Guillelmus Catalaunensis episcopus

pus locum ipsum in ejus parochia constitutum vehementius infestaret; unde fratres nostri qui nobiscum aderant eundem episcopum charitate debita convenerunt, ut aut ab infestatione illa desisteret, aut, si se in causa hac prægravatum crederet, plenariam a nobis justitiam accepturus, quiete atque pacifice gravamen suum exponeret. Tunc ille tanquam vir religiosus et sapiens, accepto fratrum suorum qui secum erant consilio, ad honorem Dei et apostolicæ sedis reverentiam, si quid minus in prædicti loci et ecclesiæ oblatione fuerat se completurum episcopali benignitate respondit. In nostra ergo et fratrum nostrorum Cononis Prænestini, Lamberti Ostiensis, Leodegarii Vivariensis, Clambaldi Silvanectensis, et Petri Belvacensis, episcoporum, et cardinalium Bosenis Sanctæ Anastasiæ, et Joannis Sancti Chrysogoni, presbyterorum; Petri, Sanctorum Cosmæ et Damiani; Gregorii, S. Angeli; Chrysogoni, Sancti Nicolai, et Romani, Sanctæ Mariæ in Porticu, diaconorum præsentia, idem venerabilis frater Guillelmus Catalaunensis episcopus sæpeditum locum et ecclesiam Sancti Nicolai in silva Luviz, in jus proprium et omnimodam libertatem beato Petro et ejus Ecclesiæ Romanæ concessit, et in manu nostra omnem deinceps calumniam inde refutavit; nos vero ejus dulcedinem ac benevolentiam attendentes, tam ipsi quam ipsius catholicis successoribus, clericorum ad sacros ordines promotiones, chrismatis et olei dationem, si gratis ac sine pravitate voluerint exhibere, concessimus: alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis adire antistitem, et ab eo eadem sacramenta suscipere. Sane de presbytero qui populum regere debet, statuimus ut a canonicis electus episcopo præsentetur, et ab eo curam animarum suscipiat, eique inde rationem reddat, et vocatus ad synodum ejus vadat.

Universa igitur, prout superius distincta sunt, nos auctoritate sedis apostolicæ confirmamus, et illibata futuris temporibus confirmari sancimus. Præterea prædicti domini nostri Paschalis papæ vestigia subsequentes, vitæ canonicæ ordinem quem secundum beati Augustini regulam professi estis, cooperante Domino roboramus, et ne cui post professionem exhibitam proprium quid habere, neve sine abbatis vel congregationis licentia claustricohabitationem deserere liceat, interdiximus. Obvenciente nunc ipsius loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem providerint regulariter eligendum, electus a Romano pontifice confirmetur. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse censemus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obstet. Porro terra circa ecclesiæ vestræ ambitum sita, sicut in scripto Hugonis comitis continetur, tota usque ad Cotem, Calcis Furnum, vallem Rainaldi, campum Durfosson, viam Barrensem Sancti Verani

A super aqua Chimenon, stirpam Fulcradi, extremum rivulum Braydis, Francvadum quod est in aqua *Brosson*, et ultra sedem Hilduini quantum est jactus balistæ, et tota terra Culmontis cum aqua et lignis, seu cæteris usibus, sic in vestro semper jure ac successorum vestrorum quiete et libera conservetur, ut nulli liceat hominum præter vestram illic voluntatem operis aliquid exercere, nec episcopis vel quibuslibet ecclesiarum ministris facultas sit de ipsius terræ frugibus, quæ domus vestræ laboribus colitur, decimas aut terragium exigere, vel molestias irrogare: villam etiam adjacentem in ea quæ a prædicto comite concessa et scripto firmata est libertate permanere decernimus. Ad hæc universa prædia et bona quæ vel in præsentiarum legitime possidetis, vel in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonicè poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant; in quibus ecclesiam Sanctæ Oeildis cum omnibus ad eam pertinentibus proprio duximus nomine adnotandam.

Nulli ergo hominum liceat sæpeditam ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis ausibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem juris ac possessionis Romanæ Ecclesiæ, necnon et libertatis vestræ, decem Catalaunensis monetæ solidos quotannis Lateranensi palatio persolvatis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus signavi.

Ego Lambertus episcopus Ostiensis interfui et signavi.

Ego Petrus diaconus cardinalis Sanctorum Cosmæ et Damiani, interfui et signavi.

Ego Gregorius diaconus cardinalis S. Angeli, interfui et signavi.

Ego Romanus diaconus cardinalis Sanctæ Mariæ in Porticu, interfui et signavi.

Data Cluniaci per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis ac bibliothecarii, Nonis Januarii, indictione xiii, Incarnationis Dominicæ

anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II A parochia locus est, aut vestri episcopi iudicio, satisfaciant.

LXVI.

* *Monasterii Vizeliacensis immunitatem et possessiones confirmat.*

(Anno 1120, Jan. 12.)

[Hujus privilegii mentio tantum exstat apud Mabilonium, *Annal. ord. Ben.*, t. VI, p. 46.]

LXVII.

Ad B[erardum] *Matisconensem* et G[ualterium] *Cabilonensem* episcopos. — *Significat se Trenorciensis monasterii altaria consecrasset, et cœmeterium benedixisset.*

(Anno 1120, Jan. 14.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 205.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus B. Matisconensi, et G. Cabilonensi, episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Dilectioni vestræ notum fieri volumus, quia nos nuper Trenortium venientes, abbatis et fratrum ejusdem loci petitionibus altaria consecravimus, cœmeterium benediximus; ibique aquam benedictam fundentes, terminos circumquaque poni præcepimus. Infra quos videlicet terminos, sicut per cruces juxta terræ consuetudinem distinctæ sunt, captiones, deprædationes, assultus, vel aliquid hujusmodi fieri et prohibuimus, et penitus prohibemus. Si quis igitur huic nostræ constitutioni contraire audaci temeritate præsumperit, a divinis officiis, donec satisfecerit, suspendatur: quicumque vero observator exstiterit, omnipotentis Dei, et apostolorum ejus, benedictionem et gratiam consequatur.

Datum Matiscone, xix Kal. Febr., indict. xiii.

LXVIII

Ad canonicos *Matisconenses*. — *Adversus vastatores villæ de Monte Godino.*

(Anno 1120, Jan. 14.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 214.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Matisconensis Ecclesiæ canonicis, salutem et apostolicam benedictionem.

Villam de Monte Godino ad vestram ecclesiam pertinere, et per vestrum ministerium dispensari audivimus. Cæterum milites quidam locum illum occasione deprædantur, quos auctoritate litterarum præsentium commonemus, ut a devastatione illa et inquietatione desistant. Quod si contemptores exstiterint, et ipsi ac fautores eorum tandiu ab ecclesiarum liminibus sequestrentur, et in terris eorum divina officia interdicanter, præter infantium baptismata et morientium pœnitentias: donec aut Lugdunensium archiepiscopi, de cujus

(26) Floruit hoc tempore Bruno archiepiscopus, fundator monasterii S. Florini O. S. Benedicti Confluentiæ.

(27) Leg. *Hugone*.

Data xix Kalend. Februarii.

LXIX.

A[delberto] *abbati Schafhusensi significat se monasterii tutelam suscepisse.*

(Anno 1120, Jan. 14.)

[NEUGART, *Cod. diplom. Aleman.* II, 46.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis A. Scaphusensi abbati et ejus fratribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Suggestentibus nobis venerabili fratre nostro B. (26) Treverensi archiepiscopo et Hu. (27) scholastico, ecclesiam vestram et bona ejus in beati Petri tutelam et protectionem suscipientes scriptorum nostrorum munimine roboravimus et venerabili fratri nostro Vo. Constantiensi episcopo super ea, quæ inter eum et vos agitur, querimonia litteras misimus (28). Idcirco nobis minus competens visum est, vestræ iterum ecclesiæ per fratrem vestrum M. privilegium destinare, aut alias de eadem querimonia litteras replicare. Illud autem omnino petimus et rogamus ut pro nobis et pro catholicæ Ecclesiæ unitate orationes ad Deum assiduas effundatis, et in illa, quæ Christus est, unitate attentius maneatis. Rogamus etiam, sicut aliis jam litteris rogavimus, ut nobis unum ex vestris fratribus dirigatis, qui et Teutonicam linguam noverit et Latinam.

Data Matiscone, (29) xviii Kal. Febr.

LXX.

Parthenonis Pulchriloci privilegia confirmat.

(Anno 1120, Jan. 23.)

[DE LA MURE, *Hist. ecclési. de Lyon*, p. 300.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectæ filiæ PETRONILLÆ abbatissæ monasterii Sanctæ Mariæ de Fonte Ebraudi, et ejus sororibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Quæ divini amoris intuitu a quibusque fidelibus, de suo jure Dei Ecclesiis offeruntur, inconvulsa debent illibataque servari.

Siquidem filius noster Lugdunensis Ecclesiæ archidiaconus Theotardus, et camerarius Chotardus, Pontius canonicus, nec non et viri nobiles Bonus Par cum uxore sua Tubelle ac filiis, et Dalmaticus cum filiis suis, Dalmatio et Pontio, divina gratia inspirante, prædium suum qui antiquitus Mons Chotardi, nunc vero Pulcher Locus appellatur, vestro monasterio contulerunt.

Volumus præterea et præcipimus quod dona quæ fecit Gandemarus Carpinellus annuente uxore, et Joanne fratre suo, pro remedio animarum suarum in provincia vocata *de Fores* integra in posterum remaneant et inconcussa.

Quod nimirum donum venerabilis frater noster

(28) Sc. relatas suo num. 62, Jan. 3.

(29) Calixtus II itaque mense Januario Cluniacæ Matisconam in eadem Burgundiæ provincia, iterumque Cluniacum secessit. Cf. not. epist. 62.

Humbaldus Lugdunensis archiepiscopus, cum prædicto archidiacono nostra petiit auctoritate firmari.

Nos ergo eorum petitionibus annuentes, prædicti prædii donationem, cum ecclesia quæ in eo constructa est et cætera quæ a supradictis personis seu a quibuslibet viris de jure suo ei collocata sunt, aut in futurum largiente Deo conferri contigerit, præsentis scripti pagina vestro monasterio confirmamus.

Nulli ergo omnino hominum facultas sit supradictum locum, et quæ ad eum pertinent a vestri cœnobii unitate ac subjectione subtrahere, possessiones ejus auferre, vel ablatas retinere vel minuere, sed omnia integra conserventur, ancillarum Dei et pauperum usibus profutura.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus confirmavi.

Datum Lugduni per manum Chrisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, x Kal. Februarii, Incarnationis Dominicæ anno 1120, pontificatus autem domni Calixti papæ II anno primo.

LXXI.

Ad Marbodem episcopum Redonensem. — De sententia excommunicationis prolata in abbatem et monachos S. Melanii.

(Anno 1120, Febr. 5.)

[BALUZ., *Misc.* III, 14.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri MARBODO Redonensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Prudentiæ tuæ gratias agimus quod datam super abbatem Sancti Melanii et monachos pro contumacia sua excommunicationis sententiam firmiter hactenus observasti. Rogamus autem et præcipimus ut et deinceps id ipsum facias, donec canonicis secundum mandatum nostrum plenarie revertitis, abbas ipse cum monachis et cum canonicorum testificatione ad nos veniat, et de contemptu nostro Ecclesiæ judicio satisfaciatur.

Data Viennæ Nonis Februarii.

LXXII.

Privilegium pro monasterio S. Mariæ Bonavallis.

(Anno 1120, Febr. 7.)

[MANRIQUE, *Annal. Cisterc.*, I, 94.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis JOANSI abbati monasterii Sanctæ Mariæ de Bonavalle, et ejus fratribus tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Etsi nos universis Ecclesiæ filiis debitores ex apostolicæ sedis benevolentia existimamus, vobis tamen propensiori convenit charitatis studio providere. In Viennensis siquidem Ecclesiæ adhuc regimine positi, sapientium ac religiosorum virorum consilio locum vestrum elegimus, et vos assensu charissimi filii nostri Stephani Cisterciensis abbatis, de ipso venerabili ac religioso Cisterciensi monasterio assumptos, in eo statuimus ut ibi deinceps religionis mo-

nasticæ disciplina, protegente Domino conservetur. Vestris ergo, filii in Christo charissimi, petitionibus annuentes, vos et prædictum locum vestrum sub apostolicæ sedis tutela suscipimus, et vestra omnia beati Petri patrocinio communitus; confirmamus insuper vobis omnem terram quæ Bonus Fons nominatur, mansum Asueni, cum terris et silvis Sinconis militis de Bellovisu, Garini de Pineto, Guillelmi de Castellione., mansum de Ribato ex concessione Guillelmi abbatis Sancti Theodorici, et fratrum ejus, etc., etc. Decernimus, itaque ut nemini liceat vos et vestrum monasterium emere perturbare, aut possessiones ejus auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra et illibata conserventur eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo, tertiove communita, si non congrua satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmiæ æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus Ecclesiæ catholicæ episcopus.

Datum Viennæ per manum Grisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vii Idus Februarii, indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesimo.

LXXIII.

Ad Umbaldum archiepiscopum Lugdunensem. — Adversus vastatores villæ de Monte Godino.

(Anno 1120, Febr. 10.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 214.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo et venerabili fratri UMBALDO Lugdunensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Venerabilis fratris nostri B. episcopi et ecclesiæ Matiscensis ad nos querela pervenit, quod parochiani tui, videlicet Wicardus de Anton. et Guido incatenatus Matiscensis Ecclesiæ in villa de Monte Godino gravamen et injurias inferre non desinunt, locum ipsum pravis exactibus affligentes. Unde fraternitati tuæ injungimus ut eos diligenter commoneas, quatenus aut res ecclesiasque liberas dimittant, aut in tua vel ipsius Matiscensis episcopi curia inde justitiam faciant. Quod si contempserint, tu de eis, tanquam de sacrilegis, plenam pro tui officii debito justitiam exsequaris.

Data Viennæ, iv Idus Februarii.

LXXIV.

Bulla pro monasterio Sancti Cucuphatis in regione Vallensi.

(Anno 1120, Febr. 13.)

[MARCA, *Marca Hispanica*, Appendix, p. 1233.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio ROLANDO abbati venerabilis monasterii Sancti Cucuphatis martyris Octovianensis ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit! sacræ religionis infringat. Ea propter, dilecte in Domino fili Rotlande, tuis piis postulacionibus clementer annuimus, et præfatum monasterium Sancti Cucuphatis martyris, quod ad jus et proprietatem beati Petri nullo medio pertinere dignoscitur, in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prædecessorum nostrorum Sylvestri, Joannis, Benedicti, et Urbani papæ II, Romanorum pontificum, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et præsentis scripti privilegio communimus. Decernimus itaque ut monasterium præfatum tam in capite, quam in membris, et quas-cunque possessiones et quæcunque bona in presenti possidet vel acquisitum est, firma ei et integra sub jure et ditone beati Petri pleno jure perpetuo conserventur, in primis statuentes ut ordo monasticus secundum Deum et beati Benedicti Regulam in eodem monasterio jugiter observetur, in quibus possessionibus et bonis hæc propriis nominibus duximus exprimenda. Locum ipsum in quo præfatum monasterium situm est in villa ipsius cœnobii, et castrum Octovianum de Fruneto, vel de Aqualonga, item castrum Ricarli, vel de Cirtulo et de Sancto Emeterio, vallem de Gausach et de Campiniano cum decimis et primitiis, aquis, terminis, et montibus universis, alodia, et possessiones de Budigiis et de Aculione, sicut Oto abbas emit, et domum de Rivosicco cum possessionibus suis, alodia et possessiones cum aquis et molendinis quæ sunt in castro de Rivorubeo; monasterium Sanctæ Cæcilie de monte Ferrato cum ecclesiis Sancti Felicis et Sancti Joannis de Vocarisses, monasterium Sancti Pauli extra muros Barcionæ, cum alodio quod ibi obtulit Giribertus et uxor ejus, monasterium Sancti Salvatoris de Breda cum podio de monte Sirtille; monasterium Sancti Laurentii cum ecclesia Sancti Stephani in monte ejusdem et cum ecclesia Sancti Stephani de Castella, cum possessionibus dictorum monasteriorum; ecclesiam Sancti Petri et Sancti Severi integritate de Octaviano; ecclesiam Sancti Vincentii de Aqua Alba, cum ipsa dominicatura, ecclesias Sancti Stephani et Sanctæ Mariæ Palatii de intra mœnia cum villare de Caberictibus integritate, et de villa Tort, et villam Sancti Stephani et Beatæ Mariæ cum fabricis ejusdem et cum decimis et primitiis eisdem pertinentibus; capellam Sancti Genesii et Sanctæ Eulalie de Tapiolas cum decimis

et primitiis; et dominicaturam de valle Gregoria integritate, capellas Sancti Cucuphatis de Rifano et Sancti Atiscli de Vilanzir et Sancti Martini et Sancti Romani de monte Cathano, Sanctæ Margaritæ de Buads, cum dominicaturis ipsarum, ecclesias Sancti Stephani de palatio Auzito, Sancti Felicis de Castella, Sancti Sebastiani de monte Majori cum ipso monte Sanctæ Mariæ de Toldello, Sancti Felicis de villa Mylanis, cum dominicaturis ipsarum, et cum decimis et primitiis, capellas Sanctæ Mariæ Fontisrubei, cum alodio quod ibi obtulit Geraldus Mironis, Sancti Ementerii, Sanctæ Mariæ de Gausach, et Sancti Laurentii de Fonte Calciato, cum possessionibus ipsarum; ecclesias Sanctæ Mariæ cum castro de Feles, Sanctæ Mariæ de Monasteriolo, Sancti Petri de Masquesa, cum castro de Sancta Cruce de Palatio, Sanctæ Mariæ de Capellatis, Sanctæ Mariæ de Aqualata, Sanctæ Mariæ de Clariana, cum castro et cum dominicaturis, et cum decimis et primitiis pertinentibus dictarum ecclesiarum, capellas Sancti Sylvestri de Valzano, Sancti Cucuphatis de Moja, Sancti Cucuphatis de Garrigiis, Sancti Benedicti de Spicellis, Sancti Stephani de Castelleto, et Sancti Petri de Vim, cum dominicaturis, possessionibus, et cum decimis et primitiis ipsarum, ecclesias Sancti Juliani et Sanctæ Mariæ de Sancta Oliva cum ipso castro, et Sancti Salvatoris; Sancta Maria de Calderio cum ipso castro, cum stagnis et aquis, et Sancti Vincentii et Bartholomæi de Albipryana, cum ipso castro, cum terminis et possessionibus, decimis et primitiis ejusdem pertinentibus; ecclesias Sancti Sepulcri, et Sanctæ Mariæ de Amposta, et castrum de Ripa de Cascayo cum ecclesia, cum stagnis et aquis, villis, possessionibus universis, cum decimis et primitiis, cum Algena Dertosæ, ab aqua de Uticonæ usque in extrema villa de Alcozer, sicut in instrumentis commissionum generalium continetur, capellas Sancti Martini, Sancti Felicis, Sancti Genesii, quæ sunt ad ipsam curtem de Fagio, et Sancti Felicis de castro fidelium, cum dominicaturis ipsarum, ecclesia Sancti Quirici, et Sancti Petri de Cortentibus cum decimis et primitiis integritate et possessionibus, alodia et possessiones. Denique hortos, vineas, aquam in civitate Barcionensi, et in dominicaturis de previaniana, de Sancto Baudilio, de Lupricato in plurimis locis, de Sancto Joanne de Pinu de Sanctis, de Sarriano, de Galiffa, de duodecimo, de Cervillione, hortos comitales, sicut domnus comes dimisit jam dicto monasterio; de Orta, de Palomar, de Bitulona, cum manso abbatiali, cum parillatis ejusdem, dominicaturas de Massanis, de Gerunda, de Corniliano, de Molleto, de Ficana, de Pedrenchis, cum capella de palatio Auzito, castrum de Malleato, de Pulchrovicino, dominicaturas de Plegamans, de Calidis, de Laura, de Castellar, de Minorisa, de Ausona, de Garnisas, cum capella quæ ibi est, alodia et possessiones quæ sunt in castro de Tarracia, in Lizano superiori et inferiori, in Corrono superiori et inferiori, in Samalus, in Laroxa in pluribus locis, in

monte Cathano, et in radicibus montis Cathani versus A orientem, juxta fluvium Bisancii, et de alia parte versus meridiem et circum inter montem et villam Raftam vel Calciatam, alodia et possessiones de turribus bisibus de castro Fontisrubei, de Carol, de Priniana, de monte Acuto, de Castro Viti, de Messana de monte Superho, de castro Olerdulæ, alodia et possessiones sive pertinentia quæ sunt in episcopatu Barchinonensi, Gerundensi, Vicensi, Minoricæ, Dertusensi, cum universis ad monasterium pertinentibus superius datis præfato monasterio. Confirmamus quoque decimas et primitias, oblationes, defunctiones, redditus ad monasterium vestrum pertinentes in supradictis ecclesiis vel extra, parochiis, castris, dominiis, sive in aliis locis quæ ante triginta annos monasterium vestrum prædecessorum nostrorum, regum, comitum, episcoporum, clericorum vel aliorum hominum concessione, largitione, donatione, emptione et venditione (possidet), nos in perpetuum cum omnibus supradictis vestris usibus omnino quietas, integras et immunes conservari censemus. Decernimus vero ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium vestrum temere perturbare aut invadere, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas vel alienatas suis usibus vindicare, minuere, vendere, male alienare, vel temerariis vexationibus fatigare; sed si quæ vero aliter quam dictum est factæ fuerint, eas penitus irritas esse consensus. Statuimus vero ut nullus unquam regum, nullus episcoporum, nullus hominum, in quolibet ordine et ministerio sit constitutus, audeat moleste causis ejusdem monasterii incumbere nec homines illorum per ullam causam distringere, sed, ut superius legitur, tibi tuisque successoribus detinendum et Dei cum timore regendum. Sepulturam ejusdem loci liberam omnino esse decernimus, ut illorum qui illic sepelli deliberaverint devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati fuerint, nullus obsistat. Obeunte te nunc loci hujus abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam elegerint. Electus autem a diocesano episcopo consecratur, si quidem gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, et si gratis ac sine omni pravitate vel aliquo dolo vel retentu id voluerit exhibere. Alioquin ad matrem suam Ecclesiam Romanam vel ad Romanum pontificem recurrat, aut ab alio quem maluerit episcopo catholico de speciali mandato nostro sine aliquo strepitu consecratur. Eadem auctoritate de ordinationibus fratrum clericorum suorum, de chrismate, de oleo, de altarum sive basilicarum decernimus consecratione. Statuimus quod abbas possit clericos suos interdiceret, corrigere, et excommunicare, si causa evidens exstiterit, Deum tamen præ oculis

habendo. Baptisma vero assuetum monasterio et suis ecclesiis confirmamus. Et si abbas vel monachus vel qualiscunque clericus vel laicus, ipsius monasterii et suis ecclesiis ab archiepiscopo vel a diocesano episcopo, vel a quibuscunque præsulibus vel personis ecclesiasticis juste vel injuste interdictus vel excommunicatus fuerit, a nostra apostolica auctoritate exinde permaneat absolutus. Decernimus itaque ut sicut idem monasterium cum mœnibus suis specialiter beati Petri juris et proprietatis existit et in eo hactenus est observatum, nulli nisi Romano pontifici fas sit ipsum interdicto supponere aut excommunicationis vinculo innodare. Ad indicium autem hujus a sede apostolica præstitæ protectionis et debitæ libertatis, pro ecclesia Sancti Pauli singulis annis bysantium unum Lateranensi palatio persolvatis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi

Datum Romæ (29°) per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xvii Kal. Martii, indictione xiii, anno Incarnationis Dominicæ millesimo centesimo vicesimo, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno secundo.

LXXV.

Ecclesiæ S. Joannis Vesontionensis canonicorum bona et privilegia confirmat.

(Anno 1120, Febr. 15.)

[Mansi, Concil. XXI, 197.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis canonicis Bisuntinæ ecclesiæ S. Joannis evangelistæ, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quamobrem, charissimi in Christo filii, petitioni vestræ clementer annuimus, et tam vos, quam vestra omnia, protectione sedis apostolicæ munientes, quæ in præsentiarum legitime possidere videmini, vobis vestrisque successoribus in perpetuum confirmamus, videlicet domos vestras, etc. *Enumerat illius ecclesiæ possessiones. Deinde: Decernimus ergo ut nulli hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temera-*

(29°) Leg. Romanis. JAFFÉ.

riis vexationibus fatigare; sed omnia integra conseruentur, eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Porro thesaurum vestræ ecclesiæ, nisi forte pro redemptione captivorum, vel famis necessitate, aut emptione terrarum ab aliquo distrahi prohibemus. Sane vestris archipresbyteris, et archidiaconis interdicimus, ut ecclesias vestras, et earum presbyteros, seu clericos, præter archiepiscopi et totius capituli vestri commune consilium, interdictionis sententiæ subdere non præsumant. Præterea quieti vestræ ecclesiæ propensius intendentes, et ejus servare justitiam cupientes, consuetudines, quas B. Stephani ecclesia ei ex antiquo debere cognoscitur, et quæ continentur in libro qui nuncupatur Regula, confirmamus, ut videlicet in Purificatione beate Mariæ, canonici S. Stephani ad processionem conveniant, et cereos septuaginta duos exhibeant. In cœna Domini, cum candelabris, et majori cruce ad sancti chrismatissimum confectionem conveniant. In Sabbato sancto sex libras cereæ ad magnum cereum faciendum præbeant; canonicos quatuor ad legendas quatuor lectiones, et præter illos presbyterum canonicum ad collectam. Ipso die Paschæ, brachium S. Stephani cum processione solemniter afferant. In Sabbato Pentecostes duos canonicos ad legendas duas lectiones mittant, et præter illos presbyterum canonicum ad collectam. In messione, et vindemia Poliaci, ceram quæ sufficiat. In festo S. Stephani in Augusto, vaccam, vel quatuor solidos, et modium vini. In Ultrajurensi vindemia, ceram quæ sufficiat. Per totum annum, dum erit vinum in cellario S. Joannis, cubitum unum candelæ in unoquoque sero tribuant. Si canonici simul ænaverint, candelam in cœna, quantum fuerit; sin autem, unicuique canonico, qui moratur a Nigra Porta usque ad antiquum murum, dimidium pedem candelæ, præposito ulnam unam, decano similiter. In Nativitate Domini, sicut in Pascha, brachium S. Stephani cum processione solemniter afferant. De toto monte, clerici, seu laici, decimam parochiæ vestræ attribuant, laici tamen omnia jura parochialia ecclesiæ S. Joannis Baptistæ persolvant. Si quando fit placitum Dei oblatio inter Sancti Joannis, et Sancti Stephani canonicos dividatur. Cœmeterium S. Stephani, cum elemosyna casati, utriusque ecclesiæ commune permaneat. In receptione tam regum, quam episcoporum, clerici S. Stephani ad ecclesiam vestram cum sericis cappis veniant. In electione Bisuntini archiepiscopi, clerus et populus civitatis, secundum antiquam ecclesiæ vestræ consuetudinem, in capitulo vestro conveniant; universas etiam consuetudines, et tenores, quos a tempore Salinensis Hugonis archiepiscopi vestri, usque ad tempus jam dicti fratris nostri Hugonis, vestri similiter archiepiscopi qui in Jerosolymitana peregrinatione defunctus est, vestra ecclesia tenuit, et possedit, ut deinceps integre quieteque teneat, et possideat, firmitate perpetua stabilimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica

A sæcularisve persona, hanc nostræ confirmationis vel concessionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat, Cunctis autem eidem ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis sentiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Romæ xv Kal. Martii, indictione xiiii, Incarnationis Dominicæ anno 1120, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno secundo.

LXXVI.

Ad Arelatensem, Aquensem et Ebredunensem archiepiscopos et cæteros episcopos per provinciam.

(Anno 1120, Febr. 18.)

[DE BELZUNCE *Antiquité de l'Église de Marseille*, tom. I, p. 442.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus ATTONI Arelatensi, Fulcon Aquensi, et [GUILLELMO] Ebredunensi archiepiscopis, et cæteris episcopis per provinciam, salutem et apostolicam benedictionem.

C Massiliense monasterium ad Romanam specialiter Ecclesiam pertinere, vestra, ut credimus, dilectio non ignorat. Quaniobrem fraternitatem vestram rogamus et præcipimus, ut possessiones omnes, quas locus idem per triginta et amplius annos tenuisse cognoscitur, quietas et jam in posterum dimittatis. Si quis autem juris quidquam in eis se habere confidit, sedem apostolicam adeat, et nos ei plenaria potestate justitiam faciemus.

Datum Valentia: xii Kal. Martii.

LXXVII

Privilegium pro monasterio Cluniacensi.

(Anno 1120, Febr. 22.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 208.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio PONTIO Cluniacensi abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Religionis monasticæ modernis temporibus speculum, et in Galliarum partibus documentum, B. Petri Cluniacense monasterium, ab ipso suæ foundationis exordio sedi apostolicæ in jus proprium est oblatum. Proinde Patres nostri sanctæ recordationis Joannes XI, item Joannes XII, Agapitus II, Benedictus VI, item Benedictus VII, Leo VII, item Leo IX, Gregorius VI, item Gregorius VII, Alexander II, Stephanus, Victor III, Urbanus II, Paschalis II, et Gelasius II, Ecclesiæ Romanæ pontifices, locum

ipsum singularis dilectionis ac libertatis prærogativa donarunt, et universa ei pertinentia privilegiorum suorum sanctionibus muniverunt. Statutum est enim ut omnes ecclesiæ, cœmeteria, monachi, et laici universi infra terminos habitantes qui sunt a rivo de Saluai, et ab ecclesia Rusiaci, et cruce de Lornant : a termino quoque molendini de Tornasach, per villam quæ dicitur Varentia, cum nemore Burseio ; a termino etiam qui dicitur Perois, ad rivam usque ad Salnai : sub apostolicæ tantum sedis jure ac tuitione permaneant. Neque ipsi Cluniacensis loci presbyteri, aut etiam parochiani, ad cuiuslibet, nisi Romani pontificis, et Cluniacensis abbatis, cogantur ire synodum vel conventum. Sane pro abbatis, monachorum, seu clericorum, infra prædictos terminos habitantium ordinatione, pro chrismatis confectione, pro sacri olei, ecclesiarum, altarium, et cœmeteriorum consecratione, Cluniacense monasterium, quem maluerit, antistitem convocet. Cluniacenses monachos ubilibet habitantes, nulla omnimodo persona, præter Romanum pontificem, et legatum qui ad hoc missus fuerit, excommunicet aut interdicat. Porro si monachus, clericus, aut laicus, sive cuiuslibet ordinis professionisve persona, nisi forte certa de causa excommunicata sit, Cluniacensium claustrorum mansiones elegerit, absque contradictione alicujus suscipiatur, et quæ de suo jure attulerit, libere a monasterio habeantur. Altaria, cœmeteria, et decimæ Cluniacensium monachorum, et quæcunque juris eorum sunt, a nemine auferantur, vel minuantur. De monachis aut monasteriis Cluniacensibus, nulli episcoporum, salvo jure canonico, si quod in eis habent, liceat judicare, sed ab abbate Cluniacensi justitia requiratur. Quam si apud eum invenire nequiverit, ad sedem apostolicam recuratur. In abbatibus, quæ cum suis abbatibus ordinationi Cluniacensis monasterii datæ sunt, videlicet S. Martialis Lemovicensis, S. Eparchi Engolismensis, monasterii novi Pictavis, S. Joannis Angeliacensis, monasterii Lesatensis, Moysiacensis, Figiacensis, et S. Ægidii Nemausensis ; in Arvernia, Mausiacensis, Tiarnensis, Menacensis ; in episcopatu Eduensi, Vizeliacensis ; in Autissiodorensi, S. Germani ; in Cameracensi, Hunoldi curtis ; in Rothomagensi, abbatia apud Pontisaram ; in Tarvanensi, S. Bertini, et S. Wlmari ; in Italia, S. Benedicti super Padum, sine Cluniacensis abbatis præcepto nullatenus eligant. Pro altaribus et ecclesiis sive decimis vestris, nulli episcoporum facultas sit, gravamen aliquod vobis aut molestias irrogare. Sed sicut eorum promissione quædam ex parte, quædam ex integro habuistis, ita et in futurum habeatis. Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si secundum Deum eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia poterit, ad vestram, et pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Decimas laborum vestrorum, pro quibus tam vos, quam alios monasticæ religionis viros inquietare episcopi consueverunt, illorum videlicet,

A quos dominicaturas appellant, qui vestro sumptu a monasteriis, et cellæ vestræ clientibus excoluntur, sine omni episcoporum et episcopalium ministrorum contradictione deinceps quietius habeatis, qui vestra peregrinis fratribus et pauperibus erogatis. Ecclesiæ omnes, quæ ubilibet positæ sunt, seu capellæ vestræ, et cœmeteria, libera sint, et omnis exactionis immunita, præter consuetam episcopi paratam, et justitiam in presbyteros, si adversus sui ordinis dignitatem offenderint. Liceatque vobis, seu fratribus vestris, in ecclesiis vestris presbyteros eligere. Ita tamen ut ab episcopis, vel ab episcoporum vicariis, animarum curam absque venalitate suscipiant. Quam si committere illi, quod absit ! ex pravitare voluerint : tunc presbyteri, ex apostolicæ sedis benignitate, officia celebrandi licentiam consequantur. Ecclesiarum vestrarum consecrationes si diocesani episcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico suscipietis episcopo. Nec cellarum vestrarum ubilibet positarum fratres, pro quolibet interdictione vel excommunicatione, divinatorum officiorum suspensionem patiantur ; sed tam monachi ipsi, quam famuli eorum, et qui se professionis monasticæ devoverunt, clausis ecclesiarum januis, non admissis diocesanis, divinæ servitutis officia celebrent, et sepulturæ officia peragant. Percussuram quoque proprii numismatis vel monetæ, quodocunque vel quandiu vobis placuerit, habeatis. Hæc igitur omnia, sicut a nostris prædecessoribus constituta sunt, ita et nos auctoritate apostolica constituimus, et præsentis privilegii decreto confirmamus. Præterea, filii in Christo Ponti, quem nos in Viennensis ecclesiæ positi regimine, nostris per Dei gratiam manibus in abbatem consecravimus : et personam tuam, et locum cui Deo auctore præsidet, totis dilectionis visceribus amplectentes, et quieti vestræ attentius providentes, hæc adjicienda censuimus : ut abbatiarum vestrarum electis, nullus episcoporum sine commendatiis Cluniacensis abbatis litteris, consecrationis, vel ordinationis manus imponat. Alioquin et consecrator, tanquam constitutionis apostolicæ prævaricator, graviori subjaceat ultioni, et consecrati electio, sive ordinatio, donec apostolicæ sedi et ejus Cluniacensi monasterio satisfiat, irrita habeatur. Porro presbyteris parochialium ecclesiarum, S. Mariæ, et S. Odonis, Cluniacensium, ejiciendi et suscipiendi in ecclesiam ex antiqua consuetudine poenitentes, et nuptiales chartas faciendi, licentiam indulgemus. Prohibentes, tam Matisconensem episcopum, quam et alios super hoc, vel super aliis, quæ statuta sunt vobis molestias irrogare. Si quis igitur ausu temerario, etc.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Valentia per manus Chrysogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, viii Kalend. Martii, indict. xiii, Incarnationis Dominicæ anno 1120, pontificatus autem domini Calixti II papæ, anno secundo.

LXXVIII

Ad canonicos Viennenses. — Antiqua Viennensis Ecclesie privilegia confirmat.

(Anno 1120, Febr. 25.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 191.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis PETRO decano, et canonicis sive clericis Viennensis Ecclesie, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Etsi Ecclesiarum omnium cura nobis ex apostolicæ sedis administratione immineat, Viennensi tamen specialius convenit studio providere. Ipsa enim primum, disponente Deo, sollicitudini nostræ commissa est, et ad ejus regimen nos episcopalis gratiam consecrationis accepimus. Ex communis igitur et singularis dilectionis debito incitati, matrem vestram, filii in Christo charissimi, sanctam Viennensem Ecclesiam diligere, honorare, et B. Petri patrocinio decrevimus confovere. Omnem itaque dignitatem, et munitionem, ac liberalitatem, quam vel per authentica prædecessorum nostrorum Silvestri, Nicolai, Leonis, Gregorii, et cæterorum Romanorum pontificum privilegia, vel per imperatorum, regum, principum, et cæterorum fidelium largitionem concessam obtinet, nos quoque, auctore Deo, concedimus et presentis privilegii pagina confirmamus. Ut videlicet super septem provincias primatum obtineat: super ipsam Viennensem, super Bituricam, Burdigalam, Auxitanam quæ Novempopulitana dicitur, super Narbonam, Aquensem, et Ebredunensem, et in eis Viennensis archiepiscopus Romani pontificis vices agat, synodales conventus indicat, et negotia ecclesiastica juste canoniceque definat. Porro illa sex oppida vel civitates, Gratianopolis videlicet, Valentia, Dia, Alba, Vivarium, Geneva, Maurienna, in ejus tanquam in proprii metropolitani obedientia et subjectione permaneant. Tarantasiensis autem archiepiscopus, licet aliquibus habeatur ex apostolicæ sedis liberalitate prælatus, Viennensi archiepiscopo tanquam primati suo subjectus obediat. Sane in Salmoracensi archidiaconia consecrationes, vel ordinationes, et quidquid ad pontificale officium pertinet, Viennensis Ecclesia præter alicujus inquietationem seu diminutionem habeat. Abbatia quoque S. Petri foris portam Viennæ sita, et intra eandem urbem abbatia S. Andreæ, una monachorum, altera sanctimonialium, abbatia S. Teuderii, et abbatia Sanctæ Mariæ de Bonavalle, quæ, præstante Deo, nostris sumptibus et nostris est fundata laboribus, in sæpeditæ Viennensis Ecclesie jure ac subjectione persistent. In ipsa etiam Romanensi ecclesia, quamvis Romanæ se faciat libertatis, visis tamen prædecessorum nostrorum privilegiis, et imperatorum præceptis, tam in sæcularibus, quam in regularibus clericis et canonicis inibi ordinatis vel ordinandis, pontifices Viennenses omnem habere decernimus potestatem. Similiter in ecclesia B. Donati, et B. Valerii, et ecclesia B. Petri de Campania, et Beatæ Mariæ de Aunoniaco. Castra præterea quæ

A per nos recuperata sunt vel acquisita, scilicet Pompeiacum, Sasserium, et castrum de Malavalle, Viennensi Ecclesie in perpetuum confirmamus. Cæmeterium vero quod dominus prædecessor noster sanctæ memoriæ Paschalis papa circa B. Mauritiū ecclesiam consecravit, liberum esse sancimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, et devotioni, et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat, salvo nimirum propriæ jure parochiæ. Ad hæc, pro ampliori Viennensis ecclesie dilectione, ante Viennensem archiepiscopum per provinciam suam crucem deferri concedimus, et Viennensem Ecclesiam alicui subjacere legato, nisi cardinali, vel alii de Romana provincia, qui a Romani pontificis latere dirigitur, prohibemus. Porro in ecclesiis quas in Viennensi episcopatu post assumptum apostolicæ sedis ministerium consecravimus, Viennensis archiepiscopus eandem, quam habuerat ante, interdicendi ac ordinandi habeat potestatem. Sane intra claustrum ambitum, ubi clericorum mansiones continentur, nullus omnino laicorum deinceps habeat mansionem, aut assultum, vel rapinam facere, seu corporalem cullibet audeat injuriam irrogare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ confirmationis vel concessionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem Ecclesie justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis sentiant, et apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Calixtus catholice Ecclesie episcopus.

Datum Valentie v Kal. Martii, indictione decima tertia, Incarnationis Dominicæ an. 1120, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno secundo.

LXXIX.

Ecclesie Compostellane metropolitanam Ecclesie Emeritanæ dignitatem delegat.

(Anno 1120, Febr. 26.)

[FLOREZ, *España sagrada*, XX, 292.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DIDACO Compostellano archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Omnipotentis dispositione mutantur tempora, et transferuntur regna. Hinc est quod magni quondam nominis nationes detritas et depressas, exiguas vero quandoque legimus exaltatas. Hinc est quod in quibusdam regionibus paganorum tyrannide potentie Christianæ dignitas conculcatur: in quibusdam item Christiani nominis potestatem paganorum feritas occupavit, sicut et Emeritanæ civitati constat peccatis exigentibus accidisse. Cum enim inter nobiles Hispaniarum civitates et ipsa nobilis appareret, ita

divina dispositione mutatis temporibus Moabitarum A

sive Maurorum est tradita potestati, ut in ea, et pontificalis gloria, et Christianæ fidei dignitas deperierit. Ipsæ quoque suffraganeæ civitates, exceptis duntaxat tribus, Colimbria videlicet et Salmantica, atque Avika, in quibus adhuc per Dei gratiam episcopalis cathedra perseverat, eadem tyrannide occupatas, a sua similiter gloria exciderunt. Cæterum in mutatione hac nos ex consueta sedis apostolicæ dispensatione juxta fratrum nostrorum consilium et honori Dei et animarum saluti duximus providendum, ne aut illis Christianorum reliquiis proprii capitis deesset unitas, aut tam nobilis Ecclesiæ pontificalis omnino deperiret auctoritas. Ob majorem igitur B. Jacobi apostoli reverentiam, cujus glorioso corpore vestra Ecclesia decoratur, et ob præcipuam B personæ suæ dilectionem, supplicante nepote nostro Ildefonso Hispaniarum rege, et fratribus nostris H. Portugalensi episcopo, ac P. Cluniacensi abbate, necnon et Laurentio Ecclesiæ vestræ canonico, præfate metropolitæ dignitatem honorabili ac cleri et populi multitudine abundantiam, Compostellanæ sedi auctore Deo concedimus: ejusque suffraganeos qui vel modo sedes proprias obtinent, vel in futurum, Domino miserante, obtinuerint tibi, charissime frater et coepiscope Didace, tuisque successoribus, metropolitano jure ordinandos regendosque subjicimus, et in civitatibus illis quæ proprios olim antistites habuerunt, si cleri et populi multitudo et vota meruerint, episcopos ordinandos, liberam vobis concedimus facultatem. Vestra igitur interest ita deinceps Ecclesiam Romanam diligere, ita in ejus obedientia et fidelitate persistere, ut in ejus benevolentia et liberalitate archiepiscopi constituti, hujus gratia dignitatis inveniamini digniores. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate agnoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: obedientibus autem atque servantibus sit D pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

TIBUS ROM.	FIRMAMENTUM	EST DOMI- NUS	
	SS. PETR.		SS. PAUL.
	CALIX- PP.		TUS II
	-NEMILISUN		

Ego Calixtus
Catholice
Ecclesiæ
Episc.

Bene valeat.

Datis Valentis III Kal. Martii, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, IV Kal. Martii, indict. XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1120, pontificatus autem domini Calixti II anno II.

LXXX.

Episcopi, abbatibus, clericis, etc., per Emeritanam et Bracarensem provincias constitutis significat se Didaco archiepiscopo Compostellano vices suas in eorum partibus commisisse.

(Anno 1120, Febr. 27.)

[FLOREZ, ubi supra, p. 295.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et coepiscopis, abbatibus, clericis, principibus, et cæteris fidelibus per Emeritanam et Bracarensem provincias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Antiqua sedis apostolicæ institutio exigit, et charitatis debitum nos compellit, eos qui et prope et qui longe sunt positi visitare et saluti omnium sollicitè providere. Quamobrem, filii in Christo charissimi, necessarium duximus venerabili fratri nostro D. Compostellano archiepiscopo in partibus vestris vices nostras committere, qui una vobiscum quæ apud vos sunt ecclesiastica negotia diligenter audiat, et opportunitatibus vestris et ecclesiarum vestrarum sedula sustentatione provideat. Rogamus itaque universitatem vestram et præcipimus, ut eum tanquam vicarium nostrum reverenter suscipere atque debita ei humilitate obedire sicut B. Petri filii procuretis. Præterea cum opportunitas ecclesiasticæ utilitatis exegerit, ad ejus vocationem conveniatis, et synodales cum eo conventus ad honorem Domini celebretis, quatenus collaborantibus vobis corrigenda corrigere, et confirmanda possit per Dei gratiam confirmare.

Dat. Valentis III Kal. Martii.

LXXXI.

Speciales litteræ ad Compostellanum archiepiscopum.

(Anno 1120, Febr. 27.)

[FLOREZ, *ibid.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DIDACO Compostellano archiepiscopo salutem et apostolicam benedictionem.

Et personam tuam et commissam tibi Ecclesiam quanta dilectionis gratia complectamur, operum exhibitio manifestat, Tibi enim super Emeritanam et Bracarensem provincias vices nostras commisimus, et B. Jacobi ecclesiam metropolitane dignitatis gloria decoravimus. Hortamur itaque fraternitatem tuam et monemus in Domino, ut Romanæ Ecclesiæ beneficium recognoscas, et injunctam tibi obedientiam, ita cooperante Deo, adimplere studeas, quatenus et illis quorum tibi cura commissa est salubriter providere, et B. Petri semper possis gratiam promereri.

Datis Valentis III Kal. Martii.

LXXXII.

[undialbum] Colimbriensem et [Ieronymum] Salmanticensem episcopos, jubet metropolitæ Didaco obedire.

(Anno 1120, Mart. 2.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 294.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, vene-

rabilibus fratribus et coepiscopis G. Colimbriensi, A
J. Salmanticensi salutem et apostolicam benedi-
ctionem.

Commissi nobis officii auctoritas nos compellit,
ut pro Ecclesiarum omnium statu sollicitè per Dei
gratiam existamus. Idcirco, fratres charissimi, tam
vobis quam vestris Ecclesiis duximus providendum,
ut secundum suffraganeorum episcoporum consue-
tudinem caput ad quod debeatis recurrere habeatis.
Porro sollicitudinem hanc venerabili fratri nostro et
coepiscopo Didaco Compostellano providimus injun-
gendam. Præcipimus itaque fraternitati vestræ ut ei
super vos et reliquos vestræ provinciæ episcopos et
parochias archiepiscopo ex liberalitate sedis apostoli-
cæ constituto plenam deinceps obedientiam et re-
verentiam deferatis, et B. Jacobi Compostellanam B
Ecclesiam matrem vestram in posterum cognos-
catis.

Dat. apud Castrum Cristam, vi Nonas Martii.

LXXXIII.

• *Ecclesiæ Portugalensis protectionem suscipit posses-
sionesque confirmat.*

(Anno 1120, Mart. 2.)

[Mentio hujus privilegii exstat apud RIBEIRO, *Dis-
sertações chronologicas e criticas sobre a historia
de Portugal*. Lisboa, 1810, 8°, t. V, 5.]

LXXXIV.

*Ad episcopos, principes, comites, milites et ceteros
fideles per Hispaniam.*

(Anno 1120, Mart. 4.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.* XX, 316.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
fratribus et filiis episcopis, principibus, comitibus,
militibus et cæteris fidelibus per Hispaniam, salu-
tem et apostolicam benedictionem.

Egregiæ memoriæ Ildefonsus rex defuncto genero
nobilis recordationis Raymundo comite, fratre nostro,
filium ejus regem instituit, et regnum ei per jura-
menta potentium stabilivit, prout vos ipsi certius
cognovistis : postea vero ipsius pueri regis mater,
prædicti regis filia, cum eum coronari fecissent,
alia juramenta prioribus contraria violenter extorsit
et ad filii sui destructionem maternæ pietatis oblita
conatus sui molimine intendit. Quod profecto quam
impium sit, et omni rationi contrarium, omnis rati-
one utens facile potest advertere. Nec puer enim D
avi sui beneficio tam irrationabiliter defraudari,
nec mater adversus filium tanta dehuit nequitia
animari, ut per eam quod filio juraverant, ad aliud
cogerentur. Apostolica igitur auctoritate præcipimus
ut pro sequentiis juramentis jextorsione, quæ a præ-
dicta regina facta est, nullus omnino dimittat, quin
filio ejus primum observet inviolabiliter juramen-
tum. Cum enim post jusjurandum legitime factum,
aliud fieri non debuerit quod postea contra illud
extortum est minime observandum est.

Dat. Veneriis, iv Non. Martii

LXXXV.

Ad Pelagium Bracaraensem episcopum.

(Anno 1120, Mart. 5.)

[D. RODRIGUE DA CUNHA *Catalogos dos bispos do Porto*.
Porto, 1742, fol., part. II, p. 10.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabili fratri PELAGIO Bracaraensi episcopo salutem et
apostolicam benedictionem.

Portugalensis episcopatus ecclesias, quæ Braca-
rensis Ecclesia usurpabat, domnus prædecessor noster
sanctæ memoriæ Paschalis papa confratri nostro
Hugoni Portugalensi episcopo, secundum antiquam
terminorum definitionem, restituendas litterarum
suarum auctoritate mandavit, quod cum minime
impletetur, ipse canonicam, tam super easdem ec-
clesias, quam super contemptores, justitiam assecutus
est. Qua postea similiter audaci temeritate comper-
ta filius noster B. presbyter cardinalis, in partibus
illis apostolicæ sedis legatus, graviorem, sicut acce-
pimus, inde in Burgensi concilio sententiam pro-
mulgavit. Nos itaque, prædicti domini nostri vesti-
gia subsequentes, iterata sedis apostolicæ præcep-
tione, mandamus, ut infra quadraginta dies, post-
quam ad te litteræ istæ pervenerint, prædicto fratri
nostro Hugoni Portugalensi episcopo, eandem Eccle-
sias, cum rerum suarum facias integritate restitui.
Alioquin nos ex tunc sæpediti domini nostri, et
legati sui sententiam, æquitate canonica promulga-
tam, apostolicæ sedis auctoritate confirmantes, tibi
pontificale officium, donec ei satisfacias, interdi-
cimus. C

Dat. Beveris iii Non. Martii.

LXXXVI.

*Privilegium pro ecclesia S. Martæ Magdalena Ve-
sontionensis.*

(Anno 1120, Mart. 11.)

[*Mémoires et documents inédits de la Franche-Comté*,
tom. II, p. 317.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei.

Confirmamus concessam a bonæ memoriæ Hugone
Salinensi Bisuntino archiepiscopo, claustris vestri et
domorum ei adhaerentium libertatem et conductum
in urbe, sicut in ejusdem archiepiscopi chirographo
continetur. Confirmamus etiam possessiones quæ ab
eodem fratre collatæ sunt, videlicet mansum armarii
capellani cum furno et appendiciis suis : vicum ad
caput vestræ ecclesiæ a parte orientis inter mansum
Sibonis et Varnerii, et mansum Odonis a parte oc-
cidentis, viam a porta ejusdem civitatis usque ad
refectorium vestrum a porta meridiana, terra quæ
est a porta Arenarum usque ad dormitorium cano-
nicorum, sive vestita sit domibus aut vineis, sive
vacua sit, nemus quod setet juxta urbem
Bisuntii, ecclesiam Sancti Jacobi infra arenas cum
appendiciis suis; mansum Remigii supra Dubium;
mansum Constantini juxta molendinum in vico Ba-
ptenti, partem vicum Bapteni, redditus qui dicuntur
Manaydæ in torculari Naal, foragium vestræ quæ
expugnastis duello contra Hubaldum de Abbens,

terram ecclesiæ vestræ sive sit vestita vineis aut domibus, sive vana sit, tres solidos censuales in placito generali ex dono Stephani vice-comitis, decimas parochiæ vestræ, sicut eas hactenus canonice possedistis, antiquas quoque et rationabiles consuetudines ipsius Ecclesiæ ratas habere censemus.

Datum Vapnuci (30) v Idus Martii, indict. XIII, an. Incarnat. Dominicæ 1120, pontificatus autem domni Calixti papæ II an. II.

LXXXVII.

Canonice ad Plebem martyrum (Ulcienſis) disciplinam, possessiones, privilegia confirmat. (Hanc bullam esse Astæ datam die 28 mensis Martii anni 1120 testatur Gïofredo in *Hist. patr. Monum.*, Aug. Taurin., 1836, Script. p. 376.)

[Vide *Ulcienſis Ecclesiæ Chartarium*, Augustæ Taurin., 1753, fol., p. 2.]

LXXXVIII.

* *Ad Amedeum episcopum Maurianensem. — Præcipit ut ecclesiam S. Mariæ Secusiensem Arberto præposito Ulcienſi intra dies 40 restituat.*

(Anno 1120, Mart. 28.)

[Vide ubi supra.]

LXXXIX.

Ecclesiæ S. Joannis Modoetiensis possessiones confirmat.

(Anno 1120, April. 11.)

[GIULINI, *Memorie di Milano*. Milano, 1760, 4°, V, 555.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GUILLELMO MODOETIENSI archipresbytero ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitime desiderantium non est differenda petitio. Idcirco, dilecte fili Guillelme archipresbyter, ecclesiam beati Joannis Baptistæ, cui Deo auctore præesse cognosceris, sub apostolicæ sedis tutelam suscipimus, et cum omnibus ad eam pertinentibus beati Petri patronicio communimus. Idem enim locus a nobilis memoriæ Teodelinda regina constructus, amplis etiam honoribus, possessionibus et thesauro ditatus, veneratione dignus habetur et celebris. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque bona, quascunque possessiones, concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis in præsentem possidet, aut in futurum largiente Domino juste et canonice poterit adipisci, firma tibi, tuisque successoribus, et illibata permaneant. In quibus hæc propriis visa sunt nominibus exprimenda. Monasterium videlicet Sancti Petri de Cremella cum ecclesia Sancti Sisinni; ecclesia Sancti Joannis de Blutiaco, Sancti Georgii de Coltiaco, Sancti Joannis de Castromartis. In Velate ecclesia Sanctæ Mariæ et Sancti Fidelis; ecclesia S. Juliani de plebe Colonia cum capellis; ecclesia Sancti Eusebii. In Sexto ecclesia Sancti Alexandri, Sancti Michaelis, et Sancti Salvatoris; ecclesia Sancti Martini, Sancti Petri, Sancti Michaelis, Sancti Salvatoris, Sanctæ Agathæ, Sancti Donati, Sancti

(30) Leg. Vapinci.

A Mauricii, Sancti Georgii, et ecclesia Sancti Alexandri, Sancti Eugenii de Concuretio. Nulli ergo hominum facultas sit vestram ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra et illibata conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Sana illa feudorum beneficia, quæ venerabilis frater noster Jordanus Mediolanensis archiepiscopus vestræ ecclesiæ in prænominatis ecclesiis ad communem fratrum sustentationem concessit vobis, vestrisque successoribus auctoritate apostolica confirmamus. Statuentes ut nulli omnino liceat ea deinceps a communi fratrum utilitate auferre, subtrahere, vel modis quibuslibet immutare. Ad vestram præterea, et ecclesiæ vestræ quietem institutiones, et consuetudines confirmamus, quæ in ecclesia vestra, vel in capellis ad eam pertinentibus rationabili deliberatione quiete hactenus habitæ cognoscuntur. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoſcat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ præmiæ actionis percipiant, et apud districtum judicem æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus. Datum Terdonæ per manum Chrysogoni sacræ Romanæ Ecclesiæ diacon. cardin. ac bibliothecarii, III Idus Aprilis, indictione XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1121, pontificatus autem domni Calixti papæ II anno II.

XC.

Monasterii Sancti Salvatoris Papiensis bona et jura quæcunque confirmat.

(Anno 1120, April. 17.)

[MARGARINI, *Bull. Casin.*, tom. II, p. 135.]

D CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio JOANNI abbati venerabilis monasterii, quod dicitur Domini Salvatoris secus Papiam, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu satagere, et quæ recte statuta sunt stabilire. Quamobrem, dilecte in Christo fili Joannes abbas, postulationi tuæ clementer annuimus, et Domini Salvatoris monasterium cui, Deo auctore, præsidet, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, ad exemplar prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Joannis, Benedicti, Paschalis Romanorum pontificum, sub tutela apostolicæ sedis excipimus, quod

videlicet monasterium Adeleis imperatrix augusta, suis impensis renovatum, sua nihilominus liberalitate ditasse cognoscitur. Præsentis scilicet privilegii auctoritate statuimus, ut quæcunque bona, quæcunque prædia urbana, sive rustica, culta seu inculta, quæcunque possessiones, utensilia, vel ornamenta, vel a præfata augusta, vel ab aliis fidelibus, de suo jure, eidem monasterio collata sunt, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi, tuisque successoribus, et illibata permanent. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones, sive res, utensilia, vel ornamenta auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Nec decimæ reddituum prædicti monasterii Domini Salvatoris ab ullius Ecclesiæ præsule, vel ministris exigantur. Obeunte te, nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia proponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, et beati Benedicti Regulam elegerint. Electus autem ad Romanum pontificem consecrandus accedat. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum seu clericorum vestrorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi a quibusvis malueritis catholicis accipietis episcopis. Porro in illius monasterii ecclesiis baptismata celebrari permittimus, ubi præteritis temporibus celebratum cognoscitur. Missas sane publicas in eodem monasterio celebrari, aut stationem, sive ordinationem aliquam præter abbatis voluntatem, ab episcopo quolibet fieri prohibemus. Ad hæc dalmaticæ, sandaliorum, necnon chirothecarum usum tibi, tuisque successoribus, juxta prædecessorum nostrorum statuta, concedimus. Et absque omni jugo, seu ditione cujuscunque personæ ipsum cœnobium libere permanere sancimus, ut soli cathedræ Romanæ, et apostolicæ Ecclesiæ subditum habeatur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive personæ, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Placentiæ, per manum Chrisogoni, sanctæ

A Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xv Kalend. Maii, indictione xiiii, Incarnat. Dominicæ 1121, pontificatus autem domini Calixti papæ II anno 11.

XCI.

**Monasterii S. Pauli de Argon patrocinium suscipi, et bona ac privilegia confirmat.*

(Anno 1120, April. 17.)

[Vide LUPÍ (M.) *Codicem diplomaticum Bergomati. Bergomi, 1784, fol., II, 907.*]

XCII.

Ecclesiæ S. Evasii Casalensis privilegia et possessiones confirmat.

(Anno 1120, April. 23.)

[DE CONTI, *Notizie storiche di la cista di Casale, tom. I, p. 334.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GERARDO præposito, et ejus fratribus in ecclesia Sancti Evasii regulariter viventibus, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Desiderium quod ad religiosum præpositum, et animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, sine aliqua est dilatione compleandum. Proinde nec petitioni vestræ benignitate debita impartimur assensum, vitæ namque canonicæ ordinem quem professi estis præsentis privilegii auctoritatem firmamus, et ne cui post professionem exhibitam proprium quid habere, vel sine præpositi, vel sine congregationis licentia de clastro discedere liceat interdiximus, et tam vos, quam vestra omnia sedis apostolicæ protectione munimus. Vobis itaque vestrisque successoribus in eadem religione per Dei gratiam permansuris omnia perpetuo possidenda sancimus, quæ in præsentiarum pro communis vitæ sustentatione legitime possidere videmini. Quæcunque etiam in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Nec præpositorum alicui facultas sit ecclesiæ prædia personis sæcularibus in feudum dare, vel quibuslibet ingeniis alienare. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem Beati Evasii ecclesiam temere perturbare, claustrum vestri domus invadere,

D aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Sane clericos sæculariter viventes ad præpositi vestri conversionem suscipere nullius episcopi, vel præpositi contradictio vos inhibeat. Illud præterea omnimodis interdiximus, ne quis militum, seu quorumlibet sæcularium personarum de rebus ejusdem ecclesiæ, seu rusticorum ad ipsius ecclesiæ parochias pertinentium decimas auferre præsumat. Sed in vestros, seu ecclesiæ vestræ usus juxta sanctiones canonicas conferatur. Vobis quoque vestrisque successoribus in catholica unitate permanentibus id concedimus facultatis, ut

si aliquando Vercellensi ecclesiæ catholicus defuerit **A**
episcopus, chrisma, oleum sanctum, ordinationes
clericorum, a quo malueritis catholico suscipiatis
episcops, conservata in posterum catholici episcopi
debita reverentia. Ad hanc adjicientes vobis licen-
tiam indulgemus in duabus ecclesiæ vestræ festi-
vitatibus fidelibus ad eam convenientibus competen-
tem remissionem de peccatis per annos singulos
faciendis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica
sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis pa-
ginam sciens, contra eam temere venire tentaverit,
secundo tertiove commonita, si non satisfactione
congrua emendaverit, potestatis honorisque sui
dignitate careat, reamque se divino judicio existere
de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo
corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris **B**
nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo
examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem
eidem ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini
nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ
actionis percipiant, et apud districtum judicem
præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholice Ecclesiæ episcopus.

Datum Placentiæ per manum Grisogoni sanctæ
Ecclesiæ Romanæ diaconi cardin. ac bibliothecarii,
ix Kal. Maii, indict. xiii, Incarnationis Dominicæ
anno 1121 (31) pontificatus autem D. Calixti II
papæ anno ii.

XCVIII.

Oberto episcopo Cremonensi et ejus successoribus
concedit jus abbatum monasterii S. Petri conse-
crandorum. **C**

(Anno 1120, April. 25.)

UGHELLI, *Italia sacra*, IV, 600.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venera-
bili fratri OBERTO Cremonensi episcopo salutem et
apostolicam benedictionem.

Et tuam, et Ecclesiæ tuæ atque civitatis fidelita-
tem ac devotionem, frater charissime, cognoscentes,
consueta sedis apostolicæ benignitate specialiter
vos decrevimus honorare. Quamobrem dilectionis
tuæ petitionibus annuentes, abbatis monasterii
Sancti Petri, quod in civitate tua situm est, conse-
crationem tibi et successoribus tuis ex apostolicæ
sedis liberalitate concedimus, salvo nimirum in **D**
omnibus jure, censu et reverentia sanctæ Romanæ,
cui Deo auctore deservimus, Ecclesiæ. Tua igitur
interest, frater charissime, ita in concessione hac
Romanæ Ecclesiæ benignitatem cognoscere, ut apud
eam in posterum majora etiam possis per Dei gra-
tiam obtinere. Si quis autem hujus concessionis
nostræ paginam sciens contra eam temere venire
tentaverit, nisi præsumptionem suam digna satisfa-
ctione correxerit, honoris et officii sui periculum
patiat, aut excommunicationis ultione plectatur.

Datum apud Roncum veterem ix Kalend Maii.

XCIV.

Monasterii S. Saturnini Caralitani possessiones
confirmat.

(Anno 1120, Maii 12.)

[Hujus privilegii mentio exstat apud MARTENE
ampl. Collect. I, 657. — *Datum Pisis per manum*
Grisogoni S. R. E. cardinalis ac bibliothecarii,
iv Idus Maii, indict. xiii, Incarnat. Domini anno
1121, pontificatus autem domini Calixti papæ II
anno 11.]

XCv

Volaterris ecclesiam cathedralem dedicat.

(Anno 1120, Maii 20.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, I, 1439.]

ROGERIUS Volaterranus episcopus an. 1120, Cal-
ixtum e Galliis Romam petentem Volaterris excep-
pit hospitio, ab eodemque impetravit ut cathedralem
consecraret, ut ex hac inscriptione restaurata a
Luca Alemanno Volaterrano episcopo liquido appa-
ret.

D.

Callixtus II. P. M. cum Romam e Gallia ad
Pontificatus Coronam suscipiendam proficisce-
retur, Volaterras perveniens, templum hoc Vir-
gini in Cœlum Assumptæ dicatum xii Cardi-
nalibus, Pisarum Archiepiscopo, v. Episcopis,
cum Rogerio Volaterranorum Antistite inter-
venientibus solemniter, celebrique pompa conse-
cravit. Mauritani Victoris sacri, capitis auro
obducti dono illustravit, ac omnibus idem sin-
gulis annis pie aduentibus octonis diebus vigin-
ti de injunctis dies indulsit, xiiii Kal. Junii
MCXX. Cujus jamjam labentem memoriam
ex vetustissimis monumentis depromptam Lu-
cas Alemannus Episcopus Volaterranus e tem-
porum faucibus abripuit, marmoreoque hoc
lapide æternavit vi Idus Martii M. DC. X.

XCVI.

Ad Joannem priorem Camaldulensem. — Privilegium
monasterii Sextensis.

(Anno 1120, Maii 21.)

[MITARELLI, *Annal. Camaldul.* tom. III, p. 285.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
in Christo filio JOANNI Camaldulensium fratrum
priori salutem et apostolicam benedictionem.

Quæ religionis prospectu statuta sunt, firma de-
bent perpetuitate servari, siquidem dominus præ-
decessor noster sanctæ memoriæ Paschalis papa
Sextense monasterium, quod videlicet beati Petri
juris est, et in solius apostolicæ sedis tutela et dispo-
sitione existit, tibi, charissime in Christo Joannes
prior, tuisque successoribus regendum disponen-
dumque commisit, ut ibi per curam vestram et stu-
dium monastici ordinis disciplina cooperante Do-
mino, servaretur, idem enim locus in spiritualibus
et temporalibus admodum diminutus in religionis
statum reformari posse per vos potissimum videba-
tur. Nos ergo et tuis, et fratrum tuorum petitionibus
clementius annuentes, et prædicti loci meliorationi
et apud Deum, et apud homines propensius inten-
dentes, quod a prædicto domino nostro factum est,

(31) In hac bulla æra Incarnat. Pisana usurpata est, quare nobis est annus vulgaris 1120.

auctore Domino, confirmamus, et præfatum Sextense Sancti Salvatoris monasterium sub tuo tuorumque successorum regimine, dispositione et subiectione futuris temporibus permanere decernimus. Unde liberam vobis concedimus facultatem secundum congregationis vestræ consuetudinem abbatem in loco ipso per Dei gratiam statuendi, et monasterium in spiritualibus et temporalibus disponendi, omnem quæ cœnobio eidem a nostris prædecessoribus concessa est, libertatem præstante Domino confirmantes, salvo in omnibus apostolicæ sedis jure et reverentia. Confidimus enim in Domino, quia per instantiam vestram et sollicitudinem sæpe dictus locus et in religionis monasticæ disciplinam reformabitur, et rerum temporalium accipiet incrementum. Si quis igitur paginæ hujus tenore cognito, temere, quod absit, contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus SS.

Ego Lambertus Ostiensis episcopus SS.

Ego Deusdedit cardin. presbyter Sanctæ Susannæ SS.

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli Sancti Grisogoni SS.

Ego Petrus diaconus cardinalis Sanctorum Cosmæ et Damiani SS.

Ego Gregorius diaconus cardinalis sancti Angeli SS.

Ego Petrus diaconus cardinalis Sancti Adriani SS.

Datum Vulterris per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, XII Kal. Junii, indictione XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1121, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno II.

XCVII.

Bulla pro monasterio S. Mariæ de Morrone, ejusque abbate Girardo.

(Anno 1120, Maii 21.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, III, 1131.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectio uilio abbati monasterii Sanctæ Mariæ de Morrone.... oribus regulariter substituendis in perpetuum.

Et divinis præceptis instruimur, et apostolicis monitis informamur, ut pro Ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu. Proinde, dilecte in Christo filii, Gerarte abbas, petitionibus tuis clementer annuimus, et Beatæ Mariæ monasterium, cui Deo auctore præses, cum omnibus ad ipsum pertinentibus sub tutela sedis apostolicæ suscipientes, beati Petri, cujus juris esse cognoscitur, patrocinio communimus. Per præsentis igitur privilegii paginam eidem monasterio in perpetuum confirmamus universa quæ ei aut a nobis.... Ugicione comite, et filiis ejus Uolino, Rainerio, Lotherio, et Bolgarino, aut ab aliis quibusvis fidelibus legitime collata, vel concessa sunt..... Castellum de Vivario cum Pa-

(32) Romana familia.

A tano, et aliis pertinentiis ejus: possessiones de Morrone, de Castello de Sojana, de Negotiana, de.... alto, de Massa, de monte Gemmule. Quæcunque præterea in futurum largiente Domino idem monasterium juste atque canonicè poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata..... Nulli ergo omnino hominum liceat sæpeditum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro..... atione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hæc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque..... dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Ego Lambertus Ostiensis episcopus *subscripsi*.

Ego Petrus cardinalis presbyter tituli Sanctæ Susannæ *subscripsi*.

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli Sancti Grisogoni subscripsi.

Datum Vulterris per manum Grisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et bibliothecarii, XII Kalendas Junii, indictione XIII, Incarnationis Dominicæ anno 1121, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno secundo.

XCVIII

Ad Stephanum camerarium, legatum suum (Treviris morantem). — De suo in Urbem adventu.

(Anno 1120, Jun. 3.)

[HONTHEIM, *Hist. Trevir. diplom.*, I, 506.]

Celare te, filii, non possumus, quod Longobardiæ Tuscicæque regionem sine ullo tumultu, quin etiam magna usi felicitate peragravimus, et tertio Nonas Junii ad Urbem, Domino benefacente, propius accessimus. Cæterum fratres nostri episcopi et cardinales cum toto clero et nobilitate populoque extra Urbem obviam nobis progressi, summis honoribus exceperunt. Et Frigii (32) quidem corona capiti nostro imposita, gaudentes, exsultantesque per viam sacram, ad Lateranense palatium usque solemniter nos ritu prosecuti sunt; ubi postquam auctore Deo bene ac secure fuimus, Petrus Leonis in magno hominum omnis ordinis cœtu, clientelaribus sese sacramentis Ecclesiæ, nobisque devinxit. Similiter a præfecto et fratribus ejus, nec non a Leone Frangipane, totaque illa gente Stephano Northmanno factum. Neque

ab horum sese studiis, impigra parendi voluntate, Petrus Columna, cæterique nobites Romanorum secevero. Itaque ob hæc, tam prospere ac feliciter gesta, laudes gratiasque Deo Domino nostro quam amplissimas agas velim; et in istis ubi commoraris jam regionibus, ut rem Ecclesie sustentens atque amplifices, viribus quantum poteris, connitere.

XCIX—C.

Donationes omnes, a Gunnario ejusque uxore factas Casinensi monasterio confirmat, addito annuo censu Lateranensi palatio per monachos persolvendo.

(Anno 1120, Aug. 9.)

[COCQUELINES, *Bull. Collect.*, tom. II, p. 169.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimis in Christo filiis GIRARDO Casinensis monasterii abbati, et ejus fratribus tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Et commissi nobis officii sollicitudo deposcit, et paternæ charitatis benignitas nos compellit ut ecclesiarum omnium providere necessitatibus debeamus. Verumtamen locis illis et personis, quæ specialius ac familiarius Romanæ adhærent Ecclesie, quæque amplioris religionis et dignitatis gratia præminent, propensiori nos convenit affectionis studio imminere. Ea propter, filii in Christo charissimi, petitioni vestræ non immerito annuendum censimus, ut in stationi vestræ subsidium aliquod conferamus. Per præsentis igitur scripti auctoritatem vobis vestrisque successoribus perpetrata stabilitate concedimus ecclesias illas, quas vir nobilis domicellus Gunnari una cum uxore sua Helena beato Petro cognoscitur contulisse, ecclesias scilicet S. Petri de Nugulbi, S. Nicolai de Nugulbi, S. Helicæ de Sitin, et S. Petri de Nurci cum pertinentiis suis, ut de ipsarum redditibus, prout facultas ministraverit, indumenta semper Casinensi conventui præparentur, salvo nimirum censu quatuor solidorum denariorum Papiensium singulis annis Lateranensi palatio. Sane possessiones, et dona omnia, quæ prædictus Gunnari beato contulit Benedicto, vel collaturus est, apostolicæ sedis munimine confirmamus, statuentes ut illa omnia similiter in vestimentorum vestrorum præparatione in perpetuum conserventur. Si quis igitur in futurum iudex, domicellus, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, decreti hujus tenore cognito, prædictas ecclesias, et cæteras præfati Gunnari oblationes auferre, vel minuere, aut a constituta vestimentorum Casinensis conventus præparatione subtrahere vel mutare præsumserit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem, qui observatores exstiterint, beatissimi Patris nostri Benedicti precibus, omnipotentis Dei, et apostolorum ejus Petri et Pauli gratia et

(33) Ut cætera notæ chronologicæ cum anno conveniant, legendum omnino est anno 1120, quo in

A benedictio, et peccatorum remissio tribuatur. Amen. Ego Calixtus catholicæ Ecclesie episcopus SS.

Datum Beneventi per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesie diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v Idus Augusti, indictione XII, Incarnationis Dominicæ anno 1121 (33), pontificatus autem domini Calixti II papæ anno II.

CI.

Ad Gunnarium nobilem virum

(Anno 1120, Aug. 10.)

[GATTULA, *Hist. Casin.*, tom. I, p. 426.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, illustri viro GUNNARIO, et uxori ejus HELENÆ, filiabus suis VERÆ et SUSANNÆ, salutem et apostolicam benedictionem

B Audivimus de vobis quod, divina gratia inspirati, quædam beato Benedicto, ejusque Casinensi monasterio de vestris facultatibus contuleritis. Unde gratias vobis agimus, atque omnipotentis Dei misericordiam deprecamur, ut B. Benedicti precibus ex hoc et in futuro dignam vobis mercedem restituat.

Rogamus autem, et in peccatorum vobis remissionem injungimus, ut in eo quod cœpistis constantius maneat; non enim cœpisse virtus est, sed perfecisse; et qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit (Matth. xxiv). Sic quidem nos, et ecclesias, et donum, quod eidem monasterio a vobis factum est apostolicæ sedis auctoritate confirmamus, prohibentes ne quis illum subtrahere, diminuere, aut in posterum sine Casinensium fratrum consensu audeat commutare, sed eorumdem fratrum indumenta quietum semper illibatumque permaneat

Datum Beneventi quarto Idus Augusti.

CII.

Rogero Volaterrano episcopo mandat ut tueatur possessiones monasterio Casinensi a Gunnario donatas.

(Anno 1120, Aug. 10.)

[GATTULA, *Hist. Casin.*, t. I, p. 426.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ROGERIO Vulterrano episcopo, apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Quam specialiter, quam præcipue monasterium Casinense ad protectionem Romanæ spectet Ecclesie tuam non credimus latere notitiam. Idcirco fraternitatem tuam rogamus et præcipimus ut donum quod B. Benedicto, ejusque monasterio ab illustri viro domicello Gunnari, et uxoris ejus Helena factum est pro bati Benedicti reverentia, quietum atque ab omni infestatione liberum facias permanere. Nos enim donum ipsum scripti nostri assertionem firmavimus, et ecclesias quasdam ex ipsis Gunnari et uxoris ejus Helenæ oblatione ad beatum Petrum pertinentes jam dicto Casinensi monasterio ex apostolicæ sedis liberalitate concessimus. Nolumus ergo ut per quorumlibet violentiam subtrahantur, seu infestentur, sed omnia quiete ac libere ad fratrum indumenta cursu erat indictio XIII, et mense quidem Augusto annus II pontificatus Calixti.

Casinensium conserventur, cæterasque ecclesias A seu possessiones, quas beatus Benedictus in Sardinia partibus obtinet sollicitudini tuæ attentius commendamus.

Datum Beneventi iv Idus Augusti.

CIII.

Ecclesiam Aversanam manere Romanæ Ecclesiæ suffraganeam jubet, petente Roberto episcopo.

(Anno 1120, Sept. 24.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, I, 486.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, ven. fratri ROBERTO episcopo Aversano, ejusque successoribus canonice instituendis in perpetuum.

Ex fratrum relatione comperimus, qui causam plenius cognoverunt, ab ipso fere sui principio Aversana Ecclesia Romanæ fideliter ad hæsit Ecclesiæ, unde Romana sibi Ecclesia eam, tanquam specialem filiam, specialiter vindicavit, et in ea episcopos tanquam ut in aliis suis specialibus Ecclesiis ordinavit. Siquidem D. prædecessor noster S. memoriæ Leo papa IX primum ibi episcopum Axolinum consecravit, porro Urbanus Guimundum, Gelasius Robertum episcopos consecravit, quorum nos auctoritatem, et vestigia subsequentes, præfatam Aversanam Ecclesiam in solius Romanæ Ecclesiæ subjectione decrevimus conservandam. Apostolica igitur auctoritate statuimus, et perpetua stabilitate sancimus, ut eadem Ecclesia Aversana in Romanæ Ecclesiæ unitate, atque obedientia perseveret, eique soli tanquam suffraganea metropolitanae suæ subjecta sit, ut in ea per Romani semper pontificis manum episcopus consecraretur. Nulli erga omnia hominum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, etc.

Ego Calixtus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Petrus Portuen. episcopus consensi et subscripsi.

Ergo Robertus presb. card. tit. S. Sabinæ consensi.

Ego Benedictus presb. card. consensi et subscripsi.

Ego Anastasius card. presb. tit. S. Clementis subscripsi.

Ego Desiderius presb. card. S. Prædix consensi et subscripsi.

Ego Joannes presb. card. tit. S. Grisogoni subscripsi.

Ego Joannes presb. card. tit. S. Eusebii subscripsi.

Ego Petrus presb. card. S. Marcelli subscripsi.

Ego Petrus presb. card. S. Mariæ Araceli.

Ego Petrus presb. card.

Ego Roinoaldus diaconus card. S. Mariæ in via Lata.

Ego Stephanus diac. card. S. Mariæ de Scola Græca.

Datum Beneventi per manum Grisogoni S. R. E. diaconi card. bibliothecarii, viii Kal. Octobris, indict. xiv, Incarn. Dom 1121, pontificatus Calixti II an. secundo.

CIV.

* *Geraldum archiepiscopum Ragusinum consecrat pallioque donat, et Ecclesiæ ejus possessiones juraque confirmat.*

(Anno 1120, Sept. 28.)

[Vide *Illyricum sacrum* FARLATI, t. VI, p. 60.]

CV.

* *Episcopis Dalmatiæ superioris, seu Diocleæ, præcipit ut metropolitæ, Gerardo episcopo archiepiscopo Ragusino, obediant.*

(Anno 1120, Sept. 28.)

[Vide *ibid.* p. 62.]

CVI.

Bulla pro monasterio Vulturvensi.

(Anno 1120, Oct. 10.)

[MABILL., *Annal. Ben.*, VI, 644, ex autographo membraneo apud V. cl. Francisc. Valesium Romanum.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio MANSONI abbati venerabilis monasterii Sancti Petri, quod in Monte Vulture apud cryptam Beati Michaelis archangeli situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Cum universis per orbem Ecclesiis debitores, ex commissi nobis administratione officii, existamus, illorum tamen lecorum protectioni propensiori nos convenit studio imminere, quæ ad jus proprium sanctæ Romanæ, cui, Deo auctore, *deservimus*, Ecclesiæ noscuntur specialius pertinere. Quamobrem, dilecte in Christo filii Manso abbas, petitioni tuæ clementer annuimus, et Beati Petri Vulturvense monasterium, cui Deo auctore *præsides ad prædecessorum nostrorum exemplar, sedis apostolicæ munimine conservemus*. Statuimus enim ut eorum ibi ipsum et abbates ejus, et monachi, nulli alii nisi Romanæ et apostolicæ sedi, cujus est jus et proprietas, sint subjecti. Nec alicui episcoporum liceat in eodem loco aut in cellis ejus aliquid constituere aut ordinare, quod sacris canonibus aut nostro huic statuto refragari videatur, nec eis fas sit, si prægravati Romanam sedem appellaveritis, aliqua sub occasione judicii, violentiam, nisi ante Romanum pontificem, vel ejus legatum, vobis aut successoribus vestris inferre. Per præsentis etiam privilegii paginam tibi tuisque legitimis successoribus, et per vos eidem monasterio confirmamus ecclesiam Sancti Andree de Octaviano, cum castello suo, castellum de Monticulo cum ecclesiis suis, villam, quæ dicitur Aquatecta, cellam Sanctæ Mariæ de Luco, ecclesiam Sancti Nicolai de Vitealba, Sanctæ Christinæ, Sancti Laurentii in Rapulla, Sancti Nicolai, Sanctæ Mariæ de Monte, Sancti Georgii, Sanctæ Barbaræ, Sancti Apollinaris in ipso Monte. In Mellia ecclesia Sancti Antonini, Sancti Nicolai, Sancti Eustachii, Sancti Martini, Sancti Petri de Berula, Sancti Felicis de Fuciano, Sancti Faviani trans Aufidum, Sancti Jacobi, Sancti Laurentii, Sancti Stephani sub Cisterna. Item Sancti Marciani trans Aufidum. In Labello ecclesiam Sanctæ Barbaræ, Sancti Marci, Sanctorum Joannis et Pauli, et omnium Sanctorum. In terri-

torio Spinacioli ecclesiam Sanctæ Trinitatis in Caltuna, Sanctæ Mariæ de Ulmeto, Sanctæ Mariæ in Edera, et Sancti Ægidii. In Andro ecclesiam Sancti Salvatoris, Sancti Nicolai. In Gurgo ecclesiam Sancti Salvatoris. In Paciano ecclesiam Sancti Angeli cum olivetis et trapetis. In Baro ecclesiam Sancti Matthæi et Leuci. In Arbore longa ecclesiam Sancti Angeli. In territorio Salpitano ecclesiam Sancti Nicolai de Varisento, Sancti Theodori, Sancti Martini, ecclesiam Sancti Stephani in Plancaro, Sanctæ Mariæ de Calavio cum omnibus earum pertinentiis. In monte Melone ecclesiam Sancti Andræ. Quæcunque præterea vel in præsentis xiv indictione sæpeditum cœnobium concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis possidet, aut in futurum poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permanent.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te, nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et Beati Benedicti Regulam elegerint, a Romano pontifice consecrandum. Oleum sanctum et consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes cujuscunque professionis vel ordinis clericorum, ab episcopis, in quorum diœcesibus estis, accipietis, si ea impendere gratis et sine pravitate voluerint, et si gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerint, alioquin liceat vobis a quo malueritis catholico episcopo consecrationis sacramenta percipere. Ad hæc elemosynas, quæ gratis monasterio pro vivis vel mortuis offeruntur, a vobis suscipiendas absque omni episcoporum molestia et contradictione censemus. Ad indicium autem supradictæ proprietatis et perceptæ a Romana Ecclesia libertatis, auri unciam quotannis Lateranensi palatio persolvatis.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructus bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Petrus Portuensis episcopus.

Ego Joannes presbyter cardinalis tit. Sancti Grisogoni.

Datum Beneventi per manum Grisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vi Idus Octobris, indictione xiv, Incarnationis Dominicæ anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno 11.

CVII.

Ad episcopos et alios fideles provinciarum Bituricensis, Burdegalensis, Auscitane, Turonensis, Britannicæ. — Gerardum, Engolismensem episcopum, legatum apostolicum instituit.

(Anno 1120, Oct. 16.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 212.]

B CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et filiis archiepiscopis, episcopis, abbatibus, principibus, et cæteris tam clericis quam laicis, per Bituricensem, Burdegalensem, Auscitanam, Turonensem, et Britanniam, provincias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Et Patrum præcedentium institutio exigit, et fraternæ charitatis debitum nos compellit, ut providere salubriter universis Ecclesiæ filiis, auxiliante Domino, procuremus. Verum quia ubique præsentem esse, aut per nos ipsos cuncta exercere non possumus, fratres nostros, quos nimirum opportunos credimus, in partem nostræ sollicitudinis evocamus. Ea propter venerabili fratri nostro Gerardo Engolismensi episcopo nostras in partibus vestris vices duximus committendas: quemadmodum et dominus prædecessor noster sanctæ memoriæ Paschalis papa commisisse cognoscitur. Confidimus enim in Domino, quia ipse ministerium hoc ad honorem Dei, et salutem vestram, sancto cooperante Spiritu, fideliter ministrabit. Rogamus itaque universitatem vestram, monemus atque præcipimus ut ei, tanquam vicario nostro, humiliter pareatis; et cum opportunitas ecclesiasticæ utilitatis exegerit, ad vocationem ejus unanimiter convenire, et synodales cum eo conventus solemniter celebrare curetis, quatenus communi deliberatione corrigenda corrigere, et confirmanda possit, auctore Domino, confirmare.

Datum Beneventi xvii Kal. Novembris.

CVIII

Monasterium S. Sophiæ Beneventanum tuendum suscipit et bona juraque ejus confirmat

(Anno 1120, Nov. 29.)

[UCHELLI, *Italia sacra*, VIII, 104.

In nomine Domini omnipotentis Salvatoris nostri Jesu Christi, et in nomine sanctissimæ et individuæ Trinitatis. CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio JOANNI abbati monasterii venerabilis S. Sophiæ, intra Beneventum siti, ejusque successoribus regulariter promovendis in perpetuum.

In apostolicæ sedis administratione, divina disponente clementia, constituti. necesse quidem habe

mus omnes Ecclesias B. Petri patrocinio confovere, et ipsarum quieti paterna sollicitudine providere. Verumtamen locis illis ac personis quæ devotius Romanæ adhærent Ecclesiæ, quæque amplioris religionis gratia præminent, propensiori nos convenit studio subvenire. Quamobrem, in Christo filii Joannes, postulationi tuæ clementer annuimus, et S. Sophiæ cœnobium, ad cujus regimen nos te, auctore Domino, nostris tanquam beati Petri manibus consecravimus, sub tutela et jurisdictione, sicut hactenus mansit perpetuo manere, præsentis paginæ auctoritate sancimus, ut nimirum soli Romanæ Ecclesiæ subditum, ab omni Ecclesiarum seu et personarum iugo liberum habeatur. Præterea prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, universa quæ privilegiis illorum, ad ejusdem monasterii immunitatem, vel possessionem, tuis sunt prædecessoribus attributa, tibi tuisque successoribus regulariter promovendis præsentis privilegio contribuimus. Cellas quoque et ecclesias, aut villas, quæ a prædecessoribus tuis prænominato videntur cœnobio, juste ac rationabiliter acquisita, possidendas omni in tempore confirmamus; hoc est, ecclesiam S. Benedicti, quæ dicitur Xenodochium Sancti Joannis, S. Euphemie, Sancti Petri, quæ nominatur Trasanii, S. Raymundi, S. Mariæ Rotundæ intra eandem civitatem Beneventanam, ecclesiam S. Mariæ, S. Petri, S. Nicolai, S. Erasmi, S. Marciani, S. Mariæ, S. Angeli, foras ante eandem civitatem in Pantano, ecclesiam S. Benedicti, Sancti Vitalis, S. Mercurii, apud olivam S. Angeli, S. Mariæ de Scolaturi una cum omnibus pertinentiis in Vado Azara S. Benedicti in Falfone Sancti Valentiniani, apud votum S. Felicis cum terris, in Cornito Sancti Sylvestri cum duobus rivis, S. Mariæ in Parituli, S. Marciani in Ventecano, S. Martini in Cuano, S. Petri in Pazano, S. Nicolai. Item Beneventi S. Stephani in Palœaria, Sanctæ Mariæ in Lucornara, et curtes duas S. Mariæ in Sabbeta, S. Mariæ in Templana, in civitate Triana S. Angeli cum Cellis, S. Stephani, in Fromarii S. Gregorii, in Esclè Sancti Angeli in Peloso; in Aliperæo ecclesias S. Mariæ, S. Angeli, S. Petri, S. Marci, S. Joannis, S. Laurentii, S. Lucie in Casale S. Mariæ, S. Apolloniæ, S. Annæ in Calisti, S. Mariæ, in territorio S. Marcelli, in Carliano S. Mauri, S. Joannis, S. Constantini, S. Anastasii, in Asculo S. Petri, S. Desiderii, in Illiceto S. Ephrem, in Morteto S. Petri, in Tuscano S. Adolphi, S. Hieronymi, S. Guerardi, S. Severini, Sancti Anastasii. Apud Arolam S. Mercurii, apud Bivinum S. Martini. In Biferno monasterium S. Angeli cum cellis, S. Petri, S. Vincentii, S. Trinitatis, in Valle Luparia S. Crucis. Apud Rederium S. Martini in Alirino S. Michaelis, Sanctæ Mariæ, in monte Malo S. Felicis, in Sertore S. Viti. Apud Montes S. Marci, juxta fossam S. Stephani, in territorio Campi Icti Sanctæ Lucie, juxta civitatem Florentinam monasterium S. Salvatoris in Clusano S. Christophori, castellum Forneti

A cum omnibus pertinentiis, castellum antiquum cum omnibus pertinentiis; ecclesiam S. Donati cum omnibus illorum pertinentiis, mobilibus ac immobilibus.

Per præsentis itaque hujus privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quicumque hodie nominatum illud monasterium juste possidet, quæque in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, seu oblatione fidelium juste canoniceque poterant adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Quamobrem decrevimus ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut illi possessiones auferre, seu oblationes requirere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare; verumtamen omnia integre conserventur eorum pro quorum sustentationum ac gubernationum concessa sunt usibus omni modo profutura. Obeunte autem ejus loci abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptione, astutia, vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Domini timorem, atque beati Benedicti Regulam elegerunt, a Romano pontifice maximo inungendam et consecrandam. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, sive basilicarum, ordinationes monachorum, qui ad sacros ordines promovendi ab episcopis, in quorum diocesisus estis, accipietis siquidem gratiam, et communionem apostolicæ sedis habuerint, et si gratis ea ac sine pravitate impenderint. Si quis vero his obstiterit, liceat vobis a quocumque volueritis catholico episcopo prædicta sacramenta percipere.

Si qua igitur ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostram constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate privetur, reamque se divino iudicio existere cognoscat de perpetrata iniquitate, et a sacratissimo sanguine et corpore Domini omnipotentis nostri Jesu aliena fiat, ac segregetur, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem e contra juste observantibus sit pax et tranquillitas Domini omnipotentis nostri Jesu Christi, quatenus hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ sedis et Ecclesiæ episcopus. FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

Datum Beneventi per manus Siconis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Kal. Decemb., indict. XIV, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno secundo; ab Incarnatione autem omnipotentis Salvatoris nostri Jesu Christi anno millesimo centesimo vicesimo.

CIX.

[Alpheradæ] abbatissæ parthenonis S. Mariæ Capuani præcipit ut e quinta feria post octavas Pentecosten (d. 9. Junii 1121) ad sese veniat ratio

reddendæ causa quo jure ecclesiam S. Mariæ Cinglensem monasterio Casinensi abstulerit.

(Anno 1120.)

[Vide PETRI, *Chronicon. Casin.*, l. IV, c. 70.]

CX.

* *Eremi Turrutani privilegia confirmat.*

(Anno 1120, Dec. 1.)

[*Vita S. Brunonis Carthusiensium institutoris primi. Bruxellæ 1639, 8°, p. 414.*]

CXI.

Ad Wulgrinum archiepiscopum Bituricensem. — De expulsionemonialium a Carentonio parthenone.

(Anno 1120, Dec. 3.)

[MARTENE, *ampl. Coll.* 1, 664, ex chartario archiepiscopi Bituricensis.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri W. Bituricensi archiepiscopo et canonicis S. Stephani S. et A. B.

Prædecessorem tuum Leodegarium archiepiscopum apud ecclesiam S. Mariæ de Carentonio regulares instituisse canonicos domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis privilegium manifestat, sanctimonialibus quæ ibi fuerant, propter minus honestam earum conversationem, expulsis, atque in aliis religiosis monasteriis collocatis. Cæterum post ipsius obitum, quidam fratrum vestrorum canonicorum S. Stephani cum laicorum favore, regulares illos canonicos expulerunt, et sanctimoniales illas ad eandem ecclesiam introduxerunt. In quo profecto et religiosa prædecessoris tui constitutio, et reverenda prædecessoris nostri confirmatio annullata est. Mandamus itaque dilectioni tuæ, atque præcipimus, ut, sanctimonialibus illis eductis, prædictos canonicos ad ecclesiam reducat, et quiete ac pacifice in canonici disciplina ordinis permanere faciat. Quod si forte aut sanctimoniales egredi aut vos canonicos reducere nolueritis, nos et illis et illarum fautoribus ecclesiarum introitum interdiciamus, atque locum ipsum divinis carere officiis præcipimus, donec mandati nostri sententia impleatur.

Datum apud S. Germanum in Nonas Decembris.

CXII.

* *Clericis S. Mariæ Secusiensis, proposita excommunicatione, præcipit ut ipsam ecclesiam intra dies 40 Alberto præposito Ulciensi restituant.*

(Anno 1120, Dec. 15.)

[Vide *Ulciensis Ecclesie Chartarium*, Aug. Taurin., 1753, fol., p. 111.]

CXIII.

Ad Pontium Cluniacensem abbatem. — Ecclesiam S. Theodori attribuit Cluniaco.

(Anno 1120, Dec. 28.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 207.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio PONTIO abbati Cluniacensi, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Religionis monasticæ modernis temporibus spe-

culum, et in Galliarum partibus documentum B. Petri Cluniacense monasterium, ab ipso suæ foundationis exordio sedi apostolicæ in jus proprium est oblatum. Proinde patres nostri sanctæ recordationis Joannes XI et alii usque ad nostra tempora Ecclesiæ Romanæ pontifices, locum ipsius singularis dilectionis ac libertatis prærogativa donarunt, et universa ei pertinentia privilegiorum suorum sanctionibus munierunt. Propterea, filii in Christo beatissime Ponti, quem nos in Viennensis ecclesiæ regimine positi, nostris per Dei gratiam manibus in abbatem consecravimus: et personam tuam, et locum, cui Deo auctore præsidet, totis dilectionis visceribus amplectentes, quieti vestræ, et ecclesiarum vestrarum, attentius providentes, ecclesiam S. Theodori de Rocha Bovecorit, cum omnibus pertinentiis suis, laudantibus ipsius ecclesiæ clericis, a venerabili fratre nostro Willelmo Petragoricensi episcopo, tibi, et ecclesiæ Cluniacensi humiliter et devote donatam, auctoritate apostolica tam tibi quam successoribus tuis, perpetuis temporibus confirmamus, et præsentis privilegii pagina communimus. Si quis igitur ausu temerario, impiaque præsumptione contra Deum, et sanctos ejus apostolos, contraque animam suam, hoc nostræ apostolicæ auctoritatis privilegium in aliquo infringere tentaverit, incunctanter se noverit nostræ apostolicæ maledictionis aculeo transpunctum, nostræ apostolicæ excommunicationis telo perfossum, nostri etiam apostolici anathematis gladio transverberatum, nec nisi per dignam satisfactionem saluti pristinæ reparandum. Ei ergo qui conservator exstiterit, sit pax Domini Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiat, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Laterani per manum Chrysogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v Kal. Januar., indict. xv, pontificatus autem domini Calixti II pape, anno secundo.

CXIV.

Ad Didacum archiepiscopum Compostellanum, Ecclesiæ Romanæ legatum.

(Anno 1120, Dec. 31.)

[FLOREZ, *Esp. sagrada*, XX, 309.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, ven. fratri D. Compostellano archiepiscopo et S. R. E. legato, salutem et apost. bened.

Speciali fraternitati tuæ statum nostrum, et quæ circa nos sunt, pro dilectionis affectu decrevimus specialiter indicare. Nos siquidem postquam in Urbe honorificentissime suscepti fuimus, in Beneventanas partes, et inde in Apuliam usque Barum descendimus. Apuliæ ducem, Capuæ principem, et alios comites et barones in homagium et fidelitatem suscepimus. Ad Urbem postea prospere redeuntes, B. Petri ecclesiam, quam fideles nostri de inimico-

rum manibus liberaverant, visitavimus. Super altare A
B. Petri missarum solemniam celebravimus, et in eadem ecclesia presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum ordinationes largiente Domino fecimus. Nunc secure atque pacifice per Dei gratiam in Lateranensi palatio permanemus. Rogo itaque, frater charissime, ut matrem tuam Romanam Ecclesiam sicut bonus filius diligas, adjuves et subistentes. Sane dilectissimum nepotem nostrum Illefosum regem dilectioni tuæ attentius commendamus, rogantes ut eum secundum datam tibi a Domino sapientiam consiliari studeas et juvare; per hoc enim personam tuam nos præcipue diligemus, et in tuis te petitionibus libentius audiemus. Præterea præsentium latorem D. abbatem amore nostro amplius habeas commendatum.

Dat. Laterani 11 Kal. Januarii.

CXV.

Bulla pro monasterio SS. apostolorum Petri et Pauli Cantuariensi.

(Anno 1120.)

[*Chronica W. Thorn, ap. Twisden, Rev. Angl. Script., II, 1797.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, etc.

Sicut monasterium Apostolorum Petri et Pauli Cantuariense in initio nascentis Christianæ religionis apud regnum Anglicum in monasticæ religionis observantia existit primum, ita in posterum cum omnibus ad se pertinentibus ab omni maneat servitio liberum; ab omni mundiali strepitu inconcussum, nec ecclesiasticis conditionibus seu angariis, vel quibuslibet obsequiis sæcularibus ullo modo subjaceat, aut ullis canonicis juribus serviat, etc. *Et parum post sequitur*: Illud adjicientes, ut liceat vobis pro divini servitii celebratione cum vobis placuerit, signa ecclesiæ vestræ pulsare. Illam præterea turpem arietum, panum et potus extortionem ab eodem monasterio penitus removemus, quam ibi sanctæ Trinitatis monachi ex quadam quasi consuetudine sibi vindicare contendunt.

CXVI.

Ad [Radulfum] archiepiscopum Cantuariensem.

(Anno 1120.)

[*Ibid.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto D in Christo fratri Cantuariensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Beatorum apostolorum Petri et Pauli, etc. *Et infra*: Cæterum, sicut accepimus vos eam tardis signorum suorum pulsationibus et indecenti arietum et panum et potus extortione gravatis, quod omnino et sanctorum Patrum institutionibus et prædecessorum nostrorum privilegiis adversatur. Quamobrem præsentibus litteris, fratres in eadem ecclesia servientes, in sanctorum festivitibus quorum reliquæ apud eos sunt, signa pulsare cum voluntate permittatis; indignum est enim ut ecclesia tanta Romanorum pontificum libertate donata, hujusmodi debeat exactionibus subjacere.

CXVII.

Petente Pontio abbate Cluniacensi, parthemonis Marciniacensis protectionem suscipit.

(Anno 1120.)

[*Bullar. Cluniac., 41.*]

CXVIII.

Archiepiscopis Pisanis adimit jus consecrandi episcopos Corsicanos.

(Anno 1121, Jan. 3.)

[*Mansi, Concil. XXI, 269.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et coepiscopis per insulam Corsicæ constitutis eorumque successoribus in perpetuum.

Nec facilitati, nec injustitiæ deputandum est, si B quandoque pro rerum necessitate diverso licet modo aliqua disponantur. Romana enim Ecclesia, omnium mater et caput ab ipso capite nostro Domino Jesu Christo constituta Ecclesiarum omnium, et populorum paci et salutem debet dispensationis suæ moderamine providere. Quamobrem nos qui, licet indigni Domino disponente apostolicæ administrationis curam gerimus, quæ vel a nobis, vel a prædecessoribus nostris minori cautela et consilio facta sunt, ne forte aliis exemplum obsinate præbeamus, in statum decrevimus meliorem per Dei gratiam reformare. Felicis siquidem memoriæ domini prædecessor noster Urbanus papa, multis et gravioribus necessitatibus coarctatus, pro dilectione atque servitio a Pisana Ecclesia et civitate Romanæ Ecclesiæ abundanter ac frequenter impenso, eandem Ecclesiam ex liberalitate sedis apostolicæ disposuit honorare, unde consecrationem episcoporum Corsicæ insulæ Pisano antistiti collata pallii dignitate concessit. Super qua nimirum concessione inter Pisanos et Januenses gravis oriebatur dissensio. Ipsi etiam Corsicani episcopi ad Pisani antistitis consecrationem accedere penitus recusabant. Hac profecto discordia prædictus dominus Urbanus papa vehementer timens, et gentis vestræ lamentationi, quæ diu episcopalis officii administratione caruerat, debita benignitate compatiens, eorundem episcoporum consecrationem ad Romanum pontificem revocavit, et in sua potestate retinuit, et ex tunc toto tam ipsius quam successoris sui sanctæ memoriæ Paschalis papæ II [tempore] Corsicani episcopi a Romano tantum pontifice consecrati sunt, licet Pisanus sæpe numero ejusdem domini Paschalis papæ aures pro negotio isto pulsaverit.

Postea vero piæ recordationis papa Gelasius pari ac majore etiam necessitate compulsus, et ab eisdem Pisanis expetitus, prædicti pontificis Urbani statuta concessionis suæ privilegio renovavit.

Cujus nos vestigia subsecuti, cum ad Pisanam Ecclesiam convenissemus, devotionem populi et cleri attendentes, et eorum petitioni clementer annuentes, id ipsum favoris nostri assertionem firmavimus. Unde tanta inter Pisanos et Januenses

crevit discordia, ut deprædationes, et bella, et multa sanguinis effusio facta sint. Hujus quippe occasione discordiæ tanta Saracenis accessit audacia, ut Italiæ fines totius invadentes, nonnulla in maritimis loca, gladio et igne vastaverint, multosque viros, mulieres et parvulos captivos abduxerint. In ipsa etiam urbe Romana tam cleri et populi turbatio facta est; adeo ut ante ipsum beati Petri corpus, in pleno, quem celebravimus, conventu, hujus rei revocationem pene omnis clerus et populus postularent, eo quod Romana Ecclesia detrimentum in prædictorum episcopatuam amissione patiebatur, et totius scandali, et guerræ causa, et seminarium videbatur. In eodem etiam conventu clerici et laici ejusdem insulæ cum litteris adfuerunt id ipsum a nobis suppliciter postulantes. Causa igitur inter fratres diebus plurimis ventilata, diligenterque discussa, communi episcoporum, cardinalium, et clericorum, atque nobilium Romanorum deliberatione cum non parvo populi favore sancitum est concessionem illam non debere in posterum efficaciam obtinere, quia et ad Romanæ Ecclesiæ detrimentum extra Urbem cum paucis facta fuerat, et multa inde, ut dictum est, scandala et pericula procedebant. Ad honorem igitur omnipotentis Dei, et sanctorum apostolorum Petri et Pauli cum episcoporum, cardinalium, et clericorum conventu apostolica auctoritate statuumus, ut consecratio episcoporum Corsicanæ insulæ a Romano tantum pontifice futuris temporibus celebretur. Prohibentes vos, ac successores vestros vel Pisanos, vel cuilibet alii episcopo, vel archiepiscopo subjacere, sed solius Romani pontificis obedientia, et subjectione, atque consecratione in perpetuum maneat.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei, et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis anathematis subjaceat. Cunctis autem eadem constitutionem servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Scriptum per manus Gervasii regionarii et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.
 Ego Crescentius Sabinensis episcopus subsc.
 Ego Petrus Portuensis episcopus subs.
 Ego Vitalis Albanus episcopus subs.
 Ego Bonifacius cardinalis presbyter tit. S. Marci subsc.
 Ego Robertus presb. card. S. Sabinae subs.
 Ego Gregorius presb. card. tit. S. Priscæ subsc.

PATROL. CLXIII.

A Ego Desiderius presb. card. S. Praxedis subs.
 Ego Joannes presb. card. S. Chrysogoni subsc.
 Ego Petrus presb. card. S. Sixti subsc.
 Ego Benedictus presb. card. S. Eudoxiæ subs.
 Ego Joannes presb. card. S. Cæcilie subsc.
 Ego Divizo card. tit. S. Equitii subs.
 Ego Theobaldus presb. cardin. tit. Pamachii subscrispsi.

Ego Rainerius presb. card. tit. SS. Marcellini, et Petri subsc.

Ego Deusdedit presb. card. tit. S. Laurentii in Damaso subsc.

Ego G. G. presb. card. tit. Lucinæ subs.

Ego Hugo presb. card. tit. SS. Apostolorum subs.

Ego Joannes presb. card. tit. S. Eusebii subs.

B Ego Amicus presb. card. tit. S. Crucis in Jerusalem subsc.

Ego Romoaldus diac. card. Eccl. S. Mariæ in via Lata subs.

Ego Gregorius diac. card. S. Eustachii subs.

Ego Aldo diac. card. SS. Sergii et Bacchi subs.

Ego Romanus diac. card. S. Mariæ in Porticu subscrispsi.

Ego Stephanus diac. card. S. Mariæ Scholæ Græcæ subsc.

Ego Jonathas diac. card. SS. Cosmæ et Damiani subscrispsi.

Ego Gualterius diac. card. S. Theodori subs.

Ego Gerardus diac. card. Sanctæ Lucie subs.

Datum Laterani per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Non. Januarii, ind. XIV, Incarnat. Dom. anno 1121, pont. autem D. Calixti II an. II.

CLXIX.

Canonorum S. Laurentii Januensis possessiones confirmat.

(Anno 1121, Jan. 5.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, IV, 853.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis VILLANO præposito, et canonicis matricis ecclesiæ Beati Laurentii Januensis, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Bonis sæcularium studiis non tantum favere, sed ad ea ipsorum deberemus animos incitare, qui pro nostri officii debito salutem omnium providere compellimur. D. Marianus siquidem Calaritanus iudex tam animæ suæ remedio quam pro sui restitutione honoris vestræ Beati Laurentii matricis ecclesiæ sex juris sui curtes, videlicet Quartum, Arsemina, Caput terræ, Sepullum, Aquamfrigidam, Fontana de Eugas cum omnibus ad ea pertinentibus obtulit. Ex quibus postea tres sibi, consensu vestro, accipiens, sex alias, videlicet Sebathus, Paudus, Baral, Tracasali, Fercella, Sanctam Victoriam de Villa Pupulci, ubi dicitur Tereste cum omnibus pertinentiis suis pro contracambio earum trium, scilicet Quarti, Caput terræ, et Aquæ frigidæ ecclesiæ vestræ restituit. Ita tamen, ut vestra ecclesia detrimentum in eodem contracambio pateretur, tres priores collatas

sibi curtes cum pertinentiis suis sine calumnia, et contradictione acciperet. Hanc nimirum oblationem, atque concessionem, nos dilectionis vestræ precibus annuentes, auctoritate sedis apostolicæ confirmamus, et ratam in perpetuum manere sancimus. Confirmamus etiam vobis ecclesiam S. Joannis Arseninæ cum ecclesiis suis, et cæteris ad eam pertinentibus, quæ nobis a venerabili fratre nostro Guillelmo Catarilano archiepiscopo tradita, et scripti sui munimine confirmata est, ipso iudice cum uxore sua Pretiosa, et consanguineis parentibus collaudante, et instantius exorante. Quæcunque præterea vestra ecclesia in præsentī legitime obtinet, vel in futurum largiente Deo juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus semper et illibata decernimus conservari. Nulli ergo omnino hominum liceat vestram ecclesiam temere perturbare aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis igitur nostræ confirmationis hujus tenore cognito, temere, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, et excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, Non. Januarii, ind. xiv, Incarnationis Dominicæ anno 1121, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno II.

CXX.

* *Umbaldi archiepiscopi Lugdunensis primatum confirmat.*

(Anno 1121, Jan. 5.)

[*Primatie de Lyon*, pr., p. 5, teste Bréquigny, *Table chron.* II, 500.]

CXXI.

* *Ecclesiæ Ravennatis jura confirmat.*

(Anno 1121, Jan. 7.)

[*RUBI, Hist. Raven.* 323.]

CXXII.

Bulla de erectione seu restitutione episcopatus apud Tres Tabernas (in Calabria).

(Anno 1121, Jan. 14.)

[*MARTENE, ampi. Coll.* I, 669.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili viro fratri JOANNI Trium Tabernarum episcopo, nostris per Dei gratiam manibus consecrato, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Et synodalium decretorum auctoritas, et pontifi-

(34) De hoc episcopatus titulo et antiquitate Trium Tabernarum vide auctorem Vite sancti Vitaliani et fratrem Hieronymum a Pulistina in Descriptione Calabriae lib. II, cap. 21, fol. 347. Vide et librum

calium gestorum series manifestat, sæpe sedi apostolicæ licuisse disjuncta conjungere, et sedes et ecclesias pro ratione temporum commutare. Olim Trium Tabernarum ecclesia et sedes propria proprium cognoscitur episcopum (34) habuisse, sed quia propter Saracenorum violentiam episcopalem sedem conservare non potuit, ad Romanam Ecclesiam pro habendo episcopo confugit. Unde universarum per orbem Ecclesiarum Romana mater Ecclesia Squillacensi eam ecclesiæ conjunxit. Sane temporibus nostris divinæ placuit majestati locum illum misericorditer visitare, et cleri et populi multitudine reparata, in statum pristinum restituere. Nos itaque divinæ cooperatores existere gratiæ cupientes, habito fratrum nostrorum consilio, per charissimum fratrem nostrum cardinalem Desiderium presbyterum, quem ad partes illas direximus, totius rei opportunitate diligenter inspecta, et populi petitione, et clerici electione, et comitis cæterorumque honoratorum consensu, cardinalem in ea episcopum nostris per Dei gratiam manibus consecravimus. Apostolica igitur auctoritate præcipimus, ut prædicta Trium Tabernarum ecclesia proprium deinceps episcopum habeat, cujus dispositione ac providentia, juxta sanctorum Patrum instituta, per omnipotentis Dei gratiam gubernetur. Porro tibi tuisque successoribus, charissime frater et coepiscope Joannes, eandem parochiam confirmamus cum oppidis, villis et pertinentiis suis, videlicet Taberna, Catanzario, Rocca-Tiriolo, et Sellia, confirmamus et tibi domum gloriosi comitis Goffredi, scilicet villanos centum cum terris et vineis apud Cantarazium, et molendinum unum, et possessiones omnes et villanos et molendinum, quas, quos, et quod Guilielmus Carbonellus in prædicti cardinalis manu ecclesiæ reddidit. Item ex dono Joannis Caprioli villanos triginta cum ducentis modis terræ et quinque millibus pedum vinearum, quæcunque præterea ecclesia vestra liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis in præsentī possidet, aut in futurum, largiente Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli hominum facultas sit, hanc nostram episcopalis dignitatis restitutionem mutare, vel sæpeditam ecclesiam temere perturbare, possessiones ejus auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra serventur tam tuis quam clericorum et pauperum usibus profutura. Si quis igitur in futurum ecclesiastica vel sæculari præeminentia, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam tentaverit, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat; qui vero præmissi paruerit, fructum hinc bonæ actionis accipiat, et auct

Chronicorum antiquissima manu descriptum per Rogerium magistri Guillelmi canonicum Catanzarii qui totam historiam complectitur.

districtum iudicem particeps æternæ pacis inveniat. Amen.

Datum Laterani per manum Crisognoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xix Kal. Februarii, indictione xiv, Incarnationis Dominicæ anno 1121, pontificatus autem domini Calixti papæ II anno secundo.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ pontifex.

Ego Crescentius Sabinensis episcopus

Ego Petrus Portuensis episcopus.

Ego Vitalis Albanensis episcopus.

Ego Bonifacius presbyter ecclesiæ tituli Sancti Marci.

Ego Benedictus presbyter cardinalis tituli Sanctæ Mariæ.

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli S. Cecilie.

Ego Theobaldus presbyter cardinalis tituli S. Pammachii.

Ego Rainerius presbyter cardinalis tituli S. Præxedis.

Ego Petrus sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter cardinalis tituli Sanctæ Susannæ.

Ego Deusdedit presbyter cardinalis tituli S. Laurentii in Damaso.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tituli S. Lucie.

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli S. Crisogni.

Ego Amelius presbyter cardinalis tituli Sanctæ Crucis in Hierusalem.

Ego Petrus presbyter cardinalis tituli S. Marcelli.

Ego Sigizo presbyter cardinalis tituli S. Eusebii.

Ego Robertus presbyter cardinalis tituli S. Sabine.

Ego Formoaldus diaconus cardinalis tituli SS. Sergii et Bacchi.

Ego Romanus diaconus cardinalis Sanctæ Mariæ in Portic

Ego Jonatas diaconus cardinalis SS. Cosmæ et Damiani.

Ego Gualterius diaconus cardinalis S. Theodori.

CXXIII.

Monasterii SS. Philippi et Jacobi et S. Walburgæ in Sacra Silva protectionem suscipit bonaque confirmat.

(Anno 1121, Jan. 22.)

[WURTWEIN, *Nova Subsidia diplom.*, VII, 43.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio BERTHOLFO abbati monasterii, quod in honore sanctorum apostolorum Philippi et Jacobi et sanctæ Walburgæ virginis constructum est, in Argentinensi episcopatu, in loco videlicet qui Sacra Silva dicitur, ejusque successoribus regulariter substituendis in posterum.

Religiosis desideriis dignum et facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur ef-

fectum; quamobrem nos, dilecte filii in Christo BERTHOLFO abbas, petitioni tuæ clementer annuimus et monasterium cui Deo auctore præsides quod beato Petro et ejus sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub anno unius aurei censu oblatum et ad honorem omnipotentis Dei, et sanctorum apostolorum Philippi et Jacobi et sanctæ Walburgis virginis dedicatum est, ad exemplar domni prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ, protectione sedis apostolicæ communimus. Statuimus enim ut universa, quæ a religiosis principibus Frederico duce, et Petro ejusdem loci fundatoribus, vel ab aliis fidelibus de suo jure monasterio eidem collata sunt, aut in futurum largiente Deo dari, offerri, vel aliis justis modis acquiri contigerit, quieta vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Nullique omnino hominum liceat eundem locum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua sane ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate carcat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Chrisogni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xi Kal. Februar., indict. xiiii, Incarnationis Dominicæ anno 1121, pontificatus autem domini Calixti papæ anno secundo.

CXXIV.

Ad Widonem episcopum Luriensem.

(Anno 1121, Febr. 4.)

[BORGIA, *Breve Istoria del dominio temporale della sede apostolica nelle due Sicilie*. Roma, 1789, 4., append., p. 47.]

. Postquam in Urbe honorificentissime suscepti sumus, et B. Petri ecclesiam et cæteras Urbis ecclesias de inimicorum manibus liberavimus, a nostris fidelibus invitati Beneventum perreximus, ubi ducem Apuliæ, principem Capuæ ac cæteros barones et capitaneos terræ in hominum et fidelitatem nostram recepimus; inde in Apuliam et usque Barum descendentes pacem et treugam Dei per totam illam terram statuimus. Post hæc ad Urbem reversi, B. Petri ecclesiam visitavimus et in ea presbyterorum, diaconorum ordinationes fecimus, et ad Lateranense palatium honorifice redeuntes, Dominicæ Nativitatis festum (25 Dec. 1120) celebra-

vimus; in quo nimirum palatio secure nunc permanemus.

CXXV.

Monasterio Affligemensi assersit ecclesiam Bornhemensem.

(Anno 1121, Febr. 11.)

[COCQUELINES, *Bullar.*, II, 173.]

CALIXTUS II, episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio FULGENTIO abbati Affligemiensi monasterii, quod ad honorem B. Petri apostolorum principis in Cameracensi diocesi situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Quæ religionis intuitu statuuntur; inconvulsa debent stabilitate servari; siquidem venerabilis frater noster Burgundus, Cameracensis episcopus, consilio et assensu archidiaconorum ac reliquorum clericorum Ecclesiæ suæ, consilio etiam et hortatu venerabilis fratris nostrî Rodulphi Remensis archiepiscopi (sicut in eorum missis ad nos litteris continetur), nec non et rogatu, et supplicatione Sifridi Bornhemensis abbatis et fratrum suorum, Affligemiensi monasterio Bornhomiensem comisit ecclesiam, ut in ea deinceps monastici ordinis disciplina per Dei gratiam habeatur. Olim quidem in loco eodem ordo fuerat canonicus institutus; sed guerris supervenientibus, tanta paupertatis inopia coarctus est, ut neque ordinem canonicum conservare, neque per se in ecclesiastica posset honestate persistere.

Nos itaque tam prædictorum fratrum, quam et sororis nostræ Clementiæ Flandrensium comitissæ, quæ ipsius loci dispensatrix est, petitionibus annuentes, et de religione vestra plurimum confidentes, prædictæ Bernhomiensis ecclesiæ commissionem præsentis privilegii pagina confirmamus.

Statuentes ut, auctore Deo, in Affligemiensis monasterii unitate ac subjectione, sub regulæ monasticæ disciplina, in perpetuum perseveret, ita nimirum libera et quietâ sicut antea in ordine canonico fuerat, cum altaribus de Havesdunc, Hingem, Kereberga, Rimenham, Mercheclou, et cum omnibus quæ in præsentî legitime possidet, vel in futurum largiente Deo, juste atque canonice poterit adipisci.

Nulli ergo omnino hominum facultas sit, præfatam Bernhomiensem ecclesiam a dispositione vestri monasterii remove, seu qualibet occasione subtrahere, possessiones ejus auferre, vel temerariis vexationibus fatigare; sed ita sub vestro monasterio maneat, sicut a prædicto fratre nostro Burgardo, diocesano episcopo constitutum, et ipsius chirographo confirmatum est.

Si qua igitur in futurum cujuslibet dignitatis honorisve persona, nostræ hujus confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiatur, et excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Qui vero conservator exstiterit, Dei omnipotentis

(35) Legendum *Idus. Jarré.*

tis, et apostolorum Petri et Pauli benedictionem et gratiam consequatur. Amen.

Ego Calixtus catholicæ ecclesiæ episcopus laudavi.

Datum apud S. Petrum per manum Chrysogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et bibliothecarii, in [adde Kalendas (35)] Februarii, indictione XIV, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesimo primo, pontificatus autem domini Calixti II papæ secundo.

CXXVI.

Episcopatus Mutinensis fines, ecclesiæque bona, petente Dodone episcopo, confirmat.

(Anno 1121, Mart. 4.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, II, 117.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DODONI Mutinensi episcopo, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribendus effectus, sic legitime desiderantium non est differenda petitio. Tuis ergo, frater in Christo charissime Dodo episcopo, precibus annuentes, ad perpetuam sanctæ, cui Deo auctore præsidet, Mutinensis Ecclesiæ pacem ac stabilitatem, præsentis decreti auctoritate sancimus ut universi episcopatus fines quieti deinceps omnino et integri tam tibi quam tuis successoribus conserventur. Qui nimirum fines his distinctionibus distenduntur, videlicet a terminis illis qui Lucanus et Pistoriensem episcopatus a Mutinensi dividunt usque ad flumen illud quod appellatur Burana, et usque ad terminum illum qui vocatur Mutia, atque inde usque ad illum terminum qui Bononiensem episcopatum et Mutinensem a Regino discernunt. Ecclesiarum vero quæ infra hos terminos continentur, consecrationes, clericorum promotiones, decimas et oblationes secundum sanctorum canopum constitutiones tibi tuisque successoribus concedimus et confirmamus, præcipue in plebe S. Mariæ de Bodriuntio, quæ est in carte Sici, et in capellis ejus; in omnibus ecclesiis quæ sunt in castro et in curte Solarizæ, et plebe Roncalizæ, et in capellis ejus; in omnibus ecclesiis de Ponte ducis, in ecclesia de Camurana; in ecclesiis de curte Curtiolæ; in ecclesia de Scoplano; in ecclesia S. Petri in Sicalo et in ecclesiis quæ sunt in castro et curte Paciani, Leonensi abbatiâ, et in omnibus ecclesiis quæ sunt in plebe Rubiani. Quæcunque præterea bona, quæcunque possessiones, quas in præsentî legitime possidetis, vel in futurum largiente Deo, juste et canonice poteritis adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino episcoporum facultas sit infra prædictos confines sine tuo vel successorum tuorum consensu ecclesiam consecrare, chrismâ conficere, aut clericos ordinare, præter ecclesias et clericos de castro et burgo Nonantulæ; nulli etiam hominum liceat prædictam ecclesiam perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fati-

gare, sed omnia integra conserventur tam tuis, quam clericorum et pauperum usibus profutura. Sane de presbyteris qui per parochias ad monasteria pertinentes in ecclesiis constituuntur, prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani II papæ sententiam confirmamus, statuentes ne abbates in parochialibus ecclesiis, quas tenent, absque episcoporum consilio, presbyteros collocent, sed episcopi parochiæ curam cum abbatum consensu sacerdoti committant, ut ejusmodi sacerdotes de plebis quidem cura episcopo rationem reddant, abbati vero pro rebus temporalibus ad monasterium pertinentibus debitam subjectionem exhibeant, et sic sua cuique jura serventur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisve sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; cunctis autem vestræ ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus Ecclesiæ catholicæ episcopus.

CXXVII.

Ad A. priorem S. Frigidiani Lucensis.

(Anno 1121, Mart. 14.)

[BALUZ, *Miscell.* ed. Luc. IV, 387.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio A. priori S. Frigidiani, salutem et apostolicam benedictionem.

Placuit fratribus nostris episcopis et cardinalibus, ut regulares canonici, qui a domino prædecessore nostro felicis memoriæ Paschali PP. in Lateranensi fere ecclesia constituti, et postea persecutione cogente, cesserunt, nunc quiete reddita in locum ipsum per Dei gratiam reducantur. Unde nos eis nostras litteras dirigentes ad eandem jussimus ecclesiam, omni remota occasione, reverti. Tua itaque sollicitudo ita eos juvare, atque ita eis in hoc pro amore Dei et nostra dilectione studeat subvenire, quatenus a Deo in Dei gratia merearis, et nos petitiones tuas cum opportunum fuerit libentius admittamus.

Datum Laterani II Idus Martii.

CXXVIII.

Monasterii S. Clementis Piscariensis possessiones et privilegia confirmat.

(Anno 1121, Mart. 29.)

[*Chron. Casuar.* ap. MURATORI *Scip. Ital.*, II, II, 881.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio GISONI abbati venerabilis monasterii S. Clementis, quod in Insula Piscariensi situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Apostolicæ sedis auctoritate debitoque compellimur pro universarum Ecclesiarum statu satagere, et earum maxime quieti quæ specialius eidem sedi adhærent, ac tanquam jure proprio subjectæ sunt, auxiliante Domino, providere. Ea propter petitionibus tuis, filii in Christo charissime Giso, non immerito annuendum censuimus, ut monasterium B. Clementis, cui Deo auctore præesse cognosceris, ubi videlicet gloriosissimum corpus ejusdem martyris requiescere credimus, sicut in domini prædecessoris nostri papæ Leonis privilegio continetur, sedis apostolicæ auctoritate muniremus. Mansuro igitur in perpetuum decreto statuimus, ut quascunque possessiones, quæcunque bona idem monasterium in præsentī legitime possidet, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus nominibus exprimenda. In comitatu scilicet Teatino castrum Insulæ; monasterium S. Nicolai in Caramanico, cum cellis et cæteris ad idem monasterium pertinentibus; ecclesiam S. Crucis, ecclesiam S. Martini ad Gutam, ecclesiam S. Joannis, ecclesiam S. Cesidii, monasterium S. Trinitatis de Lapidaria, ecclesiam S. Mariæ in Pesile, S. Angeli, S. Cesidii, S. Bartholomæi de Orta et castrum Fare. In comitatu Balbensi monasterium S. Trinitatis cum pertinentiis suis; in comitatu Pinnensi castrum Alaune, Bectorrita, Castellione, Olibula, Corvaria, Pesclu, Roccam de Soti, Petram inquam cum ecclesiis et pertinentiis suis. In eodem comitatu monasterium S. Desiderii, et ecclesiam Sancti Quirici, cum pertinentiis suis. In comitatu Aprutino monasterium S. Clementis cum castellis, videlicet Castro vetere, Sancto-vetere, Guardia cum ecclesiis et villis ad prædictum monasterium pertinentibus. Quæcunque præterea in futurum concessionem pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis poteritis adipisci, firma tibi tuisque successoribus, et integra conserventur. Decernimus ergo ut nulli omnino episcopo vel comiti, aut prorsus alicui hominum, facultas sit præfatum monasterium temere perturbare aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere vel iniungere, vel temerariis vexationibus fatigare, aut ei aliquas exactiones imponere, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertioque commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco, justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus hic fructum bonæ actionis percipiant.

et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis A
inveniant. Amen.

Scriptum per manum Gervasii, scriniarii regio-
narii, et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus sub-
scripsi.

Datum Laterani per manum Grisogoni S. Romanæ
Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, quarto
Kalendas Aprilis, indictione decima quarta, Incarn-
nationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesi-
mo primo, pontificatus autem domini Calixti II
papæ anno quarto.

CXXIX.

Ad Ottonem de Castro Iringi. — *Ædificandæ eccle-
siæ ac monasterii potestatem facit sub certis con-
ditionibus.*

(Anno 1121, Mart. 30.)

[MANST., *Concil.*, XXI, 211.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, nobili
et illustri viro OTTONI de castro Iringi, salutem et
apostolicam benedictionem.

Devotionem tuam spectavimus, quia prædium
tuum Puribergk, ubi ecclesiam in honorem aposto-
lorum Petri et Pauli ædificare desideras, in qua
videlicet regulares fratres in omnipotentis Dei
servitio communiter consecratur, B. Petro, ejusque
Romanæ ecclesiæ obtulisti. Eamdem itaque obla-
tionem nos ad honorem Dei, et salutem animæ
tuæ suscipientes, locum ipsum B. Petri patrocinio
communimus. Statuimus enim ut nullus eum occu-
pare, nullus ibi assultus facere, vel molestias ausu
temerario audeat irrogare, sed omnia quæ vel a te
jam collata sunt, vel in futurum de suo jure a
quibusque fidelibus conferentur, quieta et integra
sub apostolicæ sedis munimine conserventur. Ita
tamen, ut exinde pro censu singulis quadriennariis
alba cum amicis suis Lateranensi basilicæ B.
Laurentii persolvatur. Statuimus etiam ut deinceps,
neque tibi, neque alicui hæredum tuorum, facultas
sit se in prædicti loci advocatiam ingerere, sed
juxta fratrum electionem et liberam voluntatem,
advocatus ibi per Dei gratiam statuatur. Idipsum
et de prælato loci decernimus observandum. Si
quis autem huic nostræ constitutioni temere, quod
absit! contraire tentaverit: honoris et officii sui
periculum patietur. aut excommunicationis ultione
plectatur, nisi præsumptionem suam digna satis-
factione correxerit. Qui vero locum ipsum, et
fratres in eo Domino servientes juvare, suisque
rebus honorare curaverint, omnipotentis Dei, et
apostolorum ejus Petri et Pauli benedictionem et
gratiam, et peccatorum suorum veniam consequan-
tur. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus collau-
dans confirmavi hanc litteram per manum Chryso-
goni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac
bibliothecarii, in Kal. Aprilis, indict. xiv, Incarn.
Dominicæ anno 1121, pontificatus autem Domini
Calixti II papæ anno tertio.

CXXX.

*Ecclesiæ S. Mariæ et S. Walburgis Furnensis tute-
lam suscipit, bonaque ac privilegia confirmat.*

(Anno 1121, Mart. 30.)

[MIRÆUS, *Opp. diplom.*, III, 35.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
filiis FROMOLDO Furnensi præposito et ejus fratribus
in ecclesia sanctæ Genitricis Dei Mariæ ac sanctæ
Walburgis Deo servientibus, salutem et apostolicam
benedictionem.

Justis votis assensum præbere, justisque petiti-
onibus aures accommodare nos convenit. Quia igitur
dilectio vestra ad apostolicæ securitatis portum
confugiens, ejus tuitionem devotione debita expe-
tavit; nos supplicationi vestræ clementer annuimus,
et sanctæ Mariæ seu B. Walburgis Furnensis eccle-
siam, cum omnibus ad eam pertinentibus, sub tutela
sedis apostolicæ suscipimus, et per eam sæcularium
omnium, propitiante Domino renovemus.

Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica
auctoritate statuimus, ut quæcunque prædia, quæ-
cunque bona, vel a catholicis Flandriæ principibus
eidem ecclesiæ donata, vel aliorum fidelium legiti-
mis donationibus collecta sunt, et quæcunque in
præsentiarum juste possidet, quieta ei et integra
conserventur; quorum partem propriis nominibus
subnotavimus.

Videlicet centum mensuras terræ apud Polin-
chova, septuaginta sex ex berquaria Mengeri, et
xxiv ex berquaria Reingeri, xxx et sex mensuras
terræ, ex berquaria Sigeri, mensuras terræ apud
Sandeshove ex berquaria.... Quas omnes terras
nobilis memoriæ comitissa Gertrudis, affirmante
nepote suo Balduino comite filio Roberti junioris, in
præbendas quatuor fratrum vestrorum obtulit: xii
mensuras terræ ex berquaria Reingeri ad lumen eccle-
siæ: xxxvi mensuras terræ ex berquaria Haga-
beni apud Sandeshove ex dono præfatæ comitissæ
et consensu nepotis ejus comitis Balduino ad usum
fratrum et ad lumen Ecclesiæ. xl mensuras terræ
ex visconissa ex berquaria Girardi ad præbendas
unius fratris.

Decimam quoque septem parochiarum, id est Bi-
nanburgh, Butanburgh, Wulpen, Duncapella, Ro-
mescapella, Ingeri capella, Parevis, sicut modo est,
vel si per terram novam creverit: unam libram de
lardario comitis; item in visconissa ad restauran-
dam ecclesiam prædictam unam berquariam, scilicet
Nabascæ... et apud Sandeshove unam berquar-
iam in farina... Ex quibus singulis annis solvuntur
quinquaginta libræ. Inde ad regendas scholas an-
nuatim quinque libræ; ad prælationem apud Dun-
kerkam vaccariam cum xxv vaccis, et novem men-
suras terræ.

Quæcunque præterea in futurum concessione
pontificum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis
vestra ecclesia poterit adipisci, firma semper ad
communem usum fratrum et illibata permaneant.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat

candem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura.

Sepulturam quoque ejusdem loci omnino liberam esse censemus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni extremæ voluntatis, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat.

Sane præpositus non alius vestro collegio præponetur nisi qui consensu communi vestræ Ecclesiæ fuerit cum Dei timore provisos

Hanc igitur apostolicæ benignitatis prærogativam vobis impendimus, ut ecclesia vestra ab omni episcopalis exactionis debito libera permaneat; liceatque vobis, ut si quando episcopalis parochia a divinis fuerit officiis interdicta, clausis januis divina celebrare officia. Porro clericis qui sedulis ecclesiæ vestræ servitiis intra ambitum claustrum existunt, cum justitiæ ratione auctoritas quoque vestra prospexit, ut pro excessibus suis intra idem claustrum correctionis jura percipiant.

Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiacet.

Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ sedis episcopus.

Datum Laterani per manum Chrysologi S. R. Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Kalendas Aprilis, indictione XIV, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesimo, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno secundo.

CXXXI.

Ad omnes fideles. — Nuntiat Sutrium urbem tandiu obsessam quoad Burdinus antipapa et ipsa urbs sibi tradita sit.

(Anno 1121, April. 27.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 280.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et filiis archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, et cæteris tam clericis quam laicis beati Petri fidelibus per Gallias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quia dereliquit populus legem Domini, et in judiciis ejus non ambulabat, visitavit Dominus in virga iniquitates eorum, et in verberibus peccata eorum.

A Paternæ tamen conservans viscera pietatis, de sua confidentes misericordia non relinquit. Diu siquidem peccatis exigentibus, per illud Teutonicorum regis idolum, Burdinum videlicet, fideles Ecclesiæ conturbati sunt; et alii quidem capti sunt, alii usque ad mortem carceris maceratione afflicti sunt. Nuper autem festis paschalibus celebratis, cum peregrinorum et pauperum clamores ferre penitus non possemus, cum Ecclesiæ fidelibus ab Urbe digressi sumus, et tandiu Sutrium obsedimus, donec divina potentia, et supradictum Ecclesiæ inimicum Burdinum, qui diabolo nidum ibidem fecerat, et locum ipsum omnino in nostram tradidit potestatem. Rogamus itaque charitatem vestram, ut pro tantis beneficiis una nobiscum Regi regum gratias referatis, et in catholicæ Ecclesiæ obedientia et servitio constantissime maneatis, retributionem debitam in præsentem et in futuro ab omnipotente Domino per gratiam ejus recepturi. Rogamus etiam ut has litteras alter alteri præsentati, omni remota negligentia, faciatis.

Datum Sutrii, quinto Kalendas Maii.

CXXXII.

Ad canonicos regulares Bergtestadenses. — Eorum institutum approbat.

(Anno 1121, Maii 9.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 212.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis EBERQUINO præposito, et ejus fratribus in ecclesia sanctorum Joannis et Martini quæ in Salizburgensi pago, in loco videlicet qui Berchgetesgaden dicitur, sita est regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Præceptum Domini habemus: *Intrate per angustam portam, quia angusta via est quæ ducit ad vitam* (Luc. XIII; Matth. VII). Quia ergo vos, o filii in Christo dilectissimi, per divinam gratiam aspirati, mores vestros sub regularis vitæ disciplina coercere, et ut angustam ingredi valeatis portam, communiter secundum sanctorum Patrum constitutionem, omnipotenti Domino deservire proposuistis: votis vestris paterno congratulamur affectu. Unde etiam petitioni vestræ, benignitatis debitæ impertientes assensum, religionis propositum præsentis privilegii auctoritate firmamus. Statuimus enim ut nulli omnino hominum liceat vitæ canonicæ ordinem quem professi estis in vestra ecclesia commutare. Nemini etiam professionis vestræ facultas sit, alicujus levitatis instinctu, vel arctioris religionis obtentu, sine præpositi vel congregationis licentia de claustrum discedere. Quod si discesserit, nullus eum episcoporum, nullus abbatum, nullus monachorum, sine communium litterarum cautione suscipiat: quandiu videlicet in ecclesia vestra canonici ordinis tenor Domino præstante vigerit. Sane juris ecclesiastici sacramenta a diocæsano suscipietis episcopo: si quidem gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, et si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis pro eorumdem sacramentorum

susceptione catholicum quem malueritis adire antistitem. Porro loci vestri advocatiam sine præpositi et fratrum consensu, aut a fundatorum hæredibus, aut quibuslibet aliis occupari, omnibus prohibemus. Nulli ergo omnino hominum facultas sit, prædictam ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare: sed integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolvetur. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, etc.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, VII Idus Maii, indictione XIV, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno tertio.

CXXXIII.

Ad Franconem Trenorciensem abbatem. — Privilegium immunitatis.

(Anno 1121, Maii 18.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 205.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio FRANCONI Trenorciensi abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Venerabilia et Deo dicata loca tanto enixius juvare nos convenit et fovere, quanto specialius eorum nobis cura et sollicitudo divina dispositione noscitur imminere. Propter quod, charissime in Christo filii Franco abbas, petitioni tuæ aures nostras affectu debitæ benignitatis inclinamus. Et quoniam Trenorciense monasterium singulariter ad B. Petri, cujus juris est, spectat custodiam; et quæ nunc habetur ecclesia, nostris per Dei gratiam manibus consecrata est; locum eundem singulari apostolicæ sedis patrocinio communimus. Præsentis igitur decreti auctoritate statuimus, ut nulli deinceps episcoporum facultas sit pro altaribus et ecclesiis, sive decimis, vel etiam omnibus ad hæc rite pertinentibus, quæ ante interdicta antecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani papæ vobis cognita possedistis, seu post, episcoporum concessione acquisistis, gravamen aliquod irrogare: sed sicut eorum permissione quædam ex parte, quædam ex integra habuistis, ita et in futurum perenniter habeatis. Ipsarum quoque quas nunc habetis ecclesiarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si eorum potestati subtrahere vestra religionis reverentia potuerit, ad vestram et pauperum sustentationem vobis liceat possidere. Quæcunque præterea in futurum largiente domino juste poteritis adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus et illibata permaneant. Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo B. Valeriani martyris, et sancti Philiberti confessoris corpora

requiescunt, ab omni jugo sæculari potestatis liber in posterum conservetur. Nec episcopo liceat cujuscunque diœcesis eundem locum excommunicationis vel absolutionis, vel cujuslibet dispositionis occasionibus perturbare: aut cruces, seu quascunque exactiones novas burgo cæteris monasterii possessionibus irrogare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit: secundo, tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus si: pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniunt. Amen amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Albæ, per manum Chrysogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, XV Kalendas Junii, indictione XIV, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus domini Calixti papæ anno tertio.

CXXXIV.

Ad eundem. — Aliud privilegium.

(Anno 1121, Maii 18.)

[*Ibid.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio FRANCONI Trenorciensi abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis.

Venerabilia et Deo dicata loca tanto enixius juvare nos convenit et fovere, quanto specialius eorum nobis cura et sollicitudo divina dispositione noscitur imminere. Propter quod, charissime in Christo filii Franco abbas, petitioni tuæ aures nostras affectu benignitatis debitæ inclinamus. Et quoniam Trenorciense monasterium singulariter B. Petri, cujus juris est, spectat custodiam; et quæ nunc habetur ecclesia, nostris per Dei gratiam manibus consecrata est: locum eundem singulari apostolicæ sedis patrocinio communimus. Præsentis igitur decreti auctoritate statuimus, ut cœmeterium quod juxta idem monasterium benediximus, quietum semper ac liberum habeatur. Porro salvitatis et securitatis termini, qui per positas in spatioso monasterii circuitu cruces distincti sunt, ita firmi omnino et inviolabiles conserventur, ut nulli prorsus facultas sit, infra eos deprædationes vel assultus facere, aut temeritate qualibet graviores cuiquam injurias irrogare. Sane definitionem quæ inter vestrum et beati Florentii monasterium, de ecclesiis Sanctæ crucis et Sancti Nicolai a domino prædecessore nostro sanctæ memoriæ Urbano papa Turoni facta est, auctoritate sedis apostolicæ confirmamus. Ad

hæc universa quæ vestrum monasterium, aut in A præsentem decima quarta indictione legitime possidet, aut in futurum largiente Deo juste atque canonice poterit adipisci, per præsentis scripti paginam tibi tuisque successoribus in perpetuum roboramus. In quibus hæc duximus nominibus exprimenda. Videlicet in episcopatu, etc. *Enumerat illius ecclesie possessiones. Deinde* : Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat vestrum cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare : sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Albæ, per manum Chrysogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xv Kal. Junii, indictione xiv, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno tertio.

CXXXV.

Galtherum episcopum Magalonensem, jam c. Augusto præterito, per litteras admonitum, iterum hortatur ut judicet inter fratres S. Sepulchri Hierosolymitani et monachos Anianenses, de ecclesia Salvatoris de Rubo litigantes.

(Anno 1121, Maii 29.)

[ROZIERE, Cartulaire du Saint-Sépulchre, 75.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri G[ALTEBO], Magalonensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Pro ecclesia Salvatoris de Rubo, ad sepulchrum Jerosolymitanum pertinente, Augusto præterito ad fraternitatem tuam litteras nostras direximus, ut Jerosolymitanos fratres eam quiete faceres, dictante justitia, possidere. Porro, sicut accepimus, quia ex ignorantia nomen Sanctæ Mariæ de Rubo in litteris continebatur eisdem, nullam inde fratres per te habere justitiam potuerunt. Unde presentibus litteris fraternitati tuæ mandamus ut causam eorundem fratrum et Anianensium monachorum diligenter audias, et eam, Domino cooperante, definias, quatenus suam queque pars justitiam consequatur. Nolumus enim quod Jerosolymitana Ecclesia per alicujus occasionem nominis in jure suo detrimentum quodlibet patiat.

Data apud Castrum Arenarium, iv Kalendas Junii. CXXXVI.

Canonicorum Veronensium jura et bona confirmat.

(Anno 1121, Jun. 14.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, V, 772.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis THEOBALDO archipresbytero, et cæteris Veronensis Ecclesiæ canonicis, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus, etc., et illibata permanent. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda, ecclesias videlicet S. Georgii, S. Joannis Baptistæ, S. Andreæ, S. Clementis, S. Cecilie, S. Faustini, S. Firmi cum capella, et S. Pauli : in burgo ecclesias S. Joannis Baptistæ, S. Petri in Carnario, et S. Joannis in Quintiano. Castrum de Bruno cum capellis et reliquis pertinentiis suis; castrum Gratiane, Martiane, et puliani, Biunde, Porcile, et Calmasinum cum capellis, et cæteris pertinentiis eorum. Villam Quinti, et locum qui dicitur Villa cum capellis earum. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat vestram Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integre conserventur, etiam pro eorum sustentatione pro quibus concessa sunt usibus omnimodis et profutura; ad hæc adjicientes censemus ut distributionem beneficiorum canonicæ vestræ nullus impedire, inquietare, vel sibi audeat vindicare, sed sicut præteritis temporibus constituta, et prædecessorum nostrorum privilegiis roborata est, ita et in posterum, auxiliante Deo, firma et inviolabilis perseveret. Nulli etiam vestrum facultas sit beneficia quæ capituli solent largitione distribui, de alterius manu suscipere, sed pristina in eis consuetudo futuris temporibus conservetur. Præsenti præterea decreto sancimus ut, si personæ idoneæ in Ecclesia vestra receptæ fuerint, nullus de alia ecclesia in archipresbyterum vel archidiaconum præferatur : quod si archipresbyterum, vel archidiaconum uno simul tempore obire contigerit, donec alii substituantur, eorum vices beneficiorum distributionibus per præpositum suppleantur, quemadmodum et in collatis Ecclesiæ vestræ prædecessorum nostrorum privilegiis continetur. Si qua igitur in futurum, etc.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum in territorio Palinensi xviii Kal. Jul., ind. xv, Incarn. Domin. an. 1122, pontificatus autem D. Calixti II papæ anno iii, per manum Chrysogoni diaconi et cancellarii S. apostolicæ sedis.

CXXXVII.

Ad D[idacum] archiepiscopum Compostellanum. — De episcopis suspensis quia non interfuerant concilio, et de Bracarensi archiepiscopo a legatione subtracto.

(Anno 1121, Jun. 21.)

[FLOREZ, *Esp. sag.* XX, 336.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, vene-

rabili fratri D. Compostellano archiepiscopo salutem et apostolicam benedictionem.

Dignitatem et honorem tibi et Compostellanæ Ecclesiæ pro bono et utilitate concessimus; si fratres illi tuis nolunt obedire mandatis, nos gravamur. Et tu quidem jam de ipsis justitiam ex parte fecisti: hortamur tamen fraternitatem tuam ut Colimbriensem, Lucensem et Minduniensem, seu alios episcopos, iterum diligenter commoneas, quatenus tibi studeant, obedire humiliter: quod nisi infra quadraginta dies post commonitionem tuam fecerint, nos ex tunc datam in eos a te sententiam, donec satisfaciant, auctore Domino confirmamus. De Bracarensi autem charitati tuæ taliter respondemus: Sicut in partibus nostris fama est, et sicut in missis ad nos per P. canonicum et capellanum tuæ Ecclesiæ, litteris ostendisti, Ecclesiam Bracarensem opprimere, et tibi ejus dignitatem vindicare, nimium concupiscis. Idcirco ejusdem fratris in parte hanc inobedientiam toleramus, donec te ipse auxiliante Deo aut per vos ipsoe ad nostram præsentiam veniatis, aut sufficientes pro vobis in causa hac nuntios transmittatis. Terminum autem præsentationis hujus sequentis anni nativitatem B. Joannis Baptistæ deliberavimus. Prædictum nuntium tuum, qui [quem vel quia] pro te fideliter laborasse cognovimus, dilectioni tuæ commendamus, rogantes ut eum pro amore nostro de charo deinceps habeas chariorem.

Datis in territorio Tiburtino xi Kal. Julii.

CXXXVIII.

D. [idaco] archiepiscopo Compostellano scribit, Giralaldi, qui consanguineum prioris conjugis duxerit matrimonium esse dirimendum.

(Anno 1121, Jun. 21.)

[FLOREZ, ubi supra, p. 381.]

CALIXTUS episcopus, servus serv. Dei, venerabili fratri D. Compostellano archiepiscopo, salutem et apost. benedict.

Frater iste, quem ad nos misisti, Giraldus viva obis voce narravit quod cum muliere quadem rem diu habuerit. Post aliquantum vero temporis uxorem duxit, quæ prioris mulieris consanguinea in gradu tertio reperta est. Quod si se causa sic habet, fratribus nostris visum est ut uxorem illam debeat prorsus dimittere. Cum enim illicitas omnino contraxerit nuptias, licitum postea potuisse consequi matrimonium non videtur.

Dat. in territorio Tiburtino xi Kal. Julii

CXXXIX.

Ad Attonem Arelatensem, Fulconem Aquensem, archiepiscopos, et ceteros per Provinciam episcopos. — Ut Ildefonsus comitem et ejus socios, nisi monasterio S. Ægidii intra dies 40 satisfecerint excommunicent.

(Anno 1121, Jun. 21.)

[MINARD, Hist. de Nimes, tom. I, pr., p. 30.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, vene-

rabilibus fratribus et coepiscopis, ATTONI Arelatensi, FULCONI Aquensi, BERENCARIO Narbonensi et GALTERIO Magalonensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Abbatis (Hugonis) et fratrum S. Ægidii querebam accepimus, quod Ildefonsus comes, parochianorum vestrorum, Raimundi de Balcio, Elesiarii de Castris, Guillelmi Rainoaldi de Merenas, consilio et auxilio, ecclesiam et burgum S. Ægidii armata manu invaserit, incendia ibi et homicidia fecerit, et burgenses ad perjurium contra monasterii fidelitatem coegerit. Rogamus itaque fraternitatem vestram atque moneamus ut comitem et alios ex parte nostra diligentius moneatis, quatenus monasterium et burgum abbatum et fratribus liberum quietumque dimittant, et comes castrum noviter ad destructionem constructum destruat, et eidem monasterio de ablatis rebus et de illatis injuriis vestro judicio satisfaciat. Quod si infra quadraginta dies post litterarum nostrarum acceptionem minime adimpleverit, nos in eos excommunicationis sententiam, donec satisfaciant, promulgamus; et in eorum terris divina omnia officia et sepulturam, præter infantium baptismum et morientium poenitentias, interdicimus, loca etiam ad quæcunque ipsi perrexerint, quandiu in eis fuerint, a divinis omnino vacare officiis.

Data in territorio Tiburtino, xi Kal. Julii.

CXL.

C Ad Uzeticensem, Tolosanum et Nemausensem episcopos. — Ut Ildefonsus comitem, nisi monasterio S. Ægidii ablata restituerit, excommunicatam demittent.

(Anno 1121, Jun. 22.)

[D. BOUQUET, Recueil, XV, 239.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus RAIMUNDO Uzeticensi, [AMELII] Tolosano et JOANNI Nemausensi episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quot mala, quot perturbationes et injurias Ildefonsus comes monasterio S. Ægidii fratribusque intulerit, tanto ipsi melius nostis, quanto propius habitatis. Unde nostris eum studuimus litteris commone quatenus ablata restituat et monasterium cum burgo et aliis pertinentiis abbati et fratribus liberum et quietum dimittat, et castrum quod ad ejusdem villæ destructionem construxit, destruat. Si hoc infra quadraginta dies post eorumdem litterarum acceptionem adimplere curaverit, Deo gratias referamus: alioquin ex tunc in personam et consiliarios ejus excommunicationis sententiam, Domino cooperante, proferimus: et in terris eorum divina omnia officia et sepulturam, præter infantium baptismum et morientium poenitentias, interdicimus. loca etiam ad quæcunque ipsi pervenerint, quandiu in eis fuerint, a divinis omnino præcipimus vacare officiis. Mandamus igitur fraternitati vestræ, ut hanc datam a nobis sententiam et annuntietis, et,

donec comes satisfecerit, per totas vestras observari A parochias faciatis.

Datum in territorio Tiburtino x Kal. Julii.

CXLI.

Ad Raimundum de Baucio, Guillelmum de Sabrano, Elestarium de Castrias, Rainonem de Castlar, et Guillelmum Rainoardi. — Minatur se eos, tanquam Ildefonsi comitis consiliarios et auxiliatores, excommunicaturum, nisi infra dies quadraginta cessent ab infestatione monasterii S. Ægidii.

(Anno 1121, Jun. 22.)

[D. BOUQUET, *ibid.*, p. 240.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, nobilibus viris Raimundo de BAUCIO, Guillelmo de SABRANO, Elestario de CASTRIAS, Rainoni de CASTLAR, et Guillelmo RAINOARDI, salutem et apostolicam benedictionem.

Relatum nobis est quod Ildefonsus comes suggestionem vestra et auxilio ecclesiam et burgum S. Ægidii armata manu invaserit, incendia ibi et homicidia fecerit, et burgenses ad perjurium contra monasterii fidelitatem coegerit: quæ nimirum omnia magnum vestrarum generant periculum animarum. Per præsentia igitur scripta vobis præcipiendo mandamus ut eundem comitem sollicite moneatis, quatenus infra quadraginta dies post nostrarum receptionem litterarum, ecclesiam et burgum S. Ægidii abbati fratribusque liberum omnino et quietum dimittat. Quod si comes et vos nostro huic contempseritis obedire mandato, nos in eum et in vos excommunicationis, et in terris vestris interdictionis sententiam, auctore Domino, promulgamus.

Datum in territorio Tiburtino x Kal. Julii.

CXLII.

Ad burgenses monasterii S. Ægidii. — Absolvit eos a sacramento fidelitatis exhibitio comiti Ildefonso, qui ad verjurium ipsos compulerat.

(Anno 1121, Jun. 22.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, XV, 240.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis burgensibus monasterii S. Ægidii, majoribus et minoribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Nulli vestrum ignotum credimus quod B. Ægidii monasterium cum omnibus ad ipsum pertinentibus Romanæ Ecclesiæ juris sit, et sub B. Petri et apostolicæ sedis tutela et protectione consistat. Quamobrem quicumque vos et locum ipsum offendit, nos prorsus offendit, et vestra injuria in sedem cognoscitur apostolicam redundare. Comperimus siquidem Ildefonsum comitem vos ad juramentum contra fidei firmitatem et contra fidelitatem monasterii per violentiam compulisse: unde nos et animarum vestrarum salutem et monasterii utilitati sollicitudine debita providentes, vos ab illius juramenti obligatione

(36) Raimundus Berengarius, comes, ut nobis quidem videtur, Barcinonensis, idem et Provinciæ comes, seu Arelatensis, qui tunc temporis bellum gerebat cum Ildefonso, Provinciæ itidem dynasta pro determinandis ejusque ditionis finibus. In his porro

absolvimus. Porro juramentum illud vos inviolabiliter observare præcipimus quod prius abbati et monasterio feceratis.

Data in territorio Tiburtino, x Kal. Julii.

CXLIII.

Ad Ildefonsum comitem Tolosanum. — Jubet, sub pœna excommunicationis ut damna S. Ægidii monasterio illata resarciat.

(Anno 1121, Jun. 22.)

[D. BOUQUET, *ibid.*, p. 239.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio ILDEFONSO illustri comiti, salutem et apostolicam benedictionem.

Raimundus (36) filius noster, Hugo abbas et fratres monasterii S. Ægidii, quod B. Petri juris est, contra te vehementius conquerruntur, quod ecclesiam et burgum S. Ægidii armata manu invaseris, incendia ibi et homicidia feceris, et burgenses ad perjurium contra monasterii fidelitatem coegeris. Queruntur etiam quia juxta terminos a nostris prædecessoribus positos, et a nobis firmatos, castrum quoddam ad destructionem villæ construxeris. Super his omnibus miramur nos nimium et gravamur, quippe locus idem cum omnibus pertinentiis suis ad sedem tantum apostolicam spectare cognoscitur, et nos bonam de tua indole fiduciam habebamus. Monemus ergo nobilitatem tuam atque præcipimus ut infra quadraginta dies, postquam litteras præsententes acceperis, ecclesiam et burgum S. Ægidii abbati et fratribus illorum omnino quietum dimittas, castrum illud destruas, et de ablati rebus ac sacrilegio perpetrato fratrum nostrorum et coepiscoporum Atonis Arelatensis, Berengarii Narbonensis et Galteri Magalonensis judicio satisfacias. Quod si contemptor extiteris, nos Romanæ Ecclesiæ monasterium nullatenus patientes, ex tunc in personam tuam, et in eos quorum consilio mala hæc facta sunt, excommunicationis sententiam promulgamus. et in tota terra vestra divina officia et sepulturam, præter infantium baptismum et morientium pœnitentias, auctoritate sancti Spiritus interdiciamus.

Datum in territorio Tiburtino, x Kal. Julii.

CXLIV.

Pelagio archiepiscopo Bracarensi præcipit e ut honorem B. Jacobi in Portugalia, quem prædecessor ejus [Mauritius] Bracarensis archiepiscopus a Compostellano archiepiscopo habuerit in præstimonium, et quem ipse violenter retineat, redintegret.

Anno 1121

[Vide *Hist. Compostell.* ap. FLOREZ, *Esp. sagr.*, XX, 340.]

conflictibus cum Sanctægidiani manus comiti Barcinonensi darent, Ildefonsum in se concitavere, qui haud oblitus fuerat vallem ipsis Flavianam, id est Sancti Ægidii territorium, a patre suo haud multo pridem fuisse traditum.

CXLV.

[Alpheradam] parthenonis S. Marie Capuani abbatissam reprehendit quod, e secundis transactis terminis, » ad iudicium non venerit. Minatur se, nisi veniat aut legatos mittat, ecclesiam Cinglensem monasterio Casinensi restitutum esse.

(Anno 1121.)

[Vide PETRI *Chronic. monast. Casin.*, l. IV, c. 70.]

CXLVI.

D[idaco] archiepiscopo Compostellano Guidonem militem ad S. Jacobum iter facientem, commendat.

(Anno 1121, Jul. 5.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.* XX, 339.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri D. Compostellano archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Miles iste fidelis noster Guido votum habuit beatissimi Jacobi apostoli ecclesiam visitandi. Rogamus itaque dilectionem tuam ut quandiu ibi fuerit eum pro amore nostro commendatum habeas. Si qua vero nobis significare volueris, ei fideliter committere poteris.

Dat. Lat. III Non. Julii.

CXLVII.

De confirmatione canonicorum regularium ecclesie S. Sepulcri Hierosolymitanæ et eorumdem possessionum

(Anno 1121, Jul. 6.)

[ROZIERE, *Cartulaire du Saint-Sépulcre*, p. 15.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis GERARDO priori et ejus fratribus in ecclesia Sancti Sepulcri regularem vitam professis, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Præceptum Domini habemus: *Intrate per angustam portam, quod est angusta via quæ ducit ad vitam.* Quia igitur vos, o filii in Christo charissimi, per divinam gratiam aspirati, mores vestros sub regularis vitæ disciplina coercere, et, ut angustam valeatis ingredi portam, communiter secundum sanctorum Patrum institutionem omnipotenti Domino deservire proposuistis, nos vobis vestris paterno congratulemur affectu; unde etiam petitioni vestræ benignitate debita impertientes assensum, religionis propositum præsentis privilegii auctoritate firmamus. Statuimus enim ut nulli omnino hominum liceat vitæ canonicæ ordinem, quem professi estis, in vestra ecclesia commutare; sed firmus atque inviolabilis, auctore Deo, futuris temporibus conservetur. Presentis præterea decreti stabilitate vobis vestrisque successoribus in eadem religione mansuris ea omnia perpetuo possidenda sancimus, quæ in præsentiarum pro communis victus sustentatione concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium vel aliis justis modis videmini obtinere: videlicet medietatem cunctarum oblationum quæ ad sepulcrum Domini offeruntur; oblationes quoque crucis; decimas Hierosolymitanæ civitatis et locorum adjacentium, exceptis decimis fundæ, et dimidiam

A partem beneficii a rege pro cambio episcopatus Bethlehemitici traditi, quemadmodum omnia in bonæ memoriæ Arnulphi patriarchæ concessionis et confirmationis pagina distinguuntur; ex ipsius etiam patriarchæ concessionem ecclesiam Sancti Petri in Joppen cum honoris et dignitatis suæ integritate, et ecclesiam Sancti Lazari cum appendiciis suis. Ad hæc universa, quæ in futurum, largiente Deo, juste atque canonicè poteritis adipisci, quieta vobis vestrisque successoribus et integra conserventur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integrè conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata nequitia cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat; cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Gervasii, scriniarii regionarii et notarii sacri palatii.

Datum Laterani, per manum Grisogoni, sacre Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, II Nonas Julii, indictione IX, incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno III.

Datum Laterani, XVIII Kalendas Maii.

CXLVIII.

Archiepiscopo Cæsariensi et cæteris episcopis, abbatibus, etc., per Hierosolymitanam provinciam constitutis, B[aldvino] regi, etc., nuntiat se Guarmannæ patriarchæ pallium misisse.

(Anno 1121, Jul. 6.)

[ROZIERE, *ibid.*, p. 14.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo fratribus et filiis Cæsariensi archiepiscopo et cæteris episcopis, abbatibus, prioribus per Jerosolymitanam provinciam constitutis, illustri quoque atque charissimo filio et consanguineo nostro B[ALDVINO] regi, principibus, baronibus, clero et populo Jerosolymitano, [salutem] et apostolicam benedictionem.

Defuncto venerabili fratre nostro Ar[uulfo] bonæ memoriæ patriarcha, in confratris nostri Guar[mundi] electione vos unanimiter convenisse tam ex missis a vobis litteris quam ex certa sapientium ac religiosorum legatorum nostrorum narratione comperimus et gavisi sumus; unde etiam petitioni vestræ

assensum libenter præbuimus, et, licet præter consuetudinem Romanæ Ecclesiæ videretur, et nos causæ hujus executionem legato nostro venerabili fratri P[etro], Portuensi episcopo, injunxissemus, ob Domini tamen sepulcri reverentiam et dilectionem nostram per legatos ipsos pallium non distulimus destinare, in quo nimirum prædicto fratri nostro pontificalis seu patriarchalis officii plenitudinem tribuimus, integritatem ei et commissæ sibi Jerosolymitanæ Ecclesiæ dignitatis et potestatis auctoritate apostolica confirmantes, ut deinceps illi facultas sit concilia et episcopales consecrationes, sancto cooperante Spiritu, celebrandi. Ad vos igitur scripta præsentia dirigentes, universitatem vestram rogamus et rogantes monemus ut in matris vestræ Romanæ Ecclesiæ unitate atque obedientia firmi et stabiles maneatis; ipsa enim per Dei gratiam multo fortiorum suorum sanguine vestram Ecclesiam liberavit, et ipsa pro vobis quotidie in ultramontanis et citramontanis partibus elaborat. Sane supradictum fratrem nostrum patriarcham vestrum diligere, honorare atque humilitate debita curetis et obedientia venerari, ut per curam ejus et sollicitudinem salutem in vobis omnipotentis Dei misericordia operetur, quatenus et vos de eo gaudium et ipse de vobis coronam in æterni judicis examine mereatur. Dominus noster Jesus Christus, qui diebus nostris locum pedum suorum glorificare dignatus est, beatorum apostolorum Petri et Pauli precibus sua vos protectione custodiat, de inimicis suis vobis victoriam tribuat, et peccatorum vinculis vos absolutos ad vitam perducatur et gloriam sempiternam.

Datum Laterani, 11 Nonas Julii.

CCXLIX.

Ad Guar mundum patriarcham Hierosolymitanum.

(Anno 1121, Jul. 6.)

[ROZIÈRE, *ibid.*, p. 72.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GUAR[MUNDO], Jerosolymitano patriarchæ, salutem et apostolicam benedictionem.

In Domini Sepulcri ecclesia quiddam dissensionis audivimus emersisse; pro ea cantor et succentor, in domibus suis quasi sæculariter manentes, regularium fratrum choro præsideant, et ad libitum suum per quamcunque personam de divinatorum officiorum celebratione præcipiant. Quod quam indecens, quam absurdum et quam regularium honestati et quieti contrarium sit, facile prudentia tua potest advertere. Itaque sollicitudini tuæ injungimus eos diligentius commonere ut una cum fratribus in claustris maneant, et ministeria sua honeste, sicut decet, per se ipsos impleant, aut religiosos fratres a gravamine oneris hujus expediant; alioquin nos inhonestatem hanc diutius pati nequibimus, quin eam ab illa venerabili Dei domo penitus expellamus. Satis enim cantori et succentori potest sufficere si

(37) Ritum Romanorum pontificum primi mittendi lapidis ad novas construendas ecclesias alibi legimus,

A eis in sæculari conversatione manentibus cantorie beneficium dimittatur, et religiosi fratres libere per seipos de divinis officiis celebrandis debite charitatis unanimitate disponant.

Data Laterani, 11 Nonas Julii.

CL.

Marco clerico Veneto scribit ex P[etri] episcopi Portuensis, legati sui, litteris se cognovisse eum possessiones suas B. Petro « sub censu annuo unius byzantii » obtulisse. Laudat pietatem ejus mittitque fundamentorum condendæ ecclesiæ lapidem primum.

(Anno 1121, Jul. 24.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, V, 1238.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio MARCO clerico, salutem et apostolicam benedictionem.

B Clarissimus et venerabilis frater, et legatus noster P. Portuensis episcopus missis litteris significavit nobis te possessiones tuas per manus suas beato Petro, ejusque Romanæ Ecclesiæ obtulisse, sub censu annuo unius byzantii. Ubi videlicet ecclesiam ædificare desideras, in qua sub jure ac dominio B. Petri regulares canonici conversentur. Et nos ergo devotionem tuam et desiderium approbantes, oblationem ipsam suscepimus, et pro te omnipotenti Domino supplicamus, ut bonum quod cœpisti opus, ad honorem suum et salutem tuam te faciat consummare. Propterea lapidem quem in fundamento illius ecclesiæ ponere debeas, mittimus, in eo tibi nostrum consensum et gratiam indulgentes (37).

Datum Aversæ VIII Kal. Augusti.

CLL.

Ad Berengarium Narbonensem archiepiscopum et suffraganeos ejus. — Mercant Hldefonsum comitem Tolosanum, ut abbatem S. Ægidii, quem expulerat, ad monasterium redire permittat; sin autem, ipsum excommunicatione et interdicto multent.

(Anno 1121, Oct. 4.)

[BOUQUET, *Récueil*, XV, 236.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus BERENGARIO Narbonensi archiepiscopo et suffraganeis ejus JOANNI Nemausensi et GALTERIO Magalonensi episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Relatum nobis est quod comes Hldefonsus filium nostrum Hugonem, abbatem S. Ægidii, de monasterio traxerit, et ad castrum de Belcayra violenter ductum se juramenti extorsione Cluniacum ire coegerit, ita videlicet ut nisi per ejusdem licentiam deinceps abbas ad B. Ægidii monasterium revertatur. Quod nimirum quam grave sit prudentia vestra facile potest advertere: et profecto si tantum facinus impune dimittitur, graviora ex eo in futurum in majoribus etiam personis pericula evenire. Præcipimus igitur fraternitati vestræ, ut eundem comitem moneatis quatenus abbatem a juramento illo prorsus absolvat, atque ad monasterium redire absque inquietatione permittat, et prædictum B. Ægidii monasterium quod Romanæ Ecclesiæ juris est, cum cum maxime sub protectione B. Petri et Romanæ sedis submitterentur.

omnibus rebus suis omnino liberum quietumque dimittat. Quod si adversus abbatem vel locum ipsum comes calumniam gerit, nos ei libenter suo tempore justitiam faciemus. Sed si contemptor exstiterit, vos vice nostra et ipsum ab ecclesiarum liminibus separate, et in tota ejus terra, in civitatibus et castellis divina omnia officia interdicitis, præter infantium baptismum et morientium poenitentias.

Data Melfiæ iv Nonas Octobris.

CLII.

B[osoni] apostolicæ sedis legato mandat hortetur Urracani reginam, Ildefonsi regis filiam, ut Didacum archiepiscopum Compostellanum e custodia emittat, et castella illi ablata restituat; eamque, nisi intra dies 40 obedierit, convocatis episcopis, excommunicari ac totam ejus terram affici interdictione jubet.

(Anno 1121, Oct. 7.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.*, XX, 341.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili dilecto in Christo filio B. presbytero cardinali, apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Sæpe tibi scripsisse meminimus voluntatem fratrum nostrorum esse, ut ad eos quantocius remeares. Veruntamen quia emergentia negotia nos compellunt, adhuc tibi quædam pro temporis opportunitate injungimus, per quæ diutius oportet te immorari. Significatum siquidem nobis est quia nobilis memoriæ Ildefonsi regis filia Urraca regina charissimum fratrem nostrum Didacum Compostellanæ Ecclesiæ archiepiscopum et nostrum etiam in provinciis quibusdam legatum dolo et prodicione quadam ceperit, eumque castella Ecclesiæ cum honoribus in illius dare potestatem coegerit: neque tamen sic eum a captione dimiserit; quod profecto piaculum nullatenus a Dei est Ecclesia tolerandum. Nosti enim a Domino de sacerdotibus dictum: *Qui vos spernit, me spernit; et qui tangit vos, tangit pupillam oculi mei.* Præsentibus igitur litteris dilectioni tuæ præcipimus ut eandem reginam remota dilatione commoneas, quatenus prædictum fratrem nostrum liberum omnino dimittat; castella et honores Ecclesiæ cum sua integritate restituat, et de tanta præsumptione Deo ejusque Ecclesiæ satisfaciat. Quod nisi infra quadraginta dies post commonitionem tuam adimpleverit, sollicitudo tua, convocatis aliis fratribus et episcopis, in eam et in fautores ejus excommunicationis sententiam proferat, et in tota ejus terra divina omnia officia, præter infantium baptismum et morientium poenitentiam, interdicit, donec quod tam pessime factum est, Ecclesiæ judicio plenarie corrigatur.

Dat. Melfiæ Nonis Octobris.

CLIII.

Ad Toletanum archiepiscopum de eodem.

(Anno 1121, Oct. 7.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 342.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri B[ERNARDO] Toletano archiepiscopo apo-

stolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Egregiæ memoriæ Ildefonsi regis filiam Urracani reginam manus suas ad novum et pessimum facinus extendisse audivimus, et vehementius contristati sumus. Significatum nobis est siquidem quod charissimum fratrem nostrum Didacum Compostellanæ Ecclesiæ archiepiscopum, et nostrum etiam in quibusdam provinciis legatum, dolo et prodicione quadam ceperit, eumque castella Ecclesiæ cum honoribus in illius dare potestatem coegerit, neque tamen sic eum a captione dimiserit. Quod profecto piaculum nullatenus a Dei est Ecclesia tolerandum. Nosti enim a Domino de sacerdotibus dictum: *Qui vos spernit, me spernit; et qui tangit vos, tangit pupillam oculi mei.* Præsentibus ergo litteris fraternitati tuæ præcipimus ut eandem reginam, remota dilatione, commoneas, quatenus prædictum fratrem nostrum liberum omnino dimittat, castella et honores Ecclesiæ cum sua integritate restituat; et de tanta præsumptione Deo ejusque Ecclesiæ satisfaciat. Quod nisi infra quadraginta dies post commonitionem tuam adimpleverit, fraternitas tua convocatis aliis fratribus et coepiscopis, in eam et in fautores ejus excommunicationis sententiam proferat, et in tota ejus terra divina omnia officia, præter infantium baptismum et morientium poenitentias, interdicit, donec quod tam pessime factum est Ecclesiæ judicio plenarie corrigatur.

Dat. Melfiæ Nonis Octobris.

CLIV.

Archiepiscopus et episcopus Hispaniæ certiores facit de superioribus ad Bosonem cardinalem et Bernardum archiepiscopum Toletanum litteris.

(Anno 1121, Oct. 7.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 343.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis per Hispaniam, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoties nova et viris catholicis non ferenda per alicujus nequitiam oriuntur, manu sunt celeri extirpanda, ne vires in posterum, quod absit! sumant: ad quæ sollicitiores existere nos oportet, quoniam, licet indigni, Dei et Christi ejus locum in Ecclesia obtinemus. Significatum siquidem nobis est quod Urraca regina charissimum fratrem nostrum Didacum Compostellanum archiepiscopum, et nostrum etiam in quibusdam provinciis legatum, dolo et prodicione quadam ceperit, eumque castella Ecclesiæ cum honoribus dare in illius potestatem coegerit, neque tamen sic eum a captione dimiserit. Quod profecto piaculum nullatenus a Dei est Ecclesia tolerandum. Præsentibus itaque litteris vobis præcipiendo mandamus ut quando vel a fratre nostro Bernardo Toletano archiepiscopo vel a filio nostro Bosone presbytero cardinali, quibus hanc causam commisimus, vocati fueritis, remota dilatione in unum convenire curetis, et eorum consilio in eandem reginam et in fautores ejus excommunicationis sententiam

proferatis, et in tota ejus terra divina omnia, præter infantium baptismata et morientium pœnitentias, interdicatis officia, donec prædictum fratrem nostrum liberum prorsus dimittat, castella et honores Ecclesiæ restituat, et de tanta præsumptione Deo ejusque Ecclesiæ satisfaciat.

Dat. Melfiæ Nonis Octobris.

CLV.

Ad reginam de eodem.

(Anno 1121, Oct. 7.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 344.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, illustri reginæ URRACÆ, salutem et apostolicam benedictionem.

Nisi gravissimam præsumptionem tuam corrigere summa cum festinatione curaveris, omnino tibi timendum est ne Dei judicio gravissime feriaris: etenim manus tuas in Dei et Christi ejus vicarium, venerabilem fratrem nostrum Didacum, Compostellanæ Ecclesiæ archiepiscopum, et nostrum in provinciis quibusdam legatum, diceris extendisse, cui etiam amicitiam securitatemque promiseras. Cum scriptum sit de sacerdotibus per prophetam: *Nolite tangere christos meos, et in prophetis meis nolite malignari.* Et iterum ipse Dominus dicit: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei.* Ex nobis ipsis perpendere possumus quantum nequitia hæc omnipotenti debeat Domino displicere, qui vel læsionem quamlibet in oculorum nostrorum pupillis absque gravi non possumus angustia tolerare. Ne igitur timenda illa divini judicii sententia feriaris, litterarum tibi præsentium auctoritate præcipimus, ut prædictum fratrem nostrum, remota dilatione, liberum prorsus dimittas, castella Ecclesiæ cum honoribus quos abstulisti, restituas; et de tanto facinore Deo, ejusque Ecclesiæ, humiliter satisfacias: alioquin pro certo cognoveris quoniam qui sacerdotem suum oculi sui pupillam constituit, super te graviter ulciscetur, et nos per nos ipsos, et per fratres nostros ipso auxiliante, tam de persona tua, quam de factoribus, et de tota terra tua, eam justitiam faciemus, quod alii exemplo tuo in posterum talia non præsumunt.

Dat. Melfiæ Nonis Octobris.

CLVI.

Ad regem Ildefonsum de eodem.

(Anno 1121, Oct. 7.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 345.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo nepoti suo IL. strenuo et glorioso Hispaniarum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Omnipotenti Deo et Domino nostro Jesu Christo gratias agimus, qui nos ægritudine gravissima laborantes, secundum miserationum suarum multitudinem præsentium restituit sanitati: gratias etiam ei referimus quia infra Urbem et extra Urbem necnon et per totam Italiam fideles Ecclesiæ ita nobis uniti sunt, quod omnes nostræ parent humiliter voluntati. Veruntamen unum est super quod vehementissime

contristamur, quia sicut audivimus mater tua Urraca regina, nec Deum timens, nec beatissimo apostolo ejus Jacobo reverentiam exhibens, in Dei et Christi ejus vicarium venerabilem fratrem nostrum Didacum, Compostellanum archiepiscopum, et nostrum etiam in provinciis quibusdam legatum, te præsentem manus suas sacrilega præsumptione extendit. Quanto autem dilectionis affectu idem frater noster te amplexus fuerit, et quo te olim amore educaverit, tua non debet nunc oblivisci nobilitas. Noveris etiam Dominum in Evangelio dicere: *Ego diligentes me diligo, et honorificantes me honorificabo.* Si ergo prædictus fraterna pueritia personam tuam dilexit, si eam in quantum potuit sublimavit, et si per te multa et gravia perpessus est, tu eum, fili charissime, diligas et honores, et per te ac per fideles tuos omnino studeas ut a captione liber penitus dimittatur, quatenus exemplo hoc personæ aliæ te amplius diligant, vehementius de tua bonitate confidant, et se libentius pro tuo servitio defatigent. De cætero dilectionem tuam rogamus, ut sæpe nobis statum et incolumitatem tuam litteris et nuntio intinere procures, quia si juvare te sufficienter non possumus, tuo tamen successui congaudemus: etenim te tanquam charissimum ac speciatem Ecclesiæ filium et tanquam carnem nostram, vera dilectione diligimus, et nostrum tibi consilium et auxilium libentissime ministrabimus. Omnipotens Dominus beatorum apostolorum suorum Petri et Pauli, necnon et Jacobi precibus, ad honorem suum, et tuam salutem, personam tuam et regnum conservet, et te ad vitam pervenire faciat sempiternam.

Datis Melfiæ Nonis Octobris.

Litteras alias quas matri tuæ mittimus, ei per tuum facias nuntium præsentari.

CLVII.

Ad Bernardum Toletanum primatem. — Jura primatus Toletani.

(Anno 1121, Nov. 3.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 215.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BERNARDO Toletano primati, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Postquam supernæ miserationis dignatio insignem quondam et inter Hispaniarum urbes magni nominis civitatem Toletanam, studio et labore gloriosæ memoriæ regis Ildefonsi de Sarracenorum tyrannide liberaverunt: domini prædecessores nostri sanctæ recordationis Urbanus et Paschalis, Ecclesiæ Romanæ pontifices, ejusdem civitatis ecclesiam præsentis studuerunt restituere dignitati. Unde, reverendissime frater et coepiscopo Bernarde, pallium tibi, pontificalis videlicet officii plenitudinem, conferentes, in totis Hispaniarum regnis primatem te privilegiorum suorum sanctionibus statuerunt: sicut prædecessores tuos, prædictæ urbis pontifices, constat antiquitus existisse. Quorum nimirum Patrum nostrorum vestigiis insistentes, tam tuis, quam et

reverendissimi nepotis nostri Ildefonsi regis precibus duximus annuendum : ut auctore Domino, eundem tibi tuisque successoribus honorem ; et per vos Toletanæ Ecclesiæ confirmemus. Apostolica igitur auctoritate statuimus ut per universa Hispaniarum regna primatus obtineas dignitatem. Verum personam tuam in manu nostra propensiori gratia retinentes, censemus ut solius Romani pontificis iudicio ejus causa, si qua fuerit, decidatur. Te itaque universi Hispaniarum præsules primatem respicient ; et ad te, si quid inter eos questione dignum exortum fuerit, referent : salva tamen in omnibus Romanæ ecclesiæ auctoritate, et salvis metropolitanorum privilegiis singulorum. Sane Toletanam Ecclesiam præsentis privilegii stabilitate munimus, Complutensem ei parochiam cum terminis suis, necnon et ecclesias omnes, atque dioceses, quas jure proprio antiquitus possedisse cognoscitur, confirmantes : episcopales præterea sedes Ovetum, Legionem, Palentiam, eidem Toletanæ Ecclesiæ, tanquam metropoli, subditas esse decernimus. Reliquas vero, quæ antiquis ei temporibus subjacebant, cum Dominus omnipotens Christianorum restituerit potestati suæ dignatione misericordiæ, ad caput proprium referendas decreti hujus auctoritate sancimus. Porro illarum dioceses civitatum, quæ Sarracenis invadentibus metropolitanos proprios amiserunt, eo tenore vestræ subjicimus ditioni, ut, quoad sine propriis existerint metropolitanis, tibi, ut proprio, debeant subjacere, salvo tenore privilegii, quod a nobis Compostellanæ Ecclesiæ pontifici est collatum. Si quæ autem metropoles in statum fuerint proprium restitutæ, suo quæque diocesis metropolitano restituatur, ut sub proprii pastoris regimine super divini collatione beneficii gloriatur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcula risve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, etc.

Datum Mantix, per manus Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, III Nonas Novembris, indictione xv, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno tertio.

CLVIII.

Ad eundem. — Ejusdem argumenti.

(Anno 1121, Nov. 3.)

[MANSI, *ibid.*, 216.]

Pro bonitate tua, et antiqua Toletanæ ecclesiæ nobilitate, dominus prædecessor noster sanctæ memoriæ Paschalis papa, et personam tuam, et eandem commissam tibi ecclesiam spiritualiter honoravit : unde suum te vicarium in partibus Hispaniarum constituit, et sedis apostolicæ legationem tibi honorifice commendavit. Et nos circa te, benignitatem et gratiam attendentes, pari te dilectione amplectimur, et honorificentia honoramus, eandem tibi legationem totam, cooperante Domino, tribuentes, exceptis nimirum Bracarensi et Emeritana metropoli. Ad ejusdem quoque patris nostri exem-

plar, omnes tibi ecclesias cum possessionibus et redditibus suis concedimus et confirmamus, quas ipse idem dominus et pater noster cognoscitur concessisse : salvo tamen in omnibus jure et dominio Romanæ Ecclesiæ, necnon censu annis ei singulis persolvendo. Tui enim de cætero est, frater Bernarde, ita supradictam matrem tuam Ecclesiam Romanam diligere, ita licet in remotioribus partibus venerari : ut ejus semper gratia et magnificentia dignior habearis.

Datum Mantix III Nonas Novembris.

CLIX.

Ad Ovetensem et Legionensem episcopos. — Ut Toletano primati subjaceant.

(Anno 1121, Nov. 3.)

[MANSI, *ibid.*, 216.]

Prædecessor noster sanctæ memoriæ Urbani papa antiquam Toletanæ Ecclesiæ nobilitatem cognoscens, ejusque paupertati compatiens, Ovetensem et Legionensem ecclesias archiepiscopo Toletano concessit, et scripti sui auctoritate firmavit. Ad ejus exemplar nos prædictæ Ecclesiæ decernimus auxiliante Domino providere. Monemus itaque fraternitatem vestram, atque præcipimus ut Toletano archiepiscopo atque primati, tanquam metropolitano proprio reverentiam et obedientiam impendatis.

Datum Mantix, III Nonas Novembris.

CLX.

Ad episcopos, abbates, et cæteros in Hispania. — Ut Bernardo Toletano primati tanquam apostolice legato pareant.

(Anno 1121, Nov. 3.)

[MANSI, *ibid.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, præpositis, necnon et cæteris, tam clericis, quam laicis, per Hispanias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Notitiam vestram latere non credimus, quod domini prædecessores nostri sanctæ recordationis Urbanus et Paschalis, Ecclesiæ Romanæ pontifices, venerabilem fratrem nostrum Bernardum Toletanum primatem affectione præcipua dilexerunt, et tanquam specialem filium honorarunt. Etenim ei suas vices in vestris partibus committentes, legatum eum sedis apostolicæ statuerunt. Et nos ergo eandem ei dilectionem et eandem gratiam exhibentes, nostras ei vices, nostramque similiter legationem duximus committendam. Rogamus igitur universitatem vestram, monemus atque præcipimus ut ei sicut legato nostro humiliter obedire, et synodales cum eo ad vocationem ejus celebrare conventus, cum ecclesiasticæ utilitatis causa exegerit, procuretis : quæ parante Domino corrigenda corrigere, et confirmanda communibus auxiliis confirmare.

Datum Mantix III Nonas Novembris.

CLXI.

Ludovici Francorum regis rogatu, Noviomensis et Tornacensis episcopatum unitatem confirmat.

(Anno 1121, Dec. 9.)

[MABLOT, *Metropolis Remensis*, II, 277.]

CALIXTUS, ærvus servorum Dei, charissimo in Christo filio LUDOVICO illustrissimo et gloriosissimo Francorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Patres tui gloriosæ memoriæ Francorum reges, postquam per omnipotentis Dei misericordiam Christianæ fidei rudimenta perceperunt, Romanam Ecclesiam devotione præcipua coluerunt, nec satis eis visum est matrem suam suis tantum temporibus venerari, sed ejus reverentiam, obedientiam et affectum suis etiam posteris, jure quodam hæreditario, reliquerunt. Unde divinæ inspirationis gratia factum est ut et tu qui ex eadem regali descendens progenie, in regni hujus regimine successisti, in morum quoque probitate succedens, et in devotione supradictæ matris tuæ hæres ingenue permaneres. Hoc nos diebus nostris experti sumus, hoc et tota pene Romana Ecclesia recognoscit; ea propter petitiones tuas, fili charissime, clementer admittere, ac personam tuam et regnum specialius, auctore Deo, decrevimus honorare. Postulas siquidem ut antiquam Noviomensis ac Tornacensis parochiarum unitatem auctoritatis nostræ robore confirmemus, multa siquidem, et magna inter utramque Ecclesiam terrarum spatia continentur, et suum quæque, ut asserunt, posset antistitem obtinere: sed quoniam dilectionis tuæ abundantia nos compellit, petitioni huic facilem impertimur assensum. Noviomensis igitur Tornacensis Ecclesiarum et parochiarum unitatem, a nostris prædecessoribus inconvulsam usque ad hæc tempora conservatam, præsentis decreti pagina confirmamus, et ratam in perpetuum permanere decrevimus, auctoritate apostolica stantentes, ut utrique Ecclesiæ unus tantum præsit episcopus; verumtamen caput et episcopalis dignitatis sedes Noviomi futuris temporibus habeatur. In his omnibus confratrem nostrum Lambertum episcopum sollicitiorem existere volumus, et sic per Dei gratiam utrique Ecclesiæ providere, ut neutra pastoralis officii et doctrinæ gratia defraudetur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ institutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eam servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructus bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

PAPOL, CLXIII.

A Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus laudans signavi.

Datum Neocastri per manum Chrisogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v Idus Decemb., indict. xv, Incarnat. Dom. an. 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno III.

CLXII.

Ecclesiæ Miletenensis privilegia, petente Gaufrido p[re]sco, confirmat.

(Anno 1121, Dec. 23.)

[CAPIALBI, *Memorie per servire alla storia della Chiesa Miletese*. Napoli, 1835, 8°, p. 145.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili Patri [*lege Fratri*] GAUFRIDO Militensi episcopo suisque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu sollicitos esse, et quæ recte statuta sunt stabilire; proinde charissime in Christo frater Gaufride episcopo, tuis petitionibus annuentes, et prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Gregorii VII, et Urbani II, Ecclesiæ Romanæ pontificum, statuta firmantes, præsentis privilegii stabilitate sancimus ut Militensis Ecclesia sub jure sedis apostolicæ specialiter perseveret, omnesque successores tui, quemadmodum tu et prædecessores tui per manus Romani pontificis consecrentur. Auctoritate apostolica etiam confirmamus ut Bibonensis in Militensem translata, sicut prædictorum prædecessorum nostrorum privilegiis decretum est, maneat in perpetuum: addentes etiam ut Taurianensis Ecclesia, quæ, peccatis accolarum exigentibus, desolata est, in diocesi Militensem cedat, et Militensi deinceps episcopo subjecta permaneat, ut una utriusque, Bibonensis scilicet et Taurianensis, Ecclesia diocesis habeatur, et deinceps Militensis vocabulo nuncupetur. Nulli ergo hominum liceat eandem Militensem Ecclesiam tenere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel oblatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare, sed universa que concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis, aut in præsentem possidet, aut in futurum largiente Domino poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et liberata permaneant, præsertim quæ ad Bibonensem et Taurianensem Ecclesias, sive in possessione, sive in regimine juste visa sunt pertinere. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem mandata Ecclesiæ justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et

apud illictrum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus. **FIRMANENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.**

Datum Laterani (38) per manum Cryzogoni catholicæ R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, decimo Kalendas Januarii, indictione decima quinta, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem D. Calixti II, anno III (39).

CLXIII.

Ad universos fideles.

(Anno 1121, Dec. 28.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, IX, 367.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, universis Ecclesiæ fidelibus salutem et apostolicam benedictionem.

Notum sit omnibus sanctæ matris Ecclesiæ fidelibus, atque orthodoxis hoc præsens scriptum quandoque cernentibus, vel legentibus, seu audientibus, quod nos præsentia nostra quarto episcopatus nostri, anno vero ab Incarnatione Domini millesimo centesimo vicesimo secundo, indictione quinta decima, reformandæ pacis causa inter Guglielmum ducem Italiæ, et Rogerium Siciliæ comitem partes Calabriae adventasse, et Neocastrum præfata causa per quindecim dies moram fecisse, et inde per Catanzarium reditum habuisse, ibique ecclesiam in honorem sanctæ Mariæ matris Domini, et apostolorum principum Petri et Pauli cum pluribus episcopis et cardinalibus nostris, quorum nomina subscripta sunt, propriis manibus per Dei gratiam dedicasse, et pertinentiæ Trium Tabernarum ipsi ecclesiæ concessisse, et confirmasse, cui quidem ecclesiæ, ex parte, et auctoritate Dei, et beatæ Mariæ Genitricis ejus, apostolorum principum Petri et Pauli, assensu et confirmatione episcoporum et cardinalium, qui inibi nobiscum interfuerunt, tale munus misericordiæ et remissionis contulimus, et concessimus, ut omnes, quorum corpora in cœmeterio ejusdem ecclesiæ suo voto sepeliuntur, nisi in excommunicatione et absque confessione morerentur, ab omnibus peccatis suis ipsa hora absolventur, et extorres infernalium cruciatuum, et perpetuæ gehennæ redderentur, et primæ resurrectionis participes noscerentur. Addidimus quod nutu Dei et consensu

A episcoporum et cardinalium, et auctoritate apostolicæ dignitatis et ecclesiasticæ potestatis, ut omnes qui ad annualia festa dedicationis præfate ecclesiæ, quæ per octo dies celebranda decrevimus, scilicet a festivitate Innocentium usque ad eorumdem octavas, devote venirent, unum annum remissionis criminalium peccatorum, et tertiam venialium, cum confessi essent, vel infra octavam confiterentur, prædicta auctoritate consequerentur, et obtinerent. Universos autem qui eidem ecclesiæ suas elemosinas largiti, et largituri sunt, ipsamque defensuri, sive augmentaturi, nec minaturi, ex parte Dei, et auctoritate sanctæ Dei genitricis Mariæ et apostolorum principum Petri et Pauli, et nos benedicimus, ac in nostris orationibus recipimus.

B Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.
Ego Lambertus Ostiensis episcopus.
Ego Ægidius Tusculanus episcopus.
Ego Crescentius Sabinensis episcopus.
Ego Petrus Portuensis episcopus.
Ego Vitalis Albanensis episcopus.
Ego Baricensis archiepiscopus.
Ego Rodolphus Rheimus archiepiscopus.
Ego Gregorius S. Severinæ archiepiscopus.
Ego Fulco Aquensis archiepiscopus.
Ego Goffredus episcopus Messanæ.
Ego Vellardus Agrigentinus episcopus.
Ego Rainaldus Militensis episcopus.
Ego Angerius Cathacensis episcopus.
Ego Henricus episcopus Neocastri.
Ego Petrus Squillacensis episcopus.
Ego Radolphus Marturani episcopus.
Ego Petrus Malven. episcopus.
Ego Joannes Anglonen. episcopus.
Ego Girardus Potentiæ episcopus.
Ego Joannes Catacensis episcopus.
Ego Villelmus Albertinen. episcopus.
Ego Policronius Genicocastren. episcopus.
Ego Gervasius Umbriacen. episcopus.
Ego Gerontius Geracen. episcopus.
Ego Nicolaus S. Angeli Militensis ecclesiæ abbas.
Ego Hubertus S. Eufemiæ abbas.
Ego Lambertus magister Hierimit.
Ego Rogerius S. Juliani abbas.
Ego Bonifacius presbyter cardinalis tit. S. Marci.
Ego Benedictus presbyter cardinalis Sancti Petri ad Vincula tit. Eudoxiæ.

(38) Forsan legendum *Beneventi*. CAPITALI.—Sine dubio legendum *Catanzarii*. JAFFÉ, *Regesta R. P.* p. 539.

(39) Due gravi difficoltà si sono proposte contro l'autenticità di questa bolla, giacchè l'altra della discrepanza della data coll'indizione, e coll'anno del pontificato sparisce appena che si segnagno come l'Ughelli li traserisse dall'originale. La prima dunque riguarda il *Patri*, che in essa il pontefice concede a Goffredo. Ciò per altro non deve recar meraviglia qualora si pon mente che spesso tali titoli si segnavano colle iniziali, le quali poterono facilmente dal copista scambiarsi. La seconda poi mi sembra di maggior peso. Sappiam da Falcone, da Romualdo, e d'altre bolle pubblicate nella gran collezione de'

Concili che papa Calisto III dal settembre del 1121 quasi a tutto febbrajo del 1122 se la passò nelle nostre province, anzi Falcone asserisce che a 23 febbrajo 1122 furono presentate al pontefice nel palazzo di Benevento le lagnanze di Agnese badessa del monistero di S. Pietro contro Beilemme badessa del monistero di S. Maria, e segue: *Tunc Apostolicus quia valde infirmabatur, et curiam in conspectu suo servare non poterat, Dionysio Tusculano episcopo, Chrisogono cancellario, et Roberto Pariensi, et aliis cardinalibus præcipit ut super hoc negotio iudices existerent.* La data dunque della nostra bolla dovrebbe stare più tosto *Beneventi*; senza di che apostolica dee riputarsi, se pure non fosse stata mal letta.

Ego Joannes presbyter cardinalis tit. S. Cæciliæ. A
Ego Divizzo presbyter cardinalis Sanctorum Sil-
vestri et Martini, tit. Equitii.

Ego Theobaldus presbyter cardinalis tit. Pama-
chii.

Ego Crescentius presbyter cardinalis tit. Sancto-
rum Marcellini et Petri.

Ego Desiderius presbyter cardinalis tit. S. Praxe-
dis.

Ego Petrus presbyter cardinalis tit. S. Prisæ.

Ego Deus dedit presbyter cardinalis tit. Sancti
Laurentii in Damaso.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tit. Sancti
Laurentii in Lucina.

Ego Joannes presbyter cardinalis tit. S. Grisogoni.

Ego Amico presbyter cardinalis tit. Sanctæ Crucis B
in Hierusalem.

Ego Sigizzo presbyter cardinalis tit. S. Sixti.

Ego Petrus presbyter cardinalis tit. S. Marcelli.

Ego Robertus presbyter cardinalis tit. S. Sabinæ.

Ego Romoaldus diaconus cardinalis Sanctæ Mariæ
in Via Lata.

Ego Aldo diaconus cardinalis Sanctorum Sergii et
Bacchi.

Ego Petrus diaconus cardinalis Sancti Adriani.

Ego Romanus diaconus cardinalis Sanctæ Mariæ
in Portic

Ego Jonathas diaconus cardinalis SS. Cosmæ et
Damiani.

Ego Henricus diaconus cardinalis S. Theodori.

Datum Catauzarii per manum Grisogoni S. R. E.
diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v. Kal. Janua-
rii, ind. xv, anno Dominicæ Incarnationis 1122,
pontificatus vero dom. Calixti II papæ anno quarto.

CLXIV.

*Ad Alexandrum regem Scotiæ. — Quod ipse et epi-
scopi pareant Eborum archiepiscopo, metropolitano
suo.*

(Anno 1122, Jan. 15.)

[WILKINS, *Concil. Brit.*, I, 481.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, illustri
et glorioso Scotorum regi ALEXANDRO salutem et apo-
stolicam benedictionem.

Pro episcoporum qui in tuo sunt regno præsum-
ptione, atque pro venerabilis fratris Thurstani, D
Eborum archiepiscopi, negotio alias ad te jam lit-
teras misimus, nec exauditi sumus. Quamobrem
nobilitatem tuam litterarum præsentium visitatione
in Domino commomentes præcipimus, ut regni tui
episcopos sese invicem consecrare, absque metro-
politani licentia nullatenus permittas. Cum autem
ecclesiarum opportunitas exegerit, ad metropolitanum
suum, Eboracensem videlicet archiepiscopum, electi
reverenter accedant, et aut per ejus manum, aut,
si necessitas ingruerit, per ejus licentiam consecra-
tionem accipiant. Cui nimirum archiepiscopo et
illos et teipsum tanquam patri et magistro humiliter
obedire, apostolica auctoritate præcipimus.

Dat. Tarenti xviii Kal. Februarii.

CLXV.

Ad J[oa]nnem] episcopum Glascuensem.

(Anno 1122, Jan. 15.)

[*Monastic. Anglic.*, III, 147.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venera-
bili fratri JOANNI Glascuensi episcopo, salutem et apo-
stolicam benedictionem.

Eborum Ecclesiæ postulatione a domino præde-
cessore nostro sanctæ memoriæ Paschali papa in
episcopum consecratus es. Quam profecto benigni-
tatem cum humiliter recognovisse debueris, in tau-
tam, uti accepimus, superbiam elevatus es, ut me-
ropolitano tuo, Eboracensi archiepiscopo, nec pro
nostro etiam præcepto professionem volueris exhibere.
Contemptus hujus pertinaciam nos diutius pati
non posse pro certo cognoveris, propter quod re-
petita tibi præceptione præcipimus, ut Eboracensem
Ecclesiam. in cujus capitulo tanquam ejus suffraga-
neus electus es, non ut ingratus filius, recognoscas
matrem tuam, et venerabili fratri nostro Thomæ
metropolitano tuo professionem exhibeas; alioquin
sententiam quam ipse in te canonica æquitate pro-
tulerit, nos auctore Deo ratam habebimus.

Dat. Tarenti xviii Kalend. Februarii.

CLXVI.

*Ad episcopos Scotiæ. — Quod obediant metropolitano
suo, Eborum archiepiscopo.*

(Anno 1122, Jan. 15.)

[WILKINS, *Concil. Brit. Magnæ*, tom. I, p. 481.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
in Christo fratribus, universis per Scotiam episco-
pis, Eborum Ecclesiæ suffraganeis, salutem et apo-
stolicam benedictionem.

Nostris jamdudum litteris universitatem vestram
nos monuisse meminimus, ut venerabili fratri nostro
Thurstano, Eborum archiepiscopo, reverentiam et
obedientiam deferatis. Cæterum, sicut nobis signi-
ficatum est, vos usque adhuc id facere neglexistis:
ea propter iterata vobis apostolicæ sedis præceptione
mandamus ut, omni occasione seu dissimulatione
seposita, prædictum fratrem nostrum Eboracensis
Ecclesiæ archiepiscopum, metropolitanum vestrum
inposterum cognoscatis, eique reverentiam et obe-
dientiam impendatis. Porro Ecclesiarum electi ad
eum pro consecrationis susceptione tanquam metro-
politani suum accedant, nec alter eorum sine
ipsius licentia consecrare præsumat. Et hujusmodi
enim consecratio irrita erit, et nos dimittere non
poterimus quin canonicam inde justitiam, præstante
Domino, faciamus.

Datum Tarenti xviii Kal. Februarii.

CLXVII.

Privilegium pro abbatis S. Germani a Pratis.

(Anno 1122, Jan. 28.)

[BOUILLARD, *Hist. de Saint-Germain des Prés*, prév.,
pag. xxxv.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
fratri HUGONI abbati monasterii Sancti Germani de

Pratis, quod secus Parisiensem civitatem situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Pix postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri; quatenus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua ad sedis apostolicæ portum confugiens, tuitionem ejus devotione debita requisivit; nos supplicationi tuæ clementer annuimus et Beati Germani monasterium, cui auctore Deo præsidet, cum omnibus ad ipsum pertinentibus sub beati Petri tutelam protectionemque suscipimus. Per præsentis itaque privilegii paginam tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus omnem honorem, omnem dignitatem, et omnem etiam libertatem, quæ per authentica sedis apostolicæ privilegia, vel regum scripta vestro monasterio collata est. Statuimus etiam ut quæcunque bona, quæcunque possessiones, concessione pontificum, liberalitate regum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis ad vestram ecclesiam pertinent, et quæcunque in futurum largiente Deo juste atque canonicè poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda, videlicet in pago Pictaviensi ecclesiam Sancti Germani de Nentriaco; in pago Bituricensi ecclesiam de Catherigiaco cum aliis ecclesiis quas vestrum monasterium possidet, etc. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat vestram ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre vel oblatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad hæc mansuro in perpetuum decreto sancimus, ut in gravaminibus vestris liceat vobis libere sedem apostolicam appellare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove admonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eadem loco

(40) Indicatur Heinricus V.

(41) Erat hoc tempore Azzo Aquensis in marchio-natu Montis Ferrati episcopus, Heinrici V partibus addictissimus, ut patet ex ejus epistola ad eundem imperatorem. (Eccard, *Corp. hist. med. ævi*, (t. II, p. 266.) Ejus itaque studiis non sine solida spe prosperi successus uti poterat Calixtus II, maxime ob consanguinitatis vinculum, quo Azzo utriusque erat obstrictus, atque eo etiam forte ante pontificatum hujus papæ ad partes Cæsaris abstractus.

(42) Consanguinitatis origo in Agnete imperatrice, avia Heinrici V quaerenda est, filia Guillelmi III, cognomento Magni, ducis Pictaviensis et Aquitanie ex conjugè Agnete nata Ottonis Guillelmi comitis

A justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Botenti per manum Grisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, v Kalendas Februarii, indictione xv, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesimo secundo, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno tertio

CLXVIII.

Ad Heinricum V imperatorem.

(Anno 1122, Febr. 19.)

[NEUCART, *Cod. diplom. Alem.* ex cod. ms. 55 Biblioth. Scaflus. ad S. Joannem.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, consanguineo suo H. (40) regi.

Dolemus valde quia visitare te apostolicæ salutationis alloquio secundum cordis nostri desiderium non audemus. Præsentis tamen litteras et nuntium venerabilem fratrem nostrum A. (41) Aquensem episcopum, qui et noster et tuus consanguineus est, et vera communiter affectione nos diligit, ad tuam duximus præsentiam dirigendum, et ut voluntatem nostram plenius recognoscas, et a nimietate duritiæ per Dei gratiam resipiscas. Siquidem et tu nobis, et nos tibi longe sumus amplius debitores, quam sibi ad invicem prædecessores nostri exstiterunt. Præter illud enim commune paternitatis debitum, quo ex apostolicæ sedis administratione tenemur, et præter illam imperii dignitatem, quam per solius Romani pontificis ministerium reges Alemanni consequuntur, proxima carnis consanguinitas (42) nos compellit, ut audire nos mutuo et diligere debeamus. Nemo quippe carnem suam odio habuit, sed fovet et nutrit. Te igitur sicut consanguineum nostrum, quem gemina in Christo dilectione diligere, honorare et super omnes exaltare cupimus, commonemus, ut Ecclesiæ pacem ulterius non recuses, pravorum suggestiones, qui in nostris placere sibi capitibus gloriantur, ad cor tuum ascendere non permittas, nec servus omnium velis esse, qui debes omnibus imperare. Nihil, Henrice, de tuo jure vindicare sibi D querit Ecclesia, quæ sicut mater sua omnibus gratuito administrat. Nec regni nec imperii gloriam affectamus, sed soli Deo in Ecclesiæ suæ justitia deser-

Burgundiæ, et sorore Renaldi I Burgundiæ comitis, Heinrici III in occupando Burgundiæ regno adversarii. Hujus adeo ex sorore neptis erat Agnes, Heinrici III conjux, ac Heinrici V avia. Ejusdem vero Renaldi comitis filius et successor Guillelmus I magnus, pater erat Guidonis archiepiscopi Viennensis postea papæ, hujus epistolæ auctoris. (Vid. *Dictionn. de l'Art de vérifier les dates*, col. 503, édit. Migne.) An ex hac quoque stirpe effluerit Azzo episcopus, haud liquet. Certe nomen Longobardiam ei patriam tribuit, ubi primam forte lucem aspexit memoratus Otto Guillelmus, filius Adalberti regis Italiæ, ab Ottone I imp. ann. 964 victi et capti.

vire optamus. Redi ergo ad te ipsum, redi, et quis, quid effectus sis, diligenter excogita. Non confidas in superbiis iniquorum, quoniam Deus superbis resistit. Habes milites adjuutores tuos: habet Ecclesia Regem regum omnium defensorem suum, qui et sanguine suo eam mercatus est. Habet et sanctos apostolos Petrum et Paulum, dominos et patronos suos. Dimitte quod tuæ ministrationis non est, ut digne valeas ministrare quod tuum est. Obtineat Ecclesia quod Christi est, habeat imperator quod suum est. Sit pars utraque contenta suo officio, nec sibi ad invicem ambitione aliqua sua usurpent, qui debent omnibus justitiam observare. Si nos audire, et religiosorum et sapientum consilio nostris volueris monitis obedire, et Deo, et sæculo magnum gaudium dabis, et cum temporalis regni et imperii fastigio etiam æterni regni gloriam consequeris. Præterea nos et totam Ecclesiam ita tibi nexibus dilectionis devincies, ut vere princeps, vere rex, et vere imperator per omnipotentis Dei gratiam videaris. Quod si stultorum, et imperare tibi volentium adulationibus, et pravitatis suggestionibus præcipitanter adhæseris, nec honorem Deo et Ecclesiæ debitum reddideris, per religiosos et sapientes viros Ecclesiæ Dei non sine læsione tua curabimus providere, quoniam sic esse diutius non valemus.

Dat. xi Kal. Mart. Leguntii episcopus.

CLXIX.

Privilegium pro monasterio S. Petri Mellicensis.

(Anno 1122, Mart. 10.)

[HUBER, *Austria illustrata*, p. 7.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio ERKENFRIDO, abbati monasterii S. Petri de Medelick, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu satagere, et quæ recte statuta sunt stabilire. Quamobrem, dilecte in Christo filii Erkenfride abbas, petitioni tuæ clementer annuimus, et secundum postulationem confratris nostri Reginmari Pataviensis Ecclesiæ episcopi, beati Petri monasterium, cui Deo auctore præses, ad exemplar domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ sedis apostolicæ patrocinio communimus, eundem etiam locum Luipaldus marchio a parentibus suis ædificatum in loco Medlick in parochia Pataviensi, et sub patronatus jure possessionem beato Petro et sanctæ Romanæ Ecclesiæ obtulit ejus tuitione perpetuo fovendum. Per presentis ergo privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque prædia, quascunque possessiones, sive ecclesias cum decimarum oblationibus præfati principes Luipaldus et pater ejus Luipaldus, et cæteri parentes, seu alii fideles de suo jure ipsi monasterio contulerunt, vel in futurum concessione pontificum, liberalitate principum,

A oblatione fidelium offerri, vel aliis modis acquiri contigerit, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astotia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam elegerint a Romano pontifice consecrandum. Porro circummanentium abbatum subire judicium non cogamini, nisi forte illorum, qui ad sedis apostolicæ proprietatem pertinent cum ecclesiasticæ necessitatis causa exegerit. Chrisma, oleum sacrum, consecrationes altarium, sive basilicarum, ordinationes monachorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, a Pataviensi accipietis episcopo, siquidem gratiam atque communionem sedis apostolicæ habuerit, et si ea gratis, et sine pravitate voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire antistitem, et ab eo consecrationum sacramenta suscipere, qui apostolicæ sedis fultus auctoritate, quæ postulantur indulgeat. Laicos sane seu clericos sæculariter viventes ad conversionem suscipere nullius episcopi vel præpositi contradictio vos inhibeat. Sepulturam quoque ejusdem loci omnino liberam esse decernimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Advocatus autem loci ejusdem Luipaldus marchio maneat, vel ejus hæres, qui marchiam obtinuerit. Verumtamen neque illis, neque C alicui, prorsus hominum liceat in eodem monasterio vel in bonis ejus quidquam sibi temere vindicare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem susceptæ a Romana Ecclesia exemptionis aureum unum pro annis singulis Lateranensi palatio persolveritis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Datum Laterani per manum Chrisogoni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vi Idus Martii, indictione xv, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno iv.

CLXX.

Ad Ansericum archiepiscopum et canonicos Bisuntinos. — Privilegium maternitatis ecclesiæ S. Joannis in ecclesiam S. Stephani.

(Anno 1122, Mart. 19.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 199.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ANSERICO, MANASSE decano, STEPHANO archidiacono, STEPHANO thesaurario, HUGONI archidiacono, et cæteris Bisuntinæ ecclesiæ B. Joannis apostoli et evangelistæ canonicis, salutem et apostolicam benedictionem.

Decessorum statuta, sicut legitima et justa, successorem convenit custodire, ita debet etiam male facta salubri provisione corrigere. Ea propter nos subreptionem illam, quæ domino prædecessori nostro sanctæ memoriæ Paschali papæ e clericis S. Stephani de maternitatis judicio facta est, ad veritatis et justitiæ curavimus ordinem revocare. Inter vos enim, et canonicos S. Stephani, super episcopali cathedra, et ecclesiastica maternitate, longo jam fuerat tempore agitata discordia. Siquidem canonici S. Stephani, ecclesiam suam matricem antiquitus exstitisse, sed propter ejus destructionem episcopos ad B. Joannis ecclesiam secessisse, prout poterant, allegabant. Econtra vos ecclesiam vestram per longa temporum spatia episcopalem sedem sine interruptione legitima possedissee, scriptorum memoria, et veterum virorum attestationibus firmabatis. Hæc profecto discordia cum ad prædicti domini nostri audientiam pervenisset, nostro eam commisit examini finiendam, eo quod ipsius vices illis in partibus gereremus; ita videlicet ut si canonici S. Stephani quinque idoneis probare testibus possent, quod post reintegrationem ecclesiæ suæ, infra annos triginta super querela hac quæstionem fecissent, per quam illorum videretur interrupta retentio, scilicet vel ante antistitem suum, vel ante Romanæ legatum Ecclesiæ, in communi audientia hac probatione perfecta, privilegia eorum jus proprium obtinerent, episcopalis sedes apud B. Stephani ecclesiam haberetur: alioquin vos a querela hac liberi maneretis, et episcopalem teneretis sedem sicut prius tenueratis. Eamdem quoque ipsius negotii decisionem, usque ad tunc proximam B. Mariæ Assumptionem, idem dominus a nobis perfici con-summarique præcepit: Nos ejus obedientes mandatis, adhibitis fratribus nostris, et coepiscopis, Gauceranno Lugdunensi, Hugone Gratianopolitano, Leodegario Vivariensi, Bernardo Matisconensi, Stephano Eduensi, Galero Cabilonensi, Gauceranno Lingonensi, Pontione Bellicensi, Guidone Gebenensi, Gulineo Sedunensi, et Pontio abbate Cluniacensi, et decem et septem abbatibus, atque aliis religiosis viris, apud Trenorcium utramque partem convenimus. Ubi cum pars vestra justitiæ suæ allegationes ostenderet, nos probationis executionem a prædicto domino constitutam, a S. Stephani canonicis requisivimus; qui vix tandem testes ali-

A quot, non tamen idoneos, produxerunt. Alius enim pro commisso perjurio, sive turpi nativitate, alius pro sacrilegio, alius pro pretii conductione, alius pro excommunicatione qua diu alligatus fuerat, reprobatus est. Sic præfati B. Stephani canonici, jam suæ partis causam defendere non valentes, a probatione proposita in conspectu omnium defecerunt. Tunc ex communi fratrum judicio definitum est, vestram B. Joannis ecclesiam debere maternitatis prærogativam in perpetuum obtinere. Unde nos una cum eis, eamdem vestram ecclesiam ex tunc a querela illa liberam fore decrevimus, episcopalem in ea sedem permanere irrefragabiliter statuentes. Auctoritate insuper apostolica, in cujus vocati partes sollicitudinis fueramus, sub anathematis obligatione præcepimus, ut nullus eam ulterius clericus, sive laicus inde inquietare, aut inquietanti favorem præsumeret ministrare. Hac promulgata ex communi deliberatione sententia, canonici Sancti Stephani ad nos secretius accesserunt, ut constituendæ inter vos et illos pacis diem præfigeremus suppliciter postulantes. In quorum verbis nos nihil doli, nihil prorsus versutiæ opinantes, supplicationi eorumdem annuimus, et diem eis, ut postulaverant, constituimus. Mox ipsi a nobis fraudis inito consilio discedentes, unum ex fratribus suis, Petrum scilicet de Moneta, ad prædictum prædecessorem nostrum, furtim et nobis nihil omnino tale opinantibus, direxerunt. Is postquam curiæ se præsentavit, multa ferens et nonnulla confingens mendacia, inter cætera suggerere domino ausus est nos de prædicto negotio nihil fecisse, neque in ejus executionem obedire mandato sedis apostolicæ voluisse. In hæc signimenta discedens, et rursus ad curiam rediens, reliquos secum deceptores adduxit, congregatisque eis, discussio quasi a principio facta est. Novissime quædam illarum personarum, quæ tam celebri, et prædictum est, judicio reprobata fuerant, imo et aliæ nequaquam idoneæ, ad præfatam probationem admixtæ sunt. Duo ex clericis nostris, quos pro jam dicti confirmatione judicii miseramus, advenerant, sed cum omnia quæ acta fuerant, diligenter exponerent, proficere nullatenus potuerunt. Canonici quippe S. Stephani ita jam curiam totam signentorum suorum fallaciis, et assentationum blandimentis asperserant: ut aliis nullum in ea locum habentibus, ipsi scriptum maternitatis acceperint. Post aliquantum temporis, illorum fraudem idem dominus, et recognovisse asserit, et super ea vehementius doluisse. Unde etiam tibi, charissime frater archiepiscopo Anserice, per sui auctoritatem scripti liberam contulit facultatem, episcopalia in qua velles ecclesia peragendi. Postea vero quam nos in apostolicæ sedis administrationem divina fuimus gratia constituti, vos aures nostras super eadem querimonia iterum atque iterum propulsastis. Nos autem supradictam deceptionem, necnon et causam omnem plenius cognoscentes, utpote qui ab ipso pueritæ nostræ tempore in illis educati partibus

fuimus, et nostris totius rei veritatem oculis vidimus, utramque partem ad nostram secundo præsentiam convocavimus. Vos, ut mandatum fuerat, convenistis, sed illi se nullis præmissis excusationibus subtraxerunt. Tertia tandem, terminum tam eis quam vobis in B. Lucæ festiuitate præfiximus: sed in parte altera, etiã hac vice contempti sumus. Cum enim vos præsentem fueritis, et per quindecim dies in curia permanentes, terminum transieritis, illi nec venerunt, nec responsales aliquos transmiserunt: quamobrem fratribus nostris episcopis et cardinalibus, necnon et archiepiscopis, episcopis et abbatibus qui nobiscum aderant, visum est, B. Stephani canonicos disflugium petiisse, ne coram nobis negotium tractaretur, qui et ipsorum dolositatem, et iustitiæ vestræ puritatem certissime sciebamus. Ex communi ergo eorundem fratrum nostrorum consilio, illud maternitatis scriptum, quod per tantæ fraudis versutiam sæpedito domino nostro subreptum est, apostolica auctoritate cassamus, statuentes ut nullam in posterum vim prorsus contineat; sed in tota Bisuntinæ civitatis parochia, sola B. Joannis ecclesia omnem episcopalis sedis et matricis ecclesiæ possideat futuris temporibus dignitatem, quam priscis cognoscitur temporibus possedisse. Porro consuetudines omnes, quas ecclesia S. Stephani a tempore Hugonis Salinensis bonæ memoriæ Bisuntini archiepiscopi, usque ad tempora fratris nostri Hugonis, qui in Jerosolymitana peregrinatione defunctus est, tam in spiritualibus, quam in temporalibus ecclesiæ vestræ persolvit, quiete vobis deinceps, et eidem vestræ ecclesiæ persolvantur. Ad hæc, absolutionem, quæ tam a te, charissime in Christo frater Anserice, quam et ab Humbaldo Ludgunensi archiepiscopo, super juramento illo clericis utriusque ecclesiæ facta, et a nobis dum adhuc in partibus ultramontanis essemus, confirmata est, præsentis quoque decreti pagina roboramus, et ratam perpetuo manere decernimus, auctoritate sedis apostolicæ statuentes, et omnimodis præcipientes, ut neque vos S. Stephani canonicos, neque ipsi, aut quælibet persona, vos ulterius super juramento illo præsumat impetere. Si nostræ igitur sanctioni huic B. Stephani canonici audaci præsumptione contraire tentaverint, tibi, dilecte in Christo frater Anserice Bisuntine archiepiscope, tuisque successoribus licentiam damus de personis eorum, et de ipsa etiã ecclesia, cooperante Deo, donec satisfecerint, iustitiam exsequendi. Si qua etiã in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem B. Joannis ecclesiæ justa servan-

tibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inventiant. Amen, amen.

Scriptum per manus Gervasii scriiniarii regionarii, et notarii sacri palatii.

Datum Laterani, xiv Kal. Aprilis, indict. xv, Incarnat. Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno quarto.

Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

CLXXI.

Mundiburdium papale concessum monasterio Reichenbacensi.

(Anno 1122, Mart. 24.)

B [RIED, *Cod. diplom. Ratisb.*, ex codice Traditionum Reichenbacensi cœvo.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio ERCHENCERO abbati monasterii Sanctæ Mariæ, quod in Ratisponensi episcopatu apud Richinbach situm est, ejusque successoribus regulariter substituentis in perpetuum.

C Piæ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri: eapropter, dilecte in Christo filii Erchingero abbas, postulationi tuæ annuendum censuimus, et beatæ Mariæ, cui auctore Deo præsidet, monasterium, quod a probo viro Diupoldo marchione, et uxore ipsius Adelheide fundatum, et beato Petro ejusque sanctæ Romanæ Ecclesiæ oblatum est, sedis apostolicæ patrocinio communimus. Præsentis igitur decreti pagina apostolica auctoritate statuimus, ut possessiones et bona omnia quæ idem monasterium in præsentem legitime possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium aut aliis justis modis largiente Domino poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et integra conserventur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prædictum monasterium temere perturbare aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia, ut dictum est, integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam elegerint. Hoc ipsum et de advocati constitutione præcipimus, qui tamen advocatus si fratribus gravis et monasterio inutilis fuerit, amoto eo alius substituatur. Sane abbatis benedictionem, altarium consecrationem, monachorum ordinationes ab episcopo in cujus estis diœcesi, accipietis, si quidem gratiam et communionem apostolicæ sedis habuerit, et si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin liceat vobis, catholicum, quem malueritis, adire antistitem, et eadem sacramenta ab eo suscipere. Sepulturam quoque ipsius

loci omnino liberam esse censemus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat, salvo in omnibus diocæsani episcopi jure ac reverentia. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolvatis, quemadmodum et a prædicto marchione Diutpaldo constitutum est. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat; cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Laterani 1x Kalend. Aprilis, indictione xv, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno quarto.

CLXXII.

Privilegium pro monasterio Zwifaltensi.

(Anno 1122, Mart. 24.)

[PETRUS, *Suevia ecclesiastica*, 916.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, UDALRICO abbati monasterii quod in loco qui Zwiwulda dicitur, istum est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Religiosis desideris dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum, apostolicæ siquidem sedis devotissimi filii Liutoldus et Cuono comites de facultatibus propriis monasterium, in loco qui Zwiwulda dicitur, aspirante Domino construxerunt: quod in beatæ Dei genitricis semper virginis Mariæ honore ac nomine consecratum, beato Petro apostolorum principi et sanctæ ejus Romanæ et apostolicæ Ecclesiæ obtulerunt. Quam nimirum oblationem, nos auctoritate sedis apostolicæ confirmantes, ad exemplar domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani papæ prædictum locum sub beati Petri tuitione confovendum suscipimus, et contra viventium omnium infestationes præsentis decreti stabilitate munimus. Statuimus enim ut quidquid prædicti comites divinæ aspirationis instinctu eidem cœnobio contulerunt, et quæcumque a quibuslibet fidelibus de suo jure, aut hactenus collata sunt, aut in futurum annuente Domino conferri contigerit, tibi, charissime in Christo frater Udalrice, qui nunc eidem loco in abbatem præesse divina dispositione cognosceris, tuisque successoribus, iis semper firma et illibata permaneant. Nulli ergo hominum liceat idem monasterium perturbare aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, vel temerariis vexationibus fatigare: sed

A omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem præviderint eligendum. Hoc ipsum etiam de advocati constitutione præcipimus. Qui tamen advocatus, si inutilis monasterio repertus fuerit, amoto eo alius substituatur. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, sive basilicarum ab episcopo in cujus diocæsi estis, accipietis, nisi forte simoniacam esse constiterit, aut apostolicæ sedis communionem non habere. Quod si constiterit, liceat vobis, a quocumque malueritis episcopo catholico et clericorum ordinationes, et cætera sacramenta suscipere. Si quis sæcularium in eodem cœnobio locum sibi sepulturæ desideraverit præparari, liceat vobis pie desiderata concedere. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolvatis. Si quis ergo in futurum archiepiscopus aut episcopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes, vicecomes, judex, potens aut impotens, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus laudans.

Datum Laterani per manum Chrisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, nono Kalendas Octobris, indictione decima quinta, Incarnationis Dominicæ anno 1122; pontificatus autem domni Calixti papæ II anno quarto.

CLXXIII.

**Monasterium SS. Petri et Pauli Echenbrunnense confirmat.*

(Anno 1122, Mart. 24.)

[LANG, *Regesta sive Rerum Boicarum autographa e regni scriniis*. Monaci, 1822, 4°, t. I, p. 119.]

CLXXIV.

Privilegium pro monasterio S. Mariæ Godesarenst.

(Anno 1122, Mart. 25.)

[WENCK, *Hessische Landesgeschichte*, I, 287.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio BURCHARDO abbati monasterii Sanctæ Mariæ, quod in Spirensi parochia in loco qui Godesova

situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in præpositos.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro Ecclesiæ statu satagere, et quæ recte statuta sunt stabilire; si quidem illustris vir Bertholdus comes de Hohenburg Beatæ Mariæ monasterium, cui, dilecte in Christo filii, Deo auctore, præsidet, in prædio suo in loco Godesova dicitur, propriis constructum sumptibus beato Petro ejusque Romanæ Ecclesiæ sub censu annuo unius Spirensis monete denarii obtulit. Et nos ergo ejus devotionem laudabilem perpendentes, et tuis precibus annuentes, oblationem ipsam ad honorem Dei et beati Petri apostolorum principis, cum omnibus ad eam pertinentibus, protectione sedis apostolicæ communimus. Statuimus enim, ut nulli prorsus hominum liceat ipsum monasterium ausu temerario perturbare, aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuire vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia quæ aut hodie legitime possidet, aut in posterum largiente Domino juste poterit adipisci, quieta et libera sub Romano patrocinio conserventur. Obeunte te, vel tuorum quolibet successorum, nullus qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam elegerint. Hoc ipsum etiam de advocati constitutione præcipimus, qui tamen advocatus si inutilis monasterio fuerit repertus, amoto eo alio substituatur. Ecclesiarum consecrationes, abbatis et fratrum ordinationem ab episcopo, in cujus diocesi estis, accipietis, nisi forte simoniacum eum esse aut apostolicæ sedis communionem et gratiam constiterit non habere. Quod si fuerit, liceat vobis catholicum adire, et ab ipso eadem sacramenta percipere. Sepulturam quoque loci ipsius omnino liberam esse censemus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat, salva tamen in omnibus diocesanæ episcopi reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmiæ æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ episcopus Ecclesiæ laudans.

Datum Laterani per manum Chrisogoni sacræ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, 1x Kal. Aprilis, indict. xv, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno 1v.

CLXXV.

* *Monasterii S. Salvatoris Milstadenensis protectionem suscipit juraque confirmat.*

(Anno 1122, Mart. 27.)

[Vide HORMAGR, *Archiv. für Geographie Historie, staats u. Kriegs Kunst.* Wien, 1810, 4º, p. 329.]

CLXXVI.

Ecclesiæ Lucensis privilegia quædam, rogante Benedicto episcopo, corroborat.

(Anno 1122, April. 4.)

[BALUZ., *Miscell.*, edit. Luc., IV, 187.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BENEDICTO Lucano episcopo salutem et apostolicam benedictionem.

Omnipotenti Deo, cujus misericordia super vitas melior est, gratias agimus, qui diebus iis Lucanum populum ad plenam pastoris sui obedientiam inclinavit. Etsi enim præteritis temporibus prudentes ac religiosi viri Ecclesiæ Lucanæ præsiderint, populus tamen potius temporalia quærens, quam salutis suæ providens, minime libenter illis prout oportuit obediit. Unde factum est ut nonnulla Lucanæ Ecclesiæ bona, tam ecclesiastica quam sæcularia, et a multis direpta et in usus proprios sint detenta. Quia igitur, frater charissime, hanc tibi gratiam et Lucano populo misericordia divina concessit, ut tibi tanquam Patri, et animarum episcopo desideret humiliter obligare, fraternitatem tuam ad recuperanda ea quæ nequiter distracta sunt tam in plebibus et capellis, quam etiam in aliis possessionibus, enixius laborare præcipimus. Ad hoc enim tibi Dominus quam habes tribuit facultatem, ut ipso auxiliante per tuam industriam restarentur, quæ per antecessorum tuorum incuriam in alienum quasi dominum transierunt. Ut autem et iis, et aliis, quæ administrationi episcopali conveniunt instanter vigiles, petitioni tuæ benignitate debita duximus annuendum. Auctoritate itaque apostolica prohibemus ne in Lucano episcopatu præter episcopi conscientiam juxta illud Chalcedonensis concilii capitulum, monasterium, vel ecclesia quælibet construat. Interdicimus etiam ne monachi catechumenorum aut infirmorum in populo unctiones facere, vel publicas pœnitentias dare præsumant. Quod si ad monasterium parochialis ejus populus pro divini officii susceptione convenerit, per capellanum presbyterum, cui ab episcopo populi regimen et animarum cura commissa fuerit, sacramenta eadem ministrentur, salvis tamen consuetudinibus cæterarum Ecclesiarum. Sane de parochialibus ecclesiis, quas in Lucano episcopatu monachi tenent, synodalem domini prædecessoris nostri S. mem. Urbani II papæ sententiam confirmamus, ne videlicet in eis absque episcopi consilio presbyteros collocent, sed episcopus parochiæ curam cum abbatum, vel priorum consensu sacerdoti committat, ut ejusmodi sacerdotes de plebis quidem cura episcopo rationem reddant. Abbati vero pro rebus temporalibus ad monasterium pertinentibus debitam subjectionem exhibeant; et sic sua cuique jura servant. Porro si

Lucanæ diœcesis monasteria vel ecclesiæ inter se A
causas habuerint, et ab altera parte ad episcopum
querela pervenerit, ejus iudicio controversia termi-
netur, salva Romanæ Ecclesiæ auctoritate, et exceptis
monasteriis et ecclesiis quæ ad Romanam spectant
Ecclesiam. Illud quoque omnimodo prohibemus ne
excommunicatos vel interdictos Lucani episcopi, qui
siquidem contra prohibitam communionem suscipiat.
Ad hæc mansuro in perpetuum decreto sancimus ut
Lucanus episcopus non quorumlibet violentia laico-
rum, sed juxta sanctorum Patrum constitutiones ab
Ecclesiæ canonicis eligatur. Tibi præterea tuisque
successoribus prædecessorum nostrorum sacræ me-
moræ Alexandri II et Paschalis II pontificum privilegia
confirmamus, et stabilitate perpetua roboramus. B
Si quis igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve
persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens,
contra eam temere venire tentaverit, secundo ter-
tiove commonita, si non satisfactione congrua emen-
daverit, potestatis honorisque sui dignitate carcat,
reamque se divino iudicio existere de perpetrata
iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac
sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu
Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ
ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ jura
servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, qua-
tenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et
apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inve-
niant. Amen.

Datum Laterani per manum Cridovoni S. R. E.
diaconi cardinalis ac bibliothecarii, n Nonas Aprilis,
indict. xv, Incarnat. Dominicæ millesimo centesimo
vicesimo tertio pontificatus autem divi Calixti II
papæ anno quarto.

CLXXVII.

Privilegium pro monasterio S. Mariæ Prataliensi.

(Anno 1122, Maii 1.)

{ORSATO, *Historia di Padova*, Pad., 1678, fol., p. 295.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
filio ISELBERTO abbati Sanctæ Mariæ, quod in Paduano
episcopatu, in loco quod Pratalia dicitur, situm est,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ex venerabilis fratris nostri Bernardi Parmensis
episcopi relatione didicimus vestrum monasterium
a Maltraverso de Montebello et fratribus, atque aliis
consanguineis ejus comitibus in proprii patrimonii
præfio sumptibus eorum fundatum, et beato Petro,
ejusque Romanæ Ecclesiæ sub annuo duorum au-
reorum censu oblatum fuisse, quam nimirum obla-
tionem tam tuis, dilecte in Christo fili Iselberte
abbas, quam ipsius fratris nostri precibus suscipien-
tes, ideam monasterium cum omnibus pertinentiis
suis protectione sedis apostolicæ communimus. Sta-
tuimus tamen ut quæcunque bona, quascunque posses-
siones in præsentî quinta decima indictione legitime
possidet, sive in futurum largitore Deo juste atque
canonice poterit adipisci, firma tibi, tuisque succes-
soriis, et illibata permaneant. Decernimus ergo

ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium
temere perturbare, aut ejus possessiones auferre,
vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexatio-
nibus fatigare, sed omnino integra conserventur
eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione
concessa sunt, usibus omnimodis profutura, ut se-
cundum Gregorii decreta quiete semper Deo servire
valeant. Ad indicium autem nostræ hujus tuitionis
et confirmationis, aureos duos quotannis Latera-
nensi palatio persolvatis. Si quis igitur, decreti hujus
tenore cognito, temere, quod absit! contraire tenta-
verit, honoris et officii sui periculum patietur, atque
excommunicationis ultione plectetur, nisi præsum-
ptione digna satisfactione correxerit.

Scriptum per manum Gervasii scriiniarii regiona-
rii, et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani Kalendis Maii, indict. xv, Incar-
nationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem
domini Calixti II papæ anno iv.

CLXXVIII.

*Monasterii Salvatoris et S. Bonifacii Fuldensis pos-
sessiones ac privilegia confirmat.*

(Anno 1122, Maii 9.)

[DRONKE, *Cod. diplom. Fuld.*, 378.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, diœcesio
filio ERLOLFO abbati venerabilis monasterii Salva-
toris Domini nostri Jesu Christi et Sancti Bonifacii,
quod situm est in loco qui vocatur Boehonia, juxta
ripam fluminis quod vocatur Fulda, ejusque succes-
soribus regulariter substituendis in perpetuum.

Cum universis per orbem Ecclesiis debitores ex
apostolicæ sedis auctoritate ac benevolentia existi-
mus, illis tamen locis quæ specialius ad Romanam
noscentur Ecclesiæ pertinere, propensiori nos con-
venit studio providere. Quam ob rem, dilecte in
Christo fili Erlolfo, abbas, petitiones tuas benignius
admittentes, Salvatoris Domini nostri Jesu Christi
et Sancti Bonifacii monasterium regimini tuo com-
missum ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ me-
moræ Alexandri papæ beati Petri patrocinio com-
munimus. Statuimus enim ut quæcunque bona,
quascunque possessiones concessione pontificum, li-
beralitate regum vel imperatorum, oblatione fidelium
vel aliis justis modis idem cœnobium in præsentî
quinta decima indictione possidet, vel in futura,
largiente Deo, poterit adipisci, firma tibi tuisque
successoribus et illibata permaneant. Sane omnem
cujuslibet ecclesiæ sacerdotem et ipsum specialiter
episcopum in cuius diœcesi locus idem constructus est
quamlibet ibi ditonem habere vel auctoritatem
præter nostram sedem apostolicam prohibemus; adeo
ut nisi ab abbate fuerit invitatus nec missarum ibi-
dem solemnia celebrare præsumat. Interdicimus
etiam ne magnæ cuilibet aut parvæ personæ facul-
tas sit vim aliquam seu controversiam monasterii
eidem inferre in rebus et familiis ejus. Nec placitum
ibi vel in cæteris ejus locis unquam quis habeat; nec

servos vel colonos ad servitium aliquod constrin- A
gat nisi cui abbas pro necessitatis suæ utilitate assen-
sum præbuerit. Nec femina illuc ingredi qualibet
temeritate præsumat. Porro quidquid in donis, obla-
tionibus et fidelium decimis sæpedito monasterio
vestro per antecessorum nostrorum privilegia con-
cessum et confirmatum est, nos quoque concedimus
et præsentis privilegii pagina confirmamus. Usum
quoque dalmaticæ atque sandaliorum prout a nostris
prædecessoribus constitutum est tibi, charissime
fili, tuisque successoribus ex apostolicæ sedis libe-
ralitate concedimus. Obeunte te nunc ejusdem loci
abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi
qualibet subreptionis astutia seu violentia præpona-
tur, nisi quem fratres communi consensu vel pars
consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Be- B
nedicti Regulam elegerint a Romano pontifice con-
secrandum : qui primatum in omni loco et conventu
ante alios abbates Galliæ et Germaniæ obtinebit ; et
si forte aliquo fuerit crimine accusatus de sede tan-
tum apostolica judicium expectabit. Congruis vero
temporibus monasterii vestri religio sedi apostolicæ
intimetur, ne forte, quod absit ! animus gressusque
rectitudinis vestræ a norma iustitiæ ob nostri liber-
tatem privilegii retrahatur. Ad hæc patrum nostrorum
vestigii insistentes, tibi tuisque successoribus
concedimus et inviolabili stabilitate conferimus mo-
nasterium Sancti Andreæ apostoli, quod vocatur
Exaiulum, situm Romæ juxta ecclesiam Sanctæ Dei
Genitricis semper virginis Mariæ quæ vocatur ad C
Præsepe, cum omnibus mansionibus caminatis et
cellis, cum curte puteo et introitu per portam ma-
jorem a via publica, et cum omnibus intra vel extra
urbem juste ad ipsum pertinentibus. Si quis igitur
archiepiscopus aut episcopus, imperator, rex, dux,
marchio, comes aut ecclesiastica quælibet sæcula-
risve persona, hanc nostræ constitutionis paginam
sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo
tertiove commonita, si non satisfactione congrua
emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate
careat, eamque se divino judicio existere de perpe-
trata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore
ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu
Christi aliena fiat atque in extremo examine districtæ
ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa D
servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, qua-
tenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et
apud districtum judicem præmia æternæ pacis inve-
niant. Amen.

Scriptum per manum Gervasii scribarii regionarii
et notarii sacri palatii.

(S. p.) Ego Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus.
(B. V.)

Datum per manum Grisogoni sanctæ Ecclesiæ
diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vii Idus Maii,
indictione xv, Incarnationis Dominicæ anno 1122,
pontificatus autem domini Calixti II papæ anno iv.

CLXXX.

*Monasterio S. Remigii Remensi matricem S. Mar-
tini ecclesiam cum dimidia villæ S. Remigii parte
et monasterio Montis Majoris alteram villæ partem
cum capella S. Mariæ addicit.*

(Anno 1122, Maii 16.)

[MABILL., *Annal. Bened.*, VI, 644.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dile-
ctis in Christo filiis ODOM abbati monasterii Sancti
Remigii et ejus fratribus salutem et apostolicam be-
nedictionem.

Quæ judicii veritate discussa sunt, inconvulsa de-
bent stabilitate servari. Super ecclesia siquidem
Sancti Martini de villa Sancti Remigii inter vos et
Montis Majoris monasterium querimonia longo jam
tempore agitata est, de qua domni quidem præde-
cessores nostri sanctæ memoriæ, Paschalis et Ge-
lasius, apostolicæ sedis pontifices, juxta bonæ me-
moriæ Arberti Avenionensis episcopi concessionem,
definitionis sententiam ediderunt. Cæterum Montis
Majoris monachis renitentibus, et obedire omnino
nolentibus, post multas dilationum fugas, a nobis
quoque de restitutione litteræ missæ sunt. Postremo
utriusque monasterii labores et dispendia paternæ
pietatis oculo intuentes, post aliquantum temporis
alia rursus scripta direximus, ad agendam causam
utriusque parti terminum præfigentes. Et vos quidem
parati atque muniti statuto termino accessistis ;
abbas vero Montis Majoris absens fuit, neque pro
se vel pro toto negotio, nisi quemdam Rodulfum
clericum, delegavit. Causa igitur in nostra et fra-
trum nostrorum præsentia diligenter discussa, et
diligentius indagata, communi consilio definitum
est, prædictorum Patrum decisionem et episcopi
concessionem debere inconvulsam illibatamque ser-
vari : ut videlicet matrix Sancti Martini ecclesia de
villa Sancti Remigii, cum medietate ipsius villæ,
sub Beati Remigii monasterii jurisdictione ac pro-
prietate perpetuo maneat : reliquæ vero medietatis
proprietas cum capella Sanctæ Mariæ, Montis
Majoris monasterium quietam illibatamque obti-
neat : ita tamen, ut parochialia omnia de tota om-
nino villa eidem matri ecclesiæ conferantur. Si
vero mulieres a partu surgentes ad eandem capel-
lam pro beatæ Dei Genitricis semper virginis Mariæ
devotione convenerint, sua ibi persolvere vota con-
cedimus. Hanc itaque definitionis sententiam nos
auctoritate apostolica confirmamus, et inconcussam
omnino atque inviolabilem decernimus conservari,
Montis Majoris abbati et fratribus perpetuum in
causa hac silentium imponentes. Si quis autem de-
finitionis hujus tenore cognito, temere, quod absit !
contraire tentaverit, nisi secundo tertiove commo-
nitus satisfecerit, officii sui periculo et ecclesiasti-
cæ severitatis ultioni subjaceat.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus lau-
dans subs.

Ego Cono Prænestinus episcopus interfui judicio
et subs.

Ego Lambertus Ostiensis episcopus subs.

Ego Vitalis Albannus episcopus subs.

Ego Clunzo Tusculanus episcopus interfui iudicio et subs.

Ego Gregorius Terracinensis episcopus interfui et subs.

Ego Rainerus Ariminensis episcopus interfui et subs.

Ego Gregorius Sancti Angeli diaconus cardinalis subs.

Ego Jacintus subdiaconus prior subs.

Ego Romanus S. R. E. subdiaconus subs.

Ego Hugo sacræ basilicæ subdiaconus subs.

Ego GG. presbyter cardinalis tit. Lucinæ iudex datus interfui et subs.

Ego Petrus presbyter cardinalis tit. Calixti iudex B datus interfui et subs.

Ego Saxo tit. Sancti Stepani presbyter cardinalis subs.

Ego Joannes tit. Sancti Grisogoni presbyter cardinalis subs.

Ego Odaldus presbyter cardinalis tit. Sanctæ Babiniæ interfui et subs.

Datum Laterani per manum Grisogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xvii Kal. Junii, indictione xv, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno iv.

CLXXX.

Ad R[odulfum] archiepiscopum Remensem. — De vitanda Simonia in præbendis Sancti Timothei, de Roberto priore Sancti Oricoli revocando, et de monachis servandis in ecclesia Reitestensi. C

Anno 1122, Maii 16.)

[MABILLON *De re diplom.*, 618, ex autographo S. Remigii.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri R. Remensi archiepiscopo salutem et apostolicam benedictionem.

Gaudemus de te, frater charissime, atque omnipotenti Deo et dilectioni tuæ gratias agimus, quia constitutas per episcopatum tuum ecclesias sollicitè gubernare, et in statum congruum reformare totis visibus elaboras. Significatum autem nobis est quod in ecclesia sanctorum martyrum Timothei et Apollinaris, ad Sancti Remigii monasterium pertinente, sæculares canonici commorentur, quorum aliquo D obeunte, Sancti Remigii abbas ejus præbendam ex antiquo donare aut vendere consuevit : quod contra Deum et contra sanctorum Patrum instituta existere tua prudentia non ignorat. Mandamus itaque fraternitati tuæ ut malam illam consuetudinem in melius per Dei gratiam studeas commutare : ita videlicet ut Sancti Remigii abbas præbendam deinceps donare aut vendere non præsumat : sed deficientibus canonicis, qui ad præsent in eadem ecclesia commorantur, loco eorum constituantur mona-

A chi, qui sub Sancti Remigii abbatis obedientia et dispositione beati Benedicti Regulam et monasticam religionis observantiam debeant custodire. Mandamus etiam ut Rotbertum (43) priorem ecclesiæ Sancti Oricoli, qui olim Sancti Remigii abbas existit, et cujus nunc incuria bonæ ejusdem ecclesiæ devstantur, a loco illo prorsus amoveas : quatenus eo in claustrum Beati Remigii collocato, per abbatem alius in eadem ecclesia tuo consilio statuatur, qui auctore Deo loco illi præesse, atque in spiritualibus et in temporalibus etiam valeat salubriter providere. Sane constitutionem illam quæ de ecclesia Sanctæ Mariæ Registetis ad Beati Remigii monasterium pertinente a te constituta, et a nobis scripti nostri pagina confirmata est, inviolabiliter facias in posterum conservari : neque monachos in loco eodem juxta constitutionem ipsam positos vel ponendos, per clericorum seu laicorum quorumlibet violentiam de choro vel de processioneibus expelli permittas. Quod si contra mandatum nostrum factum fuerit, plenariam de præsumptoribus justitiam præstante Domino exsequaris.

Datum Laterani xvii Kal. Junii.

CLXXXI.

Ottonem, comitem palatinum, collaudat quod in exercitu regis, cum caperetur Paschalis II, militasse eum pœnitent. Hortatur ut construat ecclesiam in B. Petri potestate ponendam. A[zzonem] episcopum Aquensem, in Germaniam missum, commendat.

(Anno 1122, Jun. 25.)

[Monumenta Boica, X, 233.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, illustri viro OTTONI comiti palatino salutem et apostolicam benedictionem.

Dolere te ac vehementer tritari audivimus, eo quod in illa regis expeditione fueris in qua dominus noster sanctæ memoriæ Paschalis papa nimis crudeliter captus fuit, non tamen captioni aut retentioni ejus consilium seu auxilium præbuiti; unde gaudemus valde et omnipotenti Deo gratias agimus, quod cor tuum sancti Spiritus visitatione ad pœnitentiam inclinavit. Ut autem de bono in melius proficias, atque in Ecclesiæ unitate semper et obedientia perseveres, in remissionem tibi peccatorum tuorum injungimus ecclesiam regularium fratrum construere quæ ad honorem Dei et salutem animæ tuæ sub beati Petri et ejus Romanæ Ecclesiæ jure ac ditione in perpetuum debeat permanere. Per hoc enim omnipotentis Dei gratiam et nostrum poteris consilium et auxilium obtinere. Charissimum fratrem et consanguineum nostrum A. Aquensem episcopum, quem in partes vestras direximus, nobilitati tuæ commendamus, rogantes, ut ei pro beati Petri reverentia ducatum, et si qua alia necessaria fuerint, præbeas.

Data Laterani vii Kalend. Julii.

(43) Rotbertus, prior Sancti Oricoli apud Senecum, prope Grande Pratum, ipse est auctor Historiæ de expeditione Jerosolymitana, ob malum regi-

men dejectus ex abbacia Sancti Remigii, et Senecum relegatus, ubi Historiam suam composuit : at loci mutatio mores non mutavit, ut hic vides.

CLXXXII.

Archiepiscopum Dolensem ejusque suffraganeos atque alios Ecclesiarum praelatos per eandem provinciam constitutos, de concilio generali in Urbe celebrando certiores facit.

(Anno 1122, Jun. 25.)

[MANSI, *Concil. XXI*, 255.]

Venerabilibus fratribus, Dolensi archiepiscopo et suffraganeis ejus, et abbatibus atque aliis ecclesiarum praelatis per eandem provinciam constitutis salutem et apostolicam benedictionem.

Pro magnis et diversis Ecclesie negotiis in proxima Quadragesima generale in Urbe concilium celebrare disposuimus. Præcipimus ergo ut, omni occasione seposita, in eadem Quadragesimæ Dominica, qua *Oculi mei* canitur, in Urbe nobiscum sitis: quatenus et nos vobiscum et cum aliis fratribus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, ac religiosis viris generale per Dei gratiam concilium celebremus, et ea communibus auxiliis pertractemus, quæ ad honorem Dei et Ecclesie suæ pacem atque utilitatem sancto Spiritu cooperante perveniant.

Datum Lateranis, vii Kal. Julii.

CLXXXIII.

* *Raynulfus comiti sub excommunicationis pœna præcipit ut intra dies 20 ecclesiam Cinglensem monasterio Casinensi restituat.*

(Anno 1122.)

[Vide PETRI *Chronicon Cassin.*, . iv, c. 70.]

CLXXXIV.

Ottoni archiepiscopo et clero populoque Capuano interdictum Cinglensi ecclesie et monasterio S. Mariæ impostum, abbatissamque Alpheradam dejectam atque excommunicatam nuntiat.

(Anno 1122.)

[GATTULA, *Hist. Casin.*, 49.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri OTTONI archiepiscopo, clero et populo Capuano, salutem et apostolicam benedictionem.

Noverit dilectio vestra nos Alpheradam abbatissam monasterii S. Mariæ de Capua quater, et eo amplius nostris litteris et nuntiis monuisse, ut Casinenses fratres de Cinglensi ecclesia B. Mariæ, de qua videlicet injuste spoliati fuerint revestiret; porro ipsa nequaquam nostris mōnitis obediit imo contemptui obstinaciam addens, se in causa hac nunquam nobis obsecuturam respondit. Ea propter nos contumaciam illius habentis severitatis ecclesiasticæ refrenandam, et suam B. Benedicti monasterio justitiam duximus conservandam; unde in prædicta Cinglensi ecclesia, et in ipso etiam Capuano B. Mariæ monasterio divina omnia officia interdiximus, eandem abbatissam a monasterii regimine sequestravimus, et tam eam quam fautores ejus in causa hac excommunicationi adliximus. Tibi ergo, charissime frater archiepiscopo, præcipiendo mandamus, ut in eodem B. Mariæ monasterio nullum divinum officium celebrari permittas. Datam hanc a nobis interdictionis et excommunicationis sententiam per tuam parochiam nuntiari facias et teneri. Vobis autem clericis et laicis omnimodo prohibemus

A ne contra interdictum nostrum ecclesiam ipsam ingredi, aut cum excommunicatis participare nullatenus præsumatis.

CLXXXV.

Privilegium pro monasterio Casinensi.

(Anno 1122, Sept. 16.)

[GATTULA, *Hist. Casin.*, II, 335.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, reverendissimo et charissimo fratri GIRARDO Casinensis monasterii Beati Benedicti abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Omnipotenti Deo, cujus melior est misericordia super vitas, gratias agimus, qui gloriosus in sanctis suis, atque mirabilis, et virtutes suas ubicunque vult ineffabili bonitate ostendit. Ipse quippè dignationis suæ potentia beatissimum Benedictum Patrem omnium constituit monachorum, ipse eum monasticæ legis latorem et operatorem esse disposuit. Ipse illius meritis Casinense monasterium, in quo et sanctissime vixit, et gloriosissime obiit, omnibus per occidentem monasteriis clementi benignitate præfecit. Cujus profecto divinæ bonitatis cooperatores existere, apostolicæ sedis auctoritas, et vestra circa Romanam Ecclesiam semper, ac nostro potissimum tempore, ferventes devotio nos hortantur. Divinæ igitur constitutionis propositum prosequentes, locum ipsum præcipua dilectione complectimur, et omnia quæ ad eum pertinent quietam semper, et ab omnium mortalium jugo libera, sub solius sanctæ Romanæ Ecclesie jure, ac defensione perpetua permanere decernimus. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda.

In primis monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem Casini montis, monasterium S. Dei Genitricis virginis Mariæ, quod vocatur Plumberola, monasterium S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis et pertinentiis suis, S. Angeli ad formam, S. Joannis Puellarum, S. Rufi, S. Benedicti Pizuli, S. Angeli ad Odaldiscos, S. Agathæ in Aversa, S. Cecilie, et S. Demetrii in Neapoli, S. Sophiæ in Benevento, S. Benedicti ad portam Rufni, S. Nicolai in Civitate nova, S. Benedicti in Pantano, S. Nicolai in Petra Pulecina, S. Georgii in Fenaceo, S. Joannis in Turlecoso, S. Petri in Rossano, S. Angeli in Capraria, S. Januarii prope Beneventum, S. Martini ibidem, S. Dionysii in Ponte, et S. Anastasii, S. Mariæ in Canneto, juxta fluvium Trinium, S. Benedicti, S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipsis insulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus suis pertinentiis, S. Benedicti in Marsi, S. Mariæ in Lucro, S. Conuatis in civitella, S. Angeli in Barrejo cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariæ ancillarum Dei in civitate Cosentia, S. Mariæ in Banza, S. Petri de Læcu, S. Petri de Ovellano, S. Erasmi, et S. Benedicti et S. Scholasticæ in Cajeta, S. Maguis in fundis, S. Stephani, et S. Benedicti et S. Agathæ in Tarracina, S. Petri in Foresta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Ponte curvo, S. Angeli, S. Nicandri et S. Thomæ

in Troja, S. Eustasii in Paulatia, S. Benedicti in Altarino, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Casale plano, S. Illuminatæ in castello Lemusano, S. Trinitatis, et S. Georgii in Termule, S. Focatis in Lesina cum fauce et piscaria, S. Benedicti in Asculo, S. Eustati in Petra abundanti, S. Eustati in Vipera, S. Mariæ in Baretano, S. Scholasticæ in Pinnis, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluvium Trutinum in Aprutium cum pertinentiis suis, S. Joannis ad Scursonem, S. Benedicti in Frunto, S. Benedicti in Tesino fluvio, S. Apollinaris in Firmo, qui dicitur ad Opplaniis, S. Mariæ in Arboscia, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, et SS. Septem Fratrum, et S. Laurentii, S. Benedicti in Ripausa. In comitatu Aquinensi cellam S. Gregorii, S. Mauricii, S. Pauli, S. Constantii, S. Christophori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli in Valleluci, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannucio, S. Mariæ in Berulis, S. Petri in Esclero, S. Lucie et S. Petri in Coruli, S. Sylvestri, S. Martini, et S. Lucie in Arpino, S. Mariæ de castello Zopponis, S. Martini in pede Arcis, S. Benedicti in colle de Insula, S. Mariæ in Baruco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paskesano, S. Petri in Morinis, S. Angeli in Pescolo canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, S. Erasmi in Pomperano, S. Mariæ in Cellis, S. Pastoris in civitate Tiburtina. In Venefro, S. Benedicti, S. Nazarii, S. Martini in ipsa Furta, curtem S. Mariæ in Sala, S. Benedicti Pizuli ibidem, S. Benedicti in Cesima, S. Benedicti in Sessa, et S. Leonis, curtem quæ dicitur Lauriana, S. Benedicti in Tiana cum pertinentiis suis, S. Mariæ in Calvo, S. Nazarii in Anglona, S. Adjutoris et S. Benedicti in Alifa, S. Dominici in Telesia, S. Martini in Vulturno; in Amalfi S. Crucis et S. Nicolai, S. Crucis in Isernia, et Marci in Carpinone, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tusculano, et S. Jerusalem, S. Benedicti in Albano. In Roma monasterium S. Sebastiani in Palladio; in Luca cellam S. Georgii; in territorio Pisanæ civitatis S. Sylvestri, S. Salvatoris in civitella. In ducatu Spoletino, S. Mariæ in Calena, S. Benedicti in Trani, S. Benedicti in Baro, S. Petri imperialis in Tarento. In Calabria cellam S. Anastasiæ, S. Mariæ in Tropea, S. Nicolai in Salectano, S. Euphemie in Marchia. In comitatu Aretino monasterium S. Benedicti, et S. Benedicti in Crema. In Sardinie insula ecclesie S. Mariæ in Thirgo, S. Helie in monte sancto, et S. Helisei cum omnibus eorum pertinentiis, S. Mariæ de Sabucco, S. Mariæ de Soralbo, S. Mariæ de Tanele, S. Petri de Trecingle, S. Nicolai et S. Mariæ in Solio cum pertinentiis earum, S. Nicolai de Talasa, S. Michaelis Ferrucisi, S. Georgii in Ticillo, S. Petri de Simbrano, S. Petri in Nurchi, S. Ni-

colai de Nugulli et Sancti Joannis, S. Helie de Sitia. Item civitatem, quæ dicitur S. Germani positam ad pedem Casini montis, castellum S. Petri, quod ab antiquis dictum est castrum Casini, castellum Sancti Angeli, Plumberolam, Pignatarium, Pedemontis, Juncturam, Castrum S. Ambrosii, S. Apollinaris, S. Georgii, Vallem Frigidam, S. Andreæ, Vantram monasticam, Vantram comitalem, S. Stephani Teranum, Fractæ, Castrum novum, mortulam cum curte, quæ dicitur casa Fortini, Cucurutium, Caminum, Sujum cum omnibus pertinentiis suis ex utraque parte fluminis, turrem ad mare juxta fluvium Gareljanum, castrum Pontis curvi, S. Petri in Fliz, S. Victoris, Torrochim, Cervariam, Sancti Helie, Vallem Rotundam, Sarracinescum, Cardetum, Aquam fundatam. Vitecosum, castrum Cetrarii cum pertinentiis suis et ecclesiis; in Marchia Teatina, castellum Latinianum, montem Albrici, Mucclam, Sancti Quirici cum portu, Frisam, S. Justam, in comitatu Asculano castellum quod dicitur Octavum, et post montem Civianum, et Trivilianum, et Cavinum: in principatu, castellum Ripæ Ursæ, Montembellum, Petra Fracida; in Comino Vicum Alvum, in territorio Corseolano castrum Auriculum, Piretum Roccham in cameratam Fossam cæcam; in Annolli Fundicum, in territorio Trojano Castillianem de Baroncello, S. Justam, villam S. Nicolai, quæ de Galliciano dicitur; in monte S. Angeli hospitale; in territorio Capuano quoddam de Liburia: in comitatu Teanensi curtem S. Felicis cum ecclesia S. Hippolyti.

Per præsentis quoque privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque in præsentem vestrum cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas suis usibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Præterea patrum nostrorum vestigia subsequentes vestrum cœnobium cæteris per occidentem cœnobiis præferendum asserimus; et tam te quam successores tuos in omni conventu episcoporum, seu principum superiores omnibus abbatibus consedere, atque ex judiciis priorem cæteris sui ordinis viris sententiam proferre sancimus. Usum etiam compagorum ac chirothecæ, dalmaticæ ac mitræ, tam tibi quam successoribus tuis in præcipuis festis, et diebus Dominicis ad missas, seu in consessu concilii habendum concedimus. Sane tam in ipso venerabili monasterio, quam et in cellis ejus, cujuslibet Ecclesie episcopum, vel sacerdotem, præter Romanum pontificem ditionem quamlibet excommunicandi, aut interdicens, aut ad synodum provocandi

præsumere prohibemus; ita ut nisi ab abbate prioreve loci fuerit invitatus, nec missarum solemniam inibi audeat celebrare; liceatque ipsius monasterii et cellarum ejus fratribus, clericis cujuscunque ordinis, seu laicis a quocunque episcopatu ad conversionem venient et in sanitate, vel in ægitudine cum rebus suis, absque episcoporum vel cujuslibet personæ contradictione suscipere, nisi tunc idem clerici seu laici a diocesanis episcopis pro certis fuerint excommunicati criminibus, liceat absque cujuslibet sæcularis vel ecclesiasticæ potestatis inhibitione subjectos monasterii tui tam monachos quam sanctimonialia feminas judicare, liceat fratribus per cellas, in civitatibus constitutas, ad divina officia celebranda, quandocunque voluerint, signa populare, populum Dei tam ipsum cœnobium quam in cellas ejus ad Dei verbum audiendum ingredi, nullus episcopus excepto pro communi totius civitatis vel parochiæ interdicto prohibeat; chrisma, oleum sanctum, consecrationem altarium sive basilicarum, ordinationes clericorum, a quocunque malueritis, catholico accipiatis episcopo; baptismum vero et infirmorum visitationes per clericos vestros in oppidis vestris seu villis ageris. Ad perpetuum etiam hospitium tibi tuisque successoribus Palladii cellam concedimus, ut de vestra illic congregatione, quem volueritis ordinetis: quem si forte Romano pontifici in abbatem promovere placuerit, omnino tamen, tanquam vestræ congregationis monachum sub vestra decernimus dispositione persistere. Reditum quoque, qui ab officialibus nostris apud Ostiam vel Portum de navibus exigi solet, navi vestræ, si qua eo venerit, relaxamus. Obeunte te, nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem; et beati Benedicti Regulam elegerint, a Romano pontifice consecrandum, sicut in Domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Leonis papæ privilegio continetur. Ad hæc tam præsentium, quam futurorum avaritiæ ac nequitæ obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt, seu direptiones, in cujuscunque abbatis morte, aut electione, fieri auctoritate apostolica interdicimus. Porro pro amplioris benevolentiæ gratia, quam nos præter nostrorum prædecessorum dilectionem circa vestrum monasterium gerimus, licentiam tibi, ac legitimis successoribus tuis concedimus, ut si quis ejusdem monasterii vestri et cellarum ejus possessiones aut res violenter abstulerit, postquam ipsorum episcopi, a vobis tertio invitati, justitiam de eis facere omnino noluerint, vos super eisdem raptore, secundo tertiove commonitis, canonicam excommunicationis sententiam proferatis. Sepulturam sane loci vestri, et monasteriorum vestrorum liberam omnino esse censemus, ut eorum, qui illic sepeliri delibetaverint devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus ob-

A Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem præfato cœnobio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

B Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Datum Berulis per manum Ugonis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, xvi Kalend. Octobris, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1123 pontificatus domni Calixti papæ II anno v.

CLXXXVI.

Bulla pro monasterio S. Salvatoris Lutevensis.

(Anno 1122, Sept. 18.)

[*Gall. Chr.* VI, instr. 277.]

C CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio AUGERIO abbati monasterii S. Salvatoris, quod intra Lutevensis civitatem situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

C Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Tuis igitur, dilecte in Christo filii Augeri abbas, precibus annuentes, monasterium sancti Salvatoris, cui Deo auctore præsidet, quod a bonæ memoriæ Fulcrando Lutevensi episcopo fundatum est, in beati Petri tutelam suscipimus, et cum omnibus ad ipsum pertinentibus protectione sedis apostolicæ communimus. Statuimus enim ut quæcunque aut ipsius Fulcrandi episcopi, vel successorum ejus concessione, aut aliorum virorum oblatione, sive alia acquisitione legitima idem monasterium in præsentiarum juste possidet, sive in futurum largiente Deo juste atque canonicè poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hæc propriis nominibus duximus adnotanda: videlicet quidquid locus vester intra ipsam civitatem Lutevam vel extra in hominibus et rebus aliis obtinet, ecclesiam S. Martini de Combis, cum tota parochia et pertinentiis suis; ecclesiam S. Genesis de Furnis, cum monte Vinacoso et pertinentiis suis; capellam S. Michaelis, et villam de Conchis in eadem parochia; ecclesiam S. Vincentii de Gutta; ecclesiam S. Petri de Crozo; ecclesiam S. Pontii ad duas mansiones. In Biterrensi episcopatu ecclesiam S. Felicis de Solaco, cum capellis, decimis, et cæteris suis pertinentiis; ecclesiam S. Georgii de Busiaco, tertiam partem castri de Nefiano; ecclesiam S. Albani cum pertinentiis suis. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eidem monasterio

læsionem inferre, novas ab eo exactiones exigere. A ipsum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum usibus pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt omnino profutura. Obeunte autem te ipsius loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et B. Benedicti Regulam elegerint. Abbatum vero benedictionem, altarum consecrationem et cætera episcopalia diœcesanus episcopus vestro monasterio gratis, et absque ulla exactione exhibeat. Sepulturam quoque loci vestri liberam esse decernimus, ut illorum qui illic sepeliri delibaverint devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Si quæ igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hæc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, et a SS. corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholice episcopus Ecclesie.

Datum Anagninæ per manum Hugonis S. R. E. subdiaconi, xiv Kal. Octobr., indict. i, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno iv.

CLXXXVII.

* T[arasie] reginæ Portugalensi præcipit ut, quem cepit, Pelagium, archiepiscopum Bracarensem, dimittat, alioquin: ex tunc in eam et fautores ejus sententiam excommunicationis dat.

(Vide epistolam sequentem.)

CLXXXVIII.

D[iacono] archiepiscopo Compostellano mandat hortetur T[arasiam], reginam Portugalensem, ut P[elagium] archiepiscopum Bracarensem secundum litteras suas e custodia dimittat. Quod nisi statuto tempore fecerit, reginæ excommunicationem terreque ejus interdictum promulgari jubet.

(Anno 1122, Sept. 24.)

[FLOREZ, Esp. sagr. XX, 380.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, D. Compostellano archiep. salutem et apost. benedic.

Pervenit ad nos quod Portugalensis regina T. fratrem nostrum P. Bracarensem archiepiscopum cepit, eumque adhuc in captione detineat. Unde nostras ei litteras dirigentes præcepimus, ut usque ad proximum B. Jacobi apostoli et Thomæ festum liberum illum cum hominibus et rebus suis, quietumque di-

mittat, alioquin ex tunc in eam et in fautores ejus excommunicationis sententiam dedimus, et in tota terra ejus divina officia, præter infantum baptismum et morientium pœnitentias, interdiximus, donec fratrem ipsum dimittat, et Romanæ Ecclesie de hac injuria satisfaciatur. Præcipimus ergo, frater, fraternitati tuæ, ut eandem T. per litteras et nuntios tuos commoneas, et nisi juxta litterarum nostrarum mandatum constituto termino eundem fratrem nostrum dimiserit, congregatis fratribus et coepiscopis illarum partium, nostram hanc sententiam per tuam et ipsorum parochias nuntiari facias, et firmiter observari.

Datum Anagninæ viii Kalend. Octobris.

CLXXXIX.

Petro creato abbati Cluniacensi gratulatur.

(Anno 1122, Oct. 21.)

[MABILLON, *Annal. Bened.* VI, 79.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio PETRO Cluniacensi abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Filiorum nostrorum Cluniacensium fratrum relatione didicimus, te communi voto, assensu et desiderio in abbatis regimine per Dei gratiam esse constitutum. Unde nos omnipotenti Deo gratias agimus, et quod de te ab eisdem fratribus factum est, auctoritate sedis apostolicæ confirmamus. Moneamus igitur dilectionem tuam et hortamur in Domino, ut et domum et commissam tibi congregationem sic studiose regere, sicque satagas per divinum auxilium gubernare, quatenus per tuæ sollicitudinis industriam Cluniacense monasterium et in spiritualibus, et in temporalibus augeatur, atque ad animarum salutem in loco ipso religionis integritas nullis unquam occasionebus violetur. Nos enim et tuam personam, et locum ipsum ea volumus affectione diligere, illo cupimus honore atque juvamine confovere, quo a nostris prædecessoribus tuos novimus prædecessores dilectos pariter et adjutos.

Data Laterani xii Kal. Novembris (44).

CXC.

Ad Cluniacenses.—Petrus electum abbatem probat.

(Anno 1122, Oct. 21.)

[Ibid.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis Cluniacensis monasterii monachis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quia nos in pastorum nostrorum defectione omnipotens Dominus hoc tempore visitavit, monasterium vestrum in multis magnum incurrisse incommodum et fraternitatem vestram detrimenta nonnulla petiti audivimus et labores. Unde tanto nos contristari et dolere gravius cognoscatis, quanto amplius locus idem ad Romanam videtur Ecclesiam pertinere. Verumtamen vos, filii in Domino dilectissimi, super hujusmodi perturbationibus non miremini, scientes quia omnes qui pie volunt vivere in Christo perse-

(44) Supplenda ex sequenti epistola *indictio prima*, quæ huic anno respondet, si a mense Septembri ut sit, incatur.

ctionem patientur. Ad coronam quippe nisi per tribulationes et certamina non pervenitur, dicente Apostolo ac testante: *Nemo coronabitur, nisi qui legitime certaverit.* In his itaque certaminibus non formidetis, neque terreamini, quia confortator et auxiliator vobis Dominus aderit, qui sperantes in se minime derelinquit, sed de cælo victoriam tribuit, et coronam immarcescibilem gloriæ suis fidelibus usque in finem viriliter persistentibus administrat. Nos quoque vos tanquam filios nostros charissimos semper diligere, semper, in quantum poterimus, adjuvare, ac semper, Domino auxiliante, protegere procurabimus. Abbatem sane vestrum Petrum, quem nuper ad honorem Dei et beati Petri, nec non et vestri utilitatem monasterii communi voto et conventia elegistis, nos in ejusdem administratione regiminis sancto cooperante Spiritu stabilimus: quem sic specialem beati Petri filium specialiter diligere volumus, atque ipsi, et per eum vestro monasterio possessiones, bona omnia et dignitates, quas nostri vobis confirmavere prædecessores, et quas hactenus locus vester quiete habuisse dignoscitur, confirmamus. Præcipimus etiam, et statuentes penitus interdicens, ne quis fratrum vestrorum, aut ulla omnino persona occasione Pontii olim abbatis in vestra audeat congregatione scandalum suscitare. Nam sicut ei nos monasterium ipsum ex parte beati Petri et Romanæ commiseramus Ecclesiæ, ita ipse illud in manu nostra per quamdam virgam beato Petro et Romanæ Ecclesiæ absque ulla recuperationis spe in perpetuum refutavit. Si quis ergo contra nostrum interdictum hoc in vestra, quod absit! congregatione scandalum commovere præsumperit, Dei et beati Petri atque apostolicæ sedis indignationem incurret; qui autem conservator extiterit, et prædicto abbati Petro reverentiam debitam et obedientiam exhibuerit, omnipotentis Dei et apostolorum Petri et Pauli et nostram gratiam, nec non et peccatorum suorum, largiente Domino, indulgentiam obtinebit.

Datum Laterani XII Kal. Novembris, indictione prima (45).

CXCI.

Ad canonicos regulares Bernriedenses. — Eorum institutum approbat.

(Anno 1122, Nov. 12.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 211.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis OTTONI præposito, et ejus fratribus in B. Martini ecclesia regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio facilem sortiatur effectum. Eapropter nos tam vestris, quam nobilis viri OTTONIS precibus inclinati ecclesiam vestram in

(45) Quod ait pontifex de incommotis et gravaminibus quæ Cluniacenses pertulerant, id intelligendum de rei familiaris dilapidatione et injuriis quæ

honorem Domini Salvatoris, et B. Martini intra episcopatum Augustensem, in loco qui dicitur Bernried, constructam, in qua sub regularis vitæ observantia, et canonici ordinis disciplina, omnipotenti Domino servire decrevistis, in B. Petri et Romanæ Ecclesiæ tutelam, protectionemque suscepimus, et sedis apostolicæ patrocinio commuimus. Statuimus enim ut omnia quæ illi, vel ab eodem Ottone, et uxore ejus Adelheide, vel ab aliis fidelibus de suo jure aut jam collata sunt, aut in posterum largiente Domino conferentur, quæta vobis, vestrisque successoribus, in eadem religione mansuris, et illibata permaneant. Decernimus quoque ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare; sed omnia integre conserventur, eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Augustensis episcopi reverentia. Præpositorum vero libera et canonica, maxime de eadem, vel de qualicumque spirituali congregatione, fiat electio, et post professionem juste exhibitam, nemini vestrum liceat proprium quid habere, nec sine præpositi vel congregationis licentia de claustris discedere, ut in eo, quod assumpsistis, proposito, largiente Domino constanter in perpetuum maneatis. Advocati etiam et defensores eidem cellæ utiles ab ipsius loci fratribus provideantur, et libere eligantur. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana ecclesia libertatis, albam cum cingulo et amictu B. Petro in Lateranensis palatii capella singulis trienniis persolvatis. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, etc.

D. Calixtus, catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, II Idus Novembris, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1122, pontificatus autem domni Calixti papæ II anno quarto.

CXCII.

Monasterii S. Eustachii de Nervesia jura omnia et privilegia confirmat.

(Anno 1122, Nov. 22.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 815.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GERBERTO abbati Sancti Eustachii, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Officii nostri auctoritate debitoque compellimur pro Ecclesiarum statu satagere, et quæ recte statuta sunt, stabilire. Tuis igitur, Gerberte dilecte in Christo filii, precibus annuentes, Beati Eustachii monasterium, cui Deo auctore præses, quod ex dono Rambaldi comitis, et matris ejus Gislæ beato Petro apostolo oblatum est, tanquam juris nostri

Cluniacensi monasterio per Pontium abbatem inflicta fuerant, subsequenti etiam tempore denuo per eum renovata.

locum, Romanæ Ecclesiæ patrocínio confovere, at-
 que apostolicæ sedis privilegio decernimus com-
 munire. Universa ergo quæ ex ipsius comitis et
 matris ejus donatione, vel aliorum virorum largi-
 tione locus idem juste possidet, auctore Domino,
 confirmamus, omniaque pertinentia in ecclesiis, in
 mansis, fundis, casalibus, domibus atque familiis,
 servis originalibus, simulque rebus et possessioni-
 bus, et frugibus et actionibus, nec non aquis, mo-
 lendinis, olivetis, vel quidquid in quibuscunque locis
 habere vel tenere videtur. Quæcunque præterea in
 futurum concessione pontificum, liberalitate prin-
 cipum, oblatione fidelium, prædictum monasterium
 poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et
 illibata permaneant. Decernimus igitur ut nulli om-
 nino hominum liceat idem monasterium temere per-
 turbare, aut aliquas ipsius res auferre, et ablatas
 retinere, minuere, vel temerariis ausibus impu-
 gnare; sed integra omnia conserventur eorum pro-
 quorum regimine et gubernatione concessa sunt,
 usibus omnimodis profutura..... Episcopalia a Ter-
 visiensi accipietis episcopo, si quidem gratiam et
 communionem apostolicæ sedis habuerit, et ea gratis
 et sine pravitate exhibere voluerit. Alioquin, a quo-
 cunque malueritis, catholico ea suscipiatis episcopo.
 Obeunte te vero ejus loci abbate, vel tuorum quo-
 libet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis
 astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres
 communi consensu, vel fratrum pars consilii sanio-
 ris, secundum Dei timorem, et beati Benedicti Re-
 gulam elegerint a Romano pontifice consecrandum.
 Laicos vero, sive clericos, secundum beati Benedicti
 constitutionem, ad conversionem suscipere licen-
 tiam habeatis. Decimas fructuum vestrorum, quos
 sumptibus propriis laboribusve colligitis, vobis
 absque alicujus episcopi contradictione habendas
 censemus. Ad indicandum autem Romanæ Ecclesiæ
 jus proprietatis sex solidos denariorum Venetorum
 annis singulis Lateranensi palatio persolvatis. Si
 quis igitur in posterum archiepiscopus, episcopus,
 imperator, aut rex, princeps, dux, comes, vice-
 comes, marchio, aut castaldio, seu quælibet ecclesia-
 stica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis
 paginam sciens, contra eam temere venire tenta-
 verit, etc.

Scriptum per manum Gervasii, scriniarii regio-
 narii et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Ugonis Romanæ
 Ecclesiæ subdiaconi, x Kalendas Decembris, in-
 dictione prima, incarnationis Dominicæ anno 1123,
 pontificatus autem domni Calixti II papæ anno
 quarto.

CXCIII.

*Henrico imperatori gratulatur quod tandem ad
 Ecclesiæ gremium redierit. Legatos suos apud eum
 morantes commendat. Imperatorios legatos ad sese
 mitti vult.*

(Anno 1122, Dec. 13.)

[Mansi, Concil., XXI, 280.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charis-
 simo in Christo filio HENRICO glorioso Romanorum
 imperatori Augusto, salutem et apostolicam bene-
 dictionem.

Omnipotenti Domino Deo nostro, auctori omniam
 honorum, laudes et gratias agimus, qui per immen-
 sam bonitatis suæ clementiam cor tuum aspira-
 tione sui Spiritus illustravit, et te, jamdudum ni-
 mium reluctantem, nunc tandem ad Ecclesiæ gre-
 mium revocavit. Siquidem prout dilecti filii nostri
 et diaconi cardinalis, et fidelium nuntiorum tuorum
 relatione, ac litterarum lectione percepimus, sano
 usus concilio, nostris et Ecclesiæ catholicæ salutaribus
 monitis humiliter obedisti. Et nos ergo in beati
 Petri filium paternæ affectionis brachiis te suscipi-
 mus, et personam tuam et imperium tanto deinceps
 amplius et benignius diligere, ac divina præcunte
 gratia honorare optamus, quanto devotio præ tuis
 modernis prædecessoribus Romanæ Ecclesiæ obe-
 disti, et quanto specialius carnis es nobis consan-
 guinitate conjunctus. Age ergo, fili charissime,
 ut tu nobis et nos te fruamur in Domino, per-
 pendat imperialis excellentia tua, quantum diu-
 turna Ecclesiæ imperique discordia Europæ fide-
 libus intulerit detrimentum, et quantum nostra pax
 afferre poterit boni fructus, Domino cooperante,
 incrementum. Sane de statu nostro noverit tua
 dilectio, quia, licet nos graviter quandoque infirmi
 fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes
 sumus, et tuam tam animæ quam corporis sanitatem
 per omnia desideramus. De iis autem quæ viva voce
 referenda prædictis fidelibus tuis nuntiis commi-
 sisti, per eosdem quid nobis et nostris videatur
 fratribus, respondemus. Legatos itaque nostros qui
 apud vos sunt benevolentiam vestram attentius com-
 mendantes, rogamus ut, quia concilium indictum
 a nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente
 remittas. Tuos vero legatos ita instructos dirigas
 ut juxta promissum tuum regalia in integrum Eccle-
 siæ Romanæ restituant. Ad hæc pro nepote nostro
 Metensi episcopo et fratribus ejus gratias tuæ beni-
 gnitati referimus, quoniam in iis primitiis bonitatis
 tuæ cognovimus. Illa enim bonæ voluntatis pax esse
 conspicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demon-
 strantur. Fratres enim episcopi, cardinales, et totus
 Romanus clerus una nobiscum te, et principes, et
 barones tuos salutant, divinæ majestatis misericor-
 diam deprecantes, ut vos ad honorem suum, et Eccle-
 siæ suæ, in longum custodiat.

Data Idibus Decembris.

CXCIV.

* *Monasterii S. Mariæ Pineroliensis possessiones quasdam confirmat.*

(Anno 1122, Dec. 28.)

[*Historiæ patriæ Monumenta*. Aug. Taurin., 1836. Chartæ, I, 754.]

CXCIV.

* *Privilegium pro eodem monasterio.*

(Anno 1122, Dec. 28.)

[*Ibid.*, p. 756.]

CXCVI.

* [Ottoni] archiepiscopo Capuano mandat ut a clericis qui monasterium Capuanum, Casinensibus monachis subjectum, injuriis affecerint, pœnas velat.

(Circa annum 1122.)

[Vide PETRI *Chronic. Casin.*, lib. IV, c. 72.]

CXCVII.

Ad Berengarium ForojuIiensem episcopum.—Adversus vastatores cujusdam villæ ad monasterium Lerinense pertinentis.

(Intra an. 1120-1123, Dec. 24.)

[DOM BOUQUET, *Recueil*, XV, 247.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili BERENGARIO ForojuIiensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Filius noster Petrus Lerinensis abbas, cum suis fratribus ad nos veniens, querelam in conspectu nostro deposuit, quod Troandus miles, parochianus tuus, quamdam villam ipsorum devastavit, et ejusdem villæ habitatores, monachos et laicos, multis exactionum oppressionibus infestaverit. Questus est etiam quod Adalbertus et frater ejus Raimundus scilicet, parochiani tui, eandem villam igni combusserunt: in cujus nimirum villæ destructione maximum detrimentum Lerinense monasterium patitur cognoscitur. Unde Iraternitati tuæ mandamus atque præcipimus, ut Troandum ipsum moneas quatenus prædictam villam, cum habitatoribus et pertinentiis suis, Lerinensibus fratribus omnino liberam quietamque dimittat, nec eam deinceps ullis vexationibus inquietet. Quod si contempserit, tu, charissime frater et coepiscopo, talem inde Lerinensi monasterio, quod nostrum est, justitiam facias, qualem tibi a nobis in tuis desideras negotiis exhiberi. Porro super illos qui combustionem fecerunt, sententiam proferas quæ de ignem mittentibus a dominis prædecessoribus nostris Urbano et Paschale facta, et a nobis ipsis confirmata est; excepto tamen quod discretionis tuæ providentia, et abbatis Lerinensis vel congregationis consilio, pro satisfactione quam fecerint, misericorditer fuerit condonatum.

Datum Laterani ix Kal. Januarii.

CXCVIII.

* *Xenodochii S. Joannis Hierosolymitani possessiones et privilegia confirmat.*

(Anno 1123, Jan. 8.)

[BOSTO, *Dell'istoria della sacra religione di S. Jior. Gierosol.* Roma, 1621, fol., I, 48.]

A

CXCIX.

* *Monachos Casinenses hortatur ut Oderisio electo abbati pareant.*

(Anno 1123.)

[Vide PETRI *Chron. mon. Casin.*, I, IV, c. 78.]

CC.

Monasterii Sanctæ Euphemie Brixienensis bona et jura enumerat, et sub sanctæ Romanæ Ecclesiæ protectione confirmat.

(Anno 1123, Febr. 10.)

[MARGARINI, *Bullar. Casin.*, II, p. 136.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio PETRO abbati monasterii Sanctæ Euphemie quod in Brixienensi parochia in latere montis qui Dignus dicitur, situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Divinis præceptis instruimur, et apostolicis monitis conformamur, ut pro ecclesiarum statu, impigro vigilemus affectu. Quamobrem, dilecte in Christo filii Petre abbas, petitioni tuæ clementius duximus annuere, ut Beatæ Euphemie monasterium, cui auctore Domino præsidet, quod a piæ memoriæ, Landulpho Brixienensi episcopo, ab ipsa sua fundatione constructum est, apostolicæ sedis tuitioe ac patrocinio muniremus. Per præsentis igitur privilegii paginam, apostolica auctoritate statuimus, ut possessiones, prædia et bona omnia, quæ idem monasterium in præsentem juste possidet, vel in futurum, largiente Domino, justis modis poterit adipisci, firma ei et illibata jure perpetuo conserventur. In quibus hæc propriis nominibus annotamus: castrum Sanctæ Euphemie, cum capella Sanctæ Mariæ. Curtem Bazani, Zoco; Rainæ, Siluole, curtem Rezati, cum castro et capella Sancti Petri; duo massaritæ in Virle positæ, Bistone, Alpes Letinæ. Medietatem curtis de Mazano, cum castro, turribus, et capella Sancti Bartholomæi, et Sanctæ Margaritæ. Medietatem castri Gurzagi. Quidquid habetis in plebe de Gavardo, et in plebibus Salande, Materno, Tusculano, Gargnana. In Brixia casam unam terraneam. In Francia goba sex jugera vinearum, in Cubiade sortes sex. In loco qui dicitur Villo, capellam Sanctæ Euphemie. In Fontasio massaritis quatuor. In Burne unam sortem, cum familiis. In plebe civitas petias vinearum quatuor. In Lauze sortes duas, cum familiis. In Pascardo unam. In Niardo unam, et in Aune unam. Juxta fluvium Mellæ curtem Leole cum castro et capella Sancti Martini. In Cassivico sortes tres. In Calino sortes duas. In Miliano et in Mistriano corticellam unam. Castrum Rodelianum, cum capellis Sanctæ Mariæ et Sancti Andreæ. In Corsano corticellam unam cum familia. In Dunello sortes octo cum capella Sancti Joannis. In Carso capellam Sancti Laurentii, cum tribus sortibus. Nulli ergo archiepiscopo, episcopo, vel abbati, aut alicui prorsus hominum facultas sit, idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro

quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Brixiensis episcopi reverentia canonica. Obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo, vel de alio, si oportuerit, collegio, secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam elegerint, a Brixiensi episcopo consecrandus; sicut a supradicto bonæ memoriæ Landulpho episcopo constitutum est. Porro idem cœnobium in ea libertate manere sancimus, in qua prædictus episcopus, et loci fundator, ipsum posuisse cognoscitur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Gervasii scriniarii regionarii et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Ugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, iv Idus Februarii, indictione 1, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domni Calixti papæ II anno quinto.

CCI.

Frederici archipresbyteri et canonicorum Carpensium jura omnia ac privilegia confirmat.

(Anno 1123, Febr. 10.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 821.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto Filio FREDERICO archipresbytero, et cæteris canonicis plebis Sanctæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, quæ in pago Carpensi sita est, eorumque successoribus in perpetuum.

Commisssa nobis apostolicæ sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagere, et earum maxime quieti quæ specialius eidem sedi adhærent, et tanquam jure proprio subjectæ sunt, auxiliante Domino providere. Astulphus siquidem Longobardorum rex in regni sui pago, quod Carpum dicitur, Beatæ Mariæ semper virginis ecclesiam construxisse dignoscitur, quam ut a vicinorum episcoporum, in quorum confiniis idem pagus erat, contentionibus et molestiis omnino liberam redderet, quasdam de prædicta curte possessiones in locis convenientibus utrique dedit, et Mutinæ quidem juxta ecclesiam Sancti Thomæ, Regino vero juxta ecclesiam Sancti Apollinaris. Super hæc ecclesiam illam in jure semper sedis apostolicæ

A permanere constituit, et libertatem ex Stephani papæ privilegio acquisivit. Quam videlicet libertatem prædecessores nostri supradictæ Carpensi ecclesiæ usque ad nostra tempora servaverunt. Et nos ergo eandem libertatem prædictæ ecclesiæ per Dei gratiam conservandam statuimus, ut nulli episcopo, vel nulli omnino ecclesiasticæ sæcularive personæ eadem ecclesia subjecta sit, nisi tantum apostolicæ sedi, ad quam, ut prædictum est, jure proprietatis et tutela defensionis specialiter pertinere cognoscitur. Decimas quoque Carpensis territorii absque ulla divisione sive diminutione, vobis vestrisque successoribus firmas perpetuo manere sancimus, sicut eas prædecessorum nostrorum apostolicæ memoriæ Gregorii VII et Urbani, et Paschalis II atque aliorum concessione hactenus habuistis, ita ut de prædictis decimis nulli alicui possidere, vel ab aliquo accipere, nisi de consensu et permissione plebis, liceat. De chrismate et oleo sancto atque ordinatione vestra, sive consecrationibus ecclesiarum, a quocunque velitis episcopo catholico, accipiendis licentiam vobis liberam indulgemus, sicut a præfatis pontificibus constat fuisse concessam. Capellas autem quæ ad jus vestræ ecclesiæ pertinere nosentur, id est S. Martini, S. Laurentii, S. Nicolai, absque ullius molestia perpetuo vobis vestrisque successoribus per omnia stabilitas esse censemus. Atque infra terminos vestræ parochiæ nullam ecclesiam, nisi per vestram licentiam, et vobis subjectam, ædificari præcipimus. Infra eosdem quoque terminos præposito plebis clericos ordinare permitimus, ad cujus providentiam et dispositionem tam ordinationes et promotiones clericorum, qui infra eandem parochiam ordinandi vel promovendi sunt, quam etiam prælationes eorum qui in subditis ecclesiis proficiendi sunt, pertinebunt. De criminalibus etiam intra supradictos terminos pœnitentias dare, et reconciliationem facere vobis concedimus. Præterea per præsentis decreti paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque prædia sive possessiones eadem ecclesia juste possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus permaneat. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut a vestra congregatione actiones vel exonium aliquod exigere, vel res vestras in beneficium cuiquam dare, aut possessiones ejusdem ecclesiæ auferre, minuere vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, vestris vestrorumque successorum usibus omnimodis profutura. Sane si quis deinceps archiepiscopus aut episcopus, præpositus vel abbas, imperator aut rex, marchio, vel dux, vel comes, vicecomes, judex aut castaldio, seu quælibet ecclesiastica vel sæcularis persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communitus, si non satisfactione congrua

emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem ejusdem ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, iv Idus Februarii, indictione prima, incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno quinto.

CCII.

Confirmatio privilegiorum ecclesiæ S. Rudperti Salzburgensis.

(Anno 1123, Febr. 19.)

[HANSZII, *Germania sacra*, tom. II, p. 941.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis HERMANNO præposito, et canonicis in episcopali ecclesia S. Rudperti Salzburgensi regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Justis terram inhabitantibus per prophetam Dominus præcipit, cum panibus occurrere fugienti; idcirco vos, filii charissimi, de sæculo fugientes gratanter excipimus, et per sancti Spiritus gratiam sedis apostolicæ munimine confovemus. Vitæ namque canonicæ ordinem, qui per dilectissimum fratrem nostrum Chunradum Salzburgensem archiepiscopum in vestra est Ecclesia institutus, præsentis privilegii pagina confirmamus. Statuimus enim ut nulli omnino hominum liceat eundem ordinem in vestra ecclesia mutare. Et ne cui vestrum post professionem exhibitam, proprium quid habere, neve sine præpositi, vel congregationis licentia claustrum cohabitationem deserere liceat, interdiximus, et tam vos, quam vestra omnia sedis apostolicæ protectione munimus. Vobis itaque, vestrisque successoribus in eadem religione mansuris ea omnia perpetuo possidenda sancimus, quæ in præsentiarum pro communis victus sustentatione legitime possidere videmini, et quæcunque deinceps poteritis adipisci. Ad hæc decrevimus ut nulli hominum facultas sit, vestram Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temeritatis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva metropolitani proprii reverentia. Ad hæc audientes statuimus ne, obeunte ipsius loci præposito, nullus in præpositum qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem providerint

eligenda. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sive sæcularis persona, hæc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam ire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis accipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, xi Kalend. Martii, indictione i, incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti papæ II anno iv.

CCIII.

Prædium Wilzaccaræ, cum ecclesia Sancti Cæsarii in agro Mutinensi, ad canonicos regulares pertinere, contra petitionem monachorum Nonantulensium, decernit.

(Anno 1123, Febr. 26.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 257.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, canonicis ecclesiæ Sancti Cæsarii, quæ sita est in curte quæ dicitur Wilzacara, tam præsentibus quam futuris, sub regulari observantia permansuris in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas, pro Ecclesiarum statu satagere, et quæ recte statuta sunt, auxiliante Domino, stabilire. Comitissa siquidem Mathildis, singularis beati Petri filia, in paterni juris prædio, quod Wilzacara dicitur, jam diu regulares fratres congregare proposuit. Porro cum a Nonantulensibus monachis de eodem prædio quæstio fieret, eadem illustris domina sollicitius procuravit ne quid calumniæ fratribus illic viventibus superesset. Parato enim juxta præceptum domni prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ iudicio, legitimis testibus jurejurando sanctum est, supradictum prædium quadraginta annis a marchione Bonifacio et ejus filia Mathilda possessum esse. Beati vero Cæsarii ecclesiam, in eodem prædio sitam, cum suis possessionibus per quadraginta annos nulla monachorum dominatione, vel legitima litis illatione interposita, liberam ab eis perseverasse. Nos igitur ad prædicti domni prædecessoris nostri exemplar locum ipsum et congregationem vestram in jus et tutelam sanctæ sedis apostolicæ suscipientes, ab omnium deinceps personarum exactione liberam permanere censemus. Statuentes ut quæcunque bona per supradictam comitissam in usus fratrum illic Deo servientium concessa sunt, aut in futurum, largiente Deo, per alios fideles legitime dari, offerri contigerit, quieti semper et integra conserventur. Nulli ergo om-

nino liceat ecclesiam ipsam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis exactionibus fatigare : sed omnia integre conserventur, eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, sive basilicarum, ordinationes clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, a quo malueritis, catholico accipietis episcopo. Ad indicium autem perceptæ a Romana Ecclesia libertatis, bysantium aureum quotannis Lateranensi palatio persolvatis. Si quis igitur ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat reumque se divino iudicio, etc.

Scriptum per manum Gervasii scriniarii regionarii et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, quarto Kalendas Martii, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno v.

CCIV.

Privilegium pro abbacia S. Mariæ Vangadiciensi.

(Anno 1123, Mart. 6.)

[MITTARELLI, *Annal. Camald.*, III, append., 292.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio LITALDO abbati Vangadiciensi monasterii Sanctæ Mariæ, quod in comitatu montis Silicani super Athicem veterem situm est ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Officii nostri cura nos admonet Ecclesiarum quidem omnium præsertim ad jus beati Petri, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ pertinentium, et utilitati intendere et quieti salubriter auxiliante Deo providere. Tuis igitur, dilecte in Domino fili Litalde abbas, precibus annuentes Vangadiciense Beatæ Dei genitricis Virginis Mariæ monasterium, cui Domino auctore præses, quod a nobilis memoriæ Ugone marchione constructum et ab ipsa fundatione sui per prædecessorem nostrum sanctæ recordationis papam Sylvestrum libertate donatum est, sedis apostolicæ patrocinio communimus. Possessiones namque ipsius et bona omnia quæ vel idem marchio, vel alii quilibet homines de suo jure loco illi attulerunt, vel in posterum ei juste offerri a quocunque contigerit, firma tibi tuisque successoribus et illibata permanere censemus; in quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: villam scilicet abbatix, in qua monasterium consistit cum plebe Sancti Joannis, villam Vangaditiam cum ecclesia Sancti Michaelis, villam quæ dicitur Salvaterra cum ecclesia Sancti Antonini, villam Cavazzanam, cum ecclesia Sancti Laurentii. In episcopatu Ve-

ronensi ecclesiam Sancti Salvatoris infra civitatem constructam cum pertinentiis suis. Possessiones illas, et in Bardulino, et in aliis locis ejusdem episcopatus. In episcopatu Vincentino terram de Albarreto. In episcopatu Patavensi ecclesiam Sancti Petri sitam in monte Silicano cum pertinentiis suis, curtem Vallis Almerioi cum ecclesia Sancti Andree. In Este ecclesiam Sancti Firmi et Sancti Petri cum pertinentiis suis. In Palso ecclesiam Sancti Michaelis, possessiones in curia Villæ, et in aliis locis ejusdem episcopatus. In episcopatu Adriensi ecclesiam Sancti Petri in villa Conceda, ecclesiam Sancti Bartholomæi de Gorgnano. Rossetum cum ecclesia Sancti Zenonis. In Contina, ecclesiam Sancti Sixti, Venece cum ecclesia Sancti Martini, et aliis possessiones in eodem episcopatu, vel comitatu. Possessiones in episcopatu Ferrariensi, et in episcopatu Bononiensi ecclesiam Sanctorum Simonis et Judæ de Urbizano cum suis pertinentiis. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Præfati quoque prædecessoris nostri statuta servare cupientes, apostolica sancimus auctoritate, ut monasterium ipsum sub apostolicæ sedis tuitione salvum et in cunctis quietum consistens a potestate seu dominio episcoporum cum omnibus, quas in præsentiarum possidet, ecclesiis, vel quas in futurum juste adeptum fuerit, permaneat liberum, et a synodalibus prorsus exactionibus absolutum. Liceat itaque tibi tuisque omnibus successoribus singulas ecclesias vestras cum cœmeteriis, baptisteriis, capitulis, synodis libere possidere easque per proprios instituere sacerdotes absque alicujus episcopi contradictione vestrorum insuper promotiones clericorum, consecrationesque basilicarum, atque infantium in villis vestris constitutorum baptismata, consignationes episcoporum, quos invitare dignum duxeritis ministeriis, celebrari, similiter stabiliterque censemus. Præterea sacerdotibus in parochialibus ecclesiis monasterii quolibet tempore degentibus tam publicas, quam privatas parochianis utique suis imponendi pœnitentias præsentis favore privilegii licentiam indulgemus, quorum etiam studio quæstiones apud ipsos de conjugii exortæ, ut juxta sanctorum Patrum terminentur institutiones, ad te tuosque successores referantur. Sacrosanctum vero chrisma singulis annis abbas monasterii per suos a quocunque voluerit episcopo legatos accipiat, acceptum autem baptismalibus consueto more studeat ecclesiis distribuere. Sane curtis abbatix, Vangaditix, Salva terræ, simulque Cavazane decimas miserationis intuitu ex integro vobis habendas concedimus, in aliis vero locis prædiorum, quæ sumptibus propriis excolitis, reddituumque vestrorum decimationes nostra vobis vindicare liceat auctoritate. Obeunte te nunc ejus loci abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi quilibet subreptic-

nis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres eorum consensu, vel fratrum pars sanioris consilii de suo, vel si necesse fuerit de alieno religiosorum fratrum collegio secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam providerint eligendum; electus autem ad Romanum pontificem consecrandus, accedat. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire temere præsumperit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus. **FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.**

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, ii Nonas Martii, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno v.

CCV.

Ad D[idacum] archiepiscopum Compostellanum.

(Anno 1123, Mart. 6.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.*, XX, 385.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, ven. fratri D. S. Jacobi archiep. et legato R. E., salutem et apost. benedic.

Perspectis Lucensis Ecclesiæ ejusque episcopi nuntiis agnovimus dilectionem vestram legatione vobis digne a nobis olim tradita, nescio quorumerversorum impedimento, minime fungi: unde valde doluimus et miramur nostra in vestris partibus in tantam devenire tribulationem. Quapropter eandem legationem sicut prius vobis confirmamus, et quasi filium charissimum mememus, ut nostra in vestris partibus peragatis, et quæ corrigenda sunt, corrigatis, emendetisque hujus sacræ sedis licentia et auctoritate. Valete.

Ego cardinalis Deusdedit S. Laurentii conf. Joannes cardinalis. Petrus cardinalis..... conf.

Data apud Lateranum ii Nonas Martii. Scripta per manus Ugonis subdiaconi.

CCVI.

Canonicorum ecclesiæ Cremonensis privilegia et bona confirmat.

(Anno 1123, Mart. 6.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 247.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Cremonensis ecclesiæ canonicis, eorumque successoribus in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas paternam pro Ecclesiarum statu sollicitudinem gerere, et quæ ad earum quietem et pacem constituta sunt, stabilire.

A Quapropter, charissimi in Christo filii, petitionibus vestris clementi benignitate impertientes assensum, ad domni prædecessoris nostri sanctæ memoriæ papæ Urbani exemplar, vestram Beatæ Mariæ Dei Genitricis ecclesiam, cum omnibus rebus suis, apostolicæ sedis tuitione ac patrocinio defensamus. Statuimus enim ut quæcumque bona, quascunque possessiones congregationis vestræ unitas hactenus possedisse per authentica et legitima scripta cognoscitur, vel episcoporum donatione, vel regum, aut cæterorum fidelium oblatione, vobis vestrisque successoribus firma semper et illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus exprimenda signamus, videlicet: Butaninguin, Castrum Vetus, Insulam, Radaldiscum, Casam Novam, Butalianum, Atunellum, Fontanellam: Capellam Sancti Salvatoris, ecclesias Sancti Petri de Curticella ultra Padum, Sanctæ Mariæ de Mareulingo, Sancti Michaelis de Marasse, et Sancti Michaelis de suburbio Civitatis, cum pertinentiis earum. Nec non oratorium Sancti Mauritii cum eorum pertinentiis. Oblationes etiam altaris Sancti Imerii, et cæterorum altarium vestræ ecclesiæ, communitatis vestræ usibus in perpetuum semper exhibendas fore censemus. Quidquid præterea in futurum ad congregationis vestræ regimen juste legaliterque conferri contigerit, firmum semper et integrum stabilitate perpetua conservetur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessum est, usibus omnimodis profuturum. Ad hæc adjicientes præcipimus ut nullus episcopus, comes, vicecomes, sive procurator, de ipsa vos canonica infestare, aut de terris ejus fodrum, vel aliquam dationem, vobis invitis, tollere, seu vos vestrosque successores de ipsis terris aliquando sine legali iudicio molestare vel disvestire præsumat. Præterea, ut omnipotentis Dei servitio per ipsius gratiam quietius insistatis, vos et præfatam ecclesiam ab episcoporum gravamine removentes, decernimus ut eis non liceat, invitis fratribus, in vestra canonica habitare. Vos autem, filii in Domino dilectissimi, oportet mores vestros ab omni malo corrigere, et conversationem vestram ad normam institutionis canonicæ custodire, ut, quod nomine censemini, re etiam in divinæ majestatis oculis esse possitis. Si quis igitur in crastinum archiepiscopus, episcopus, imperator, aut rex, princeps, dux, marchio, aut comes, vicecomes, iudex, aut ecclesiastica quelibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire temere tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum

Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, A
amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, secundo Nonas Martii, indictione prima, incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno v.

CCVII.

• *Monasterii Lencensis tutelam suscipit, bonaque ac privilegia confirmat.*

(Anno 1123, Mart. 16.)

[ZACCARIA *Dell'antichissima badia di Leno libri tre.* Venezia, 1767, 4°, p. 141.]

CCVIII.

Privilegium pro ecclesia B. Mariæ Blesensis.

(Anno 1123, Mart. 19.)

[*Gall. Chr.*, VIII, instrum, 421.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, Stephano abbati et canonicis in Blesensi ecclesia B. Mariæ regularem vitam professis, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Bonis religiosorum fratrum et sanctorum virorum desideriis non solum favere, sed ad ea ipsorum etiam debemus animos incitare. Nobilis siquidem vir Theobaldus, Blesensium comes, venerabili fratre nostro Gaufrido Carnotensi episcopo comonente atque hortante, pro amore Dei et religionis canonicæ reverentia vestram beatæ et gloriosæ Virginis Mariæ Dei Genitricis ecclesiam, quam in sæculari potestate sui domini retinebat, cum omnibus suis rebus et possessionibus Deo et vobis per ejusdem episcopi manum, sicut ipsius attestazione didicimus, reddidit et penitus refutavit hoc nimirum tenore, ut deficientibus de eadem ecclesia clericis sæcularibus, eorum honores sive possessiones ecclesiasticæ in usum vestrum et fratrum, qui post vos in regulari vita, Domino auctore, successerint, redigantur; quandiu vero illi vixerint, præbendarum redditus, quos hactenus tenuerunt, dimittere non cogantur. Idem insuper comes communi vestra utilitati devote intentus, capellam Sancti Carilephi, quam pater ejus et ipse primum possederant, per supradicti episcopi manum vestris usibus mancipavit, ita videlicet ut quocunque tempore decedentibus de ea personis, præbendarum redditus ad Beatæ Mariæ ecclesiam transferantur, et opportuno tempore secundum abbatis arbitrium in capella eadem aliqui regularium substituantur. Nos ergo et præfati strenui atque illustris comitis desiderium laudabile judicantes, et ipsius precibus annuentes, quod ab eo de præfatis ecclesiis per manum fratris nostri et coepiscopi Gaufridi factum est, confirmamus, et ratum atque inviolabile futuris temporibus permanere præcepimus. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito, temere, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, xiv Kalendas Aprilis, indictione prima, incarnationis Domini anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ quinto.

CCIX.

Privilegium pro monasterio Usinhovensî.

(Anno 1123, Mart. 26.)

[*Monumenta Boica*, tom. X, p. 449.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio BRUNONI abbati monasterii Sanctæ Mariæ, quod in Frisengensi episcopatu in loco qui Schiradicitur, situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Omnibus nos debitores esse apostolica doctrina insinuat; verumtamen religiosis viris sollicitius subvenire commissæ nobis administrationis auctoritas exhortatur. Tu siquidem, fili charissime, sicut veridicorum virorum attestazione didicimus, una cum tuis fratribus in monasterio in loco qui Usinhoven dicitur, degens, præ nimia ipsius loci incommoditate aquarumve inopia, nec tuæ nec illorum poteras saluti proficere. Unde, habito venerabilium fratrum nostrorum archiepiscoporum, Adalberti Moguntiini videlicet apostolicæ sedis legati, et Chonradi Salsburgensis consilio, habitationem vestram in Schirrum transferre communiter decrevistis. Qui nimirum locus ab Ottone Palatino comite, consentiente egregia femina Petriſsa comitissa, et aliis quinque comitibus in cujusdam scirothecæ investitione per manus nostras Deo et beato Petro oblatas, conversationi monasticæ aptus, et fratrum videtur usibus opportunus. Nos itaque veræ dilectionis et charitatis intuitu, vestris humillimis supplicationibus accommodantes assensum, mutationem hanc seu translationem ad honorem Dei et religionis augmentum firmamus, ut curam prioris loci, qui beati Petri juris est, nullatenus amittatis. Eundem insuper novæ habitationis locum beati Petri munimine confirmemus, et vos tanquam dilectos a Domino filios defensionis nostræ brachiis sustentamus. Per presentis igitur decreti paginam apostolica auctoritate statulimus, ut quæcunque prædia, quæcunque bona nobilis memoriæ Hazocha cum filiis suis Ekkahardo, Bernhardo Ottone comitibus, seu etiam illustri recordationis comes Bertholdus, comes etiam Chonradus et frater ejus Otto, et fratres Otto, Bernhardus et Ekkahardus, alique fideles Christi pro suarum animarum salute, congregationi vestræ de suo jure obtulisse noscuntur, quæcunque etiam in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat vestrum cænobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt

usibus omnimodis profutura. Chrisma, oleum sanctum consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, ab episcopo in cujus diœcesi estis accipietis, si quidem gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, et si ea gratis ac sine pravitate exhibere voluerit; alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis adire antistitem, qui apostolicæ sedis fultus auctoritate, quæ postulantur indulgeat. Obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres consensu communi, vel fratrum pars consilii sanioris vel de suo vel de alieno si oportuerit collegio secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam elegerint. Porro sepulturam loci vestri omnino liberam esse sancimus, ut eorum, qui illic sepeliri desideraverint devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Sane advocatum vobis secundum vestrum arbitrium, aliorum quoque religiosorum, et sani consilii virorum, quem potissimum elegeritis, concedimus, qui timoris amorisque Dei respectu, vestræ utilitati bene provideat. Ipse tamen si molestus vobis exstiterit, nostra auctoritate liceat alium vobis idoneum constituere. Porro nec ipsi, nec aliis facultas sit advocatiam loci vestri sibi quasi hæreditariam vindicare, vel vobis renitentibus possidere. Si quis igitur in futurum archiepiscopus aut episcopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes, vicecomes, iudex, aut ecclesiastica qualibet secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, vi Kalend. Aprilis, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1123; pontificatus autem domni Calixti papæ II anno v.

CCX.

In generali concilio Conradum, olim episcopum Constantiensem, sanctorum ordinibus ascribit.

(Anno 1123, Mart. 28.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 289.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri UDELICO episcopo, clero et populo Constantiensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Fratres vestri, quos ad apostolicam sedem di-

A rexistis, multa nobis ac fratribus nostris, de illius sancti viri defuncti, Conradi, vestri episcopi, actibus retulerunt miracula, et quæ per eum Dominus omnipotens fecerat, certificare scriptis et verborum attestationibus studuerunt. Nostris itaque fratribus episcopis et cardinalibus, et aliis archiepiscopis, episcopis, et abbatibus, ac religiosis qui aderant, viris visum est, eundem sanctum apud Deum honorabilem meritis, nos apud homines, quantum nobis fas est, honorabilem memoria facere debere. Unde in generali quod celebramus concilio, ejus venerationem fratribus omnibus nuntiamus. Ad honorem igitur Dei atque ipsius S. Conradi reverentiam largiente Domino constituimus, ut ipsius inter sanctos recordatio futuris temporibus habeatur, et miracula, quæ per eum a Deo facta dicuntur, si vera sunt, scripturis et lectionibus memoriter deinceps teneantur. Vos vero, fratres et filii dilectissimi, apparentium in terra vestra florum odore relecti, ita in posterum conversari, atque ita pie vivere, cooperante Domino, satagatis, ut et ipsi aliis odorem virtutum reddere, per sancti Spiritus gratiam valeatis. Omnipotens Dominus beatorum apostolorum Petri et Pauli precibus, et prædicti sancti viri orationibus sua nos miseratione custodiat et ad vitam perducatur æternam.

Datum Laterani v Kal. Aprilis.

CCXI.

C Ad Girbertum episcopum Parisiensem. — *Ut omnes clerici et abbates diœceseos ipsi pareant. Item ut canonicus Parisiensis, alterius ecclesiæ episcopus effectus, vræbendam amittat.*

(Anno 1123, Mart. 28.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 210, ex minore Pastoralis Ecclesiæ Paris.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GIBERTO episcopo, et canonicis Parisiensis Ecclesiæ, salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolicæ administrationis debito provocamur, suam ecclesiis dignitatem et justitiam conservare. Quapropter vestram matricem Beatæ Mariæ ecclesiam in suæ dignitatis statu volumus per Dei gratiam permanere. Pro præsentis scripti stabilitate statuimus, ut omnes et clerici, et abbates, ad sedem Parisiensem pertinentes, tibi, charissime frater Girberte episcopo, tanquam pastori suo et tanquam membra capiti adhærentia, et successoribus tuis, debitam obedientiam et reverentiam semper exhibeant. Illud etiam juxta sanctorum censuram decernimus, ut si aliquis Ecclesiæ Parisiensis canonicus, ad episcopatum fuerit honorem promotus, et alterius ecclesiæ gubernacula beneficiæque susceperit: illius, de quâ assumptus est, Ecclesiæ privetur canonica.

Datum Laterani, v Kal. April. indictione I.

CCXII.

Monasterii S. Bertini Sithiensis tutelam suscipit et privilegia confirmat.

(Anno 1123, Mart. 30.)

[*Collection des Cartulaires, III, 262.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio LAMBERTO, abbati Sithiensis monasterii Sancti Bertini, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Tuis igitur, dilecte in Domino filii Lamberte abbas, justis petitionibus annuentes, Sithiense Beati Bertini monasterium, cui, Deo auctore, præsides, sub tutelam et protectionem sedis apostolicæ confovendum suscipimus. Statuimus enim ut nullus abbas in eodem monasterio præponatur, nisi quem fratres, communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam, de sua congregatione providerint eligendum. Porro, juxta domni prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ decretum, abbatis subrogationem penes Alciacum, non aliunde quam de vestro monasterio, fieri apostolica auctoritate derernimus. Sane, juxta Roberti comitis corroborationem, a villa Arkas, et a molendinis quæ infra ambitum monasterii vestri continentur, nulla prorsus, usque Broburg et Lodic, alia molendina intersint, sicut nec retroactis fuere temporibus. Molentes autem omnemque molturam, quam de ministerio advocati Sancti Bertini, sive aliunde, quiete hactenus possidistis, deinceps libere et absque omni contradictione vos possidere censemus. Deinde totum illud atrii spatium quod ab omni basilicæ vestræ parte, usque ad medium Agnionis fluvii cursum interjacet, sicut per fratrem nostrum Joannem, Morinorum episcopum, constat esse sacratum, ita nos ecclesiæ vestræ præsentis decreto firmamus, cum piscariis et terris adjacentibus, cultis sive incultis, videlicet a præfata villa Archas usque ad vetus monasterium, prout priscis temporibus possidistis. Illarum quoque decimarum medietatem, quæ vobis et canonicis Sancti Audomari communi jure proveniant, scilicet de Sancto Michaelæ, de Sancto Quintino in Lokenes, de Sancto Martino extra burgum, de Sancto Jacobo de Tatinghneum, et de Cormettes, necnon et illorum quatuor denariorum communis telonei, quos fraternitas tua, una cum præfatis canonicis, adversus burgenses, sibi, coram episcopo Tarvanensi, rationabiliter vindicavit, scripti hujus auctoritate firmamus. Refectionem præterea, quam fratribus monachis et pauperibus in tuo anniversario tribuendam constituisti, nos inviolabilem permanere sancimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, etc.

Datum Laterani, per manum Hugonis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, tertio Kal. Aprilis, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno mille-

A simo centesimo vicesimo tertio, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno quinto.

CCXIII.

Ad Joannem, Morinensium præsulem.

Anno 1123, Mart. 30.

[*Ibid., p. 294.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri JOANNI, Morinorum episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Beati Bertini monasterium, cum omnibus rebus et possessionibus suis, ad Romanæ jus Ecclesiæ pertinere, fraternitati tuæ credimus esse notissimum. Qua in re bona ejus, quæ antiquitus cognoscitur possedisse, decreti nostri pagina confirmavimus. Tu igitur dilectioni rogando, mandamus ut omnia bona ejus manutenere ac defendere studeas, et præsertim ea quæ prædecessorum nostrorum sunt privilegiis confirmata; satagas etiam, et firmiter in posterum teneas, ut abbatis erogatio penes Alciacum de præfato monasterio fiat, et inde electo, sine occasione aliqua, manum benedictionis imponas, quatenus et nos beati Petri filios pro amore nostro a te amplius diligi cognoscamus, et tu a nobis gratiarum merearis accipere actiones.

Datum Laterani, III Kal. Aprilis.

CCXIV.

Monasterio S. Crucis Burdigalensi ecclesiam S. Marci assertit.

(Anno 1123, Mart. 30.)

[*MABILLON, Annal. Bened., VI, 98.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis ANDRONI abbati et monachis Sanctæ Crucis, salutem et apostolicam benedictionem.

Inter vos et monachos Sancti Marci de subjectione et obedientia querimonia est agitata: et quidem vos fratres illos in religione vestrique subjectione cœnobii retinere juxta vestram consuetudinem volebatis, ipsi autem rebelles vobis inobedientes effecti a vestra subjectione se subtrahere nitebantur. Proinde a Burdegalensi archiepiscopo evocati ad præsentiam ejus venerunt, sed ipsius et religiosorum abbatum ac monachorum qui aderam, obedire judicio contempserunt; qua de re ab ipso excommunicati sunt. Tunc illi magis contra vos se erigentes, ad legatum nostrum Girardum Engolismensem episcopum perrexerunt et ab eo virgam quamdam pastorem dictam quibusdam subreptionibus acceperunt, cujus virgæ occasione Sancti Marci ecclesiam per se abbatiam esse liberam voluerunt, sicut monasterium Sanctæ Crucis existit. Deinde archiepiscopus ad nostrum concilium evocatus, eos mandatis suis et monitis evocavit, ut de transgressione hac in nostra præsentia responderent. Cum autem utrique ad nostram præsentiam venissetis, et illi a nobis inducias postulassent, diem utrique parti præfiximus, qua coram nobis et nostris fratribus querimonia sopiretur. Die igitur constitata vos adfuistis, sed altera pars a conspectu nostro se absentavit. Nobis ergo et fratribus nostris justum et

rationabile visum est, ut neque vos vestra fraudari A
justitia, neque illi de sua debuissent lucrari absentia. Idcirco in generali fratrum nostrorum, episcoporum et cardinalium et aliorum, archiepiscoporum, episcoporum, abbatum ac religiosorum virorum concilio collaudavimus, ut prædicta Sancti Macarii ecclesia, sicut ab antiquo fuit, ita et in posterum in vestri monasterii sit obedientia et dispositione subjecta. Ille vero baculus sive subreptionis virga in vestrum dominium redigatur, et ne aliquod de cætero scandalum moveat omnino frangatur. Si quis autem hanc nostram et generalis concilii constitutionem et collaudationem aliqua temeritate infregerit, sancti Spiritus iudicio et indignationi sedis apostolicæ subjacebit. Monachi autem Sancti Macarii excommunicatione, qua et a nobis B
et archiepiscopo percussi sunt, tandiu teneantur, donec ad abbatis Sanctæ Crucis obedientiam revertantur.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, III Kal. Aprilis, indictione II, anno Incarnationis Dominicæ 1123, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno V.

CCXV.

Ad populum et clerum Augustensem.

(Anno 1123, Mart. 31.)

[KHAMM, *Hierarchia Augustana*, pars I, p. 198.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, clero et populo Augustensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Dilectus frater noster Hermannus, episcopus vester, ad sedem apostolicam cum multo labore et fatigatione sui pervenit, et sanctæ Romanæ Ecclesiæ matrem suam humilitate debita et obedientia recognovit. Quem nos paterna dilectione suscepimus, et tanquam obedientem filium nobiscum diligenter habuimus. Ipsum itaque ad vos cum nostra gratia et integritate sui episcopalis officii remittentes, universitatem vestram rogamus, monemus atque præcipimus, ut eum benigne suscipiatis, affectione præcipua diligatis, et ei sicut patri et magistro vestro, nec non et animarum vestrarum episcopo reverentiam et obedientiam humiliter impendatis.

Data Laterani II Kal. April.

CCXVI.

Ecclesiæ Monopolitanæ libertatem et possessiones petente Nicolao episcopo, confirmat.

(Anno 1123, Mart. 31.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, I, 963.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecti fratri NICOLAO Monopolitano episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quia igitur dilectio tua ad sedem apostolicæ portum confugiens iteratam ejus tuitionem devotione debita requisivit, nos supplicationi tuæ clemen-

ter annuentes et dictam Monopolitanam ecclesiam, cui Deo auctore præses, decreti præsentis auctoritate munimus. Statuimus enim ut eadem ecclesia nulli alii præter apostolicam sedem subjectionis reverentiam debeat, sicut per apostolicæ memoriæ prædecessorem nostrum Urbanum II in Beneventana synodo definitum, et privilegii testimonio confirmatum, necnon et a S. recordationis Paschali papa privilegii munimine roboratum est. Te igitur tuosque successores hujus libertatis gratia perfruentes sub solius apostolicæ sedis obedientia in perpetuum manere decernimus, statuentes ut quæcunque Monopolitana ecclesia hactenus justè possedit, aut hodie possidet, sive in futurum justè et canonicè poterit adipisci, in castellis, villis, silvis, in ecclesiis, in monasteriis cæterisque possessionibus, tibi tuisque successoribus episcopali jure regenda semper, ac disponenda serventur, salva in omnibus Romanæ et apostolicæ Ecclesiæ reverentia. Obeunte te, vel tuorum quolibet successorum, clero, populoque Monopolitano facultas sit, semota omni pravitate, episcopum canonicè eligendi, electus autem a Rorzano pontifice consecrabitur. Sane si quis in crastinum archiepiscopus, episcopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes, vicecomes, judex, aut ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio C
existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis S. R. E. subd., II Kal. Aprilis, ind. I, Incarn. Dom. anno 1123, pontificatus autem D. Calixti II PP. V.

CCXVII.

Hamburgensibus commendat Adalberonem archiepiscopum a sese consecratum et pallio donatum.

(Anno 1123.)

[LAPPENBERG, *Hamburg. Urkund.*, I, 126.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, clero et populo Hamaburgensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Desideriis vestræ dilectionis nostro concordante iudicio, venientem ad apostolorum limina et ad nos dilectum fratrem nostrum Athelberonem, in cujus electionem vota vestra convenerant, Patrum, ut confidimus, canonicis regulis congruentem et constitutionis ecclesiasticæ non ignarum, benigne suscipimus. Quem de charo chariorem vobis dilectionis et charitatis visceribus amplectentes, vobis in archiepiscopum nostri tanquam beati Petri manibus conse-

cravimus. Consecrato etiam cum nostræ gratiæ abundantia pallium pontificale, videlicet officii plenitudinem, ex apostolicæ sedis benignitate contulimus. Quo infra ecclesiam ad sacra missarum solemnia uti debet, diebus illis qui in vestræ ecclesiæ privilegiis distinguuntur. Hunc igitur sub litterarum nostrarum prosecutione ad Ecclesiæ vestræ regimen dirigentes plena hortamur affectione diligi, plena humilitate venerari. Confidimus enim magnum, Deo auctore, utilitatis fructum per ejus doctrinam et providentiam vobis omnibus profuturum.

CCXVIII.

Confirmatio jurium omnium Ecclesiæ Squillatinæ.

(Anno 1123, April. 2.)

[COQUELINES, *Bullar. amp. Collect.*, tom. X.: p. 184.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri PETRO archiepiscopo, a nobis de Squillatina Ecclesia in Panormitanam translato, ejusque successoribus canonice instituendis, in perpetuum.

Justis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licet indigni, justitiæ eustodes atque præcones in excelsa apostolorum principum Petri et Pauli specula positi, Domino disponente, conspicimur. Tuis igitur, frater in Christo charissime Petre archiepiscope, justis petitionibus annuentes, sanctam Panormitanam Ecclesiam, cui auctore Domino per nos institutos præsidēs, auctoritate sedis apostolicæ communimus; statuimus enim ut Panormum, Misilimum, Cornelianum, Bicarīs, Therme cum pertinentiis suis, et possessiones, et coloni, decimæ, et episcopalia jura ipsius parochiæ, nec non et omnia quæ terræ principes, et alii fideles viri de jure suo eidem Ecclesiæ contulerunt, et quæ ipsi Ecclesiæ jure antiquo pertinere videntur, quæta et libera, in tua tuorumque successorum ditione auctoritatis nostræ assertionē permaneant; omnem quoque libertatem, quæ a prædecessoribus nostris sanctæ memoriæ Alexandro II, Gregorio VII et Paschale II Romanæ Ecclesiæ pontificibus prædecessoribus tuis Panormitanis archiepiscopis Nicodemo et Alcherio, et per eos Panormitanæ Ecclesiæ concessa dignoscitur, nos quoque auctoritate apostolica damus tibi et per industriam tuam Ecclesiæ ipsi concedimus, et decreti hujus pagina confirmamus. Pallii quoque usum, qui antecessoribus tuis a nostris antecessoribus est concessus, dilectioni tuæ concedimus; quo videlicet uti debetis diebus illis qui in Ecclesiæ tuæ privilegiis distinguuntur. Cujus indumenti honor quoniam modesta actuū vivacitate servandus est, hortamur, ut ei morum tuorum ornamenta convenient, quatenus auctore Deo recte utrobique possis esse conspicuus. Quamobrem, charissime frater, quoniam pastoralis curæ constringit officium, dilige fratres, ipsi quoque adversarii propter mandatum Dominicum tuo circa te copulentur affectu, pacem sequere cum omnibus: sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum: piis vaces operibus: virtutibus polleas; fulgeat in pectore tuo rationale iudicii cum superhumeralis actione

A conjunctum: ita procedas in conspectu Dei, et totius Israel; hujusmodi gregi commisso præbeas exempla, ut videant opera tua bona, et glorificent Patrem tuum qui in cælis est; sit in lingua sermo, sit cæli fervor in animo: creditum tibi agrum Dominicum exerce dum licet, semina in timore: dum tempus est bonum faciendo non desicias; tempore enim suo metes, non desicendo vigilanter. Itaque terrena negotia relinquendo cælestibus anhela, quæ retro sunt obliviscens, in ea quæ ante sunt temetipsum extende; mens tua in sæculari veritate non diffuat, sed tota in unum currat atque confluat finem, quem mira suavitate David respexerat, cum dicebat: *Unam petiit a Domino, hanc requiram ut inhabitem in domo*

B *Domini omnibus diebus vitæ meæ.* Sancta Trinitas æternitatem tuam suæ gloriæ protectione circumdet, et ad finem, qui non finitur, pervenire concedat. Si qua vero in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertio commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, *quatenus et* hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. C Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi cardinalis, iv Nonas Aprilis, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno v.

CCXIX.

Ad Antonium abbatem Senonensem.

(Anno 1123, April. 2.)

[*Gall. Christ.* XIII, instr. 488.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio ANTONIO abbati monasterii Senonensis quod in Tullensi parochia situm est.

D Tuis igitur, filii in Christo charissime Antoni abbas, justis petitionibus annuentes statuimus, etc., ut illibata permaneant, in quibus hæc propriis visa sunt vocabulis exprimenda: ecclesiam Vipodicellæ, etc., ecclesiam de Plania, ecclesiam S. Joannis, ecclesiam S. Maurici Senonensis, etc., ecclesiam de Stopax, ecclesiam episcopi Villæ, ecclesiam Danuebrii, etc. Sane advocatum loci vestri quicumque per Metensem episcopum constitutus fuerit, etc., delegato advocatis beneficio contentum esse præcipimus, etc.; cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subd. card., iv Non. Aprilis, indict.

1, Incarnationis Dominicæ an. 1125, pontificatus auctorem domini Calixti II papæ anno v.

CCXX.

Ad Ottonem Bambergensem episcopum, Pomeranorum apostolum. — De privilegiis Bambergensi Ecclesie concessis.

(Anno 1125, April. 3.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 193.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri OTTONI Bambergensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Bonis fratrum nostrorum studiis non solum favere, sed ad ea ipsorum etiam debemus animos incitare. Tuis ergo, charissime et venerabilis frater Otto Bambergensis episcopo, supplicationibus inclinatis, monasteria quæ ipse propriis sumptibus extruxisti, et Bambergensi ecclesiæ conferens, apostolicæ sedis roborari munimine quæisivisti, in B. Petri ejusque Romanæ Ecclesiæ protectione suscipimus contra pravorum hominum nequitiam defensanda. Statuimus ergo ut possessiones, prædia et bona omnia, quæ et fraternitas tua eisdem monasteriis divini amoris intuitu contulit, quæque aliorum fidelium justa oblatione concessa sunt, aut in futurum juste legaliterve acquiri vel offerri contigerit, firma eis et illibata Domino auctore permaneant. Ordinationes sane abbatum vel monachorum suorum a catholicis episcopis diocesanis accipiant. Rerum vero ipsorum monasteriorum curam et administrationem in tuo tuorumque successorum arbitrio et potestate remanere censemus. Nulli itaque hominum facultas sit eadem monasteria perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur ecclesiastica sæcularis persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove eammonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eisdem monasteriis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Scripta per manum Gervasii scriniarii regionarii et notarii sacri palatii.

CCXXI.

Privilegium pro monasterio S. Benedicti Cremonensis.

(Anno 1125, April. 3.)

[GATTULA, *Hist. Casin.*, I, 285.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio VIVIANO præposito ecclesiæ Beati Benedicti apud

A Romam, salutem et apostolicam benedictionem.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Henricus siquidem comes Pergamensis cum totius populi Cremensis suffragio, et conniventia pro animarum suarum salute in prædio possessionis suæ cellam in honore beati Benedicti devotione et reverentia obtulerunt. Hanc videlicet cellam venerabilis frater noster Rogerius tunc Voliterrensis episcopus, ejusdem Henrici comitis filius, pro patris sui, et Cremensis populi desiderio et rogatu jamdudum sub tutelam sedis apostolicæ, sicut et cætera Casinensis monasterii membra suscipi postulavit.

Nos igitur tam illorum, quam tuis, dilecte filii Viviane ejusdem loci præposite, petitionibus annuentes pro sanctissimi Patris nostri Benedicti reverentia et filii nostri Oderisii abbatis dilectione, ad cuius curam ex Casinensis cœnobii jure locus idem pertinet, cellam ipsam per decreti præsentis paginam sub apostolicæ sedis tutelam, protectionemque suscipimus. Statuimus ergo ut cella eadem quieta semper et libera in Casinensis monasterii possessione et unitate permaneat, nec ulli omnino personæ liceat eam Casinensi monasterii jure dominioque subtrahere, aut separare. Quæcunque vero prælia, quæcunque possessiones, a supradicto comite Henrico, et a Cremensibus, vel aliis fidelibus viris eidem loco ad fratrum sustentationem collata sunt, vel in futurum largiente Domino conferentur, firma vobis in perpetuum, quieta, et integra conserventur. Quæ videlicet possessiones habentur in Cremonensi territorio in villa Heire, in Rivi Zinga, in Veilate, in Mozanica, in Vauri, et in Josano, et in Boteliano. Decernimus itaque ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Ordinationes monachorum qui ad sacros ordines fuerint promovendi, seu clericorum monasterio pertinentium a quo malueritis catholico episcopo accipietis, qui apostolicæ sedis auctoritate postulatur indulgeat. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Quicumque vero domum ipsam, et in ea Domino servientes fovere, suisque rebus honorare curaverit, omnipotentis Dei et apostolorum ejus gratiam consequatur. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manus Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, tertio Nonas Aprilis, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno 1125, pontificatus autem Calixti II papæ quinto.

CCXXII.

*P'arthenonem S. Salvatoris et S. Julię Brixiansem
inendum suscipit ejusque possessiones ac privilegia
confirmat.*

(Anno 1123, April. 3.)

[MARGARINI, *Bullar. Casin.*, II, 157.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectę in Christo filię ERMINGARDÆ abbatissę monasterii Domini Salvatoris nostri, et S. Julię virginis et martyris, quod Novum dicitur, et in civitate Brixia situm est, ejusque sororibus tam pręsentibus quam futuris in perpetuum.

Quę a prędecessoribus nostris ecclesiasticę utilitatis prospectu statuta sunt, firma debent perpetuitate servari; ea propter petitiones tuas, charissima in Christo filia, non immerito annuendum censuimus, ut Beatę Julię monasterium, cui, Deo auctore, pręsides, quod videlicet ab Ansa regina intra civitatem Brixianam constructum est, apostolicę sedis privilegio muniremus. Per pręsentis igitur scripti paginam constituimus, ut idem monasterium sub apostolicę sedis protectione, et regia defensione submissum, nullius unquam alterius jurisdictionibus submitatur; adeo ut quisquam sacerdotum, nisi ab ipsius loci abbatissa fuerit invitatus, nec missarum ibi solemnia celebrare pręsumat. Possessiones autem ipsius loci, quę ab eadem Ansa regina, et successoribus suis imperatoribus, vel ab aliis fidelibus legaliter concessę sunt, tibi, tuisque sororibus et his, quę post vos in eadem religione successerint, confirmamus: curtes, scilicet, Sermionem Ceruanicam, Nuvelariam, Berciagum, Barbadam, Alfianum, Calvatonem, Ciconariam, Miliarinam, Sermidam, necnon Cosenagum novum, Monticellum, cum omnibus basilicis eidem monasterio pertinentibus, scilicet in Sermione una, in Nuvelaria una, in Berciago duę, in Barbada una, in Alfiano una, in Calvatone duę, in Ciconaria una, in Meliarina una, seu etiam curtes, villas, castella, basilicas, et omnia eidem monasterio pertinentia; quęcunque pręterea in futurum, largiente Deo, juste atque canonice poteritis adipisci, firma tibi et eidem monasterio, illibataque permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur earum, pro quarum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te, vel aliqua ipsius monasterii abbatissa, nulla ibi qualibet subreptionis astutia pręponatur, nisi quam sorores communi consensu, vel sororum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, et beati Benedicti Regulam elegerint. Sane abbatissa ipsius loci licentiam habeat ad honorem Dei, ecclesias construendi, mercatum et castella in terris ad pręfatum monasterium pertinentibus, ubicunque voluerit, pro utilitate monasterii construendi. Nullus etiam episcopus, dux, marchio, comes, vicecomes, vel aliqua magna par-

A vaque persona ullum districtum in aliquibus locis ipsius monasterii judicare, seu aliquod placitum, absque licentia abbatissę, habere pręsumat; nec res monasterii quovismodo alienare, vel ibi molestiam inferre, aut fodrum, vel mansionaticum, seu ripaticum, aut paratas, sive aliquas functiones exigere. Decimas pręterea et primitias laborum vestrorum, et districtum servorum, et liberorum, ad vestrum cęnobium pertinentium confirmamus. Crisma, oleum sanctum, consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes abbatissę, vel monachorum sive cęterorum clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, seu quidquid ad sacrum mysterium pertinet, a quibuscunque catholicis pręsulis fuerint postulata, gratis concedimus, et absque reprehensione tribuenda, sicut Anselperga prima abbatissa ejusdem monasterii, a Paulo beatę memorię, apostolicę sedis pontifice, pro fragilitate feminei sexus obtinuit. Si qua igitur in futuram ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat; atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. *Cunctis* autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonę actionis percipiant, et apud districtam judicem pręmia æternę pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicę Ecclesię episcopus SS.

Datum Laterani, per manum Hugonis sanctę Romanę Ecclesię subdiaconi, III Non. Aprilis, indictione I, Incarnationis Dominicę anno 1123, pontificatus autem domni Calixti II papę anno V.

CCXXIII.

Privilegium pro ecclesia S. Deodati.

(Anno 1123, April. 3.)

[*Hist. de l'Eglise de Saint-Dié*, p. 377.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, ALBERTO venerabili pręposito Sancti Deodati, cęterisque fratribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Venientes ad nos ecclesię vestrę canonici, dilectus filius noster Hunaldus, et Hugo vester scholasticus, petierunt ut ecclesię vestrę possessiones, jura sua, dignitates juxta quod in privilegiis vestris continentur, tam in his quę a prędecessoribus nostris Romanę sedis pręsulis obtinuitis, quam in his quę ab aliis pontificibus, seu imperatoribus, vel ducibus suscepistis, nos quoque nostra auctoritate firmaremus. Eorum itaque petitioni, quę justa videbatur, clementer annuentes, vobis vestręque in perpetuum confirmamus Ecclesię, quidquid in privilegio prędecessoris beatę memorię Leonis papę firmatum est. Pręterea nominatim ecclesiam Sancti Remigii in monte juxta quod venerabilis frater Riquines

Tullensis episcopus scripto et sigillo suo vobis confirmavit. Necnon etiam tenorem ecclesiarum vestrarum, quas in episcopatu Basiliensi habetis, sicut ad nostra usque tempora tenuistis, et a Rodulpho beatæ memoriæ Basiliensi episcopo scripto, et sigillo suo confirmatum suscepistis. Videlicet ut in quarto anno ecclesia de Ungersheim pro decimis quadraginta solidos Basiliensis monetæ, et capella de Mittegvibre quinque solidos, et illa de Vuegvibre similiter quinque persolvat. Eisdemque ecclesiis supradictis viduatis, sacerdotes in eis pro voluntate præpositi, atque fratrum vestræ ecclesiæ ponantur. Quæcunque etiam in posterum concessione principum, seu liberalitate pontificum, aut oblatione fidelium, ecclesiæ vestræ canonice accesserint, auctoritate sedis apostolicæ rata et inconcussa vobis permanere decernimus. Si quis igitur, decreti hujus tenore cognito, temere, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, III Noni Aprilis, indict. 1, Incarnat. Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno v.

CCXXIV.

* *Monasterio S. Gisleni asserit altaria nonnulla a Burcardo, episcopo Cameracensi, concessa.*

(Anno 1123, April. 4.)

[Vide REIFFENBERG, *Monum.* t. VIII, p. 348.]

CCXXV.

Bulla pro Alberone archidiacono et thesaurario Metensis ecclesiæ Sancti Stephani.

(Anno 1123, April. 5.)

[MEURISSE, *Hist. de Metz*, p. 414.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio ALBERONI archidiacono et thesaurario Sancti Stephani Metensis ecclesiæ, salutem et apostolicam benedictionem.

Quæ a fratribus nostris beneficia ecclesiis collata sunt, nos auctore Deo debemus integra servare. Idcirco altari nostræ ecclesiæ Sancti Stephani beneficia, quæ a religiosis episcopis in ejus dote collata sunt, confirmamus. In quibus nominatim exprimus ecclesiam de Guapeio cum tota ipsa curte, et cum omnibus appendiciis ipsius curtis, scilicet mansis, terris, cultis et incultis, pratis, pascuis, nemoribus, silvis, censibus, fontibus, rivis et eorum decursibus et munditionibus, campis, vineis etiam illis quæ sitæ sunt in territorio villæ quæ dicitur Lauriacum, cum integro banno, sicut libere et absolute, ac nullo refragante, ad usum thesaurarii principalis et aliorum subcustodum concessa sunt et ab antecessoribus tuis possessa. Quæcunque præterea bona, et quæcunque possessiones tam in ecclesiis quam in terris cultis et incultis, vineis, pratis, silvis, mancipiis, censibus, redditibus infra civitatem Metensem vel extra eidem altari pertinent ad tuos et successorum tuorum thesaurariorum usus, ita quieta decernimus,

A et libera conservari, ut nulli ecclesiasticæ sæcularive personæ facultas sit ea vobis auferre, vel ausu temerario molestiam irrogare. Si quis autem, decreti nostri hujus tenore cognito, temere, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, Nonis Aprilis, indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesimo tertio, pontificatus autem domni Calixti II papæ quinto.

CCXXVI.

B *Ad canonicos Bisuntinos S. Joannis. — Composita controversia inter ecclesias S. Joannis et S. Stephani. Jubet ut privilegium ecclesiæ S. Stephani concessum a Paschali papa reddatur.*

(Anno 1123, April. 6.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 202.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis B. Joannis evangelistæ canonicis, salutem et apostolicam benedictionem.

Discordiam quæ inter vos, et canonicos sancti Stephani, longo jam tempore perduravit, a nobis in præsentia fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium, tali noveritis fine conclusam, ut videlicet in vigiliis festivitatis Inventionis corporis S. Stephani, ad vespervas, canonici S. Joannis ad ecclesiam B. Stephani cum processione pergant, et in crastino ejusdem inventionis, unum modium vini, et carnem unius vaccæ, vel quatuor Bisuntinæ monetæ solidos, a canonicis ecclesiæ loci accipiant. Clerici etiam S. Stephani, in vigiliis S. Joannis ante portam Latinam, ad vespervas, ad Sauctum Joannem veniant. Decanus vero Sancti Stephani hominum semper archiepiscopo faciat, et per manum ejus archidiaconatum de Dola et Amos perpetuo jure obtineat. Candelæ etiam, quæ in exteris claustris domibus, canonicis S. Joannis a canonicis S. Stephani antiquitus præbebantur, nisi per quadraginta continuos dies post Inventionem, et alios quadraginta dies post dedicationem altaris B. Stephani, alio tempore non solvantur. Et cera, quæ mittebatur vindemiis Lausannensis pagi, deinceps non solvatur. Sex autem

bræ ceræ, in Sabbato sancto Paschæ, S. Joannis thesaurario persolvantur, et in Purificatione sanctæ Mariæ, singulis canonicis Sancti Joannis, qui ad processionem venerint, cerei singuli tribuantur. Et etiam candelæ solito more ad cellarium, dum vinum canonicorum commune fuerit, singulis noctibus persolvantur. Cæteræ etiam consuetudines, tam a clericis S. Joannis, quam a clericis S. Stephani, in spiritualibus, et in temporalibus, irrefragabiliter observentur. Privilegium sane, quod a domino nostro sanctæ memoriæ Paschali papa de maternitate factum est, canonici Sancti Stephani Anserico Bisuntino archiepiscopo, vel Lausannensi episcopo reddant,

usque ad proximas apostolorum Petri et Pauli octavas. Si quis ergo contra hoc mandatum nostrum, vel privilegium retinere, vel pacem hanc infringere attentaverit, tanquam reus, et sacrilegus, et pacis ecclesiasticæ perturbator, excommunicationi subiaceat, et in locis quibus fuerit, quandiu ibi permanserit, divina non celebrentur officia, quousque ad ejusdem pacis redeat unitatem. Qui vero conservator exstiterit, omnipotentis Dei, et apostolorum ejus Petri et Pauli benedictionem et gratiam consequatur. Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Datum Laterani, per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, viii Idus Aprilis, indictione 1, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domni Calixti II anno quinto.

CCXXVII.

Ecclesia Pisana de consecratione episcoporum Corsicanorum privilegium testatur ultimo concilii Lateranensis die damnatum esse.

(Anno 1123, April. 6.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 290.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et coepiscopis per insulam Corsicæ constitutis eorumque successoribus in perpetuum

Quot mutationes, quot scripta inter se diversa de vestris facta sint consecrationibus tota jam pene cognovit Europa. Unde peccatis existentibus, multa scandala, multæ cædes et rapinæ, multa etiam homicidia atque perjuria provenerunt. Quamobrem Romana Ecclesia levitatis et inconstantia a compluribus arguebatur, eo quod ipsa discordiæ hujus seminarium, et occasio videbatur. Nos itaque in præterito, quod nuper celebravimus Laterani, concilio, totius negotii hujus seriem coram universis fratribus qui nobiscum aderant, exposuimus, videlicet quoniam felicitis memoriæ prædecessor noster papa Urbanus necessitate quadam compulsus Corsicanorum episcoporum consecrationem per privilegium suum antistiti Pisano concessit; qui tamen postmodum, et Romanæ Ecclesiæ scandalum pertimescens, et gravem inter Pisanos et Januenses oriri discordiam videns, concessionem ipsam mutavit, et antecessores vestros, sicut moris fuerat, suis manibus consecravit.

Post hunc, piæ recordationis dominus papa Paschalis, quanquam in multas et gravissimas devenisset necessitates, nullis tamen precibus aut promissionibus ad hoc induci potuit, ut prædictas Pisanis firmaret concessionem, sed prædecessorum vestrorum consecrationes Romanæ Ecclesiæ conservavit.

Cujus successor papa Gelasius, majori et graviore necessitate Roma exire coactus, transmontanas partes navigio adeundo, privilegium idem, quod a domino papa Urbano de consecratione vestra Pisanis collatum fuerat, cum Pisas venisset, reno-

avavit. Quod tamen postmodum eandem Pisanorum et Januensium perturbationem prospiciens annullavit.

Nos etiam, qui eorum loco, imo B. Petri, licet indigni, successimus, de ultramontanis partibus ad Urbem accelerantes, Pisas devenimus, ubi eorundem prædecessorum nostrorum Urbani, et Gelasii vestigia subsecuti, ejusdem populi precibus ac devotione devicti, eandem innovavimus concessionem. Cum vero ad Urbem per Dei gratiam venissemus de facto non cleri, et populi commotionem invenimus, eo quod in concessionem illa, quæ extra Urbem, et cum paucis facta fuerat, Romana Ecclesia diminutionem patiebatur, et totius discordiæ, ut dictum est, ministrare fomitem videbatur. Nos itaque post multam et diutinam deliberationem, communicato consilio cum fratribus nostris episcopis, et cardinalibus, atque nobilibus Romanorum, nec non multa cleri et populi multitudine, easdem evacuavimus concessionem, et vobis, ac successoribus vestris apostolicæ sedis privilegio antequam restituissemus libertatem, et fratrem nostrum Sagonem, episcopum nostris tanquam B. Petri manibus consecravimus, quæ tandem scripta ab apostolica sede utrique parti collata in presentia Pisanorum et Januensium, quos pro ejusdem negotii definitione ad concilium vocaveramus, coram universis archiepiscopis, episcopis, abbatibus, ac reliqua cleri et populi multitudine fecimus recitare, et factum nostrum de quo nulli mortalium judicare concessum est, fratrum nostrorum consilio et judicio commissum finiendum. Ex quibus electi sunt iudices, qui omni videbantur suspitione carere: quorum nomina sunt hæc: Patriarcha Veneticus, Viennensis, Ravennat. Capuanus, Salernitanus, Narbonneus, Sypontinus, Panormitanus, Barensis, Neapolitanus, Tarraconensis, Senonensis, Burdegalensis archiepiscopi, episcopi Vivariensis, Trojanus, Magolanensis, Astensis, et alii complures, qui in partem Lateranensis palatii secedentes, et causam totam utrinque diligentius indagantes, post multam deliberationem, et consilium communi assensu, et privilegia super hoc Ecclesiæ Pisanæ collata cassari, et ultimum, quod Corsicanus episcopus a nobis ad aliorum correptionem, et ad B. Petri patrimonium recuperandum factum fuerat, proprium obtinere robur debere dixerunt.

Quod consilium venerabilis frater noster Walterius Ravennas archiepiscopus vice iudicum electorum, nobis, et reliquis fratribus recitavit, idem concilium asseverans vim obtinere iudicii. Porro nos, quod a prænominatis fratribus nostris deliberatum fuerat, in novissimo concilii die coram universa synodo recitari præcipimus. Cumque ab omnibus archiepiscopis, episcopis, et abbatibus et reliqua cleri et populi multitudine placere sibi frequenter acclamatum fuisset, nos cognita eorum sententia, et cleri et populi Romani voluntate perspecta, sancti Spiritus censura, et aucto-

ritate apostolica, scripta de vestra consecratione A
Pisanæ Ecclesiæ collata, damnavimus, et quod a
nobis de vestra libertate statutum fuerat, eadem
auctoritate firmavimus, Pisanis perpetuum super
hoc silentium sub anathematis vinculo im-
ponentes.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcula-
risve persona, hanc nostræ constitutionis paginam
sciens, contra eam temere venire tentaverit, se-
cundo tertiove commonita, si non satisfactione
congrua emendaverit, potestatis honorisque sui
dignitate careat, reamque se divino iudicio existere
de perpetrata iniquitate cognoscatur, et a sacratis-
simo corpore Dei et Domini Redemptoris nostri
Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine
districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eam ser-
vantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus
et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud
districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant.
Amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.
Ego Robertus card. tit. S. Eusebii subsc.
Ego G. G. card. SS. Apostolorum subsc.
Ego Benedictus card. tit. S. Eudoxiæ ss.
Ego Anastasius presb. tit. B. Clement. ss.
Ego Joannes presb. card. tit. S. Cæcilie ss.
Ego Theobaldus tit. Pamachii card. ss.
Ego Desiderius presb. card. tit. S. Praxe-
dis ss.
Ego G. G. presb. card. tit. Lucinæ ss.
Ego Theobaldus presb. card. tit. S. Anasta-
siæ ss.
Ego Joannes card. S. Chrys. interfui, et ss.
Ego Petrus presb. card. tit. S. Marcelli ss.
Ego Crescentius Sabinensis episcopus.
Ego Petrus Portuensis episcopus subsc.
Ego Vital. Albanus episcopus subsc.
Ego Prænestinus episcopus subsc.
Ego Ægidius Tusculanus episcopus ss.
Ego Petrus card. presb. tit. S. Calixti ss.
Ego Crescentius card. presb. tit. SS. mart. Mar-
cellini et Petri subsc.
Ego Gherardus presb. card. S. Priscæ et Aquilæ
subsc.
Ego Sigizo presb. card. S. Sixti ss.
Ego Deusdedit presb. card. tit. S. Laurentii in
Damaso subsc.
Ego Rossemannas card. diac. S. Georgii ad Ve-
lum Aureum subsc.
Ego Comes diac. card. S. Mariæ in Aquiro
subsc.
Ego G. G. diac. card. S. Angeli subsc.
Ego Romanus diac. card. S. Mariæ in Porticu
subsc.
Ego Stephanus diac. card. S. Mariæ Scholæ Græcæ
subsc.
Ego Jonathas diac. card. SS. Cosmæ et Damiani
subsc.

Ego G. G. diac. et card. SS. Sergii et Bac-
chi ss.

Ego Joannes diac. S. Nicolai ad Carceres subsc.
Ego Ubertus diac. card. S. Mariæ in Via Lata
subsc.

Ego Gregorius diac. card. S. Lucie septem Solii
subsc.

Ego Angelus diac. card. S. Mariæ in Dominica
subsc.

Ego Gregorius diac. card. S. Viti ss.

Ego Matthæus diac. card. S. Adriani subsc.

Datum Laterani per manum Guidonis Romanæ
curiæ camerarii, VIII Id. Aprilis, indict. 1, Incarnat.
Dominicæ an. 1123, pontificatus autem D. Calix-
ti II papæ an. v.

CCXXVIII.

*Ad Petrum Segoviensem episcopum. — Pristina Ec-
clesiæ ejus, Saracenis erepta, jura restituit, petente
« nepote suo rege Ildefonso. »*

(Anno 1123, April. 9.)

[COLMENARES, *Historia de Segovia*, p. 110.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
filio PETRO Segoviensi episcopo, ejusque successoribus
instituendis canonice in perpetuum.

Cunctis sanctorum decretales scientibus liquet
quod Secoviensis Ecclesia magnæ olim nobilitatis et
potentiæ in partibus Hispaniarum existerit. Sed
peccatorum populi multitudine procreante, a Sar-
racenis eadem civitas capta, et ad nihilum Christianæ
religionis illic libertas reducta est, adeo ut per tre-

centos et eo amplius annos nulla illic vigerit Chri-
stiani pontificis dignitas. Nostris autem temporibus
divina populorum suum respiciente misericordia, studio
gloriosæ memoriæ Ildefonsi Secoviensis civitas re-
dificata et restituta est Christianæ religioni. Igitur
voluntate et consensu unanimi cleri et plebis ejusdem
civitatis, nemo comprovincialium pontificum, ut sunt
litteræ petiit, primum illius urbis post tanta tem-
pora præsulem eligi divinæ placuit examini majesta-
tis. Et nos ergo miserationi supernæ gratiæ respon-
dentes, tum benevolentia Romanæ Ecclesiæ solita,
et digna Secoviensis Ecclesiæ reverentiâ, tum cla-
rissimi nepotis nostri regis Ildefonsi precibus invi-
tati, restituere pristina jura Ecclesiæ tuæ hac privilegii
auctoritate volumus, et bona sua seu possessiones
confirmamus. Statuimus ergo ut possessiones seu
terminos, et bona omnia, quæ idem episcopus in
præsenti possidet, aut in futurum, largiente Domino,
juste et canonice poterit adipisci, firma tibi succes-
soribusque tuis et illibata permaneant. In quibus
hæc propriis duximus nominibus adnotanda, videlicet
hæreditatem de Petrone usque ad semitam de
Collad Formoso, de Balbatome usque ad Manblela,
de Monteillo usque ad vadum Soto. Et infra hos ter-
minos, Coca, Iacar, Collar, Portallium, Pennam
Adelem, Castrellum de Lacer, Covas, Sacramenia,
Bebigure, Bernoie, Maderol, Fraxinum, Alchite,
Setempública, Pedraca. Decernimus ergo ut nulli
omniño hominum liceat idem episcopium temere

D

perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare. Præterea de his omnibus tam villis, quam et castellis, jam prænominatis, decimas et oblationes vivorum ac defunctorum de toto episcopatu ecclesie S. Mariæ habeat et possideat; nullique episcoporum ordinationes clericorum ejusdem episcopatus, vel consecrationes ecclesiarum sine proprii antistitis auctoritate liceat celebrare. Si quis igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesie jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus ejusdem fructus bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

S. PETRUS. S. PAULUS.

CALIXTUS PAPA SECUNDUS.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesie episcopus. Data Laterani per manus Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesie subdiaconi, v Idus Aprilis, indictione 1, Incarnationis Dominicæ anno 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno v.

CCXXIX.

Privilegium pro Sancti Victoris Massiliensis monasterio.

(Anno 1123, April 11.)

[*Hist. de Languedoc*, II, pr., p. 424.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio RADULPHO abbati venerabilis monasterii Sancti Victoris Massiliensis, ejusque successoribus regulariter constituendis, in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas, pro ecclesiarum statu sollicitos esse, et quæ recte statuta sunt stabilire. Quapropter, dilecte in Christo fili Radulphi abbas, petitioni tuæ clementer annuimus et S. Salvatoris monasterium, in loco qui Quiriacus dicitur situm, quod prædecessore tuo Ricardo, tunc Massiliensi abbate, rogante, et D. antecessore nostro sanctæ memoriæ Urbano papa qui præsens ibi aderat, jubente, a quampluribus archiepiscopis et episcopis vice ipsius domini dedicatum est, et cum omnibus ecclesiis, terris, et possessionibus ejus ita liberum et quietum, ac successoribus tuis, et per vos Massiliensi cœnobio permanere sancimus, sicut ipsum die consecrationis suæ, idem Richardus et fratres Massilienses tenuisse noscuntur: cui nimirum Quiriacensi monasterio dignitates omnes, et libertates omnes quas a principio foundationis suæ obtinuit, nos per præsentis privilegii paginam confirmamus,

A etc. Nullus etiam episcopus homines in eodem monasterio vel tota adjacente villa degentes, a servitio monachorum dimoveat, et in expeditionem quamlibet vel communiam exire compellat, etc.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Ecclesie Romanæ subdiaconi, III Idus Aprilis, indictione 1, Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vicesimo tertio.

CCXXX.

Privilegium pro Ecclesia Papiensi.

(Anno 1123, April. 15.)

[*SPELTA, Historia di Pavia*, 1597, 4°, p. 287.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, fratri BERNARDO Papiensi episcopo, ejusque successoribus in perpetuum.

Justis votis assensum præbere, justisque postulationibus aures accommodare nos convenit, qui licet indigni justitiæ custodes atque præcones in excelsa apostolorum principum Petri et Pauli specula positi Domino disponente conspiciamur. Ea propter, reverende in Christo frater et coepiscopo Bernarde, precibus tuis clementius annuentes, omnem vestræ Ecclesie dignitatem per prædecessorum nostrorum privilegia, vel authentica scripta concessa nos quoque præsentis privilegii auctoritate firmamus, siquidem fraternitatis tuæ inter sacra missarum solemnia pallio uti, et tam tibi quam successoribus tuis in processione Palmarum, et feriæ secundæ post Pascha equum album udone coopertum equitare, necnon et crucem inter ambulandum præferre concedimus. Monasterium Sancti Donati a Ticinen. [*Leg. a B. Liutphredo*] quondam episcopo in Scovilla fundatum licet extra vestram diocæsis sita videantur, sicut hætenus habita sunt cum omnibus ad ipsa pertinentibus in vestra semper ditione ac dispositione habeantur. Cæterorum etiam monasteriorum, quæ infra vestræ diocæsis fines sunt canonica dispositio, et abbatum, qui in eis sunt, vel abbatissarum discussio, electio, et consecratio vestro semper arbitrio conservetur; salvo in omnibus apostolicæ sedis privilegio: quos profecto vel quorum presbyteros ad vestrum expediat venire concilium sane in monasteriis, aut capellis aliquibus præter matricem Ecclesiam baptismum generale fieri petatur prohibemus, in quibus si qua forte præcepta contra sacros canones elicita inveniri contigerit, nostris canonicis non præjudicet institutis, clericos, sanctimoniales, viduas urbis vestræ, sine vestra conscientia nemo præsumat in iudicium trahere, aut vim eorum rebus inferre. Nec cœmeteriorum, quæ intra vel extra civitatem sunt, curam vobis, aut potestatem subtrahere quælibet persona præsumat, nec ullus unquam cujuscunque dignitatis aut potentiæ homo quasi sub obtentu hospitalitatis in tuo venerabili episcopio, aut in domibus sacerdotum tuorum, et omnium clericorum sine tua tuorumque successorum voluntate applicare præsumat, nec in rebus mobilibus aut immobilibus, sive perso-

nis cujuscunque conditionis ad vestram Ecclesiam A pertinentibus, invasionem aut violentiam vobis inivitis fieri, sine legali ratione permittimus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnino integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Ad majorem quoque ipsius Papiensis Ecclesiæ dignitatem confirmantes, statuimus, ut in synodali celebratione conventuum, tam tu quam successores tui, ad sinistrum Romani pontificis latus primum sessionis locum perpetualiter habeatis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove canonice communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Scriptum per manum Gervasii scriuiarii regionarii et notarii sacri palatii.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi

Ego Petrus Portuensis episcopus consensi et subscripsi.

Ego Gregorius Sancti Angeli diaconus cardinalis, etc.

Ego Roazanus diaconus cardinalis Sanctæ Mariæ in Porticu, etc.

Ego Mathæus diaconus cardinalis Sancti Andriani.

Ego G. G. presbyter cardinalis tituli Lucinæ interfui et subscripsi.

Ego Jo. presbyter cardinalis tituli S. Grisogoni interfui et subscripsi.

Ego Petrus cardinalis presbyter tituli Calixti subscripsi.

Ego Comes presbyter cardinalis tituli S. Sabine subscripsi.

Datum Laterani per manum Hngonis S. Romanæ Ecclesiæ subdiaconi, xvii Kal. Maii, indictione prima, Incarnat. Dominicæ 1123, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno quinto.

CCXXXI.

* *Amedeo episcopo Maurianensi præposituram ecclesiæ S. Mariæ Secusiensis ac de ipsa civitate Secusia jus parochiale concecit.*

(Anno 1123, April. 26.)

[Vide *Historiæ patriæ Monum.*, Chart. I, p. 751, Aug. Taurin., 1836.]

CCXXXII.

Monasterii S. Georgii Veneti libertatem, privilegia, possessiones confirmat, imposito monachis aureorum duorum tributo annuo.

(Anno 1123, Maii 8.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, V, 1204.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio TRIBUNO abbati monasterii S. Georgii, quod in Venetiæ partibus situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Piæ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua, reverendissime in Christo filii Tribune abbas, ad apostolicæ sedis portum confugiens ejus tuitionem humiliter debita requisivit, nos supplicationibus tuis clementi benignitate impartimur assensum, et B. Georgii monasterium, cui auctore Deo præsides, Romanæ Ecclesiæ patrocinio communimus. Per præsentem enim privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut locus idem sub B. Petri tutela et protectione liber in perpetuum conservetur. Nec patriarcha, nec episcopus, nec persona quælibet ecclesiastica sæcularisve præsumat te vel successores tuos ad concilium cogere, aut in vos vel monachos vestros excommunicationis, seu etiam interdicti sententiam promulgare, in monasterio ipso quidquam præter vestram voluntatem statuere, aut monachos vestros excommunicatos, sive ejectos, vel fugitivos absolvere, aut suscipere, vel sine tuo tuorumque successorum consensu ad ordines promovere. Porro universa quælibet, quæ aut in præsentem legitime possidetis, aut in futurum, largiente Deo, juste atque canonice poteritis adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Nulli ergo omnium hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, a diocæsano accipietis episcopo, siquidem gratiam et communionem apostolicæ sedis habuerit, etiamsi ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin pro eorundem sacramentorum susceptione catholicum quem malueritis antistitem adeatis, qui apostolicæ sedis fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte vero te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus tibi qualibet subreptionis astutia, vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem, et B. Benedicti Regulam providerint eligendum. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, aureos duos quotaunis Lateranensi palatio persolveris. Si quis igitur in futurum patriarcha,

archiepiscopus vel episcopus, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisve sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata cognoscat iniquitate, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diac. card. et cancell. viii Idus Maii, Indict 1, Incarn. Dom. anno 1123, pontificatus autem D. Calixti II PP. anno v.

CCXXXIII.

Monasterium S. Mariæ Glastoniensis diocesis sub protectione sedis apostolicæ recipitur, eique bona omnia et donationes confirmantur.

(Anno 1123, Maii 15.)

[COCQUELINES, *bullarum Collect.*, II, 187.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo filio SIGEFRIDO PELOUINO, salutem et apostolicam benedictionem.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celorem sortiatur effectum. Quamobrem nos, filii in Christo charissime, postulationis tuæ desideriis benignius annuentes, beatæ Dei Genitricis, et gloriosæ semper virginis Mariæ monasterium, cui annuente Deo præsidet, in Ecclesiæ Romanæ protectionem tutelamque suscipimus; et contra hominum perversorum molestias ejus privilegio confovemus. Per præsentis enim decreti paginam auctoritatemque statuimus, ut quæcunque ab apostolicis archiepiscopis, regibus et principibus, aliisque fidelibus, vestro monasterio largitione legitima collata sunt, quieti ei et integra conserventur. Quæcunque præterea futuris temporibus juste canoniceque acquirere, Domino largiente, poteritis, firma tibi successoribusque tuis et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium penitus perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, modis omnibus usibus profutura. Si qua autem in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisve sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine distri-

ctæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Data Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis et cancellarii, Idibus Maii, indictione prima, Incarnationis Dominicæ 1123, pontificatus domni Calixti II papæ v.

CCXXXIV.

Monasterii Omnium Sanctorum Barenensis possessiones, libertatem, privilegia confirmat.

(Anno 1123, Sept. 12.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, VII, 618.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio MELO abbati venerabili monasterii, quod Omnium Sanctorum dicitur in loco Cuti in Barensi suburbio, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quamobrem, dilecte in Christo filii Mele abbas, Omnium Sanctorum monasterium, cui Deo auctore præsidet, apostolicæ sedis auctoritate munimus, omnes siquidem quietis et libertatis provisiones, quas bonæ recordationis Ursus, et Elias Barenensis Ecclesiæ præsules eidem monasterio contulerant, et dominus prædecessor noster sanctæ mem. *Paschalis papa* firmavit, nos quoque præsentis scripti pagina confirmamus, ut videlicet locus ipse cum rebus omnibus ad eum juste pertinentibus a dominio vel oppressione cujuslibet hominis liber debeat permanere. Nec ullus Ecclesiæ Barenensis antistes, aut alius, quod absit! temerarius audeat eidem cœnobio excommunicationem inferre, neque personis, aut rebus ejus aliquo citra justitiam modo molestiam, aut controversiam irrogare. Ordinationes autem clericorum, et ecclesiarum gratis, seposita pravitate, et omni exactione concedat. Missas sane illic publicas per episcopum fieri præter abbatis et fratrum voluntatem omnimode prohibemus, ne in servorum Dei recessibus popularibus occasio præbeatur ulla conventibus. Obeunte te tunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem, et beati Benedicti Regulam providerint eligendum, cui, si qua gravior causa evenerit, libere liceat apostolicæ sedis audientiam appellare. Ad hæc adjicientes decernimus, ut quæcunque bona, vel per tuam industriam, vel per virorum fidelium oblationem eidem loco parata sunt, aut in futurum præstante Deo juste canoniceque parari contigerit, firma vobis, vestrisque successoribus, et illibata permaneant. Nec ulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eis pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profa-

tura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve A persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio sistere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiacet. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episc.

Datum Beneventi per manum Aimerici S. R. E. B diac. cardinalis et cancel., ii Idus Septemb., indict. ii, Incarn. Dominicæ 1123, pont. autem dom. Calixti II papæ ann. v.

CCXXXV.

Ad Ludovicum Francorum regem. — *Commendat P[etrum] cardinalem, legatum apostolicum.*

(Anno 1123, Sept. 30.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 210.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio Ludovico illustri et glorioso Francorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Concessam tibi a Domino gratiam et regiam potestatem te recognoscere scimus et gaudemus. Si quidem Deum diligis, Ecclesias veneraris, et personis ecclesiasticis debitam exhibes reverentiam et honorem. Ea propter, filii charissime, benedictione apostolica te duximus visitandum, hortantes, et monentes ut in hoc Dei glorioso proposito tanquam religiosus et catholicus rex per ejus gratiam perseveres, quatenus regum rex qui terrenum tibi regnum contulit, æterni etiam coronam et gloriam largiatur. Sane charissimum filium nostrum P. sedis nostræ presbyterum cardinalem nobilitati tuæ attentius commendamus. Nos enim a latere nostro eum secundum antiquam apostolicæ sedis consuetudinem ad terram potestatis tuæ, pro corrigendo et confirmando quæ corrigenda et confirmanda fuerint, delegamus. Rogamus igitur excellentiam tuam, et in Domino commonemus, ut eum tanquam vicarium nostrum reverenter suscipias, honeste habeas, et ita ei facultatis tuæ consilium et auxilium præbeas, quatenus sibi injunctum possit ministerium adimplere. Uxorem tuam dominam reginam, et filium Philippum, quos tanquam viscera nostra diligimus, per te salutamus et benedicimus: omnipotentis Dei misericordiam obsecrantes, ut personam tuam, et ipsos, dexteræ suæ protectione per tempora longa servet incolumes. Stephanum quoque cancellarium, et omnes fideles tuos salutamus et benedicimus.

Datum Beneventi, pridie Kal. Octobris.

CCXXXVI.

Richardo, præposito Springirsbacensi, et ejus fratribus privilegia quædam tribuit.

(Anno 1123, Oct. 12.)

[Hujus privilegii titulum dedit JAFFÉ, *Regesta Rom. pont.*, p. 545, cum hac mentione: « In tabulario Confluentino, ex schedis Pertzii. »]

CCXXXVII.

Ad suffraganeos episcopos et abbates provinciæ Bisuntinæ. — *Significat iis sententiam a se latam pro maternitate ecclesiæ S. Joannis.*

(Anno 1123, Nov. 10.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 202.]

B CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et filiis, suffraganeis episcopis, et abbatibus, per Bisuntinam provinciam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Postquam nos in apostolicæ sedis ministerium disponente Domino promoti sumus, Bisuntinæ ecclesiæ B. Joannis evangelistæ canonici, sæpe suam coram nobis querimoniam protulerunt, super controversia illa, quæ inter ipsos, et beati Stephani canonicos diutius agitur; de episcopali videlicet cathedra, et matricis ecclesiæ dignitate. Et nos itaque utramque partem secundo ad nostram præsentiam convocavimus. Sed cum beati Joannis canonici ad nos juxta mandatum nostrum venirent, B. Stephani canonici, se sine excusatione qualibet subtraxerunt. Tertia tandem vice terminum, utrisque in beati Lucæ festivitate statuimus. Et quidem prædicti beati Joannis canonici nostro se conspectui, justitiam parati facere et recipere, obtulerunt: verum canonici Sancti Stephani neque ad nos venerunt, neque pro se excusationem quamlibet prætulerunt. Quamobrem nos ex communi fratrum nostrorum, episcoporum et abbatum, qui nobiscum erant, consilio, apostolica auctoritate statuimus, ut jam dicta B. Joannis ecclesia, omnem episcopalis sedis, et matricis ecclesiæ obtineret in posterum dignitatem, quam antiquis dignoscitur obtinuisse temporibus. Unde beati Stephani canonicis per scripta nostra præcepimus, ut illud nobis maternitatis privilegium redderent, quod a domino prædecessore nostro sanctæ memoriæ Paschali papa, per mendacia et fraudis versutiam subreperunt. Rogamus igitur dilectionem vestram, monemus atque præcipimus, ut prædictam beati Joannis ecclesiam, matrem vestram omnimodis cognoscatis, et obedientiam ei, ac reverentiam humilitate debita impendatis. Nos enim ideo hoc fecimus, quia et totius rei veritatem nostris visam oculis plenius novimus, et ratio id poscebat; et quia B. Stephani canonici, tertio vocati venire ad iudicium contempserunt.

Datum Tarenti, iv Idus Novembris

CCXXXVIII.

Ad episcopos Hispanos, abbates ac præpositos per Emeritanam et Bracarensem provinciam constitutos. — Ut Didaco archiepiscopo Compostellano, vicario suo, obediant.

(Anno 1123, Nov. 29.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.*, XX, 394.]

CALIXTUS episcopus, servus serv. Dei, ven. fratribus et coepiscopis, archiepiscopo Bracarensi, episcopo Colimbriensi, Portugalensi, Tudensi, Auriensi, Valibriensi, Lucensi, Astoricensi, Avilensi, Salmanticensi, abbatibus, præpositis per Emeritanam et Bracarensem provincias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Antiqua sedis apostolicæ institutio exigit, etc., ut supra *epist.* 80.

Dat. in burgo S. Fabiani III Kal. Decembris.

CCXXXIX.

Ad omnes episcopos, etc., per Europam dispersos.

(Intra 1119-1124.)

[ECCARD, *Corpus hist. med. ævi*, p. 363.]

Dominus papa CALIXTUS, servus servorum Dei, dilectis fratribus episcopis, abbatibus, plebanis, canonicis ac capellanis et cæteris per Europam fidelibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Justitiæ ratio exigit et rationis ordo exposcit, ut quæ a prædecessore nostro sanctæ memoriæ papa Paschali charitatis intuitu constituta sunt, nos auctore Domino conservemus. Latorem præsentium ab Hierosolymitani xenodochii præposito Raimundo missum ad vos charitati vestræ attentius commendamus. Idem enim Raimundus omnium a Hierosolyma redeuntium testimonio commendatur, quod sincere, devote, assidue peregrinorum et pauperum curam gerat. Et nunc pro eorum necessitatibus sublevandis vestræ charitatis implorat auxilium. Vos ergo beneficentiæ et communionis nolite oblivisci; talibus enim hostiis promeretur Deus. Pauperem igitur Christum in suis pauperibus sublevare curetis, ut et ipse vos divitiarum suarum faciat esse participes. Non enim Hierosolymitanæ peregrinationis mercedis vacuus est, qui in Hierosolymitanis peregrinis rerum suarum adminiculum subministrat. Qui pauperi tribuit, Domino feneratur. Ipse autem Dominus in vobis, quod loquitur, et abundare in vobis faciat omnem gratiam, ut eum in suis minimis rescientes, in æternæ Hierosolymæ gaudiis æternæ refectionis mercedem accipere mereamini.

CCXL.

Ad Pelagium Bracarensem episcopum. — De privilegiis ejusdem Ecclesiæ.

(Intra 1119-1124.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 193.]

Bracarensem metropolim insignem quondam fuisse, atque inter Hispaniarum regna multis et dignitatis et gloriæ titulis claruisse, tam antiquæ nobilitatis indicia, quam et veterum scripturarum testimonia manifestant. Verum quia consistentis in ea populi peccata corrigere divinæ dispositioni com-

A placuit, irruentibus Mauris seu Moabitibus, et metropoli dignitas imminuta, et parochiarum termini sunt confusi. Sane post longa temporum interstitia, divina rursus miseratio metropolim restituere, atque parochias ex parte maxima dignata est ab infidelium tyrannide liberare. Unde dominus prædecessor noster sanctæ memoriæ Paschalis papa pristina ei dignitatem redintegrans, sua quæque membra ei per apostolicæ sedis privilegium cœnivit. Ejus itaque nos vestigia subsequentes, charissime frater et coepiscopo Pelagi, Bracarensi Ecclesiæ, cui Deo auctore præsidet, integram ipsam urbem Bracaram cum cauto illo integro, quod comes Henricus et uxor ejus Therasia eidem Ecclesiæ contulerunt, et cum terminis Bracarensis episcopatus, B sicut in descriptione prædicti domini continetur, præsentis privilegii pagina confirmamus: et eidem Bracarensi metropoli, Galliciani provinciam, et in ea episcopatum cathedrarum urbes redintegramus; item Asturicam, Lucum, Tudam, Mindunium, Auriam, Portugale, Colambriam, et episcopalis nominis nunc oppida Niseum, Lamecum, Egitaniam, Britoniam, cum parochiis suis.

CCXLI.

Bulla pro Ecclesia Barbastrensi.

(Intra 1119-1124.)

[AYNSA, *Fundacion de Huesca*, p. 318.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, etc., venerabili fratri, salutem et apostolicam benedictionem.

C Tu ipse, frater, nosti quia ex longo tempore te diligimus, et diligere volumus; sed fama illa fratres tuos vehementer turbat, quod Barbastrensem episcopum sine iudicio et ratione a sede sua horribiliter projecisti, et a prædecessore nostro papa bonæ memoriæ rogatus, etiam interdictus, ab eadem etiam violentia non desistis. Rogamus itaque fraternitatem tuam, et præcipimus, ut eundem fratrem plenarie sedis suæ cathedram restituas, etc.

CCXLII.

Ad episcopum Pampilonensem.

(Intra 1119-1124.)

[AYNSA, *Fundacion, excelencias, grandezas y cosas memorables de Huesca*, Huesca, 1619, fol., p. 318.]

D CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, etc. In Oscitanum episcopum excommunicationis sententiam dederamus, pro eo quod venerabilem fratrem nostrum Raimundum Barbastrensem episcopum de sede propria sine audientia et iudicio expulit, et ad nos venire commonitus contempsit: postea vero Aragoniæ regis precibus inclinati eum absolvimus, etc.

CCXLIII.

Benedicto, episcopo Lucensi, pallii usum concedit.

(Intra 1119-1124.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, I, 819.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BENEDICTO Lucensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Et charitatis debito provocamur et apostolicæ A sedis benevolentia incitatur honorem fratribus exhibere, et S. R. Ecclesiæ dignitatem aliis etiam Ecclesiis impertire, illis præcipue, quæ familiarius ac devotius in B. Petri obedientia et servitio perseverant. Propter quod, charissime in Christo frater et coepiscope Benedicte, fratrum tuorum et nobilium civitatis petitionibus duximus annuendum, ut Lucanæ Ecclesiam, cui Deo auctore præsidet, ex liberalitate sedis apostolicæ specialius honoremus. Ipsa enim cum clero suo, ac populo, ita se diebus nostris Romanæ devovit ecclesiæ, ita se B. Petri obedientiæ ac servitio mancipavit, ut de consuetâ sedis apostolicæ liberalitate merito et honorari debeat, et gaudere. Nos ergo in præteritorum memoria habentes, et in posterum de dilectionis et servitii nostri perseverantia confidentes, tibi tuisque successoribus pallii usum infra ecclesiam tantum ad missarum solemniam, ex Romanæ Ecclesiæ benignitate concedimus diebus illis, qui inferius distinguuntur. Ipso videlicet die Nativitatis Domini, in festivitate B. Joannis Evangelistæ, in Epiphania, Cœna Domini intra Urbem, et extra si causa gravior intervenerit, Resurrectione, sequenti secunda feria, Ascensione, Pentecoste, Nativitate S. Jo. Baptistæ, Natale apostolorum Petri et Pauli, Assumptione B. Mariæ, commemoratione S. Michaelis, festivitibus S. Martini, et S. Frigidiani, dedicatione majoris Ecclesiæ, in ordinationibus presbyterorum, et diaconorum, et in dedicationibus ecclesiarum Lucanæ urbis. Cujus nimirum pallii volumus te per omnia generum vindicare, hujus siquidem indumenti honor, humilitas atque justitia est. Tota ergo mente fraternitas vestra se exhibere festinet, in prosperis humilem, et in adversis, si qua evenerint, cum justitia erectam, amicam bonis, perversis contrariam. Nullius unquam læciem contra veritatem suscipiens, infirmis compatiens, benevolentibus congaudens, aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tanquam de propriis exultans, in corrigendis vitiis pie sæviens, in fovendis virtutibus auditorum animas demulcens, in ira judicium sine ira tenens, in tranquillitate autem severitatis justæ censuram non deserens. Hæc est, frater charissime, pallii accepti dignitas, quam si sollicitè servaveris, quod foris accepisse ostenderit, intus habebis. Sancta Trinitas fraternitatem tuam per sæcula longa servet incolumen. Amen.

Dat., etc.

CCXLIV.

Privilegium pro monasterio Andrensi.

(Intra 1119-1124.)

[D'ACHERY, *Spicil.*, II, 797.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio RAINALDO Andrenensi abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Justis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui licet indigni justitiæ custodes atque præcones in Ecclesia apostolorum principum Petri et Pauli specula positi,

A Domino disponente conspiciamur. Proinde, dilecte in Christo filii Rainalde abbas, petitioni tuæ clementer annuimus, et Andernense Sancti Salvatoris ac Beatæ Rotrudis monasterium, cui auctore Domino præsidet, in apostolicæ sedis tutelam excipimus, et pertinentes ei possessiones præsentis decreti pagina confirmamus quæ vel pontificum concessione, vel comitum et baronum largitione, aut aliorum fidelium oblatione, sive aliis justis modis acquisitæ sunt, vel futuris temporibus acquirantur.

B Omnem videlicet pasturam circa ecclesiam Andernensem, ubertatem cepitum paludis et aquæ: capellam S. Mariæ de castro Gisnes; altare de Bredenarda, de Andernes, de Lullingahem, de Fernes, de Eilingahem; et tertiam partem altaris de Terdecgehem cum decimis eorum; duas partes decimæ de Spelleca: terram de Antingehem cum hospitibus, comitatu et bosco; molendinum in villa Odingehem, terram cum hospitibus in villa Terdeggehem; terram cum hospitibus in villa Ravantum, et Eibedingehem; terram in villa Buxin; terram cum hospitibus in villa Wadingatun, et de Seiles, de Bessingahem, de Hetberga; decimam Destrones: terram cum tribus hospitibus et vassoribus in villa Fraitun; terram cum hospitibus apud Nieves; terram cum hospitibus in villa Marcnes; Hammes et Curtalo; terram de Elingatun; terram duarum carrucarum in villa Bocharde cum hospitibus et decima; terras et hospites in villa Gisnes, et stagnum et solum molendini; terram duorum hospitum juxta abbati- C tiam; terram Odini cum hospitibus, decima et bosco, et comitatu in villa Campaniæ, et cum decima terræ Adunardi; terram Rotgeri cum hospitibus et decima apud Borcharebuse; terram Hermari cum hospitibus et decima; terram Balduini Portevin, cum hospite et decima: totam terram Stephani et filiarum ejus Adalides et Hermingardis; terram Gothonia Hugonis; totam terram Eustachii et Adelæ sororis ejus; Rodulphi Penard cum hospitibus, bosco et decima; terram Guinemari Grassæ Vaccæ, Guisfridi, Galanti, et Heremari Buce, cum hospitibus, bosco et decima: totam decimam terræ Balduini Botzard; et Domelinæ sororis ejus, Heremari veteris, Hugonis et Balduini Dedisacra; terram Mascelinæ cum hospite, bosco et decima; terram Hadwidis de Pernis; terram et hospites in villa Bucolt; terram Eustachii, et partem molendini sui cum hospitibus et aquis et bosco in villa Bavelingahem, et hospitem in villa Ruham; terram Suanaldis in villa Herchem; terram de Dunrupid; terram Ermingardis cum hospitibus in villa Calvastert; terram Walteri cum hospitibus in villa Oya; terram et duos hospites in villa Morlingehem; in villa Landringatun terram carrucæ, et terram Alulphi et Reineri; terram in villa Altinges; terram unius carrucæ apud Wesvich; tertiam partem unius molendini et terram, pratum et boscum in villa Cossebronnæ; terram in parochia de Haldinehem, et de Boninges: terram trium carrucarum in villa Soanacas, cum villanis et comitatu.

terras alias in parochia S. Martini; terram Gusfridi A de Bredenarda, cum curte, domo et hospitibus et comitatu, ex dono comitis Manassis et vavassoris sui Manassis, et filii ejus Florentii; terras, hospites et comitatus in parochia S. Martini de Northguerca, de Suthguerca, de Adroic, et de Polingona; terram centum quinquaginta mensurarum in solitudine juxta Pitheem, cum comitatu; terram Orberti de Fornes, et Lamberti fratris ejus apud Suanacas, cum comitatu; pratum de Stochbrigga; totum alodium Adalaidis de Fielnes, et Guarini filii ejus, et quidquid habuerunt in comitatu de Gines, terras, boscos, vavassores, servos, ancillas, hospites, aquam et molendinum unum; in villa Bocardes terras de Jorni cum hospitibus; terram de Surches cum comitatu; terrarum concambium quod Gillebertus vestri B monasterii abbas cum Hugone Malo vicino composuit, et reliqua omnia quæ juris monasterii esse noscuntur.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum facultas sit idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentationibus et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva in omnibus canonica Tervacensis episcopi reverentia. Sepulturam ipsius loci sane liberam esse censemus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sunt, nullus obstet. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularive persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit; secundo, tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, ac a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

CCCLV.

Ad A. priorem et fratres S. Frigidiani Lucensis.

(Intra 1120-1124, Jul. 6.)

[BALUZ., *Miscell.* ed. Luc. IV, 587.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis A. priori S. Frigidiani et ejus fratribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Fratrem vestrum Blasium cupientem in Lateranensi ecclesia secundum vestram institutionem vivere ad vos remisimus, quia illud ad præsens pro temporis importunitate minime esse poterat. Mandamus ergo vestræ dilectioni ut eum cum amore et dilectione ut fratrem vestrum suscipiatis, et vobiscum retineatis.

Data Romæ 11 Non. Julii.

CCXLVI.

B[erardo], episcopo Matisconensi officium episcopatus interdicat donec ab injuriis in monasterium Cluniacense destiterit.

(Intra 1121-1124, Jan. 9.)

[MABILLON, *Annal. Bened.*, VI, 38.]

Quæ B. Petri Cluniacensi monasterio a te illata sunt, et nos et fratres nostros vehementer gravant. Post nostras commotiones, post scripta frequenter missa, manum tuam, quod hactenus inauditum est, super ipsam parochiam extendisti, clericos et laicos excommunicasti, et in B. Odonis ecclesia divina penitus celebrare officia prohibuisti, monachis etiam graves, prout asserunt, injurias intulisti, et nonnulla eis pertinentia abstulisti. In his tamen omnibus paterna tibi benignitate pepercimus, correctionem tuam, sicut venerabilis frater noster Hugo Lugdunensis archiepiscopus ad nos veniens promiserat, expectantes. Tu autem ut prius sic et postea pertinaciter restitisti. Hanc ergo præsumptionem et tantum apostolicæ sedis contemptum ferre diutius non valentes, licet inviti propter præteritæ dilectionis et familiaritatis gratiam, ex rationabili fratrum nostrorum sententia, episcopale tibi officium auctoritate sedis apostolicæ interdicimus, donec a Cluniacensi monasterio, et clericorum, seu laicorum, et ipsius capellæ infestatione desistas, et nobis de contemptu tuo satisfacias.

Datum Laterani v Idus Januarii.

CCXLVII.

E. [leg. C., i. e. CONRADO] archiepiscopo Salzburgensi commendat A. presbyterum, ab episcopo Augustensi ordinatum.

(Intra 1121-1124, Jan. 25.)

[MANSI, *Concil.*, XX, 1228.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri E. Salzburgensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Frater iste præsentium lator, A. presbyter, apostolicæ sedis clementiam adiens, se ab Augustensi episcopo retulit ordinatum, cum idem episcopus prædecessore nostro sanctæ memoriæ Paschale papa Romanæ fuisset Ecclesiæ gratiam in conventu celebrato Placentiæ consecutus. Quia ergo misericordiam juste petentibus indulgentiam negare non convenit, si postulatio ejus veritatis nititur ratione, ipsum in ordine suo et recipias et sacerdotalis officii ministerio sine inquietudine fungi concedas.

Datum Laterani VIII Kalend. Februarii.

CCXLVIII.

Omnibus in ecclesia Compsana sepeliendis peccatorum absolutionem concedit.

(Intra 1119-1124, Mart. 30.)

[UCHELLI, *Italia sacra*, VI, 810.]

CALIXTUS, episcopus, servus servorum Dei, omnibus fidelibus Ecclesiæ, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam Compsanæ ecclesiæ desolationem atque tempore factam audivimus et ex parte cogno-

sciurus, et ad eam consecrandam rogati a dilecto A filio nostro H. ejusdem ecclesiæ venerabili archiepiscopo, nec non a B. comitissa ejusdem terræ domina fujimus, et esse nequivimus: idcirco ad ejusdem ecclesiæ dignitatem absolutionem omnium peccatorum, apostolorum Petri et Pauli, et nostra auctoritate sancimus omnibus Christianis, qui confessi fuerint, et ibi sepeliri se fecerint.

Datum Laterani in Kal. Aprilis.

CCXLIX.

Ad universos reges, comites et principes. — Hortatur ut officia Hispaniarum Ecclesiæ succurrant, concessis adjvantibus indulgentiis, commendatque eis Oldegarium, archiepiscopum Tarraconensem.

Intra 1121-1124, April. 2.

[MANSI, *Concil.*, XXI, 217.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, omnibus episcopis, regibus, comitibus, principibus, cæterisque Dei fidelibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Pastoralis officii nobis a Deo commissi sollicitudo deposcit, ut omni vigilantia et circumspectione gregem Dominicum et custodiamus et pascamus. Hispaniarum siquidem Ecclesia, quot calamitatibus, quot filiorum Dei mortibus per paganorum oppressionem assidue conteratur, neminem vestrum latere credimus. Eapropter dilectionem vestram tanquam Deo (cujus legatione fungimur) exhortante per nos admonemus, et tanquam charissimos filios precibus, quibus possumus, incitamus, quatenus ad fratrum defensionem et ecclesiarum liberationem insudare nullatenus desistatis. Omnibus enim in hac expeditione constanter militantibus, eandem peccatorum remissionem, quam Orientalis Ecclesiæ defensoribus fecimus, apostolica auctoritate et concessa nobis divinitus potestate, benigne concedimus. Illis autem qui signum crucis suis vestibus hac de causa imposuerunt, si ab hoc Paschate usque ad aliud votum suum persolvere non sategerint, a gremio sanctæ Ecclesiæ, donec satisfaciant, submovemus. Verum quia exercitum vestrum per nos, ut desiderarem, visitare nequivimus, charissimum fratrem nostrum Oldegarium Tarraconensem archiepiscopum, ad ipsum ex latere nostro delegare curavimus, nostras ei vices, in hoc specialiter committentes, ut ipsius consilio et dispositione corrigenda corrigantur, et confirmanda cooperante Domino confirmentur. Si qua vero dubia in exercitu eodem emergerint, ipsius experientia terminentur. Ipsum itaque dilectioni vestræ attentius commendamus, rogantes ut illam in vobis inveniat charitatem, quæ nos ad eum vobis committendum compellit. Omnipotens Dominus beatorum suorum apostolorum Petri et Pauli meritis, sua nos miseratione custodiat, et ad gloriosam de inimicis Christianorum victoriam, et felicem consummationem pervenire concedat.

Dat. Laterani quarto Nonas Aprilis.

CCL.

Ad Goffridum abbatem Vindocinensem. — Rata nobet privilegia omnia Vindocinensium.

(Intra 1121-1124, April. 6.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 193.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo in Christo filio suo GOFFRIDO Vindocinensi abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Et tuæ in Romanam Ecclesiam devotionis sinceritas, et nostra in invicem assidua familiaritas, nos hortantur ut visitare te frequentius apostolicæ benedictionis litteris debeamus. Visitamus ergo, et te sicut fratrem in Christo charissimum amplioris dilectionis brachiis amplectentes, et de familiari familiarior, et ex charo chariorem habere deinceps præoptamus. Personam tuam honorare, et Ecclesiam tuam juvare cupimus et lovere. Sane fratres tuos per te in Domino salutamus, et eis omnipotentis Dei et beatorum apostolorum Petri et Pauli benedictionem impendimus. Quidquid vero dignitatis, seu immunitatis ab apostolica sede tibi, tuoque monasterio concessum est, nos quoque ratum et integrum perpetuo manere censemus.

Datum Romæ VIII Idus Aprilis.

CCLI.

Ad Attonem Arelatensem archiepiscopum, Raimundum comitem Barcinonensem et Gaufridum Porcelletum. — Ut monachis S. Ægidii auxilium impendant contra Ildesonsum comitem Tolosanum et fautores ejus, quos a se excommunicatos denuntiat.

(Intra 1122-1124, April. 22.)

[VAISSETTE, *Hist. de Languedoc*, tom. II. preuves col. 421.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ATTONI Arelatensi archiepiscopo et charissimo filio RAIMUNDO Barcinonensi comiti, et GAUFRIDO PORCELETTO, salutem et apostolicam benedictionem.

Beati Ægidii monasterium cum omnibus rebus suis Romanæ Ecclesiæ juris est, et ad sedem apostolicam spectat; unde qui locum ipsum et fratres in eo Domino servientes offendit, procul dubio nos offendit. Quia igitur Ildesonus comes filium nostrum Hugonem abbatem et fratres ejus de monasterio ipso expulit, et monasterium cum burgo et aliis suis pertinentiis per sæcularem potentiam occupavit, nos in eum, in Raimundo de Balcio, Guillelmo de Sabrano, Eleisario de Castriis, Guillelmo Rainoaldi de Medenas, vicecomitibus de Mesoaga et Rainoni de Castlar, et esrum in nequitia ista fautores et ei adjutores excommunicationis, et in terras eorum interdictionis sententiam promulgavimus. Insuper comitis homines ab ejus dominio et fidelitate, missis litteris nostris, subtraximus, donec comes B. Ægidii monasterium cum burgo et pertinentiis ejus jam dicto abbati et fratribus ejus restitutum, liberum et omnino quietum dimittat, castrum noviter contra ipsum ædificatum destruat, et nobis de illatis injuriis satisfaciat. Rogamus itaque dilectionem vestram et monemus ut pro amore Dei et Ro-

manæ Ecclesiæ reverentia eundem abbatem et fratres ejus ita juvare, manu tenere et sustentare curetis, quatenus a Deo et beato Petro, necnon et S. Ægidio retributionem, et a nobis plenam gratiam habeatis.

Data Laterani x Kalendas Maii.

CCLII.

Ad Galterium Magalonensem episcopum et alios. — Monachis S. Ægidii auxilium impendant contra Ildesonsum comitem Tolosanum et fautores ejus, quos a se excommunicatos declarat.

(Anno 1122, 22 Aprilis.)

[D. BOUQUET, tom. XV, p. 244.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GALTERIO (46) Magalonensi episcopo, et dilectis filiis BERNARDO Biterrensi vicecomiti, BERNARDO de Andusia, RAIMUNDO decano de Poscheriis, salutem et apostolicam benedictionem.

B. Ægidii monasterium cum omnibus rebus suis Romanæ Ecclesiæ juris est, et ad sedem apostolicam spectat: unde qui locum ipsum et fratres in eo Domino servientes offendit, procul dubio nos offendit. Quia igitur Ildesonsus comes filium nostrum Hugonem abbatem et fratres ejus de monasterio ipso expulit, et monasterium cum burgo et aliis suis pertinentiis per sæcularem potentiam occupavit, nos in eum, in Raimundo de Balcio, Guillelmo de Sabrano, Elesiario de Castriis, Guillelmo Rainoardi de Medenas, vicecomitibus de Meesoaga et Rainoni de Castlar, et eorum in nequitia ista fautores et ei adjuutores excommunicationis, et in terras eorum interdictionis sententiam promulgavimus. Insuper comitis homines ab ejus hominio et fidelitate, missis litteris nostris, subtraximus, donec comes B. Ægidii monasterium cum burgo et pertinentiis ejus jamdicto abbati et fratribus ejus restitutum liberum et omnino quietum diinitat, castrum noviter contra ipsum ædificatum destruat; et nobis de illatis injuriis satisfaciatur. Rogamus itaque dilectionem vestram et monemus, ut pro amore Dei et Romanæ Ecclesiæ reverentia eundem abbatem et fratres ejus ita juvare, manutene ac sustentare curetis, quatenus a Deo et B. Petro, necnon et S. Ægidio retributionem, et a nobis plenam gratiam habeatis.

Data Laterani x Kal. Maii.

CCLIII.

Episcopo Rossellano præcipit ut vexare monasterium Alborense desistat.

(Intra 1122-1124, April. 22.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, III, 663.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, vene-

(46) Galterii potissimum opera, qui vices apostolicas in hac parte agebat, sancita est anno 1125 inter dissidentes Occitanæ principes concordia, prout ipse testatur in epistola ad Robertum præpositum Insulanum, inter *Analecta* Mabillonii, p. 461, his verbis ad calcem appositis: « Gratia Dei præcedente, per importunum laborem et instantiam nostram, pax inter principes nostros reformata est, unde tota patria nostra lætatur. » Conditiones vero pacis vide

abili ROSELLANO episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

In nostra nobis præsentia promisisti, quod filio nostro Alborensi abbati omnem indignationem dimitteres et pacem ei ac bonam redderes voluntatem. Cæterum postquam discessisti a nobis, et ad propria reversus es, injuriam ei et monasterio ejus cum nostris [f. multis] etiam conviciis intulisti; unde cavendum tibi est ne illud super te proverbiale veniat, quod de non bono vino vulgariter dicitur: *Prius quam ingrediatur vas, marcessit*. Monemus itaque fraternitatem tuam, ut a prædicti abbatis, et fratrum ejus inquietatione omnino desistas, et clericos Ecclesiæ de Monte Calvo ad Alborense monasterium pertinentes, ab interdicto illo, quod in eos protulisti, prorsus absolvas. Si quid autem adversus abbatem vel monasterium habes, nos ad quos ejusdem loci proprietas pertinet, debitam inde justitiam congruo tempore faciemus. Quod si nos audire contempseris, timendum tibi est ne, dum Dei servos injuste persequeris, justam sedis apostolicæ indignationem ita persentias, ut ali exemplo tuo talia de cætero facere non præsumant.

Datum Laterani x Kal. Maii.

CCLIV.

Monasterii Hugeshoffen, a Wernhero comite de Ortenberg fundati, bona, jura et privilegia confirmat.

(Intra 1122-1124, Maii 14.)

[WURTEVEIN, *Nova Subsidia diplom.*, tom. VII, p. 56. Ex libro Salico membranaceo abbatæ Andlaviensis, fol. 13.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis fratribus monasterii Sancti Michaelis archangeli, quod dicitur Hugonis Curia, tam futuris quam præsentibus in perpetuum.

Ad munimentum et protectionem sanctæ Dei Ecclesiæ pastoralis vigilantie consilium et auxilium adhibere, officium a nobis exigit commissæ dispensationis, et speratum a Deo præmium, quod est felicius æternæ recompensationis. Quatenus et ecclesiastica utilitas apostolicæ sedis favore vires accipiens accrescat et devotionis sinceritas enitescat. Apostolicæ siquidem sedis illius devotissimus comes Wernherus (47) de facultatibus propriis monasterium Hugeshoven appellatum, Domino aspirante, construxit, quod in beatissimi archangeli Michaelis honore ac nomine consecratum beato Petro apostolorum principi obtulit, ac sanctæ ipsius Romanæ et apostolicæ Ecclesiæ gratia defensionis studio pietatis subjecit. Nos igitur, dilecte, Adelheidis comitissæ (48) neptis ejusdem comitis, piis postulationibus an-

in instrumento a Catello *De comitibus Tolosanis*, p. 188, et Buchæo, t. II *Hist. Provinc.*, p. 105, edito.

(47) Wernherus, qui in diplomate Friderici imp. an. 1162 comes de Ortenberg dicitur fundasse anno 1000 abbatiam Hugeshoviensem.

(48) Adelheida comitissa fuit neptis (*petite-fille*) Wernheri comitis de Ortenberg, et ideo filia Wilmari et Heilichæ, qui an. 1061 abbatiam Hugsbo-

nuentes, vestrisque, filii in Domino charissimi, religiosi desiderii paternæ benignitatis assensum accommodantes, præfatum monasterium in quo divinis mancipati estis obsequiis cum omnibus ibidem in præsens collatis, vel in posterum conferendis sub apostolicæ sedis tuitione specialiter confovendum, beati Petri vice suscipimus et perpetuam ei libertatem apostolica auctoritate statuimus, atque contra iniquorum omnium infestationem præsentis privilegii decreto communimus. Statuimus enim ut universa quæ ad eundem locum legitime pertinere videntur, quæ vel prædictus comes Wernherus, vel sui hæredes et successores divæ aspirationis instinctu ipso monasterio contulerunt, aut quidquid præterea aliorum devotione fidelium hactenus collatum est, aut deinceps annuente Deo conferetur, salva vobis et per vos eidem Ecclesiæ illibata conserventur. In quibus hæc propriis visa sunt exprimenda vocabulis: ipsum videlicet cœnobium cum sexus utriusque mancipiis cæterisque suis pertinentiis (49), parochialem quoque Ecclesiam ibidem sitam cum capella Rognesbach (50), alodium in Scherwilre (51), prædium apud Mackenheim (52), prædium apud Fruolsheim (53), aliud in Egenesheim (54), aliudque in Reinenkeim (55). Possessiones apud Marcolvisheim (56), apud Breitenheim (57), apud Heiolvesheim (58), et apud Nortbus (59). Prædium quoque in Lotharingia a bonæ memoriæ Ludolfo comite ejusque conjugæ Adelleida comitissa ad præfatum monasterium sancto Michaeli archangelo traditum, apud Geberesdhorf (60) scilicet situm, cum omnibus sibi jure ad hærentibus, necnon ecclesiam in Wibre (61) cum suis attinentiis ab eadem comitissa vobis traditam, hæc vobis habenda, et possidenda confirmamus. Piscacionem vero in ipsa valle (62) usque in Lutembach et ligna de dominicali silva ad quolibet usus necessaria, fructuumque silvestrium medietatem, atque apium examina, quæ in eadem silva fuerint reperta, vobis ea stabilimus; quod autem suprædictus piæ devotionis comes Wernherus in ejusdem loci munificentiam concessit, cuilibet ministerialium suorum, vel familiæ suæ licitum esse eo præsentem, vel absentem, ad eundem locum propria quæque

A contradere, id et nos apostolica censura decernimus stabile et ratum fore. Verum quoniam Alsacensis provinciæ moris esse fertur, ut nulli ex familia Argentinensis Ecclesiæ liceat quidquam de prædictis propriis alteri largiri Ecclesiæ, quæ sub illius non sit jurisdictione, nos præfatum Sancti Michaelis archangeli monasterium in eodem pago situm, hoc a Romanæ et apostolicæ sedis dignatione indultum speciale volumus semper obtinere privilegium, ut quilibet de familia sive Argentinensis Ecclesiæ vel alterius ubique terrarum cujusvis Ecclesiæ, libere possit absque omni cujusquam contradictionis obstaculo tam de prædiis quam de rebus propriis, eidem monasterio apostolicæ auctoritatis robore fulto, vel venundare, vel mutuare, vel gratis erogare. B Congregatio monasterii liberam habeat potestatem ad electionem abbatis juxta decretum sancti Benedicti, sine omni contradictione constituendi, ut sit in ipsorum fratrum arbitrio, quem inter se eligere, sibi que secundum Deum proponere velint, si inter eos idoneus inveniri possit; alioquin aliunde ex irregulari monasterio sibi expetant, quemcunque meliorem invenire valeant, et electum fulti auctoritate obtineant. Chrisma quoque, oleum sanctum, consecrationes altarium atque basilicarum, seu fratrum promovendorum ab episcopo in cujus diocæssi sunt, prædicti fratres gratis accipient, nisi forte simoniacum esse constiterit, aut apostolicæ sedis communionem non habere; quod si constiterit, liceat eis et abbatibus et monachorum ordinationem ac cætera sacramenta, a quocunque catholico voluerint episcopo, postulare atque recipere. Nullam sane potestatem in eodem loco Argentinensi episcopo, cujuslibet vel minimæ rei gerendæ aut ordinandæ, nisi pro communi fratrum et abbatis voluntate concedimus, nec a quolibet episcopo, vel archiepiscopo, nisi a solo apostolicæ sedis præsule, in ipsum abbatem vel monasterium ejus excommunicationis sententiam pro quæcunque causa dari permitimus, hoc quoque speciatim subjicientes, ut idem cœnobium cum alio suo, cumque omnibus sibi pertinentibus ab omni quorumlibet hominum incursione sit liberum, necnon et ab episcopi Argentinensis seu episcoporum omnium,

viensem Ecclesiæ Argentinensi tradiderunt. Nupsit Adheleida Ludolfo comiti, ante annum 1120 jam defuncto.

(49) Abbatia Hugonis Curie hodie in ruinis jacet; supersunt tantum quædam ædium vestigia et S. Michaelis ecclesia. Reditus ejus, ab anno 1616, spectant ad abbatiam Andlaviensem.

(50) Hodie *Roachbach*, sive *Renrupt*, pertinens ad ducem de Choiseul-Meuse, in quo abbatia Andlaviensis dimidia gaudet parte decimarum, altera dimidia pars spectat ad parochum in Colroy, cujus parochiæ patronatus eidem competit abbatie.

(51) *Scherweiler* pertinet ad D. de Choiseul-Meuse. Decimæ et jus patronatus dividuntur inter capitulum majus Argentinense et abbatiam Andlaviensem.

(52) *Mackenheim* pertinet ad D. de Flachslanden.

(53) *Fridolsheim* spectat ad Argentinenses episcopum et civitatem.

(54) Hodie *Egisheim* in Mundato superiori.

D (55) *Reningen* vicus in dynastia Thannensi situs.

(56) *Marckolsheim* est episcopi Argentinensis.

(57) Vicus olim *Brestenheim* uno quadrante a vicu *Musig* dicto distans, remanente S. Michaelis capella et nomine hanni, qui spectat ad ducem Bipontinum.

(58) Hodie *Heidelsheim* ad eundem Bipontinum pertinet.

(59) *Northausen* sive *Nartz*, vicus episcopi Argentinensis.

(60) *Geberesdhorf* ita etiam dictus in bulla Innocentii II an. 1135 et in charta an. 1144, nominatus *Gironville* est hodiernus vicus Lotharingiæ *Glonville* ad Meurtham in ballivatu Lunevillano situs, a Lunevilla distans quatuor leucis.

(61) *Weiler* sive *viler* pertinet ad DD. de Choiseul-Meuse; decimis et jure patronatus ibidem gaudet abbatia Andlaviensis.

(62) *Vallis Valeriana*, hodie dicta sive *Val de Viler*.

sive episcopaliū ministrorum, regum quoque, imperatorum, ducum, comitum, omniumque hominum omnimodis servitiis et gravaminibus sit alienum. Si quis sæcularium ibidem sepulturam sibi præparare desideraverit, monachis illic conversantibus pie desiderata liceat indulgere, nec cuiquam sacerdotum ea fas sit prohibere. De advocatiæ vero constitutione, ita decernimus ut nullus hanc velut hæreditario jure sibi debitam sortiatur, nisi qui communi vel saniori fratrum electione constituatur; qui tamen advocatus locum illum vel possessiones ibidem Deo servientium nunquam injuste, vel violenter attingat, non liceat ei invito abbate monasterium ipsum, aut monasterii rusticos, vel familiam frequentibus hospitibus aggravare, nec quaslibet exactiones ab eis extorquere; sed nec aliqua jurisdictionum placita nisi ab abbate invitatus, exercent, nec de placitorum multis, quos justitias vocant, supra tertiam partem, quæ illi ex consuetudine debetur, accipiat, illorum tantum videlicet placitorum, ad quæ ab abbate invitatus fuerit. Qui si hic transgressor monasterio repertus fuerit, et secundo tertiove commonitus culpam non correxerit, amoto eo, alius, qui placuerit, aut nullus si placuerit, substituitur. Illud quoque subjungimus, vel ex beati Gregorii papæ sententia definimus, ne loci ejusdem fratres de carrucis suis, vel quibuslibet laboribus, sive nutrimentis propriis in valle monasterii parochiali unquam Ecclesiæ reddere decimas, seu primitias exigantur. Locum itaque illum omnimoda libertate donatum, tam ab omni mortalium jure quam ab omni molestiarum temeraria inquietudine tutum semper et absolutum fore decernimus, et abbatiam illic perpetuo haberi, ac sub apostolicæ sedis tutela specialiter protegi, aureumque ex hoc bysantium apostolico palatio annualiter persolvendum, ac præter ejusdem census debitum nihil servitutis Romanæ Ecclesiæ amplius ab eo quolibet modo requirendum; hoc sit autem memoriale super hujus libertatis monasterii Beati archangeli Michaelis, quatenus ejus Romæ non sit oblivio, ubi caput sibi vindicat omnis religio. Quod si forte aliquoties prætermisissimum, nihil unquam pro satisfactione exigatur, nisi quod census idem sub integritate restituatur. Si qua vero in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat; cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

(63) Signa temporis sunt corrupta.

A Data Laterani ii Idus Maii, Incarnationis Dominiæ 1120, anno vero domni Calixti papæ secundo (63).
CCLV.

Ad Joannem episcopum Glasguensem.

(Intra 1122-1124, Aug. 26.)

[*Monastic. Anglic. III, 145.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, JOANNI Glasguensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Multis dilecti filii nostri Alexandri regis Scottorum precibus inclinati, tibi aliquanti temporis indecias, quatenus infra præfixi diei terminum ad obedientiam venerabilis fratris nostri Thomæ Eborum archiepiscopi debita humilitate redires, sicut ætem directa litterarum suarum notatione percipimus te ab ejus obedientia et subjectione subtrahere præsumpsisti; unde tibi mandamus quatenus infra triginta dies post harum acceptionem litterarum, ad præfati archiepiscopi subjectionem et obedientiam redeas; alioquin sententiam quæ ab eo in te promulgata est, confirmamus.

Datæ Laterani vii Kalend. Septembris.

CCLVI.

Ad A. priorem S. Frigidiani et ejus fratres.

(Intra 1122-1124, Oct. 11.)

[*BALUZ. Miscell. edit. Luc. IV, 588.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis A. priori S. Frigidiani et ejus fratribus, salutem et apostolicam benedictionem.

C Frater Ursus, olim prior Lateranensis Ecclesiæ, gravatus ægritudine, et fratrum fatigatus regimine, solis de cætero cupiens vacare orationibus, cum gratia et licentia nostra ad vestram redit Ecclesiam. Quem pro charitate nostra honeste suscipiatis et honorifice pertractetis. Mandamus autem humili fraternitatis vestræ discretioni quatenus Lateranensi ecclesiæ, sicut de vobis in Domino bene speramus, diligenter provideatis, et quatuor ad minus de discretis et religiosis fratribus vestris ad nos festineis transmittite, quorum unus, cooperante Spiritu sancto, aliis pernoscat præesse; alii vero reliquos fratres dulci moralitate et religione studeant informare.

Datum Laterani v Id. Octobris.

CCLVII.

D Ludovico Francorum regi significat Robertum episcopum Atrebatensem, in generali concilio a Burcardo episcopo Cameracensi in ius vocatum cum ejus litteris ad sese venisse.

(Anno 1123-1124, Febr. 19.)

[*Mansi, Cœcil., XXI, 217.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio Ludovico illustri et glorioso Francorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Venientem ad nos cum litteris tuis venerabilem fratrem nostrum Robertum Atrebatensem episcopum pro dilectione tua et sui ordinis reverentia paternæ charitatis affectu suscepimus, quem de jure

Atrebatensis parochiæ confratri nostro Burchardo A
Cameracensi episcopo, qui adversus eum in generali concilio proclamationem fecerat, responsurum constituto die ad nostram vocaveramus præsentiam, eumque præfixo termino se nostro præsentaret conspectui, per quasdam nobis est litteras nuntiatum Cameracensem episcopum ad nos pro executione sui negotii venientem ab imperatore usque ad mutuum quod cum eo sumus habituri colloquium fuisse detentum, ideoque in alterius partis absentia eandem causam discutere certis rationibus non valuimus. Quocirca eum ad Ecclesiam suam cum gratia nostra remisimus. In colloquio autem illo bonum quod operante Domino operati fuerimus tibi tanquam dilectissimo nostro et Ecclesiæ filio significare curavimus. Uxorem tuam Adelaidem reginam dilectam neptem nostram et filios tuos charissimos nepotes nostros Philippum, Ludovicum, Henricum per te salutamus et benedictionis beati Petri et nostræ participes fieri desideramus.

Data Laterani xi Kal. Martii.

CCLVIII.

Episcopum Rossellanum vituperat quod contra præceptum suum injurias monasterio Alborensi inferre petyat.

(Anno 1123-1124, Febr. 25.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, III, 602.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, fratri ROSSELLANO episcopo, salutem et apost. benedict.

Miramur de te vehementer quia, cum adhuc novus in episcopali administratione sis, contra mandatum nostrum facere tam cito quidquam præsumpseris. Præcepimus siquidem tibi ut eum filio nostro domino Alborensi abbate pacem atque concordiam faceres, et neque ipsum, neque Alborense monasterium, quod beati Petri juris est, infestares. Et tu quidem pacem cum ipso et concordiam fecisti, sed non multo post tempore, prout nobis relatum est, eidem monasterio parochianorum tuorum sepulturas, oblationes, et alia, quæ hactenus habuit quiete, interdixisti, quæ profecto episcopali prorsus non conveniunt honestati. Mandamus ergo fraternitati tuæ, atque præcipimus, et quæ prædicto monasterio a te interdicta sunt, publica ei annuntiatione restituas, quemadmodum interdictum publice factum fuit. Et locum ipsum quietum ac liberum manere permittas, cum illis omnibus quæ suorum et tuorum prædecessorum temporibus quiete cognoscitur tenuisse. Si quid autem adversus abbatem vel monasterium te juste habere confidis ad nostram præsentiam venias, et nos de loco ipso, tanquam de nostro, justitiam tibi per Dei gratiam faciemus. Quod si nostro mandato, quod absit! obedire contempseris, nos temeritatem tuam hactenus præstante Domino corrigemus, quod facile tibi de cætero videbitur sedis apostolicæ mandata contemnere.

Dat. Laterani v Kal. Martii.

CCLIX.

**Monachis Cluniacensibus præcipit ne amplius de Pontio cogitent.—Pontio præcipit ne abbatiam Cluniacensem molestiis afficiat.*

(Anno 1123-1124.)

[Vide Honorii II bullam ad Petrum Cluniacensem abbatem directam, *Patrologiæ* tom. CLXVI.]

CCLX.

Ecclesiæ S. Joannis [Versotionensi] remissas a Raynaldo Burgundiæ comite consuetudines in villa Tussiaco, vulgo et marascalcium et canuriam vocatas, referri vetat.

(Anno 1124, Jan. 8.)

[D'ACHERY, *Spicil.* III, 479.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis canonicis ecclesiæ S. Joannis Evangelistæ, salutem et apostolicam benedictionem.

In apostolicæ sedis gubernatione Dei providentia constituti, necesse habemus ecclesis et ecclesiasticis utilitatibus providere. Siquidem illustris et egregiæ memoriæ Raynaldus Burgundiæ comes, in quadam vestri juris potestate, quæ Cussiaco dicitur, consuetudinem quandam ad equos, sive ad canes suos, quæ vulgo marascalciam et canuriam vocant, patris sui Guillelmi et suo tempore obtinuerat. Quam videlicet consuetudinem nimis Ecclesiæ vestræ damnosam et nocituram esse considerans, pro animæ suæ parentumque, et hæredum suorum remedio in perpetuum refutavit. Dimisit insuper, et abdicavit omnes alias torturas, quas ejus homines injuste in ipsa potestate, et in terris ad potestatem ipsam pertinentibus arripiebant. Tali tenore, ut eorum nomina specialiter sint scripta in Canone, et psalmus *Inclina, Domine*, decantetur post lectionem capituli, diebus omnibus quibus peragi licitum est pro animarum illorum salute. Prædictam itaque refutationem et dimissionem, nec non et constitutum pro ea tenorem, præsentis scripti nostri auctoritate firmamus, et futuris censemur temporibus inconcusse atque inviolabiliter conservari.

Datum Laterani, iii Nonas Januarii, indictione secunda.

CCLXI.

Bulla pro confirmatione rerum ad ecclesiam Sanctæ Mariæ pertinentium.

(Anno 1124, Febr. 6.)

[DE LA CANAL, *Esp. sagrada*, XLV, 300.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis GERALDO priori, et canonicis in ecclesia Sanctæ Mariæ Leton. regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Piis religiosorum fratrum supplicationibus nos annuere paterna charitas, et sedis apostolicæ benignitas persuadet: eapropter, dilecti in Domino filii, postulationes vestras clementer admittimus, et Beatæ Mariæ ecclesiam, in qua sub canonicæ ordinis regula omnipotenti Domino militatis, sedis apostolicæ juvenine confovemus. Vitæ namque canonicæ ordinem quem professi estis, præsentis decreti nostri pagina

perpetuis ibi servandum temporibus, confirmamus; A
 vonis etiam vestrisque successoribus in eadem reli-
 gione mansuris ea omnia possidenda firmamus quæ
 in præsentiarum pro communis victus sustentatione
 legitime possidere videmini, et quæcunque in poste-
 rum acquisitione legitima poteritis adipisci, in quibus
 hæc propriis nominibus adnotamus: ecclesiam Sancti
 Felicis cum omni jure suo, et omnia alodia, quæ
 prædicta ecclesia Beatæ Mariæ infra ejusdem paro-
 chia terminos habere videtur. Ea vero prædia quæ
 habet, vel habere debet in parochia Sancti Andrea
 Borraciani; ecclesias etiam Sanctæ Mariæ de Here-
 mitanis cum universis alodiis quæ ibi possidetis.
 Cellam quoque Sancti Thomæ quæ sita est in epi-
 scopatu Ausonensi cum omnibus pertinentiis; eccle-
 siam Sanctæ Mariæ de Villar Elenen. et Sancti B
 Michaelis Fontis frigidis, et Sancti Christophori de
 Stella; possessiones etiam quas habetis in parochia
 Sancti Petri de Navata, et omnia prædia, quæ præ-
 fatæ ecclesiæ Beatæ Mariæ contulerunt domini de
 Navata; sed et molendina quæ habetis in Fluviano;
 omnes vero donationes, et dimissiones quas fecerunt
 dictæ ecclesiæ domini de Creissello; nec non et
 prædia quæ fuerunt Berengarii Guillelmi de Clusa, et
 Petri Amblardi hæredumque suorum. Obeunte vero
 te ipsius loci priore vel tuorum quilibet successo-
 rum nullus ibi qualibet subreptionis astutia præpo-
 natur, nisi quem fratres communi consensu, vel
 fratrum pars consilii sanioris, vel de suo, vel de
 alieno si oportuerit collegio providerint regulariter
 eligendum: sepulturam quoque loci illius omnino
 liberam esse censemus, ut eorum qui illic sepeliri
 deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi
 forte excommunicati sint nullus obsistat. Nulli ergo
 omnino hominum facultas sit eandem ecclesiam
 temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel
 ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexatio-
 nibus fatigare, sed omnia integre conserventur
 regularium fratrum, et pauperum usibus profutura.
 Ad hæc, immunitatem quam bonæ memoriæ Beren-
 garius Gerundensis episcopus in loco ipso instituit,
 inviolabiliter permanere sancimus, videlicet infra
 ambitum crucibus determinatum, nullus aliquem
 capere, aut lædere, vel deprædari præsumat. Si quis
 igitur nostræ constitutionis hujus et confirmationis
 tenore cognito, temere, quod absit! contraire tenta-
 verit, honoris et officii sui periculum patiat, aut
 excommunicationis gladio feriat, nisi reatum
 suum digna satisfactione correxerit. Qui vero locum
 ipsum et fratres juvare, atque de bonis suis hono-
 rare curaverit Dei omnipotentis gratiam, et pecca-
 torum suorum remissionem, et indulgentiam conse-
 quantur. *Esta firmado con toda formalidad de
 rubrica.* Calixtus PP. II.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Dat. Lateran. per manum Stimerici [Aimerici]
 sacræ Romanæ Ecclesiæ diac. cardinalis, et cancel-
 larii, viii Idus Februarii, indictione secunda, incar-

(64) Hæc de episcopo in præsentii bulla dicta ani-

nationis Dominicæ anno 1125, pontificatus autem
 domini Calixti II PP. anno vi.

CCLXII.

*Inter Obertum episcopum Cremonensem et ejus cano-
 nicos discordiam componit.*

(Anno 1124, Mart. 22.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 225.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
 rabili fratri OBERTO Cremonensi episcopo, salutem et
 apostolicam benedictionem.

Nec caput cum membris opportunum est dissidere,
 nec a subjectione et famulatu capitis membra con-
 cedet dissentire. Humani namque *compago corporis*
 diutius non poterit permanere incolumis, si caput
 concordia et rationabili non utatur regimine, et mem-
 bra propriis non fungantur officiis. Pari igitur
 proportionem dignum est episcopum cum paterat
 charitatis discretionem clerum et populum sibi
 commissum regere, et ipsos ei tanquam capiti proprio
 cum devotionis humilitate concorditer obedire.
 Auctori enim Deo, et amatori pacis aliter gratum
 non potest impendi servitium, nisi mentes hominum
 in radice fundatæ fuerint charitatis. Unde nos inter
 te et majoris ecclesiæ Cremonensis canonicos au-
 dientes ortam esse discordiam, habito fratrum no-
 strorum episcoporum et cardinalium consilio hæc
 inter vos concordiam composuimus: ut videlicet
 nullus in majori ecclesia constituatur præter assen-
 sum et voluntatem episcopi, qui sicut Ecclesiæ ca-
 put est, ita voluntas ejus et ratio debet præcedere.
 Canonici episcopo obedientiam in manu ejus pro-
 mittant et teneant. Ad mensam *canonicorum*, quan-
 do cum canonicis comederit, cum uno clerico
 et uno serviente, vel cum duobus clericis veniat,
 et tanquam episcopus honoretur. De altario San-
 cti Imerii omnem oblationem recipiat, præter
 edenda quæ ad pedem altaris offerentur, et ea
 ad usum canonicorum reserventur, et præter me-
 dictatem ceræ et incensi, quæ ibi offeruntur, quæ
 ad ecclesiæ servitium reserventur. Archidiaconum,
 cantorem, et alias personas episcopus consensu
 canonicorum constituat. Ecclesiam Sancti Michaelis,
 et prædia et possessiones quas episcopus per idoneos
 testes propriæ ad episcopatum pertinere probaverit,
 quiete pacificeque obtineat. Et quia canonici domum
 in qua olim habitaverant, ad ampliandam ecclesiam
 concesserunt, domum in qua modo habitant, licet
 juris episcopi fuerit, pro concordia tamen et chari-
 tate deinceps ad communis vitæ cohabitationem re-
 tineant, et hospites, quando voluerint, in ea
 recipient.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus lau-
 dans.

Datum Laterani per manus Aimerici sanctæ
 Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii,
 xi Kalendas Aprilis, indictione xi, Incarnationis
 Dominicæ 1124, pontificatus autem domini Calixti
 II papæ anno vi (64).

madverteris: c Ad mensam canonicorum, quando

CCLXIII.

A

Privilegium pro cœnobio Montis Angelorum.

(Anno 1124, April. 5.)

[*Gall. Christ. V, instrum., 515.*]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis ADELHELMO et fratribus monasterii S. Mariæ, quod nos *Mons-Angelorum* (Engelberg) cognominari volumus, salutem et apostolicam benedictionem.

Veniens ad nos vir nobilis Chonradus de Sellenburon ecclesiam vestram in juris sui prædio ejus sumptibus fabricatam, et omnia ad eam pertinentia per manus Egelolfi nobilis viri de Gamelinhoben B. Petro et S. Romanæ Ecclesiæ extradidit, sub censu unius aurei ponderis Turicensis monetæ, singulis annis ad altare B. Petri a Patre monasterii prædicti persolvendi. Nos ejus devotionem supplicem attendentes, locum vestrum et omnia ad eum pertinentia in B. Petri jus ad protectionem suscepimus. Præsentis itaque scripti nostri auctoritate constituimus, ut, quandocunque patre spirituali orbatu fuerint, ipsi habeant liberam potestatem secundum Regulam S. Benedicti inter se, vel undecunque, si opus fuerit, non solum eligendi, sed etiam constituendi. Statuimus etiam ut idem monasterium cum omnibus suis pertinentiis nunc collatis, et dehinc ab hac die conferendis et deinceps non subiaceat jugo alicujus terrenæ potestatis personæ, nisi Patris monasterii solius dominationi, potestati et ordinationi. Advocatum ipse cum consilio seniorum fratrum suorum eligat, undecunque ei placuerit, et ei commendet ad remedium animæ suæ, et ut nunquam hæreditario jure in aliquem perveniat, qui non pro terreno commodo, sed pro æterna mercede sollicitus et studiosus bona, et constitutam monasterii libertatem et justitiam defendere voluerit, a rege tamen, Patre monasterii petente, accipiat bannum legitimum. Si autem non ut advocatus, sed potius calumniator et pervasor monasterii fuerit, omnino potestatem habeat abbas cum consilio seniorum fratrum hunc penitus reprobare, et alium regia potestate adjutus, si aliter fieri non potest, sibi utiliorem undecunque eligere. Si vero, quod absit! aliquis aliqua temeritate vel pertinacia prave inductus supradictum monasterium inquietare, molestare aut divestire audeat, sciat se nostro judicio pro contemptu S. Romanæ Ecclesiæ et testamentariæ hujus nostræ scriptionis destructione, nisi resipuerit, æterna damnatione perire.

Data Laterani anno Dominicæ Incarnationis 1124, Nonas April., indictione II, Sabbato S. Paschæ, luna XVII.

cum canonicis comederit, cum uno clerico et uno serviente, vel cum duobus clericis veniat. Commune adhuc canonicorum mensam hæc producit. Sed apertiora sunt quæ in fine de canonicis leguntur: « Domum in qua modo habitant, licet juris episcopi

CCLXIV.

Privilegium pro monasterio Bifurcensi.

(Anno 1124, April. 11.)

[MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* tom. III, p. 301.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio THEODERICO abbati monasterii Sancti Benedicti in Bifurco, ejusque successoribus regulariter instituendis in perpetuum.

Divinis præceptis instruimur et apostolicis monitis informamur, ut pro ecclesiarum statu impigro invigilemus aspectu, unde oportet nos ecclesiarum curam gerere, et Dei servos religiosos speciale. dilecte in Christo filii Theodorice abbas, preces tuas benignius admittentes, Ecclesiam, cui Deo auctore præsides, in beati Petri jus et protectionem suscipimus, et contra pravorum hominum nequitiam ejus auctoritate. constituimus quod prædia, possessiones et bona omnia, quæ vel regum collatione, vel aliorum fidelium donatione aut acquisitione alia ecclesia vestra modo possidet firma tili tuisque successoribus. videlicet terminos Ecclesiæ vestræ cum vineis et dominicatis suis et Alpibus, ab oriente a rivo de lacu, ab occidente a jugo Alpium, a septentrione a Ceresio, a meridie a colina de Gimellis cum decimis et. cum omnibus sibi in integrum pertinentibus: plebem Sancti Martini in Alpe cum vineis et dominicatis suis, et duabus capellis una in castro plano Mercurii, alia in monte Alto: ecclesiam Sanctæ Mariæ in Granario cum omnibus. suis; plebem Sancti Cassiani in Pennino cum terris et vineis, et dominicatis suis, cum omnibus pertinentiis suis, et ejusdem ecclesiæ capellam Sancti Savini cum omnibus ad eam pertinentibus: plebem Sancti Petri in Octontuta cum vinea et dominicato. colonis et decimis et primitiis; ecclesiam Sanctæ Mariæ in Flumicello cum capella Sanctæ Helenæ et omnibus pertinentiis suis: capellam Sanctæ Mariæ de Sirena cum omnibus pertinentiis suis: capellam de Castro de Mesauri cum omnibus. suis: ecclesiam Sancti Petri in Castagneto cum ipsius vineis et silvis, molendinis, et omnibus pertinentiis suis: ecclesiam Sancti Clementis cum uno manso et omnibus pertinentiis suis: in Galiano capellam unam cum omnibus. Sancti Petri in rivo cum decimis, et oblationibus vivorum et mortuorum: ecclesiam Sancti Andree in Pisseto cum oblationibus vivorum et mortuorum, et omnibus pertinentiis suis: ecclesiam Sancti Valeriani cum omnibus. ecclesiam Sancti Jacobi in Mincajello cum domo hospitali et omnibus pertinentiis suis. Extra muros Florentinæ civitatis juxta

fuerit, pro concordia tamen et charitate deinceps ad communis vitæ cohabitationem retineant. En disertis verbis indicata constans adhuc in monasterio sive claustris socialis canonicorum vita.

ecclesiam Sancti Laurentii hospitale unum cum terris et vineis et omnibus pertinentiis suis : ecclesiam Sanctæ M... de Astole cum omnibus pertinentiis suis. Quæcunque denique in futurum juste atque canonicè largiente Domino acquisierit, inviolabiliter et sine inquietatione possideat. Nulli ergo mortalium facultas sit eandem vestram Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus perturbare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad iudicium autem juris et tuitionis sanctæ Romanæ Ecclesiæ, duos aureos annis singulis Lateranensi palatio persolvatis. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes ecclesiarum, et ordinationes monachorum vestrorum a diocesano accipietis episcopo, si gratis et sine pretio et exactionibus voluerit exhibere, alioquin sacramenta eadem, a quo malueritis catholico accipietis episcopo. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus. **FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.**

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis diaconi cancellarii, tertio Idus Aprilis, anno ab Incarnatione 1123, indictione secunda, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno sexto.

CCLXV.

Ad Ottonem Bambergensem episcopum. — De privilegiis Bambergensi Ecclesiæ concessis.

(Anno 1124, April. 13.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 194.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Sanctorum Patrum præceptis et canonicis sanctionibus demonstratur quod prædia et possessiones ecclesiarum, quæ vota fidelium, pretia peccatorum, et pauperum patrimonia nuncupantur, vendi vel alienari non debeant. Quæ enim divinæ majestatis obsequio, et cœlestium secretorum usui sunt dicata, non decet in alienum jus redigi, vel in alterius servitii formam transmutari. Nempe (ut beati Symma-

(65) Annum quo facta est hæc commendatio disci-

chi papæ verbis loquamur) possessiones, quas unusquisque ecclesiæ propriæ dedit aut reliquit arbitrio, alienari quibuslibet titulis aut distractionibus, vel sub quocunque argumento, non patimur. Eapropter nos tuis justis postulationibus annuentes, mansæ, qui episcopalis mensæ tuæ servitio dediti sunt, in eodem statu, in quo bene a te dispositi cognoscuntur, futuris temporibus permanere præsentis scripti nostri confirmatione sancimus; statuentes ut nulli successorum tuorum, vel alicui hominum, liceat eos vendere, sive in laicorum beneficium tradere, vel in usus alios commutare. Sed sicut a te dispositum est, de unoquoque prædictorum mansorum denarius unus annis singulis Bambergensi ecclesiæ, pro anima imperatoris Henrici fundatoris ejus, ad concinnanda luminaria conferatur. Abbantias vero et regulares canonicas [al. canonicas] per industriam tuam in religionis ordine stabilitas, et alia a te recte constituta, nulli hominum facultas sit in posterum immutare. Si quis autem contra hanc confirmationem venire temerario ausu præsumperit, excommunicationis vinculo subjacebit.

Data Laterani, Idibus Aprilis, indictione secunda.

CCLXVI.

** Monasterii Dervensis privilegia confirmat.*

(Anno 1124, April. 13.)

[BOUQUET, *Recueil*, XV, 250 in adnot. ad epistolam sequentem.]

CCLXVII.

Ad Jocerannum Lingonensem episcopum, etc. — Commendat Dervense monasterium, veluti Romanæ Ecclesiæ subditum.

(Anno 1124, April. 14.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XVI, p. 250.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Joceranno Lingonensi, HATONI Trecensi, EBALO Catalaunensi, RICUINO Tullensi episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Venerabilia loca et religiosæ personæ quæ suam in Dei servitio intentionem fixerunt, nullis debent gravaminibus concuti, nullis molestiis agitari. Vestræ igitur fraternitati mandamus ut fratres monasterii Dervensis quod in honore SS. apostolorum Petri et Pauli constructum Romanæ Ecclesiæ juris est, et ejus manifestum est patrocinio niti et dominio subjacere, pro B. Petri et nostræ reverentia honoretis. Monasterium ergo ipsum, ecclesias, capellas, obedientias, prædia, possessiones, et bona mobilia vel immobilia, seu sese moventia, inquietari, auferri, vel aliquibus molestiis aggravari, nullatenus permittatis. Si quis autem advocatiæ, sive alicujus occasionis specie ultra consuetudines quas comes Tebaldus, tempore Henrici regis Francorum, instituit, pravis exactionibus, usurpare præsumperit, et bona eorum vel in vita vel in morte violenter abstulerit, tanquam apostolici decreti violatorem vestri officii debito arceatis.

Data Laterani, xviii Kal. Maii (65).

mus ex bullato diplomate ipsius Calixti, nobiscum

CCLXVIII.

* *Ecclesiæ S. Frigidiani Lucensis privilegia confirmat.*

(Anno 1124, Maii 26.)

[Vide *Bullarium Lateranense*, editum Romæ. 1727, fol., pag. 7.]

CCLXIX.

Ad B[enedictum] episcopum et canonicos Ecclesiæ Lucensis.

(Anno 1124, Maii 26.)

[BALUZ., *Miscell.* ed. Luc., IV, 589.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri B. Lucano episcopo, et canonicis Ecclesiæ ejusdem, salutem et apostolicam benedictionem.

Bonorum virorum officium est religionem diligere, et religiosis arctissimo familiaritatis vinculo adhærere. Unde universitati vestræ rogando mandamus, quatenus dilectum filium nostrum A. priorem S. Frigidiani, et canonicos ibidem famulatu mancipatos, pro charitate nostra honoretis, diligatis et nullis agitari molestiis permittatis. Gratias dilectioni vestræ persolvimus, quia, sicut idem prior asserit, S. Frigidiani ecclesiam benigne tractatis, et nos de petitione quam pro ea præterito anno fecimus, ex parte a vobis exauditi sumus. Veruntamen rogare adhuc non desistimus, ut petitionem nostram plenius admittentes, prædictis S. Frigidiani fratribus altera die Paschæ concedatis missam solemniter celebrare. Priorem vero ea die et aliis duabus præcipuis solemnitatibus cum uno aut duobus fratribus SS. ad divini vobiscum celebritatem officii benevolo et placido animo suscipiatis. Querelam inter canonicos S. Frigidiani, et canonicos S. Angeli priusquam ad nos pervenire cœpit, occasione cujusdam mortuæ ortam fuisse audivimus; unde tibi, frater episcope, mandamus, quatenus querimoniam istam tanta diligentia terminare studeas, quod canonici S. Frigidiani ad honorem Dei sine scandalo et inquietudine gratum ante conspectum Domini altissimi valeant exhibere servitium.

Datum Laterani VIII Kal. Junii.

CCLXX.

Didaco, archiepiscopo Compostellano, concedit ut Emeritana civitas Compostellanæ civitati perpetuis maneat subjecta temporibus.

(Anno 1124, Jun. 23.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.*, XX, 402.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DIDACO Compostellano archiepiscopo ejusque successoribus canonicè promovendis in perpetuum.

Potestatem ligandi aque solvendi in cœlis et in terra B. Petro ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum Dominus est allocutus: *Quæcunque* communicato, pro Dervensi itidem monasterio: «Dat. Laterani per manus Aymerici S. R. E. diac. card. et cancel., Idibus Aprilis, indict. II, Dom. Incarnat.

PATROL. CLXIII.

A ligaveris super terram, erunt ligata in cœlis, et quæcunque solveris super terram, erunt soluta et in cœlis. Ipsi quoque et propriæ firmitas et alienæ fidei confirmatio eodem Deo auctore præstatur cum ad eum dicitur: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, Petre, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Oportet ergo nos, qui, licet indigni, B. Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare, et in omni Ecclesia ad interni arbitrium judicii sic disponenda disponere, ut de vultu Dei judicium, nostrum prodeat, et oculi nostri videant æquitatem. Fraternitatis igitur tuæ petitionibus annuentes Compostellanæ B. Jacobi Ecclesiæ, cujus in ea venerandissimum corpus est positum, ob ipsius a Deo dilecti apostoli reverentiam archiepiscopalis cathedræ dignitatem, quam ei ad tempus concesseramus donec Emeritana civitas Christianorum dominio redderetur, præsentis paginæ auctoritate in perpetuum obtinendam confirmamus, ut eadem opulentissima quondam et famosi nominis Emeritana civitas, quæ nunc peccatis exigentibus ab impia Saracenorum tyrannide possidetur, Compostellanæ civitati, sicut sæe metropoli, perpetuis maneat subjecta temporibus. Omnem quoque pontificalis officii plenitudinem quam Emeritanæ Ecclesiæ antistites antiquitus habuerunt, Compostellanæ præsul Ecclesiæ integre deinceps quieteque obtineat. Suffraganei vero episcopi Emeritanæ metropolis, Salmanticensis, Abilensis, Colimbriensis, et cæteri qui olim ejusdem Emeritanæ subjecti fuisse noscuntur, Compostellano archiep., cujus consecratio ad Romanam tantum spectat Ecclesiam, tanquam metropolitanam proprio obedientiam et reverentiam prorsus exhibeant. Ipse autem illos consecrandi, eorum Ecclesiis disponendi, eos ad sua concilia convocandi, et cum ipsis ecclesiastica diffinendi negotia liberam omnino habeat auctoritate sedis apostolicæ facultatem. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hujus nostræ constitutionis temerator exstiterit, nec post commotionem secundam vel tertiam respiscens humiliter satisfecerit, a communionem sacratissimi corporis et sanguinis Domini et ab Ecclesiæ liminibus arceatur.

Datum Laterani per manus Almerici S. R. E. diac. cardin. et cancel., IX Kal. Julii, indictione II, Incarnationis Domini anno millesimo centesimo vicesimo quarto, pontificatus autem domini Calixti papæ anno sexto.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus, conf. **FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.**

Bene valet.

CCLXXXI.

Ad episcopum Salmanticensem, de obedientia domino Compostellano exhibenda.

(Anno 1124, Jun. 24.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 409.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri B. Salmanticensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem. Datum Laterani per manus Aymerici S. R. E. diac. card. et cancel., Idibus Aprilis, indict. II, Dom. Incarnat.

rabili fratri M[UNIONI] Salmanticensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam in Hispaniarum partibus Compostellana Ecclesia ob venerandum B. Jacobi apostoli corpus gloriosa et insignis habetur, nos eam ex apostolicæ sedis gratia confovere et in melioris status prærogativam decrevimus adaugere. Ideoque dignitatem Emeritanæ metropolis eidem Compostellanæ Ecclesiæ perpetuis temporibus possidendam contulimus. Tibi ergo, dilecte frater, qui Emeritanæ Ecclesiæ subjectus esse dignosceris, mandamus, quatenus venerabili fratri nostro D. Compostellano archiepiscopo tanquam proprio metropolitano tuo subjectionem et obedientiam satagas exhibere.

Dat. in territorio Ortensi, viii Kal. Julii.

CCLXXII.

Ad episcopum Colimbriensem, de obedientia domino Compostellano ut legato et suo metropolitano exhibenda.

(Anno 1124, Jun. 24.)

[FLOREZ, *Esp. sagr.*, p. 410.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri G[UNDISALVO] Colimbriensi episcopo, salutem, etc., ut supra.

CCLXXIII.

Ad archiepiscopos cæterosque ecclesiasticos ordines per Galliam, Germaniam et Franciam.

(Anno 1124.)

Gesta Godefridi archiepiscopi Trevir., apud PERTZ. Monum. Germ. hist. Script. VIII, 201.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, charissimis nobis in Christo fratribus archiepiscopis cæterisque ecclesiasticis ordinibus per Galliam, Germaniam et Franciam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Mittimus ad vos fratrem nostrum Willelhum Prænestinum episcopum, dantes ei cum vestra charitate licentiam, ut si qui sint in vobis episcopi non consecrati consecret, et si qua sunt alia hujusmodi ecclesiasticorum negotiorum minus perfecta, in omnibus inoffensa fraternitate consummet. Pax vobis.

CCLXXIV.

Ad Gaufridum Carnotensem, Joannem Aurelianensem, et Stephanum Parisiensem episcopos. — Ut servetur interdictum ob illicitas nuptias imperatorum.

(Anno 1124, Aug. 26.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 214.]

Sicut omne quod irreprehensibile est catholica

^a Berchorn. 2. ^b Loge, Merhusen^a, Lynebrok, Ghelinde (Ghenlinde 3), cum decima a Goltwertæ usque ad confinium Omestede in aquilonari parte. (Hunte *add. 3.*) 2. 3. ^c Vielleicht Boitwardi. Boitwardi, Kirchdorf Golzwarden. ^d cum pratis et paludibus et. 2. ^e in villa Enelinghe quinquaginta. ^f Eueswarden. 2. Eueswarden, Wideke, Wischusen. 3. ^g Barle, Godinge duas virgas Scrotinh. Geuere. 2. ^h Barle, Utmore, Scohurst, Scrotlinghe, Geuere, 3.

VARIÆ LECTIONES.

¹ Aus dem Rasteder Codex Fol. 83. Dasselbst finden sich auch eine zweite Bestätigungshulle des Papstes Adrian IV vom Jahre 1158 und eine dritte des Papstes Clemens III vom Jahre 1190. Die in denselben enthaltenen Abweichungen der Ortsnamen habe ich mit 2 und 3 bezeichnet. ² Hankhausen, Bergboru, Loy, Rehorn, Kirchdorf Rastede. ³ Borbek, K. Wifelstede. ⁴ Linswege, K. Westerstede. ⁵ Gellen, h. Alten Huntorf. ⁶ Wahnbeck, Moorhausen, K. Oldenburg. ⁷ Varel. ⁸ Eckwarden, im Ludjadinger Laude. ⁹ Vielleicht an der Ahne zu suchen.

A defendit Ecclesia; ita ea quæ contra scita canonum inita sunt secundum æquitatis et justitiæ destruere nititur rationem. Causam siquidem matrimonii inter Guillelmum filium comitis Roberti et filiam comitis Andegavensis contracti, cui parentelæ titulus opponitur dilecto filio nostro I.... presbytero cardinali commissimus finiendam. Qui post susceptam idoneorum testium de parentela probationem, ubicumque Guillelmus filius comitis Roberti fuerit, prohibuit officia celebrari: nisi utique ad datum a se terminum conjugium idem dissolverit. Unde fraternitati vestræ præcipimus, ut eandem sententiam a nobis firmatam per vestras faciatis parochiis observari.

Datum Laterani vii Septembris.

B

CCLXXV.

Monasterii Rastedensis protectionem suscipit et ejus bona ac privilegia confirmat

(Anno 1124, Sept. 27.)

[LAPPENBERG, *Hamburg. Urkund.*, I, 127.]

¹ CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio SVIDERO, abbati monasterii Sanctæ Mariæ, quod in partibus Ambriæ in villa quæ dicitur Rastedad situm est, ejusque successoribus regulariter substituentis in perpetuum.

Cum piæ desiderium voluntatis et laudandæ devotionis intentio sacerdotibus sit semper studiis adjuvanda, cura est sollicitudinis adhibenda, ut ea quæ pro quiete religiosæ conversationis sunt ordinata, nec simulatio negligere nec quædam valeat præsumptio perturbare. Quocirca monasterium tibi commissum, quod ab Hunone comite et uxore ejus Willa comitissa et Frederico comite in honore sanctæ Dei genitricis et Virginis Mariæ, ut congregatio monachorum fieret, constructum et communi patri omnium Christianorum, sancto scilicet Petro, oblatum est, in Romanæ Ecclesiæ jus est nostram defensionem suscepimus, eique omnes possessiones, quas legitime obtinet, confirmamus.

Id est in Ambria: Duas partes villæ Rastedad cum tota decima, partem villæ Henninchusin ^a cum decima, Borbeke ^b cum decima, decimam villæ de Lynsvidon ^c, Barchornun ^{a 2}, Lage ^a, Genlide ^{b 1}, Wadinbechi ^a, Radehornen ^a.

D In Frisia: Curias Varlas, ^a Echwardi ^a, Bonwardi ^c, Tvislon, Nertin ^a, cum ^d appendiciis earum, in villa Anaclingun triginta ^e marcas canonum, Ebeswerdi ^f, Withlike, Fronohusiu, Wellin, Haroldessem, Berle ^f, Scohorst ^b.

In Steringeng ^{i 10} : Curias Reminchuson ^k, Brunin ¹¹, Engilin ¹², Gatsidorf ¹³, Enschinin ^{1 12}, Magelissin ¹⁴, Habenhuson ¹⁵, cum silvis, pascuis et appendiciis earum ^m.

In Westphalia : ¹⁶ Villas Betenclhuson, Benchiuhusen ⁿ, Swirlichin, Asschinberghen, cum appendiciis earum, Leffrinchusin, Gedinchtorp, Smerlachen, Mardie ^o, Yslo ^p, Ilaperne, Wisteren ^q, Windinchusen ^r, Brochusen, Harinctorp, Berder, cum appendiciis ^s earum ¹⁷.

Juxta Wemno : ¹⁸ Willinstede et Bocholt ¹⁹ curias, Brochlo ²⁰ cum ^t appendiciis suis, Quilechorne ¹⁹, Widagheshude.

In Bardinge : Totimesborch, Reynestorp ²¹, curias, cum ecclesiis et appendiciis earum; villan Melinchuden ²² cum appendiciis suis. In Bardewich xxx areas, censum de ponte et de pascuis; Ecclesiam Rode ²³ cum appendiciis suis; Reindale, Dalsche, Hoygerstorp ²³. In Luneborch sex panstalia. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idem monasterium impræsentiarum juste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largitione imperatorum vel principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permanent.

Obeunte te vero Swidero ^v, nunc ejusdem loci abbate vel quolibet successorum tuorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præficiatur, nisi quem fratres communi consilio et consensu vel fratrum pars consilii sanioris juxta Dei timorem et beati Benedicti Regulam obtinuerit. Sed si in suo collegio satis idoneum ad hoc regimen invenire nequiverint, liceat eis a quocunque maluerit loco sui ordinis suæque professionis virum assumere. Ordinationes quoque monachorum vestrorum, qui ad sacros ordines promovendi sunt, a Bremensi accipietis archiepiscopo, si tamen gratis et sine exactione

vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis adire antistitem, qui nimirum nostra functus auctoritate quod postulatur indulgeat.

Advocatum ^x etiam prædicto loco atque suis bonis constituimus Egilmarum comitem, cujus patrem comes Huno sibi providerat in advocatia succedere. Per succedentia igitur tempora major natu in eadem parentela eandem advocatiam sempiterno jure possidebit, qui tamen advocatus nullum cum ejusdem Ecclesiæ familia placitum observabit, nisi forte ab abbate rogatus fuerit. Veruntamen de advocatia nullum advocato vel posteris ejus distinguimus servitium, quia patri suo non fuit unquam exhibitum et quia sibi de labore suo de bonis ejusdem Ecclesiæ dispositum, collatum est beneficium ita quidem, ut nullum sibi in advocatia illa statuat vicarium. Ad indicium autem juris et defensionis Romanæ Ecclesiæ duas uncias auri nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis. Decernimus ergo quod nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temere perturbare aut ejus possessiones auferre vel ablata retinere, minime autem aliquibus vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sanctissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, et si non satisfactione congrua emendaverit, in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum

ⁱ Steringe. ² Steringen. ³. ^k Reninchusen ². ¹ Inscinnen. ². ³. Gatsidorf fehlt ². ³. *Letzteres schaltet ein*: Papehusen ¹⁶. ^m cum... earum fehlt ². ⁿ Benchinhusen... earum fehlt ². ^o Mardinge. ². Mardige. ³. ^p Yserlo. ³. ^q Winstrin. ². Winsteren. ³. ^r Windinchusen. ³. ^s Berder, Asscheberghen, Benchinchusen, Holthof, cum ecclesiis et appendiciis. ². ^t pascuis, silvis et. ². ^u Melichuden. ². Melichuden. ³. ^v vero te Donato. ². ^x Von Advocatum... Ad indicium autem ist in der Handschrift eine Rasur. Die hier folgenden Worte finden sich aber auf einem angehefteten Pergamentblatte. Sie scheinen mir mit dem, was sich in der radirten Stelle noch erkennen lässt, übereinzustimmen.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰ Der Stuhrgau, dessen Name in der oldenburgischen Diocese und Vogtei Stuhr erhalten ist, war in Nordosten von der Weser begränzt. Die Westgränze wird durch Ganderkese bezeichnet. S. Vitau S. Willehadi. Südlich berührt er die Mindener Diocese ¹¹ Brüne und Engeln, K. Vilsen, im Amte Alt-Bruchhausen. ¹² Gödestorf, K. Heiligenfeld, Amt Sycke. ¹³ Intschen, K. im Amte Thedinghausen. ¹⁴ Magelsen, K. an der Weser, im Amte Hoya. ¹⁵ Habenhausen, K. Twistringen, im Amte Ehrenburg. ¹⁶ Päpsen, K. Mellingshausen, Amt Nienburg, scheint zu südlich für diesen Gau ¹⁷ Diese Orte dürften sämtlich in der Nähe der Stadt Soest zu suchen seyn, wo sich auch Bettinghausen, Benninghausen, Lyringsen, Schmerlicke, Mardey, Iserlohn, Brockhausen, Herringen auf der Le Coqschen Karte finden. Wie Wolters im Chronic. Rastede. p. 91 berichtet, hatte der Kaiser dem Grafen Huno viele neben der Stadt Soest belegene, zum Reiche gehörige Güter gegeben. ¹⁸ Die Wumme, Fluss. ¹⁹ Wilstedt. K. im Amte Ottersberg, welchem Buchholz und Quelckhorn eingepfarrt sind. Das Patronat der Kirche zu Wilstedt ist mit andern Besitzungen des Klosters Rastede auf die Grafen von Oldenburg übergegangen, und noch im Besitz der jetzigen Grossherzoge. ²⁰ Brockel, Pfarrdorf im Amte Rothenburg. Das Patronatrecht der Kirche ist von Abt von Rastede auf den Grossherzog zu Oldenburg übergegangen. ²¹ Thomasburg und Reinstorf, Kirchdörfer im Amte Lüne. ²² Rode, Pfarrdorf im Amte Fallersleben. ²³ Hogerstorf, im Kirchspiele und Amte Bodenteich.

judicem præmia æternæ pacis inveniunt. Amen.

Datum Laterani, per manum Aimerici, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, v Kalendas Octobris, indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1124, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno vi.

CCLXXVI.

Privilegium pro monasterio S. Bertini Sithiensis.

(Anno 1124; Oct. 11.)

[Collection des Cartulaires, II, 292.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio JOANNI, abbati monasterii Sancti Bertini, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Æquitatis et justitiæ ratio persuadet nos Ecclesiis perpetuam rerum suarum firmitatem et vigoris inconcussi munimenta conferre. Non enim convenit Christi servos, divino famulatu deditos, perversis pravorum hominum molestiis agitari, et temerariis quorumlibet vexationibus fatigari; similiter et prædia, usibus cælestium secretorum dicata, ulla potentum angariis nihil debent extraordinarium sustinere. Cum igitur communis omnium Ecclesiarum cura nobis concessa sit, commissum tibi, dilecte in Domino fili Joannes abbas, Sancti Bertini monasterium, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, ad exemplar prædecessorum nostrorum, in beati Petri et nostram tutelam protectionemque suscipimus, stuentes ut universa ad idem monasterium legitime pertinentia vobis vestrisque successoribus quiete semper et illibata permaneant; præterea ipsum monasterium, juxta prædecessorum nostrorum Victoris et Urbani et Paschalis sanctiones, et privilegia eorum eidem loco collata, in sua plenius libertate et iunmunitate perpetuo conserventur, adeo ut de statu suo nulli, nisi pontifex Romano, respondeat, salva tamen Tarvanensis episcopi canonica reverentia. Pariter etiam confirmamus cuncta eidem cœnobio pertinentia, tam ea quæ hactenus devotione fidelium Christi illic collata sunt, quam quæ deinceps legaliter conferenda sunt, in arvis, campis, pratis, pascuis, silvis, aquis aquarumque decursibus, molendinis, piscariis, villis, ecclesiis, comitatibus, familiis, vineis, pomeriis, cunctisque suis nobilibus vel immobilibus, cultis vel incultis. Altaria quoque illa quæ in Atrebatensi parochia monasterium vestrum possidere cognoscitur, quiete deinceps et sine molestia qualibet vobis vestrisque successoribus possidenda firmamus: ecclesiam videlicet de Werkin, ecclesiam Salomes, ecclesiam Hautay; item altaria Lisvegne, Snelgnekkerke, Erninghem, Bovenkerke, quæ per manum Lainberti, Tornacensis episcopi, Ecclesiæ vestræ collata sunt; berquariam quoque quadraginta librarum, quæ est in territorio Furnensi, quam Carolus dedit pro anima Balduini comitis; et terram de Buri, quam Ecclesia vestra in Belvacensi pago possidere cognoscitur, similiter firmamus. Decernimus autem ut a villa Arkas usque Lodic nullum molendinum, absque tuo tuorumque successorum

assensu, construere, et in omnibus parochiis vestris, nullus ecclesiam vel monasterium, refragante voluntate vestra, ædificare præsumat; nullusque presbyter sive clericus in ecclesiis vel capellis vestris sine vestro assensu et libera voluntate, per se, vel per vim alterius, licentiam habeat permanendi, aut aliquid sibi officium assumendi. Si vero, ex præcepto episcopi, terra bannita fuerit, in ecclesiis et capellis vestris monachi et clerici vestri, clausis januis et laicis exclusis, divina celebrare mysteria non desistant. Quod si aliqui de parochianis vestris pro speciali delicto excommunicati fuerint, ipsis ab Ecclesia externatis, aliis divina non negentur officia. Statuimus etiam ut nullus abbas in eodem monasterio præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei iunorem et beati Benedicti Regulam, de sua congregatione providerint eligendum. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat saepesatum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertio commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniunt. Amen.

Datum Laterani, per manum Haimerici, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, v Idus Octobris, indictione III, Incarnationis anno 1124, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno sexto.

CCLXXVII.

D Monasterium S. Mariæ Pomposianum tuendum suscipit ejusque bona ac privilegia confirmat.

(Anno 1124, Oct. 16.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 823.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio AURELIO abbati monasterii Sanctæ Mariæ, quod in insula Pomposia situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Æquitatis et justitiæ ratio persuadet, nos Ecclesiis perpetuam rerum suarum firmitatem et vigoris inconcussi munimenta conferre. Non enim convenit Christi servos, divino famulatu deditos, perversis pravorum hominum molestiis agitari, et temerariis quorumlibet vexationibus fatigari. Similiter et prædia usibus cælestium secretorum dicata nullas po-

tentum angarias, nihil debent extraordinarium sustinere. Cum ergo communis omnium Ecclesiarum cura nobis concessa sit, tuis, dilecte in Christo Aurelii abbas, postulationibus annuentes, et beatæ et gloriosæ semper virginis Dei Genitricis Mariæ, Pomposianum monasterium, cui Deo auctore præsidet, protectione sedis apostolicæ munientes, possessiones et bona quæ vel a sancta Romana Ecclesia, vel aliunde legitime possidet, confirmamus. Videlicet Massacellam integram, quæ vocatur Materaria: et massam quæ vocatur Maseuli, integram: fundum integrum qui vocatur Casale publicum; massam quæ vocatur Nepoti; et in massa quæ vocatur Caputbovis, terram et vineas, sicuti modo vos habetis et tenetis jure beati Petri apostoli. Necnon et ripam fluminis Alemonis ex utrisque partibus juxta massam quæ vocatur Prata, extendente ipsa ripa ab Agaziolo usque ad campum Bedulli. Terram et vineam juxta muros civitatis Ravennæ, cum Turre Umbratica in integrum, a Posterula Augusti usque ad Portam Taurensem. Ortum unum integrum in loco Pontis Calciami in regione Sancti Andreæ, a duobus lateribus jure ipsius Sancti, a reliquis duobus Via publica. Lacum, qui vocatur Sanctus, cum omnibus rebus et pertinentiis suis, cum plebe et capellis ac titulis ipsius, id est Sanctæ Mariæ, Sancti Martini, Sancti Petri, et Sancti Venantii, cum decimis et primitiis, cum piscaria quæ vocatur Tidini, et Fossa archipresbyteri, et Piscaria quæ vocatur Falci, cum loco qui dicitur Monticellus Lacisicus, cum ripis fluminis Padi et Gauri ex utrisque partibus usque ad mare; et a loco Concæ Agathæ ex una parte usque ad mare, cum loco integro, qui dicitur Masinzatica inter affines de toto loco ac territorio massæ quæ vocatur Lacus Sanctus; ab uno latere Fossa Molendini de Volta Latereli descendente in Aquiliolo, et a Fluvio Triba usque in Eliam, et per paludem usque in mediam Curban, et ultra Curban usque Padum, et ultra Padum usque ad Gazium episcopi sanctæ Comaciensis Ecclesiæ, inde usque fluvium qui vocatur Cesi; ab alio latere Curban descendens in Concam Agatulæ, et per ipsam in Gaurum; a tertio latere Palus, quæ pergit inter rivum Angeli et Masinzaticam usque Monticellum et Vedetsam currentem in Padum; a quarto latere Vaculinus et Ager Malus et Callis de Vincareto pergente in Laterelum. Insuper concedimus vobis Piscariam integram, quæ vocatur Volana, cum Rivo Badereno, et Gavelana Majore ad ipsam Piscariam pertinente, cum Porticellis ex utrisque partibus, sicut olim intraverunt in mare, eidem similiter pertinentes. Hæc nimirum omnia tibi tuisque legitimis successoribus et fratribus religiose viventibus, perpetuo habenda concedimus, ita sane, ut a vobis singulis quibusque annis pensionis nomine tres argentei solidi, difficultate postposita, sanctæ nostræ Romanæ Ecclesiæ, actionariis persolvantur. Quæcunque autem Romanorum pontificum, seu aliorum episcoporum concessione, principum liberalitate, vel fidelium obla-

tionem, juste atque canonice poteris adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Ad hæc adjicientes decernimus ut nulli archiepiscopo, nulli episcopo liceat monasterio vestro gravamen inferre, nec in ipso, aut ejus rebus potestatem exercere. Nulli autem hominum facultas sit præter abbatis et fratrum monasterii voluntatem, colonos seu villanos, famulos aut famulas ad ipsum monasterium pertinentes, aut de cellis, villis, castris, aut plebibus, fodrum extorquere, aut alias exactiones inferre: sed semper apostolicæ sedis tuitione fovemini, et si necesse fuerit, audientia conservemini, salva in omnibus ejusdem apostolicæ sedis auctoritate. Chrisma et oleum sanctum a Comaciensi accipietis episcopo, si catholicus fuerit, et sine pravitate exactione gratis vobis dare voluerit. Sin autem pro eisdem sacramentis accipiendis, ad quemcunque malueritis, catholicum episcopum recurratis. Benedictionem quoque abbatis, monachorum vestrorum ordinationes, et consecrationes altarium monasterii vestri, et eorum qui in massa Lacus Sancti sunt, a quo volueritis, catholico episcopo suscipere licentiam habeatis, qui apostolicæ sedis fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Mansuro etiam decreto statuimus ut neque tu, neque aliquis successorum tuorum, ad cujuslibet episcopi synodum pergere compellatur, nisi a Romano pontifice, vel legato ejus fuerit invitatus. Si qua ergo in futurum ecclesiastica vel sæcularis persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Bene valete.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, xvii Kalendas Novembris, indictione iii, Incarnationis Dominicæ anno 1124, pontificatus vero domini Calixti II papæ anno vi.

CCLXXVIII.

Privilegium pro ecclesia Sancti Benigni Divionensis.

(Anno 1124, Oct. 29.)

[PÉRARD, *Recueil de pièces*, etc., p. 216.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio HUGONI Divionensi abbati ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Sicut in humani compage corporis, naturalis ratio singulis quibuscunque membris ad salutem providens, speciales et proprios actus edocet, nobilioribus

vero suam dignitatem conservat, ita in corpore Ecclesie, apostolica providentia, secundum sacrorum canonum institutiones universas regit Ecclesias. Digniores autem et famosiores, in sui status prerogativa custodit; æquum enim et rationabile est, ut suus unicuique Ecclesie honor apostolicæ sedis munimine confirmetur. Itaque, dilecte in Domino filii Hugo Divionensis abbas, tuis justis petitionibus accommodantes assensum, libertati ac quieti vestri cœnobii auctore Domino duximus providendum. Statuimus enim ut, obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quorumlibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo, vel de alieno, si oportuerit, collegio, secundum Dei timorem et beati Benedicti Regulam elegerint. Porro electi consecratio sicut a prædecessore nostro felicis memorie Gregorio VII constitutum est peragatur. Interdicimus autem, ne cui post professionem exhibitam facultas sit, sine abbatis permissione monasterium derelinquere. Statuimus etiam, ne ab episcopo vel ministris Lingonensis Ecclesie divina monasterio vestro interdicanter officia, sed continue celebrentur, nisi eisdem causis fratres cessare oporteat, quæ sedis apostolicæ præsulis Benedicti determinatione distinctæ sunt. Ecclesiarum quoque quæ in burgo monasterii vestri sitæ sunt, id est Sancti Joannis Baptistæ et Sancti Philiberti, seu presbyterorum in eis Domino servientium, eam in perpetuum libertatem vestro monasterio confirmamus, quam venerabilis Robertus Lingonensis episcopus contulisse dignoscitur. Illud etiam remissionis et immunitatis, quod idem episcopus vel sui prædecessores, de paratis et synodis vestro cœnobio indulsisæ cognoscuntur, nos præsentis decreti assensione firmamus. Confirmamus etiam vobis, vestrisque successoribus, in episcopatu Lingonensi, cellam Sancti Amatoris, cum ecclesia Sancti Ferreoli, cum atriis, tam ecclesiis, quam aliis rebus ad ipsas pertinentibus; item cellam de Montiniaco, et cellam de Nolant, cum capella ejusdem castelli, cellam de Claromonte, cellam Sanctæ Mariæ apud Saxonis fontem, cellam Sancti Stephani apud Vuangionis rivum cum omnibus ad eas pertinentibus. In episcopatu Tullensi, cellam Bertiniacæ curtis, cellam de Solini monte, cum ecclesiis, villis, terris et omnibus ad eas pertinentibus. In episcopatu Aduensi cellam Belnensem, cum ecclesiis de Vuilliaco et de Cosletot, de prato Forgeolo, cum omnibus suis pertinentiis; cellam de Sarmatia, cellam de Curbelat, cellam de Arneto, cum omnibus ad easdem cellas pertinentibus; in archiepiscopatu Bisuntino cellam Sancti Marcelli, cellam de Offonis villa, cellam de Sarcosagis, cellam de Logia novella, ecclesiam de Torpa; apud Salinas, cellam Sancti Petri, cellam Sancti Michaelis, cum omnibus ad eas pertinentibus. In episcopatu Cabilonensi, cellam Sanctæ Mariæ, cel-

lam de Palluel, cum omnibus pertinentiis, in episcopatu Valentinensi cellam Sancti Genesii de monte Madriano, cum suis pertinentiis; ecclesiam de Vulpilleniis, et de Torno, et de Glun. In episcopatu Diensi ecclesiam de Boventia. In episcopatu Baiocensi cellam Sancti Vigoris, cum suis pertinentiis. In episcopatu Senonensi, cellam Sancti Benigni apud Yunonem, cum omnibus pertinentiis suis; cellam de Eschino, cum suis totis appendiciis; ecclesiam de Granciaco, et universa ad eam pertinentia; cellam de Kuth, cum eis quæ ad ipsam pertinent, capellam de Hex, cum decimis et terris ibidem datis; capellam Vuangionis Rivi cum omnibus ad eam pertinentibus. Præceptum Roberti regis Francorum de cella Belensi, capellam de Salinis Sanctæ Mariæ Magdalene, et omnia ad eam pertinentia. Item possessiones, Dinatum villam, cum appendiciis suis, Casnedum villam, iterum Casnedum Hispaniacum, Marcenniaco, Norgias, Vareias, Sariacum, Longovicum, et decimam Sariaci prædicti, Alinacum villam, Plumberias, Prunedum, Ercliriacum, Flariacum, Magnum Montem, Viverias, Salciacum, in silva cum decimis eorum. Et si qua alia, in quibuslibet locis, in præsentiarum, ad jura vestri monasterii pertinent, vel in futurum, Domino largiente, pertinebunt. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnino integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva episcoporum canonica reverentia. Quibus tamen, nec ipsis, nec eorum ministris liceat cœnobii vestri ecclesias injustis interdictionibus fatigare, quandiu monastici ordinis vigor, Domino præstante, permanserit. Si qua sacre ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Ad hæc adjicientes quæcunque Divionensi monasterio per authentica prædecessorum nostrorum Romanorum pontificum privilegia concessa sunt, firma constituimus permanere. Amen, amen, amen.

Datum Laterani per manum Imerici sanctæ Romanæ Ecclesie diaconi cardinalis et cancellarii, 11to Kal. Novembris, indictione III, anno Domini incarnationis 1124, pontificatus autem domini Calixti papæ anno VI.

CCLXXIX.

Privilegium pro ecclesia S. Stephani Divionensis.

(Anno 1124, Nov. 10.)

[PÉRARD, *ibid.*, p. 100.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis, GALONI priori et fratribus in ecclesia Sancti Stephani Divionensis castri regularem vitam professis, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesie cura nobis a provisorum omnium honorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, et bene placentem Deo religionem studeamus modis omnibus propagare: nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, nisi ex charitatis radice procedens, a puritate religionis fuerit conservatus. Oportet igitur Christiane fidei amatores, religionem diligere, et loca venerabilia, cum ipsis personis divino servitio mancipatis, attentius confovere. Quapropter vestris, in Domino charissimi filii, petitionibus assensum prebentes, vite canonice ordinem, quem secundum beati Augustini Regulam in nostra Ecclesia professi estis, auctoritate sedis apostolice confirmamus. Statuentes ut defunctis nunc abbate Garnerio, et Garnerio preposito, nullus ibi abbas secularis, vel prepositus substituat, sed ille omnibus proponatur, quem regularem regulares fratres, vel fratrum pars sanioris consilii, secundum Dei timorem et beati Augustini regulam, providerint eligendum. Precipimus etiam ut decedentibus istis qui supersunt, clericis secularibus, nullus in ecclesia vestra eorum loco, nisi regularis substituat canonice. Ecclesias autem, capellas, et cetera que ecclesia vestra legitime possidet, vel in posterum iustis modis, largiente Domino, adquisierit, presentis privilegii pagina roboramus, videlicet: ecclesiam Sancti Stephani, cum ecclesiis suis, et villis, et servis, ancillis et terris suis; ecclesiam Sancti Medardi, ecclesiam Sancti Michaelis cum coemeterio et decimis; ecclesiam Sancti Aniani Aqueductus cum coemeterio, cum decimis et terris suis; ecclesiam Sancti Martini de Quintiniaco, cum coemeterio, decimis et terris suis; ecclesiam Sancti Maricii de Siliciaco cum coemeterio, decimis et terris; ecclesiam Sancti Germani de Copiaco, cum coemeterio, decimis et terris; ecclesiam Sancte Marie de Marceniaco cum terris; ecclesiam Sancti Andree de Parriniaco cum decimis et terris; ecclesiam Sancti Florentii cum capella Sancte Marie, et coemeterio, decimis terris, et cum aliis pertinentiis earum; ecclesiam Sancti Petri de Mirebello, cum coemeterio, decimis, terris et appendiciis suis: decimam de Geyaco: decimam de Cucciaco: ecclesiam Sancti Martini de Prato, cum coemeterio et capella de Fontanis, et appendiciis eorum; ecclesiam Sancte Marie de Gemellis, cum capella de Pygangis, et decimis et terris; ecclesiam Sancti Andree de Ormentiaci, cum capellis, coemeteriis et decimis: ecclesiam de Columnerio, cum capellis et appendiciis earum; capellam que est inter Langlerium et Sanctum Fido-

alum cum appendiciis suis: locum de Putcolo: locum de Agnino fonte: locum de Goldo altrei, cum appendiciis suis, salvo nimirum per omnia jure Lingonensis episcopi. Præterea ecclesiam Sancti Martini de Arco, cum appendiciis suis: locum de monte Ciconiaco, cum appendiciis suis: locum de Francis cum appendiciis suis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant.

Ego Calixtus catholica Ecclesie episcopus subscripsi.

Data Laterani per manum Aimerici sancte Romanæ Ecclesie diaconi cardinalis et cancellarii, quarto Idus Novembris, indictione tertia, anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo vicesimo quarto, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno sexto.

CCLXXX.

Monasterii S. Nicolai Buttenburgensis protectionem suscipit bonaque ac privilegia confirmat, petente Joanne Morinensi episcopo.

(Anno 1124, Nov. 24.)

[MIR., *Opp. dipl.*, I, 524.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis NICOLAO abbati et fratribus ecclesie S. Nicolai de Buttenburch, tam presentibus quam futuris in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesie cura nobis a provisorum omnium honorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, et bene placentem Deo religionem studeamus modis omnibus propagare.

Ea propter, dilecti in Christo filii, intervenientibus quoque venerabilis fratris nostri Joannis Morinensis episcopi precibus, petitiones vestras clementer admittimus, et vite canonice ordinem, quem secundum B. Augustini Regulam, in vestra ecclesia professi estis, auctoritate sedis apostolice confirmantes monasterium vestrum cum omnibus appendiciis suis, in patrocinium B. Petri nostramque protectionem suscipimus.

Statuentes ut quæcunque bona, quascunque possessiones in presentiarum legitime possidet, sive in futurum largiente Deo, juste poterit adipisci, firma et illibata permaneant.

In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: duas capellas, primam in honore S. Dionysii, alteram in honore B. Nicolai consecratam, sexaginta mensuras terræ, quas Theodericus Rufus

filius Folpoldi, jure feodi tenuerat, quasque coram A optimatibus et principibus Flandriæ publice comiti Carolo ab ipso redditas, ipse quoque comes præfata Ecclesiæ, ab omni cuiuslibet exactione solutas et liberatas, perpetuoque jure possidendas manu propria donavit; xxv mensuras quas Hadologa et Eustachius filius ejus, decem etiam mensuras quas Rodolphus Hecra dederunt præfato monasterio.

Obeunte te nunc ejus loci abbate, nullus ibi qualibet subreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, et B. Augustini Regulam, de suo vel alieno collegio providerint eligendum. Nullus canonicus ejusdem ecclesiæ proprium quid habere, vel alicujus levitatis instinctu aut arctioris vitæ obtentu, ex eodem claustris, sine communi abbatis et fratrum licentia, discedere præsumat. Præterea si quis fidelium sepulturam ibi habere voluerit, libera ei etsine contradictione aliqua concedatur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diviño judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Domini Dei Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subiaceat.

Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Laterani, per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, viii Kalendas Decembris, indictione iii, anno Domini Incarnationis millesimo centesimo vicesimo quarto, pontificatus autem domini Calixti II papæ anno v.

CCLXXXI.

*[Jordanum] principem Capnanum hortatur ne monasterii Casinensis terram devastet.

(Anno 1124.)

[Vide PETRI Chron. monast. Casin., l. iv, c. 82.]

(66) Dubia.

(67) Rustenus, quintus monasterii S. Blasii abbas, Ottonis anno 1108 successor, in id maxime intentus erat, ut rex ejusdem pontificum ac Cæsarum charitis salvas præstaret, seque ab advocatia Basileensium episcoporum seu eorum potius, qui ab ipsis subadvocati erant constituti, liberum redderet. Unde eo agente an. 1112 apud Basileam, mediante Gregorio cardinali, Calixti II legato, amicabilem compositio facta est. (Vide tom. I Hist. Nigræ Silvæ, p. 380.)

(68) Patet hic causa confirmationis, ob possessiones scilicet, ecclesias, prædia et terras cellæ S. Reginberti proprias ex donatione Ottonis II imp. an. 985, quæ deinde S. Blasii monasterio confirmata sunt.

(69) Ecclesia Nellingen in Wirtembergico ducatu præposituræ nomine usque ad mutatæ religionis tem-

CCLXXXII.

(66) Ad Rustinum abbatem monasterii S. Blasii in Nigra Silva.

(Anno 1120, Mart. 19.)

[D. GERBERT, Historia Nigræ Silvæ, t. III, p. 48.]

CALIXTUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio RUSTINO abbati monasterii S. Blasii, quod in Constantiensi episcopatu, in loco videlicet qui Nigra Silva dicitur, situm est, ejusdem successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Ad hoc nos disponente Domino in apostolica sedis servitium promotos agnoscimus, ut ejus filii auxilium implorantibus, efficaciter subvenire, tueri ac protegere prout Dominus dederit, debeamus. Unde oportet nos venerabilibus locis protectionis manum extendere, et servorum Dei quieti attentius providere. Proinde tuis, dilecte in Christo filii Rustini (67), postulationibus clementius annuentes, commisso tuo regimini Beati Blasii monasterio, salva Constantiensis episcopi reverentia, confirmamus cellam de silva Swarzwalt a S. Reginberto constructam cum omnibus possessionibus, ecclesiis, prædiis et terris ad eam pertinentibus (68). Ad hæc specialiter ecclesiam Nollingin (69) ab Anselmo nobili viro monasterio tuo cum suarum dimidietate decimarum nuper donatam tibi confirmamus. Ecclesiam etiam Suisane (70) ab Ellewino comite delegatam; ecclesiam quoque Batemaringin (71) a quodam Arnolfo concessam; item ecclesias Berowa (72), Nunchilcha, Omisingin, a fundatoribus earum cum suarum portionibus decimarum legitime traditas tibi a successoribus tuis apostolica auctoritate firmamus. In his ergo et aliis, quas habetis ecclesiis, decernimus ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temere perturbare, vel quibuslibet vexationibus fatigare, salva etiam episcopali justitia et reverentia. Confirmamus etiam dispositionem illam, quam filius noster charissimus imperator Henricus de vestri cœnobii advocatia constituit (73), ut videlicet in advocati electione abbas liberam habeat potestatem, cum fratrum suorum consilio talem eligere, quem ad defendendam monasterii libertatem bonum et utilem cognoverit. Qui non pro terreno commodo, sed Dei amore, ac peccatorum venia, et æternæ beatitudinis mercede advocatiam ipsam bene habere

pora S. Blasii monasterio cum bonis suis parebat. (70) Schneisnigon parochialis ecclesia in Argovia ac capitulo rurali Regensperg hodie dum a S. Blasio dependet.

(71) Batemaringen, seu Bettmaringen in capitulo Stublingano.

(72) Transtulerat brevi antea Rustenus abbas moniales ex valle S. Blasii in montem Berowe.

(73) Sunt hæc ipsa verba diplomatis, quo Henricus V imp. limites bonorum ad cellam S. Blasii pertinentium describit, atque abbati liberam eligendi advocati potestatem confirmat, apud P. Herrgott. Cod. prob. tom. II, pars. I, p. 136. Sed diploma illud primum Kal. Jan. 1123 datum a Calixto II, jam a 1120 confirmari haud potuit. Unde alterum sequitur, vel anteriore adduc aliquam Henrici imp. desuper constitutionem existisse, vel dispo-

cupiat, et tractare. Si autem calumniator potius A quam advocatus existens monasterii bona pervaserit, et semel, secundo, tertiove commonitus non emendaverit, abbas habeat facultatem alium sibi utiliorem statuere advocatum. Ad iudicium autem nostræ tuitionis et concessæ vestro monasterio libertatis, aurecum unum quotannis Lateranensi palatio persolvētis. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito, temere, quod absit! contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholicæ Ecclesiæ episcopus
Ego Cono Prænestinus episcopus.
Ego Lambertus Ostiensis episcopus.
Ego Boso presbyter cardinalis tituli S. Anastasiæ.
Ego Joannes presbyter cardinalis tituli S. Chrisogoni.

Datum Laterani per manum Chrisogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xiv Kal. Aprilis, indictione xii (74), Dominicæ Incarnat. anno 1120, pontificatus autem domni Calixti II papæ anno 1. Amen, amen.

DIVERSORUM AD CALIXTUM EPISTOLÆ.

I.

Litteræ hæreticorum ad Calixtum II papam. — Ipsius electioni assensum præbent.

(Anno 1119.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 224.]

CALIXTO Dei gratia universali pontifici, R. S. Eusebii cardinalis, et G. SS. Apostolorum, et M. S. Pancratii abbas, obedientiam in Domino.

Etsi litteræ electionis vestræ ad nos non pervenerint, ea tamen nobis manifestata, gavisi sumus, orantes Deum, ut si quid minus in ea est, gratia ipsius benigna vobis et nobis impleat. Nos quod jam per septennium plurimum fatigati pro catholicæ veritatis confessione vix jam valentes sufficere, postulamus per Dei misericordiam respirare. Verum quia id in vobis obtinere posse Deum credimus, electionem vestram, quam neque lepra Simonis, neque tumor ambitionis infecit, tanquam a Deo datam amplexi sumus. Intelleximus enim a vobis completum fuisse capitulum electionis, quam Apostolus in Epistola ad Hebræos interierit: *Nec quisquam, inquit, sibi sumit honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron.* Pontificatu igitur vestro a Deo vocato, nullam maculam secundum conscientiam nostram in probando electionem vestram, secundum votum quod semper habuimus collaudantes, amplectimur, sperantes omnem maculam hæresis per sanctum studium vestrum ab Ecclesia Romana propelli. Unde nostra suscitata diligentia electioni vestræ, eam confirmantes, subscribimus, tanto quidem devotius, quanto puriorem esse per Dei gratiam confidimus.

Similiter presbyter Bonushomo, presbyter Berardus, presbyter Angelus S. Andrææ, presbyter Ange-

tionem illam a Cæsare jam tunc fuisse factam, sed anno 1123 demum Spiræ expeditam, in quo data indictio iv cubat in mendo; anno enim 1123 currebat indictio i.

B Ins, Joannes archipresbyter S. Mariæ Rotundæ, Dodo presbyter S. Mariæ in Aquiro, Desiderius archipresbyter Sanctorum Apostolorum, cum omnibus clericis ejusdem ecclesiæ, presbyter Benedictus S. Stephani, presbyter Joannes S. Nicolai, Angelus Sanctæ Mariæ in Via, Beraldus S. Basilii, Astaldus et Joannes abbas Sancti Apollinaris, presbyter Mannus S. Petri ad Vincula, presbyter Leo, et Nicolaus S. Laurentii in Lucino, cum pluribus aliis.

II.

Requisitio Urbani Landavensis episcopi versus Calixtum II papam apud Remis.

(Anno 1119.)

[WARTTON, *Anglia sacra*, II, 673.]

C Venerabili CALIXTO apostolico et totius Christianitatis summo patrono, URBANUS Landavensis Ecclesiæ episcopus, fidele servitium et orationes debitas.

Ecclesia Dei nostraque sub Deo et vobis vestra misericordiæ et pietati hanc dirigit epistolam, et suppliciter rogat ut pro summo Rege Christo eam præcipiat diligenter vobis recitari et a vobis misericorditer exaudiri. A tempore antiquorum Patrum, dilectissime Pater et domine, sicut chirographum sancti patroni nostri Teiliavi testatur, hæc Ecclesia prædicta prius fundata in honore S. Petri apostoli, aliarum omnium Ecclesiarum Guallix semper magistra exstitit in dignitate et in omni privilegio; donec tandem per seditiones et tot bellorum flagitia, et inveterato antecessore meo Herwaldo, et inde debilitata Ecclesia cœpit debilitari; et fere viduata pastore, et annihilata indigenarum crudelitate et invasione supervenientis gentis Northman-

(74) Conveniunt hæ notæ chronice an. 1120 et diei 19 Martii, quo adhuc fluebat indictio xii, usque ad d. 25 ejusdem mensis, juxta modum numerandi pontificum.